

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ACADEMIC JOURNAL

PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Humanities and Social Sciences

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

Vol.13 No.2 July - December 2022

ISSN : 2228-8473 (Print) ISSN : 2651-236X (Online)

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ACADEMIC JOURNAL PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

(Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

Vol.13 No.2 July - December 2022

ISSN : 2228-8473 (Print) ISSN : 2651-236X (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดทำเป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความทวิภาคีหนังสือ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาชุมชน การบริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ นาฏศิลป์และการละคร ดนตรี นิติศาสตร์ ศิลปกรรม บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การจัดการทั่วไป/คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การท่องเที่ยวและการโรงแรม นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชี บริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย หลักสูตรและการสอน เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และสาขาวิชาอื่น ๆ ตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารระสำคัญ ประสบการณ์การวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

นโยบายการจัดพิมพ์ของวารสาร

1. บทความที่นำเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ หรือบทความทวิภาคีหนังสือ ซึ่งอาจเขียนได้ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

2. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องเรียนตามรูปแบบของ วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และต้องผ่านกระบวนการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ

3. บทความที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาเห็นที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่าสองท่านต่อหนึ่งบทความซึ่งทั้งผู้ประเมินบทความและผู้แต่ง จะไม่ทราบชื่อบทความ (Peer Reviewed) ซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review) โดยบทความที่ลงตีพิมพ์ได้นั้นจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความทั้งสองท่านหรือสองในสามท่าน

คณะที่ปรึกษา

ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร

รองศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรศุภกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.เปรี๊ญ กิจรัตน์ภร

รองศาสตราจารย์ประกาศิต โสไกร

รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทพรหม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันตกุล อินทรผดุง

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสีวงศ์ กาฬวงศ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เดือน คำดี

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตเจริญ

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา

ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ตั้งธรรม

ศาสตราจารย์ศรีณัฐ ไทรชมภู

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ วิชาวนาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.พชชนัน นิรมิตไชนนท

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพงศ์ ตั้งเคียงศิริสิน

รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล

รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑนานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุคดาสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ สามารณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย สุภัทรากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกมล ปุณชเขตต์ทิกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน ทองทิพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ ไชยนิทย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญณภัทร นิธิศวรรภากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย มงคลเกียรติศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิกุล เอกวรางกูร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันดี เกษมสุขพิพัฒน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทมาโน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล ศุขะวาที
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ชนาธิป ชินะนาวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.จิราภา อากาศ
นาวาโท ดร.กำพล ภิญโญกุล
อาจารย์ ดร.ปิยะดา จุลวรรณ
อาจารย์ ดร.ธัชทฤต เทียมธรรม
อาจารย์นันทน์ แยมวงษ์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

นางเดือนเพ็ญ สุขทอง
นางสาวมัทนา เกตุโพธิ์ทอง
นางสาวฐมลวรรณ หินกล้า
นางสาวศุภราพร เกตุกลม
นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง
นายรัชตะ อนุวัชกุล
นายจักรพันธ์ ก้อนมณี
นางสาววราภรณ์ แสงสุริศรี
นางบุษราภรณ์ บุตรีอุ้นส์
นางสาวธนพร ชนาธิปกรณ
นายวิรัช หล่อศรีจันทร์
นางสาวสุปราณี ชมจุมจัง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์/โทรสาร 0 - 2544 - 8629, 0-2544-8532-34
E-mail: editor_academic@pnru.ac.th และ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/login>

กำหนดออก

2 ฉบับ ต่อปี (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม)

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/issue/arcguve>

พิมพ์ที่

ทก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์
44/132 ถนนกำนันแม้น แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทรศัพท์ 0-2802-0377, 0-2802-0379, 08-1566-2540

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พรเพ็ญ ไตรพงษ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ ชีรสรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทรพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ วิชานาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สัณญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย สุภัทรากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมฤตา ฤทธิภักดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คชาวุฒิ สังฆมาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิขพร ปานะรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมชนก ศิริพัชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภมน สิ้นหน่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา ผดุงพจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ สามารถ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชาภรณ์ รัตนภูมิ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชเนตตี พิพัฒนางูร	มหาวิทยาลัยเกริก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษธาวิณ พลโยธี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา สังข์พุ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิติศ วัชรพรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ ศรีบุญโรจน์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลลนา ปฐมชัยวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ดร.พงศ์เสวก อเนกจำนงค์พร

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

ดร.สุไม บิลไบ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.ปิยะดา จุลวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร.พัชราภรณ์ พุทธิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร.ธัชทฤต เทียมธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.กิตติศักดิ์ เจริญสิทธิประเสริฐ

มหาวิทยาลัยรังสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่การเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการและการวิจัย ของนักวิชาการ นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย อันจะนำไปสู่การขยายวงแห่งการประยุกต์ การใช้ผลงานวิชาการเพื่อการพัฒนาสังคมในวงกว้าง โดยกำกับคุณภาพและกระบวนการของการจัดทำวารสารให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ

วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย และบทความวิชาการของนักวิชาการ นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 เรื่อง หัวข้อหลักเกี่ยวกับ ผลกระทบของสถานการณ์โควิด ภาวะความเครียดต่อการจัดการ เรียนรู้ จิตวิทยาการให้คำปรึกษาของผู้ป่วยซึมเศร้า การฟื้นฟู ทัศนศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจ แนวทาง BCG และพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายด้านการศึกษาและสิทธิมนุษยชน รวมถึง งานวิจัยด้านการเรียนรู้ภาษาจีน

ขอขอบคุณผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความ ที่ปรึกษาภายใน และภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การ สนับสนุนทรัพยากร และให้คำแนะนำ จนทำให้วารสารฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจ และได้มาตรฐานมีคุณค่าทางวิชาการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ และเป็นข้อมูล อ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สืวงศ์ กาพวงค์
บรรณาธิการ

บทความวิจัย

- ทนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
ปารณีย์ ขาวเจริญ 1
- นิยามใหม่แห่งตัวตนจากประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
ฐิตินัฐ โพธิ์ปักษ์ ภัทรพรรณ ทำดี และ อีราพร ทองปัญญา 16
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเครียดและพฤติกรรมการเรียนออนไลน์
ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 32
สมณ จิรโคภิน และ ศรีญญา มาปูลูก
- การขับเคลื่อนธุรกิจด้วยแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy 48
ศิริพรรณ จินะบุญเรือง
- การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อม
ด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 66
ณชนันท์ ภูริวราราคกุล วิกรม บุญนุ่น เลหุล้า ตริเอกานุกูล และ ศศิพัชร์ หาญฤทธิ์
- ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 80
ระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ
แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ปวิษฐ ไชยประเสริฐ วิกรม บุญนุ่น นาวัน พรมใจสา และ ณรงค์ศักดิ์ ศรีสม
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิในสถานะบุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์ 96
ในประเทศไทย: ศึกษากรณีชาวมอแกนหมู่เกาะสุรินทร์
วิศรุต ลำลืออ่อน และ เขมมิกา ศรีร้อยคำ
- A MARGINALIZED TRIBESMAN BECOMING A DIPLOMAT: 111
A NARRATIVE APPROACH ANALYSIS
Yongyut Khamkhong

- THE APPLICATION OF WEIBO MEDIA FOR ENGLISH VOCABULARY LEARNING OF GRADE 7 CHINESE STUDENTS IN HUBEI PROVINCE, CHINA 127
Yijun Zhang and Nipaporn Sakulwongs
- THE EFFECTS OF TOTAL PHYSICAL RESPONSE SUPPLEMENTED WITH TEACHING PROPS ON THAI KINDERGARTEN 3 STUDENTS' CHINESE VOCABULARY KNOWLEDGE AND LEARNING BEHAVIORS 148
Tao Jiang and Noparat Tananuraksakul
- THE APPLICATION OF MOOC FOR CAREERS GUIDANCE OF YEAR 3 UNIVERSITY STUDENTS IN HEILONGJIANG PROVINCE, CHINA 165
Mingxue Li and Nipaporn Sakulwongs

บทความวิชาการ

- ส่วนประสมทางการตลาดของการให้บริการบริษัทนำเข้าเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย 187
วันเพ็ญ ควรสมาน และ วิภาดา มุกดา
- บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 204
ศักดา ศรีทิพย์

การเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

- รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์ 219
- ขั้นตอนการพิจารณาบทความ 225
- รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการราชภัฏพระนคร 226
- จริยธรรมในการตีพิมพ์ 229

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL UNDER NEW NORMAL
OF STUDENT TEACHERS IN THE FACULTY
OF EDUCATION PHRANAKHON SRI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ปารณีย์ ขาวเจริญ*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Paranee Khaocharoen*

Faculty of Education Phranakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Sri Ayutthaya, Thailand

*E-mail: giftazy@hotmail.com

Received: 07-08-2022

Revised: 01-09-2022

Accepted: 15-09-2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาทุกคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 9 สาขาวิชา จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา ด้วยโปรแกรม Mplus 6.12

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับตาม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ คือ การหย่อนตัว (0.939) รองลงมาคือ ความหวัง (0.902) การมองโลกในแง่ดี (0.861) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.837)

2. โมเดลการวัดทุนจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 (χ^2 (1, n = 222) = 1.172, p = .279, CFI = 1.000, TLI = .997, SRMR=.010, RMSEA = .028) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่าง 0.837 ถึง 0.939 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกองค์ประกอบ

คำสำคัญ: ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก วิถีชีวิตใหม่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study confirmatory factor of the positive psychological capital under New Normal of student teachers in the Faculty of Education Phranakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University, and 2) to test the consistency of the positive psychological capital model of student teachers in the Faculty of Education Phranakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University. The target group used in the research was all student teachers studying in the first year of the academic year 2021, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, from 9 disciplines, totaling 223 students. The research instruments were the positive psychological capital under New Normal scale confirmatory factor analysis and the consistent test of the positive psychological capital by using Mplus 6.12.

1. The factor of positive psychological capital under new normal of student teachers in the Faculty of Education Phranakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University consisted of 4 factors according to priority of factor loading as follows: Resilience (.939), Hope (.902), Optimism (.861) and Self-Efficacy (.837).

2. The model for measuring positive psychological capital under new normal was correlated with the empirical data at the statistical significance level of .05 (χ^2 (1, n=222) = 1.172, p = .279, CFI = 1.000, TLI = .997, SRMR=.010, RMSEA = .028) and component weights in the standard score from 0.837 to 0.939 were statistically significant for all components.

Keyword: Positive Psychological Capital, New normal, Confirmatory Factor Analysis

บทนำ

จากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 แต่เริ่มมีผลที่เห็นชัดในหลาย ๆ ประเทศเมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และได้เพิ่มระดับ

ความรุนแรงและขยายการระบาดในวงกว้าง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต โรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 เป็นโรคอุบัติใหม่ทำให้มีการแพร่เชื้อในวงกว้างและ ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคนี้ มีเพียงการฉีดวัคซีนเพื่อลดความรุนแรงของอาการที่เกิดขึ้น การป้องกันที่ดีที่สุดขณะนี้ คือ การเว้นระยะห่างทางสังคม ลดการรวมกลุ่ม ชุมชน กักตัวอยู่ภายในบ้าน ใส่หน้ากากอนามัย ป้องกัน และล้างมือเป็นประจำ การเว้นระยะห่างทางสังคมเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงติดเชื้อโควิด - 19 แต่ขณะเดียวกันวิธีนี้ ทำให้คนจำนวนมากต้องห่างเหินจากครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง ส่งผลกระทบทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตรวมทั้ง การปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ การเปลี่ยนแปลง ด้านการศึกษา ผลกระทบด้านการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน และการดูแลผู้เรียนในช่วงหยุดเรียน และอื่น ๆ ความพร้อมในการเรียนออนไลน์ ปัญหาในการเรียนออนไลน์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในการ ที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Kittipraphat et al., 2020)

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนและการผลิตบัณฑิตในระบบการศึกษาของประเทศไทย กับปัญหาสถานการณ์โรคระบาดไวรัส โควิด 19 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อแนวนโยบายดังกล่าว เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม ภาวะที่ยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สับสนวุ่นวาย สถานการณ์โรคระบาด ความไม่มั่นคงทางด้านเศรษฐกิจภาวะ ความยากลำบากด้านการเมือง ภาวะของโลกาภิวัตน์ การแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาทางการศึกษาและเทคโนโลยีที่ไม่หยุดยั้ง ความเครียดที่เพิ่มขึ้นจนทำให้หลายคนรู้สึกไม่มีความสุข มีความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต

และอาจนำไปสู่ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตที่เพิ่มมากขึ้น (Sookawong, 2017) สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโต เริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของชีวิตเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนผ่านระบบการเรียนในช่วงมัธยมศึกษาเข้าสู่การเรียนในระดับอุดมศึกษา ผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาด การปรับตัวให้เข้ากับการเรียนและการใช้ชีวิตในวิถีชีวิตใหม่ในมหาวิทยาลัยย่อมส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาอย่างแน่นอน

ประกาศของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่องมาตรการผ่อนผันและผ่อนคลายการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับที่ 13 :การปฏิบัติของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นภายในกระทรวงเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ข้อที่ 2 ความเป็น การเปิดการเรียนการสอนสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการ กำหนด การจัดระเบียบและระบบต่าง ๆ รวมทั้ง คำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง ให้มีการพิจารณาจัดการเรียนการสอนแบบปกติ และระบบออนไลน์ผสมผสาน ปรับลดเวลาหรือ สลับวันเรียน หรือลดการเรียนการสอนบางรายวิชา จัดการเรียนการสอนภาคสนามการปฏิบัติการนอก สถานที่และการฝึกงานให้เหมาะสม หลีกเลี่ยง กิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรค เช่น กิจกรรมรับน้อง การปฐมนิเทศ เป็นต้น (Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2021) โดยจากแนวปฏิบัติ

ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อเรียนออนไลน์ของนักศึกษาโดยตรง ทั้งความเบื่อหน่ายในการเรียน การไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน ปัญหาความไม่พร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ตลอดจนข้อจำกัดสำคัญจากตัวผู้เรียนคือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ต้องมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนออนไลน์ ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจในการเรียนตลอดจนต้องควบคุมและกำกับตนเองให้ได้ (Sompong, 2018)

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital) เป็นสภาวะของบุคคลในการพัฒนาคุณลักษณะทางบวกในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นการศึกษาและสำรวจจุดแข็งของมนุษย์ ที่มีความจำเป็นสำหรับการทำงานในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการแข่งขันและเป็นตัวแปรที่สำคัญทางจิตวิทยาที่มีการประยุกต์ใช้จุดแข็งหรือจุดเด่น หรือคุณลักษณะทางบวกของตนเองในการปฏิบัติงาน และยังช่วยให้บุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น (Snyder & Lopez, 2002) ทั้งนี้เพราะจุดแข็งของมนุษย์สามารถช่วยป้องกันและช่วยลดสภาวะความไม่สบายใจ ความเครียด การศึกษาแนวคิดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก จึงได้รับความสนใจอย่างมากจากนักวิชาการทั้งด้านจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ การศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การที่นักศึกษามีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกจะทำให้ นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความหวังเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในชีวิต สามารถรับมือและมีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อีกทั้งยังมี

ความสามารถในการมองโลกในแง่ดี มีแรงจูงใจ สามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหากับสิ่งเร้าทางลบ ได้ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการคิด โดยใช้ทรัพยากรทางจิตใจที่มีอยู่ในตัวเองมาช่วยเป็นทุน เพราะตัวแปรทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกจะเข้ามาช่วยทำหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนที่ความคิดของบุคคล เพื่อจัดการกับปัญหาสุขภาพจิตให้รู้สึกไปในทิศทางบวก คือยังมีความหวัง ยังคงรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ มีมุมมองต่อโลกในทางบวก และยังมีจิตใจสงบเพราะสามารถยืดหยุ่นทางจิตใจให้กลับคืนมาเป็นปกติได้ แม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่รู้มรณะทั้งทางร่างกายและจิตใจก็ตาม (Nelson & Cooper, 2007)

จากข้อมูลในเรื่องการเรียนการสอน ภายใต้วิถีชีวิตใหม่และแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก โดยนำแนวคิดมาเป็นการรอบในการศึกษาและสร้างแบบวัดในบริบทตามสถานการณ์ปัจจุบันภายใต้วิถีชีวิตใหม่ และดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อยืนยันความชัดเจนของทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับตัวแปร และประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ทบทวนแนวคิด

1. แนวคิดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital)

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital) เป็นการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์โดยอาศัยความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีจุดแข็งที่ดีหรือจุดบวกบางอย่างในตัว เพียงค้นหาให้พบและบ่มเพาะจุดแข็งเหล่านี้ให้เติบโตและแตกแขนงได้มากขึ้น เสริมสร้างการเรียนรู้และปรับปรุงให้เป็นผู้มีความสุข มีมุมมองต่อชีวิตและโลกในเชิงบวก ด้วยการฟื้นฟูลักษณะเชิงบวกตามธรรมชาติของมนุษย์ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น ความสุข ความดี จุดแข็ง จุดเด่น (Luthans et al., 2007) ทุนทางจิตวิทยา เชิงบวก หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาสภาวะจิตใจในทางบวก ซึ่งนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการรับรู้และประเมินความสามารถของตนเอง มีความมั่นใจ มีแรงจูงใจ มีความหวังในการดำเนินชีวิต มองโลกในแง่ดี และมีความสามารถในการปรับสภาพอารมณ์ ฟื้นฟูตนเองให้กลับมาอยู่ในสภาพเหมือนเดิมหรือดีขึ้นได้

องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกประกอบไปด้วย (1) ความหวัง (Hope) เป็นความมุ่งมั่นปรารถนา ความตั้งใจของนักศึกษาเป็นความคิดว่าจะบรรลุความสำเร็จโดยปราศจากความรู้สึกที่ท้อแท้สิ้นหวัง เป็นภาวะที่สะท้อนความพยายาม ที่จะบรรลุเป้าหมาย มีความคิด

ความเชื่อ มีการกำหนดเป้าหมาย มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และสามารถคิดหาแนวทางการวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ (2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy) เป็นความเชื่อในความสามารถของตนเองของนักศึกษาที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความปรารถนาที่จะทำสิ่งที่ยาก ทำทนายให้ประสบความสำเร็จ มีความเชื่อมั่นที่จะจัดการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการกระทำนั้น ๆ ให้บรรลุสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ (3) การยืดหยุ่น (Resiliency) เป็นการแสดงออกของนักศึกษาถึงความยืดหยุ่นทางอารมณ์และ การปรับตัวในการเผชิญกับอุปสรรค ความขัดแย้ง ความล้มเหลว และสามารถปรับตัว คืนสู่ภาวะปกติได้ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทน สามารถปรับตัวได้ดี เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติได้หลังจากที่ต้องเผชิญ อุปสรรคและปัญหาที่ผ่านไปได้ยากรวมถึงสามารถจัดการแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและ (4) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) เป็นการแสดงพลังทางการคิดบวกที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการเรียนรู้ที่จะมองสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ในทางที่ดี สามารถปรับเปลี่ยนความคิดที่มีต่อสถานการณ์ทางลบให้เป็นสถานการณ์ทางบวกแล้วทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีความเชื่อมั่นว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับตนเอง

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตใหม่

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางสังคม

และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เริ่มพบมากขึ้น โดยเฉพาะ กลุ่มเปราะบางทางสังคม ไม่ว่าจะเป็น เด็ก ผู้หญิง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน หรือ แม้กระทั่งผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ล้วนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้หลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนมีมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อไม่ให้ปัญหาทวีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกักตัว และการไม่ยอมรับ ผู้ที่เคยติดเชื้อโควิด 19 กลับเข้าสู่ชุมชน หรือ ครอบครัวของผู้ติดเชื้อไวรัส โควิด 19 ถูกชุมชน กีดกันไม่ให้ออกมาใช้ชีวิตตามปกติ นำไปสู่การ ปกปิดหรือไม่ยอมเข้ารับการตรวจหาเชื้อไวรัส การถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่มีคำสั่งให้ประชาชน กักตัวอยู่ในบ้าน โรคติดเชื้อไวรัส โควิด 19 เป็นโรคอุบัติใหม่ทำให้ มีการแพร่เชื้อในวงกว้างและยังไม่มีวัคซีนป้องกัน โรคนี้ การป้องกันที่ดีที่สุดขณะนี้คือ การเว้น ระยะห่างทางสังคม ลดการรวมกลุ่มชุมนุม กักตัว อยู่ภายในบ้าน ใส่หน้ากากอนามัยป้องกัน และ ล้างมือเป็นประจำ การเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่ ช่วยลดความเสี่ยงติดเชื้อโควิด - 19 แต่ขณะเดียวกันวิธีนี้ ทำให้คนจำนวนมากต้องห่างเหิน จากครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง หลายคน พยายามปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและพฤติกรรม เช่น พยายามทำใจยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น และพยายาม ไม่เครียด อดทนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการ ปรึกษาคนใกล้ชิดและเพื่อนบ้าน ฟังข่าวสาร การแนะนำจากรัฐบาล และระมัดระวังในการ

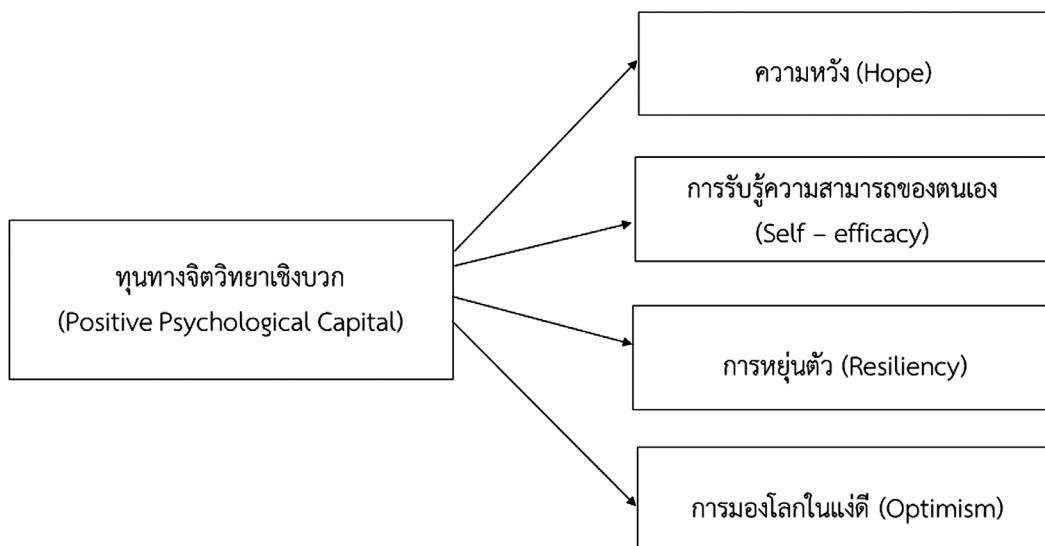
ดูแลสุขภาพ สุขอนามัยดีขึ้น รู้วิธีป้องกันตนเอง จากโรคระบาด

จากการที่มีการปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ ในช่วงล็อกดาวน์ และเลื่อนการเปิดเทอมของ สถานศึกษาทุกสังกัดออกไปอย่างไม่มีกำหนด ทำให้นักศึกษาไม่ได้เข้ามาเรียนในสถานศึกษา เป็นเวลานานหลายเดือน บางสถานศึกษามีการสอน ในระบบออนไลน์แทนในภาคเรียนปกติในช่วง ล็อกดาวน์ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ ในการเรียนออนไลน์ การขาดปฏิสัมพันธ์กันใน สังคม บางคนอาจไม่ได้เรียนหรือเรียนไม่เต็มที่ ที่รวมทั้งการเรียนออนไลน์มีปัญหาการขาดอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะในครอบครัว ที่มีข้อจำกัด หรือด้วยโอกาสที่อาจไม่มีเลยหรือ ไม่พร้อมในด้านทักษะการใช้งานผ่านระบบไอที นอกจากปัญหาการขาดแคลนด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยีและทักษะการใช้งานแล้ว มีความ เป็นห่วงผู้เรียนที่ไม่ได้ไปเรียนเป็นเวลานานว่า อาจขาดการดูแลที่เหมาะสม ซึ่งในงานวิจัยนี้ วิถีชีวิตใหม่ จะเป็นการดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่ ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคม ค้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ ที่ไม่คุ้นเคย ประกอบไปด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถี สื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ ทำให้นักศึกษา ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบัน

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์ องค์ประกอบเป็นการวิเคราะห์ ทางสถิติที่มี วัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณข้อมูลหรือลดจำนวน ตัวแปรในการวิจัย โดยอาศัยการรวมตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กันมาสร้างเป็นองค์ประกอบ

(Factor) ที่อยู่เบื้องหลังตัวแปรเหล่านั้น ซึ่งส่งผลให้นักวิจัยเข้าใจโครงสร้างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดี และนอกจากนี้คุณสมบัติเด่นอีกประการหนึ่งของ ปัจจัยที่วิเคราะห์ได้ คือ ลดความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measurement error) ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำปัจจัยที่วิเคราะห์ได้มาทำการศึกษาต่อไปในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่นักวิจัยได้สร้างโมเดลการวัดเอาไว้แล้ว และรู้ว่ามีความน่าเชื่อถือประกอบเท่าใด แต่ละองค์ประกอบคืออะไรและประกอบไปด้วยตัวแปรใดบ้าง นักวิจัยจึงใช้สถิติเพื่อเป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของโมเดลการวัด (Sakulsriprasert, 2013)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ความหวัง (Hope) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) การหยุ่นตัว (Resiliency) และ การมองโลกในแง่ดี (Optimism)

2. โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาทุกคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 9 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย 27 คน การสอนภาษาอังกฤษ 23 คน คณิตศาสตร์ 29 คน พลศึกษา 31 คน สังคมศึกษา 28 คน วิทยาศาสตร์ 17 คน การศึกษาปฐมวัย 29 คน การประถมศึกษา 32 คน และคอมพิวเตอร์ศึกษา 7 คน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจากอัตราส่วน 20 : 1 ตัวแปร (Jackson , 2003; Kline, 2011) โดยตัวแปรองค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 4 องค์ประกอบ จึงประมาณกลุ่มเป้าหมายได้ 80 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มากกว่าที่กำหนด เพื่อให้การประมาณค่าพารามิเตอร์มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และเป็นการเพิ่มอำนาจ การทดสอบ จึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้จำนวนรวมทั้งหมด 223 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ทุนทางจิตวิทยา

เชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความหวัง (Hope)

2.2 การเชื่อในความสามารถของตนเอง

(Self-Efficacy)

2.3 การยืดหยุ่น (Resilience)

2.4 การมองโลกในแง่ดี (Optimism)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัย

ได้ดำเนินการสร้างแบบวัดทุนทางจิตวิทยา เชิงบวก โดยแบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะ ครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นลักษณะ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา เชิงบวกมาสร้างเป็น นิยามศัพท์เฉพาะแล้วสร้าง ข้อคำถามขึ้นรวมทั้งหมด 65 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ความหวัง (Hope) การรับรู้ ความสามารถของตนเอง (Self- Efficacy) การยืดหยุ่น (Resilience) และ การมองโลก ในแง่ดี (Optimism) โดยผ่านการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Congruence) ผลการพิจารณาพบว่าทุกข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้น ตรวจสอบคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจริง เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือในด้านความ เชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการตรวจสอบมีค่าเท่ากับ 0.95

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการ ศึกษา 2564 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 223 คน หลังจาก เก็บข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบแบบวัดก่อนที่จะ นำเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูลจริง พบว่าได้ข้อมูล ที่สมบูรณ์จากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายรวม 222 คน คิดเป็นร้อยละ 99.55

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อมูลจำนวน 222 ฉบับ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำข้อมูลมาสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยใช้โปรแกรม Mplus version 6.12 ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมการโครงสร้างตามทฤษฎี กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง ดังนี้ (Damrongpanit, 2012)

5.2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistic: χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความถ่วงถ่วง มีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าใกล้เคียงศูนย์มากเท่าไรหรือค่าใกล้เคียงกับจำนวน

องศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom : df) แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.2.2 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าดัชนีตั้งแต่ .90 ขึ้นไป หรือ .95 ขึ้นไป แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

5.2.3 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าต่ำกว่า .05 ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

5.2.4 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (Tucker-Lewis Index : TLI) ค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าดัชนีตั้งแต่ .90 ขึ้นไป หรือ .95 ขึ้นไป ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

5.2.5 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Square Residual : SRMR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าต่ำกว่า .05 ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทุนจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ความหวัง (Hope) 2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) 3) การยืดหยุ่นตัว (Resiliency) และ 4) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) พบว่า โมเดลการวัดทุนจิตวิทยา

เชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 (χ^2 (1, n=222) = 1.172, p = .279, CFI = 1.000, TLI = .997, SRMR=.010, RMSEA = .028) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่าง 0.837 ถึง 0.939 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดคือ การหยวนตัว

(Resiliency) (λ = 0.939) รองลงมาคือ ความหวัง (Hope) (λ = 0.902) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) (λ = 0.861) และ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) (λ = 0.837) ตามลำดับ และมีค่าความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรและองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ (R square) ระหว่าง 0.701 ถึง 0.882 รายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทุนจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่

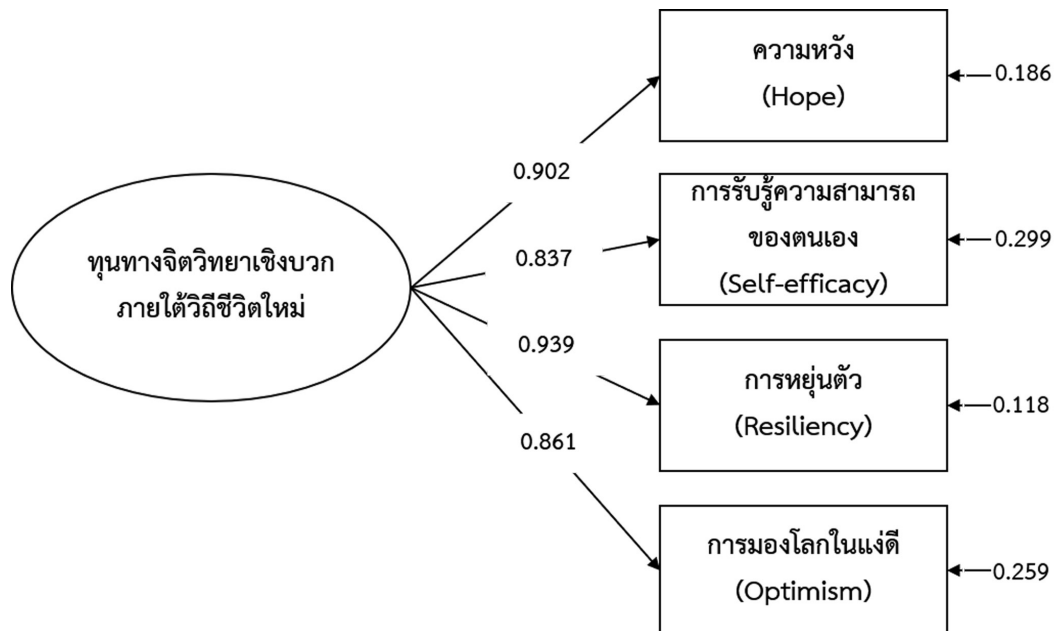
องค์ประกอบ \ ตัวแปร	ทุนจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่			Residual Variance _(std.)	R square
	B	SE	β		
ความหวัง (Hope)	1.000*	<--->	0.902*	0.186*	0.814*
การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง (Self-efficacy)	0.917*	0.042	0.837*	0.299*	0.701*
การหยวนตัว (Resiliency)	1.052*	0.075	0.939*	0.118*	0.882*
การมองโลกในแง่ดี (Optimism)	1.014*	0.082	0.861*	0.259*	0.741*

χ^2 = 1.172, df = 1, p = 1.172, CFI = 1.000, TLI = .997, SRMR = .010, RMSEA = .028

หมายเหตุ: * p<.05, <---> ค่า SE เป็น 0.000 เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (constrained parameter)

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.172 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.279 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.028 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 0.07 (Steiger, 2007) ดัชนีระดับ

ความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000 ดัชนีวัด ระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) เท่ากับ 0.997 ควรมีค่ามากกว่า 0.95 (Hu & Bentler, 1999) และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.010 ซึ่งควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (Byrne, 1998) ผลการปรับโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกนี้ แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีมาก ดังภาพที่ 2

$$\chi^2 (1, n = 222) = 1.172, p = .279, CFI = 1.000, TLI = .997, SRMR = .010, RMSEA = .028$$

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา พบว่า ทนทางจิตวิทยาเชิงบวก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ความหวัง (Hope) 2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) 3) การยืดหยุ่นตัว (Resiliency) และ 4) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันสอดคล้อง กับ Luthan et al. (2007) ซึ่งอธิบายแนวคิด องค์ประกอบของทนทางจิตวิทยาเชิงบวกซึ่งประกอบ ไปด้วยการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ความหวัง (Hope) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) และการยืดหยุ่นตัว (Resiliency) ซึ่งเป็นทนทางจิตวิทยาเชิงบวกในระดับของ ปัจเจบุคคล สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงาน ต่าง ๆ ในสภาวะปัจจุบันที่เผชิญ กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี เป็นต้น องค์ประกอบ ของทนทางจิตวิทยาเชิงบวกมีลักษณะเป็นสภาวะ ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เป็นลักษณะที่ติดตัว ของบุคคล เป็นลักษณะและสภาวะจิตใจทางบวก ของบุคคล ทำให้มีความมั่นใจ สามารถทำให้ประสบความสำเร็จ สร้างความคิดทาง ด้านบวก เมื่อประสบ ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เลวร้ายสามารถยับยั้ง ยืดหยุ่น ต่อสู้กับปัญหา เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ (Nelson & Cooper, 2007) นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังพบว่าค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนัก มากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการยืดหยุ่นตัว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากสถานการณ์โรคระบาดไวรัส โคว โรน่า 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

ของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม การยืดหยุ่นตัวจึงมีความ สำคัญเป็นอย่างมาก หากนักศึกษามีแรงจูงใจ สามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหา กับ สิ่งร้ายทางลบ มีความยืดหยุ่นทางจิตใจให้กลับคืนมาเป็นปกติได้ แม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่รุ่มเร้าทั้งทางร่างกาย และจิตใจ (Nelson & Cooper, 2007) อีกทั้ง จากผลการวิจัยของ McCray & Joseph-Richard (2020) ซึ่งได้ทำการศึกษาการฟื้นฟูทางจิตใจ ในกระบวนการของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอก ผลการวิจัยพบว่า การยืดหยุ่นตัว การฟื้นฟูทาง จิตใจจะเริ่มจากการเผชิญความคาดหวังต่าง ๆ ความเปราะบางทางอารมณ์ การมีวิธีการจัดการ กับความเครียด การสนับสนุนทางจิตใจและสังคม การได้รับกำลังใจ อีกทั้งเงื่อนไขส่วนบุคคล คือ การ ตระหนักว่าทุกคนต่างก็ต้องเผชิญกับความทุกข์ได้ ไม่แตกต่างจากตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเป้าหมายและการวางแผนชีวิต การทบทวน ย้อนมองชีวิต ความมุ่งมั่นที่จะพิสูจน์ตนเอง ความเข้มแข็งอดทน และการมีศรัทธาในตนเอง (Sakunpong et al., 2016) ล้วนแล้วแต่ช่วยให้ บุคคลสามารถก้าวผ่านปัญหา อุปสรรค ความยาก ลำบากทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีการยืดหยุ่นตัว จนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้เป็นปกติ

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลทนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษา คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.172 ค่านัยสำคัญ ทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.279 มีความสอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ย ของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.028 ดัชนีระดับความสอดคล้อง

เปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมโมอิงเกนส์ (TLI) เท่ากับ 0.997 และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.010 ผลการปรับโมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกนี้ แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีมาก ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะใช้ในกรณีที่ทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรควรจะเป็นรูปแบบใด โดยการวิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้าง (Wiratchai, 2012) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Model testing) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องพิจารณาดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลอย่างถี่ถ้วน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ข้อ คือ 1) พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) พิจารณาค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นว่าแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ และ 3) พิจารณาความสมเหตุสมผลของขนาดและทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้น (Schumacker & Lomax, 2010) จากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นไปได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยที่เป็นผลมาจากการสร้างแบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้มีการสร้างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะที่เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา มีการทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัย ตลอดจนมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับอยู่ในระดับที่สูง (0.95)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก พบว่าตัวบ่งชี้และองค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกภายใต้วิถีชีวิตใหม่ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงควรนำไปเป็นตัวชี้วัดในการประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษา เพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาแต่ละคนนั้นมีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปวางแผนในการจัดกิจกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกให้กับนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาภายใต้วิถีชีวิตใหม่ เพื่อทำการพัฒนานวัตกรรม นวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริม เสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกให้กับนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องเผชิญในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้การพัฒนานักศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

REFERENCES

- Damrongpanit, S. (2012). **MPLUS Program and Behavioral and Social Sciences Data Analysis**. Mahasarakham : Mahasarakham University. (In Thai)
- Hu, L.T. & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis : Conventional criteria versus new alternatives. **Structural Equation Modeling**, 6(1), 1-55.
- Jackson, D. L. (2003). Revisiting Sample Size and Number of Parameter Estimates: Some Support for The N:q Hypothesis. **Structural Equation Modeling**, 10, 128-141.
- Kittipraphat, S. et al. (2020). **Social impacts from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak and the economic crisis**. Office of the Permanent Secretary. Ministry of Social Development and Human Security. (In Thai)
- Kline, R. B. (2011). **Principles and practice of structural equation modeling (3rd ed.)**. New York : Guilford Press.
- Luthans, F. et.al. (2007). **Psychological Capital**. New York : Oxford University Press .
- McCray, J .,& Joseph-Richard, P (2020). Towards a model of resilience protect : Factors influencing doctoral completion. **Higher Education**, 1-21.
- Ministry of Higher Education Science Research and Innovation . (2021). **Announcement of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation on Relaxation and Relaxation Measures for Surveillance of the Coronavirus Infectious Disease 2019 No. 13 : Practices of Higher Education Institutions and other departments within the ministry to prevent the spread of COVID-19**. Retrieved from http://mhesi.go.th/index.php/content_page/item/3033-2019-covid-19-1-6.html. [2022,20 May.]
- Nelson, D.L., & Cooper, C.L. (2007). **Positive Organizational Behavior**. London : Sage Publications.
- Sakulsriprasert, C. (2013). Confirmative component analysis. **Journal of Clinical Psychology**, 44(1), 1-16. (In Thai)
- Sakunpong, N. et al. (2016). Resillence as a mediator between positive psychosocial factors, psychological well-being, and depression among patients with major depressive disorder. **Journal of Health Science Research**, 15(2), 138-149. (In Thai)
- Schumacker, R. E.,& Lomax, R. G. (2010). **A beginner's guide to structural equation modeling**. (3rd Edition). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

- Snyder, C.R. & Lopez, S. (2002). **Handbook to Positive Psychology**. Oxford, UK : Oxford University Press.
- Sompong, S. (2018). “**Advantages-Disadvantages”!**”Machorn”Opens online education system. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Retrieved from https://siampongsnews.blogspot.com/2018/04/blog-post_84.html. [2022,12 Apr.] (In Thai)
- Steiger, J.H. (2007). Understanding the limitations of global fit assessment in structural equation modeling. **Personality and Individual Differences**, 42(5), 893-898.
- Sookawong C. (2017). **Capital Development in Positive Psychology of Higher Education Students**. Doctor of Philosophy Department of Educational Psychology and Guidance Mahasarakham University. (In Thai)
- Wiratchai, N. (2012). Confirmatory Factor Analysis. **Journal of Research and Curriculum Development**, 2(1), 68-74. (In Thai)
-

นิยามใหม่แห่งตัวตนจากประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

REDEFINING SELF FROM EXPERIENCES OF THE COUNSELORS FOR PATIENTS WITH MAJOR DEPRESSIVE DISORDER

ฐิตินัฐ โพธิ์ปักษ์* ภัทรพรรณ ทำดี และ ธีราพร ทองปัญญา

สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาประยุกต์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

Thitinut Bhodthipuks* Patrapan Tamdee and Teeraporn Thongpunya

Applied Sociology and Anthropology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

*E-mail: thitinut_tb@hotmail.com

Received: 28-04-2022

Revised: 04-08-2022

Accepted: 24-08-2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อจำกัดในการใช้ชีวิตและวิธีการจัดการตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เพื่อสร้างภาวะสมดุลระหว่างงานกับชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และข้อมูลประสบการณ์การดูแลและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าบนสื่อสังคมออนไลน์ เก็บข้อมูลจากผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ทั้งในฐานะบุคคลใกล้ชิด อาสาสมัคร หรือในลักษณะวิชาชีพ จำนวน 4 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาประสบการณ์ในการดูแลและให้คำปรึกษาผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์พันทิป ในช่วงปี พ.ศ. 2562 - 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า การทำหน้าที่ในฐานะผู้ให้คำปรึกษา มีข้อจำกัดในการใช้ชีวิต ได้แก่ 1) ความเหนื่อยล้าจากการให้คำปรึกษา 2) การดำรงความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และ 3) การถูกตีตราและล้อเลียน ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ผู้ให้คำปรึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างนิยามใหม่ให้กับตัวตนในฐานะผู้ให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความสมดุลกับตัวตนในมิติอื่น ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษาและคนรอบข้างได้ โดย 1) การหลอมรวมตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น ๆ 2) การยืดหยุ่นในตัวตนผู้ให้คำปรึกษา และ 3) การแบ่งแยกตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น ๆ ออกจากกันอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ผู้ให้คำปรึกษา โรคซึมเศร้า ตัวตน การจัดการตัวตน

ABSTRACT

The objective of this qualitative research was to study the limitations in life and self-management approach of the counselors for patients with major depressive disorder to create work-life balance. The research instruments consisted of a semi-structured interview form and information on experiences of care and counseling for patients with major depressive disorder on social media. Data were collected from 4 counselors for patients with major depressive disorder, whether as a close person, volunteer work, or profession. Data were collected from in-depth interview. Moreover, a study of experiences in taking care of and counseling patients with major depressive disorder published on Pantip's website during 2019 – 2021 were added for content analysis. The results showed that the limitations in the life of the counselors for patients with major depressive disorder were: 1) fatigue from counseling, 2) relationship maintenance with close people who suffer from depression, and 3) being stigmatized and teased. With the aforementioned limitations, the counselors needed to redefine themselves as counselors in order to balance with other dimensions and to response with the consultations' expectations and people around them by 1) integrating the counselor self with other-selves, 2) being persistent in the self of the consultant, and 3) having a clear separation of the counselor's self from other aspects of self.

Keywords: Counselor, Depressive disorder, Self, Self-management

บทนำ

โรคซึมเศร้าเป็นหนึ่งในโรคที่กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนเป็นภาวะที่จำเป็นต้องเฝ้าระวังทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทย โดยโรคดังกล่าวจะก่อให้เกิดความผิดปกติกับผู้ป่วยในด้านร่างกาย อาทิ ปวดหัว ใจสั่น หลับไม่สนิทหรือยากนอนตลอดเวลา และทานอาหารไม่ลง ฯลฯ ความผิดปกติด้านอารมณ์ อาทิ ความเศร้าสิ้นหวัง เบื่อหน่าย หดหู่ ท้อแท้ หงุดหงิดและเครียดง่าย และรู้สึกน้อยใจง่าย ฯลฯ และความผิดปกติด้านความคิด อาทิ ไม่มีสมาธิ หลง ๆ ลืม ๆ เกิดความรู้สึกผิดหมกมุ่นกับเรื่องเดิมซ้ำ ๆ และการมีความคิดที่จะ

ฆ่าตัวตาย (Vorapatratorn, 2004) โดย นพ.อภิชาติ จริยาวิลาส จิตแพทย์และโฆษกกรมสุขภาพจิตระบุว่า องค์การอนามัยโลกได้ประเมินตัวเลขของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่ร้อยละ 5.4 ของบุคคลทั่วไป ในขณะที่ประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าประมาณเกือบ 2 ล้านคน อีกทั้งจากสถิติการฆ่าตัวตายในปี 2561 พบว่า มีผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จเฉลี่ยวันละ 11.3 คนต่อวัน ในช่วงอายุ 25 - 29 ปี โดยเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ร้อยละ 6.54 และในปี 2562 จำนวนผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จเฉลี่ยอยู่ที่ 14.4 คนต่อคนไทย 1 แสนคน อยู่ในวัยเฉลี่ย 45 ปี และเป็น

ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ร้อยละ 7.8 อย่างไรก็ดี จากการขยายตัวของโรคซึมเศร้ามักกล่าว ส่งผลให้สังคมไทยเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับโรคซึมเศร้า นำไปสู่ความร่วมมือของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในการเปิดเผยตัวตนและยินยอมเข้ารับการรักษาจากแพทย์มากขึ้นจากในอดีต ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของการตระหนักรู้และตื่นตัวในโรคซึมเศร้าของสังคมไทย เกิดจากความพยายามในการขับเคลื่อนและรณรงค์ให้ความรู้แก่สังคมไทยอย่างต่อเนื่อง (Department of Mental Health, 2019)

นอกจากนี้สังคมไทยได้มีองค์กรและหน่วยงานที่พร้อมให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตแก่บุคคลเหล่านี้ ซึ่งส่วนมากจะเป็นบริการให้คำปรึกษาผ่านโทรศัพท์ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์ฮอตไลน์โฮปไลน์ กรมประชาสัมพันธ์หรือหน่วยงานอิสระ เช่น สมาคมสมาธิจิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของ Befrienders International (B.I.) (Lekwattananon, 1996) หรือที่ได้เปลี่ยนชื่อเป็น Befrienders Worldwide (B.W.) (Samaritans Thailand, n.d.) เป็นต้น โดยส่วนหนึ่งของบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานเหล่านี้มีฐานะเป็นอาสาสมัครที่เสียสละตนเองเพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นหลุดพ้นจากภาวะซึมเศร้า และมีส่วนในการช่วยชีวิตหรือเหนี่ยวรั้งไม่ให้เกิดการตัดสินใจฆ่าตัวตายอันเนื่องมาจากภาวะซึมเศร้าได้ในระดับหนึ่ง กระนั้นนอกจากการมีองค์กรหรือหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคซึมเศร้าแล้วกลุ่มบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการช่วยเหลือและมีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากที่สุดคือครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้ด้วยความเข้าใจและใส่ใจที่ถูกต้อง โดยควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจในโรคซึมเศร้าแก่ตัว

ผู้ป่วยและครอบครัวของผู้ป่วย รวมถึงวิธีปฏิบัติตัวต่อผู้ป่วยโรคซึมเศร้าอย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการรับมือกับโรคซึมเศร้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Jutrakul, n.d.)

การให้คำปรึกษา (Counseling) ในเชิงจิตวิทยา หมายถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์และการตอบสนองต่อผู้อื่น เพื่อให้บุคคลมีโอกาสนในการสำรวจตนเอง เกิดความชัดเจนในชีวิตนำไปสู่การใช้ชีวิตที่น่าพึงพอใจและสร้างสรรค์ นอกจากนี้ สมาคมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอเมริกันยังได้นิยามการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเอาไว้ว่าเป็นการประยุกต์ใช้หลักการทางจิต จิตวิทยา และการพัฒนามนุษย์ ผ่านกลวิธีทางความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและการเติบโตของบุคคล ผ่านการให้คำปรึกษาของผู้ที่มีความรู้ด้านจิตวิทยา (Seehawong, 2022)

ทั้งนี้ ผู้ที่ดำรงบทบาทผู้ดูแลผู้ป่วย อาจต้องเผชิญกับผลกระทบด้านสุขภาพกาย อันได้แก่ การเกิดโรคภัย ความเสื่อมของร่างกาย หรืออาการป่วยซึ่งมีอยู่แต่เดิมกำเริบขึ้น และสุขภาพจิตใจ อันได้แก่ ความเครียดและกังวลอันเกิดจากผู้ป่วยที่ตนกำลังดูแลอยู่ รวมถึงความกังวลด้านภาวะเศรษฐกิจ (Fongkerd, Klungtumneum & Natetanasombat, 2019) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่จำเป็นต้องจัดการกับความเครียดและภาระงานของตนเพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระนั้น เมื่อผู้ดูแลได้รับการงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการดูแลผู้ป่วย จะส่งผลให้ผู้ดูแลเกิดความเครียดมากขึ้น และนำไปสู่ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล (Khunarak, 2018) ในขณะที่อุปสรรคในการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ประกอบไปด้วย

การที่สังคมไม่มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยโรคซึมเศร้า หรือให้การสนับสนุนผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าอย่างเพียงพอ อีกทั้งเจ้าหน้าที่กลุ่มดังกล่าว ยังมีภาระงานจำนวนมาก ส่งผลให้ไม่สามารถดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่บางกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในการรับมือกับโรคซึมเศร้า (Garseewong & Kongthachayopit, 2018)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โรคซึมเศร้าเป็นโรคที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทย ซึ่งเป็นโรคที่อาจส่งผลให้ผู้ที่ป่วยตัดสินใจที่จะจบชีวิตของตนเองลงได้ อีกทั้งผู้ที่เป็นโรคซึมเศร่ายังมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือสนับสนุนผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการเกิดบทบาทผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ากับบุคคลทั่วไป ซึ่งอาจมีคนใกล้ชิดที่เป็นโรคซึมเศร้า อย่างไรก็ตาม ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเหล่านี้อาจมีโอกาสดูแลอยู่ในภาวะซึมเศร้าได้เช่นกัน ด้วยการดำรงตัวตนซึ่งเต็มไปด้วยภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้รับฟังประสบการณ์และปัญหาชีวิตของผู้อื่นอยู่อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ต้องดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองไปพร้อมกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเหล่านี้ มีวิธีจัดการชีวิตของตนเองเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ากับการดำเนินชีวิตอย่างไร โดยข้อมูลที่ได้ อาจสามารถพัฒนาเป็นแนวทาง

การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในสังคมปัจจุบันที่โรคซึมเศร้ากำลังขยายตัว รวมถึงอาจนำไปสู่การลดจำนวนการฆ่าตัวตายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อจำกัดในการใช้ชีวิตของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เพื่อสร้างภาวะสมดุลระหว่างงานกับชีวิต

ทบทวนแนวคิด

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เพื่อศึกษาถึงตัวตนของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โดยแนวคิดดังกล่าวมองว่าการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของมนุษย์จะต้องใช้สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นสื่อกลางในการสร้างความหมายร่วมกัน อันจะเกิดเป็นความเข้าใจที่ตรงกัน และส่งผลให้การมีปฏิสัมพันธ์เป็นไปอย่างราบรื่น โดยในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์จะประกอบไปด้วยการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความคิด กับการปฏิสัมพันธ์เชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นการแสดงการกระทำผสมผสานกัน (Sanyawiwat, 1990)

ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความเหมาะสมกับการศึกษาตัวตนของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และตัวตนของเออร์วิง กอฟมัน (Erving Goffman) ซึ่งได้จำแนกอัตลักษณ์ของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal identity) หมายถึงการที่ภาพของบุคคลซึ่งมีเอกลักษณ์

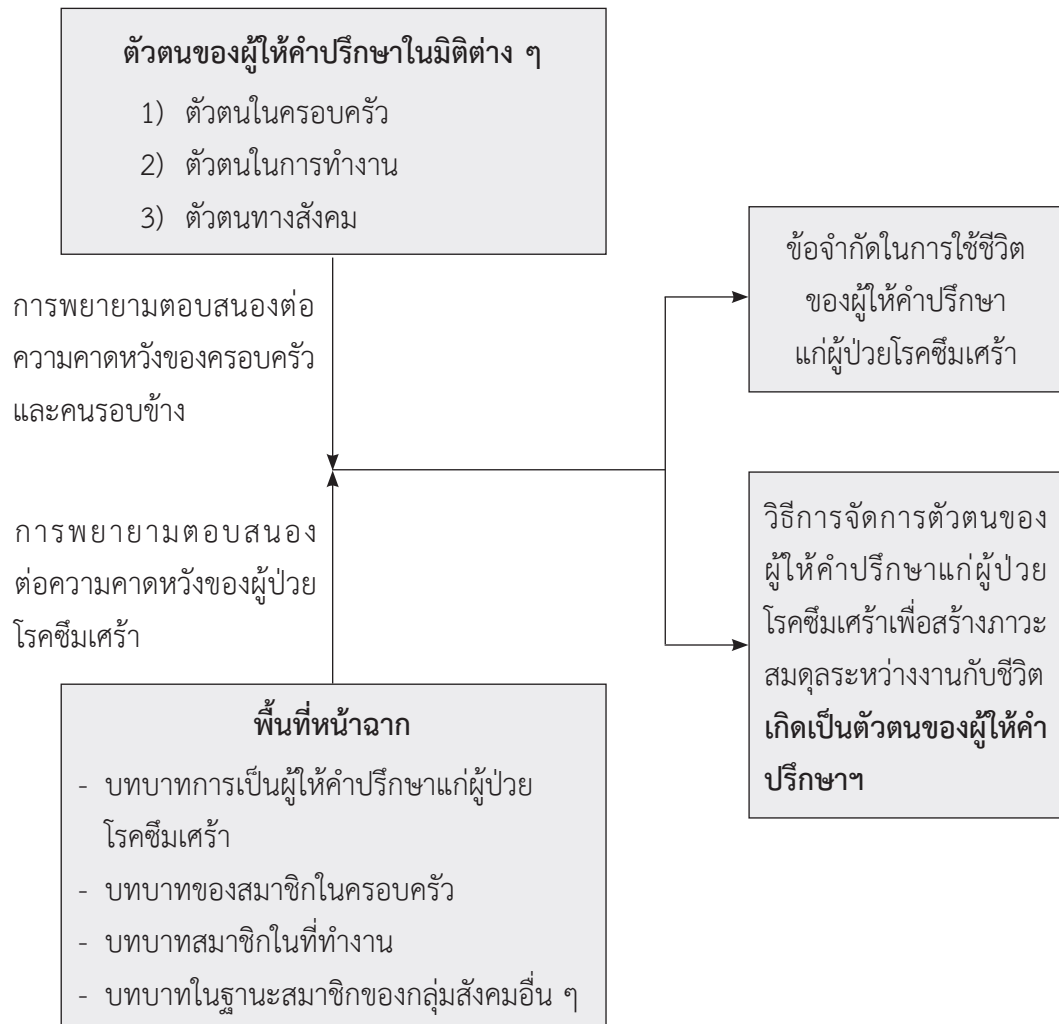
เฉพาะตัวต่อผู้อื่น ซึ่งทุกสังคมจะมีกระบวนการแยกแยะและระบุอัตลักษณ์ของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป และ 2) อัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) หมายถึงสถานภาพทางสังคมของบุคคลที่เกิดขึ้นในสังคมที่บุคคลดำรงอยู่ นำมาสู่ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตัวบุคคล โดยอัตลักษณ์ทางสังคมนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ มาตรฐานที่สังคมเรียกร้องจากบุคคล และอัตลักษณ์ที่แท้จริงของบุคคล (Fuengfusakul, 2003) นอกจากนี้ เอียน ไครบ (Craib, 1998 as cited in Kitiasa, 2014) ได้เสนอว่าอัตลักษณ์ทางสังคม หรือตัวตนทางสังคมนี้ เป็นผลผลิตจากประสบการณ์ชีวิตเนื่องจากมนุษย์ใช้ประสบการณ์ในการสร้างความเข้าใจแก่สิ่งต่าง ๆ และการรับรู้ถึงอัตลักษณ์หรือตัวตน โดยการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลเป็นกระบวนการที่ใช้เวลาตลอดชีวิต ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลคิด ทบทวน ตั้งคำถาม และรื้อสร้างตัวตนของตนเองผ่านสถานการณ์ที่ได้ประสบพบเจอ และสร้างเป็นอัตลักษณ์ทางสังคมของตนเอง

เออร์วิง กอฟมัน ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์ตัวตนของบุคคลผ่านการวิเคราะห์เชิงละคร (Dramaturgy analysis) โดยมองว่าการมีปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เปรียบเหมือนการแสดงบนเวทีที่ประกอบไปด้วยพื้นที่ฉากหน้า (Front stage) อันหมายถึงสิ่งที่บุคคลต้องการแสดงให้ผู้อื่นหรือสังคมได้รับรู้ กับพื้นที่ฉากหลัง (Back stage) อันหมายถึงตัวตนที่บุคคลไม่ต้องการให้สังคมได้รับรู้ หรือที่เรียกว่าตัวตนที่ซ่อนเอาไว้ (Hidden self) โดยการแสดงของบุคคลนี้จะต้องประกอบ

ไปด้วย 1) ตัวละคร (Character) หรือก็คือตัวตนของบุคคลที่มุ่งแสดงลักษณะของตน และ 2) บทบาท (Role) หรือก็คือการเลือกกระทำในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ซึ่งบทบาทเป็นความคาดหวังของสังคมหรือผู้อื่นที่มีต่อบุคคล และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ บุคคลไม่ได้ครอบครองหรือสวมใส่บทบาทแต่ประการใด หากแต่บุคคลได้จัดประเภทและคัดเลือกบทบาทเพื่อเลือกใช้ตามแต่สถานการณ์ (Chantavanich, 2008)

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีและวิธีการวิเคราะห์ตัวตนข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงประสิทธิภาพในการศึกษาตัวบุคคลของการวิเคราะห์เชิงละคร (Dramaturgy analysis) ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพรวมตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้อย่างลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาพื้นที่หน้าฉาก (Front stage) ของผู้ให้คำปรึกษา คือการแสดงตัวตนในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งเป็นตัวตนที่ผู้ให้คำปรึกษาได้แสดงให้เห็นสังคมรับรู้ และพื้นที่หลังฉาก (Back stage) ซึ่งเป็นตัวตนในมิติด้านอื่น ๆ ของตัวผู้ให้คำปรึกษา อันได้แก่ ตัวตนในครอบครัว ตัวตนในการทำงาน และตัวตนทางสังคม ที่อาจได้รับผลกระทบจากการแสดงออกซึ่งตัวตนของพื้นที่หน้าฉาก นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงการจัดการ การต่อรอง และ/หรือการรักษาสมดุลระหว่างตัวตนบนพื้นที่บนเวทีทั้ง 2 ด้านของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งถือเป็นการนิยามตัวตนขึ้นมาใหม่ (Redefining self) ท่ามกลางความคาดหวังของผู้ป่วย ครอบครัว องค์กร และสังคม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study approach) เนื่องจากเป็นการศึกษาหน่วยสังคมขนาดเล็กอย่างลึกซึ้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะ คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาหรือดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในฐานะบุคคลใกล้ชิด การทำงานเป็นอาสาสมัคร หรือในลักษณะวิชาชีพ หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) โดยเริ่มจากเครือข่ายของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เพื่อค้นหาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่เข้าข่ายคุณสมบัติข้างต้นซึ่งยินดีให้ข้อมูล แล้วจึงให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นแนะนำผู้ให้ข้อมูลรายสำคัญอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขของการศึกษา โดยผู้วิจัยจะติดต่อสอบถามความยินดีในการให้ข้อมูล สัมภาษณ์ และขอให้แนะนำบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ต่อไปเป็นลักษณะลูกโซ่ จนกว่าจะได้ข้อมูลที่เพียงพอและมีความอิ่มตัว ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้นามสมมติแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจะไม่เปิดเผยข้อมูลที่อาจทำให้สาวไปถึงตัวผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ (Patarasuk, 2003)

จากกระบวนการดังกล่าว ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ประกอบไปด้วยผู้ให้คำปรึกษาในลักษณะอาสาสมัคร จำนวน 2 ราย และผู้ให้คำปรึกษาในลักษณะวิชาชีพ จำนวน 2 ราย และข้อมูลประสบการณ์การดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ของผู้ใช้เว็บไซต์พันทิป จำนวน 26 กรณี โดยผู้วิจัยจะเน้นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้ให้การดูแลในกรณีดังกล่าวเป็นสำคัญ นอกเหนือจากการแสดงความคิดเห็นโดยผู้ที่เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกรณีศึกษารายอื่น ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรคซึมเศร้า ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ และแนวคิด

เกี่ยวกับตัวตน เพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) สาเหตุที่เริ่มให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า 3) การจัดการตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาเพื่อสร้างสมดุลในชีวิต และ 4) ข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสัมภาษณ์ว่ามีความครอบคลุมในวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2 ข้อมูลประสบการณ์การดูแล และให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าของบุคคลในฐานะผู้ให้คำปรึกษาที่มีการเผยแพร่ในสื่อออนไลน์

บนเว็บไซต์พันทิป ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีลักษณะเป็นสาธารณะ สืบค้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังกล่าวในช่วงระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2564 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์สื่อสารเกี่ยวกับประเด็นภาวะซึมเศร้าในสังคมค่อนข้างมาก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. จากกระบวนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยเริ่มจากการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้ให้คำปรึกษาในลักษณะอาสาสมัคร ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าโดยไม่คาดหวังค่าตอบแทน เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อย่างไม่รู้ตัว ผู้ให้คำปรึกษาในลักษณะอาสาสมัครส่วนมากมีข้อจำกัดในการให้ข้อมูล คือการจำเป็นต้องปกปิดสถานภาพอาสาสมัครของตนและอาสาสมัครรายอื่น และมีเพียงอาสาสมัครบางส่วนที่สามารถเปิดเผย

สถานภาพดังกล่าวได้ ด้วยเหตุนี้ อาสาสมัคร จึงสามารถแนะนำผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายอื่นซึ่งเป็น ผู้ให้คำปรึกษาในลักษณะวิชาชีพเท่านั้น

ผู้วิจัยได้จัดระเบียบข้อมูลที่ได้มาโดยการ ถอดข้อความจากแถบบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ จากนั้นผู้ศึกษาดำเนินการตรวจสอบข้อมูล แหล่งบุคคล ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้รับการแนะนำผ่านการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบลูกโซ่ (Snowball sampling) ในประเด็น ข้อคำถามเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายก่อนหน้า ซึ่งเป็นผู้แนะนำ จากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบข้อมูล ดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างและความ สอดคล้องระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละราย แล้วจึงนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อจำกัดในการใช้ชีวิตของผู้ให้ คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือ ข้อจำกัดในการใช้ชีวิตอันเกิดจากการทำหน้าที่ ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ผู้วิจัย พบข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ความเหนื่อยล้าจากการให้ คำปรึกษา ความเหนื่อยล้าจากการให้คำปรึกษา เป็นข้อจำกัดในการใช้ชีวิตอันเกิดจากภาระงาน จำนวนมากของการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามตอบสนองต่อ ความคาดหวังที่ผู้รับคำปรึกษามีต่อตน ในขณะที่ ช่วงเวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษานั้นไม่มีความ แน่นนอน โดยขึ้นอยู่กับสภาวะจิตใจของผู้รับ คำปรึกษาเป็นสำคัญ ส่งผลให้ภาระงานดังกล่าว

อาจล่วงเลยและเบียดบังช่วงเวลาในการพักผ่อน และดำเนินชีวิตของผู้ให้คำปรึกษา แม้จะมี การจัดแบ่งตารางเวลาสำหรับการให้คำปรึกษา และการพักผ่อนแล้วก็ตาม “...ก็ยอมรับว่ามีผล บางครั้งถ้าดูแลสุขภาพตัวเองไม่ค่อยดี จะเกิดขึ้น ได้ครับ ดังนั้นก็ต้องดูแลตนเอง แล้วก็ช่วงเวลามันก็จะ ไม่ได้รับงานมาก คือถ้าเกิดว่ามาค่า ๆ ึ่ง คือถ้าติดกันหลาย ๆ วัน ก็ต้องแบ่งเวลาเพื่อให้ตัวเอง ได้พักครับ...” (Korn, personal communication, February 25, 2021)

1.2 การดำรงความสัมพันธ์กับคน ใกล้ชิดซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในประเด็นการ ดำรงความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดซึ่งเป็นผู้ป่วยโรค ซึมเศร้า ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ และได้สรุป รวมถึงแบ่งข้อมูลที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.2.1 การดำรงความสัมพันธ์ ท่ามกลางโรคซึมเศร้า จากการสืบค้นข้อจำกัด ในการใช้ชีวิตในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย โรคซึมเศร้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าผู้ให้ คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในลักษณะคนใกล้ชิด มีความเครียดและความกดดัน รวมถึงความกังวลว่า ตนอาจเป็นโรคซึมเศร้าตามคนใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ผู้ให้คำปรึกษาส่วนใหญ่มีวิธีแก้ปัญหาด้วยการพา คนใกล้ชิดไปพบแพทย์ และมีวิธีการรักษาความสัมพันธ์ ระหว่างตนกับคนใกล้ชิดด้วยการอยู่เคียงข้าง กับผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และคอยรับฟัง รวมถึง ให้คำปรึกษาในปัญหาความทุกข์ที่ผู้ป่วยระบาย ออกมา

1.2.2 การยุติความสัมพันธ์ ท่ามกลางโรคซึมเศร้า อย่างไรก็ตาม นอกจากความ พยายามในการดำรงความสัมพันธ์ของผู้ให้คำปรึกษา

ในลักษณะคนใกล้ชิดบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นคนรักกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าแล้ว ยังพบว่าโรคซึมเศร้ามีส่วนทำให้การยุติความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับคนรักซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเป็นไปได้ยากขึ้น เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษาเกิดความกลัวว่าการยุติความสัมพันธ์นั้นคนรักจะส่งผลกระทบต่ออาการโรคซึมเศร้าของผู้ป่วย

1.3 การถูกตีตราและล้อเลียน

ความไม่เข้าใจของสังคมที่มีต่อศาสตร์ของจิตวิทยา โรคซึมเศร้า และโรคจิตเวช ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ดังกล่าวถูกสังคมล้อเลียนและตีตรา ดังกรณีของผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งถูกคนรอบข้างล้อเลียนและตีตราว่าเป็นผู้มีความผิดปกติเมื่อครั้งยังศึกษาเกี่ยวกับวิชาจิตวิทยา อย่างไรก็ตาม การล้อเลียนและตีตราดังกล่าวได้หยุดลงและเกิดเป็นการยอมรับเมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญจบการศึกษา และสามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาได้ ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีวิธีก้าวข้ามการถูกตีตราโดยการไม่ตั้งตนเป็นศัตรูกับผู้ล้อเลียนตน และพร้อมอธิบายในศาสตร์ของจิตวิทยาเมื่ออีกฝ่ายพร้อมรับฟัง “...ตอนเรียนเนี่ย ยอมรับว่าโคตรมีปัญหาเลย... โดนแซว โดนล้อตั้งแต่ตอนตัดสินใจแล้ว...เรียนไม่จบ โดนแซวตลอด เป็นบ้ายัง ไปเรียนจิตวิทยา อะไรอย่างนี้ รักษาคนบ้าใกล้บ้ายัง...ผมก็ได้แต่ยิ้ม ๆ เพราะเราไม่ได้มองว่าเขาต่ำเรา เรามองว่าสิ่งที่เขาพูด เพราะเขาไม่เข้าใจ เราก็เลยรู้สึกแบบ ก็เท่านั้น... บวกกับเราเข้าใจว่าคนไม่เข้าใจ เขาจะ React ยังไง... เราก็เลยไม่ได้ตั้งตัวเป็นศัตรู แต่เราเลือกจะอธิบายแทน แต่แค่ถ้าคุณไม่ยอมฟัง เราก็ไม่อธิบาย แต่วันไหนคุณอยากฟังเราก็พร้อมอธิบาย มันก็เลยกลายเป็นว่า คนที่ไม่เข้าใจเขาก็จะเฉย ๆ...เพราะฉะนั้นผมรู้สึกว่าการเดินไป หรือว่าต่อสู้ไปไม่มีประโยชน์ เราสู้เฉย ๆ

ดีกว่า เพราะต้นตอมาจากความไม่เข้าใจ เมื่อใดที่เขาเข้าใจ ทุกอย่างก็ดีขึ้น...” (Frame, personal communication, March 10, 2021)

2. วิธีการจัดการตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เพื่อสร้างภาวะสมดุลระหว่างงานกับชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้สร้างตัวตนของตนเอง ผ่านการต่อรองและรักษาสมดุลระหว่างการพยายามตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มีต่อบทบาทการเป็นผู้ให้คำปรึกษา และความคาดหวังของคนรอบข้าง จากการดำเนินชีวิตที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขในมิติต่าง ๆ อันได้แก่ มิติด้านครอบครัว มิติด้านการทำงาน และมิติทางสังคม โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มีวิธีการนิยามตัวตนขึ้นใหม่ดังนี้

2.1 การหลอมรวมตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น

เป็นการตอบสนองความคาดหวังของสังคมและผู้ป่วยโรคซึมเศร้าไปพร้อมกัน ซึ่งส่วนมากจะพบได้ในการจัดการตัวตนระหว่างตัวตนในครอบครัว กับตัวตนผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โดยการสร้างตัวตนในครอบครัวขึ้นใหม่ ให้เป็นตัวตนที่มีความพร้อมสำหรับการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในขณะที่เดียวกันก็สามารถลดความคาดหวังจากครอบครัวที่มีต่อตัวผู้ให้คำปรึกษา ในฐานะสมาชิกครอบครัวลงได้ทั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาที่หลอมรวมตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น เป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนในตัวตนผู้ให้คำปรึกษาจากบุคคลรอบข้าง หรือครอบครัว รวมถึงมีความสามารถในการจัดการภาระหน้าที่ที่หลากหลาย อีกทั้งยังสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของคนหลายกลุ่มไปพร้อมกันได้ “...สามีครูเนี่ย คนใกล้ชิดตัว

รู้มาตั้งแต่เป็นแฟนกัน เพราะฉะนั้นเขาก็จะเห็นเราทำงานอาสาสมัครแบบนี้ และยอมรับโดยปริยาย...(สามี) ก็เข้าใจว่ากำลังทำงานอยู่กับอะไร แล้วก็ความเป็นครอบครัว ดูเหมือนจะเอาเวลาของครอบครัวไป แต่ด้วยความเข้าใจ...จริง ๆ แล้วมันคือเสริมกัน เพราะบางทีมันมีเคสที่มีความแรง...แฟนครูก็สามารถช่วยให้คำปรึกษาได้..." (Fang, personal communication, June 12, 2020)

2.2 การยับยั้งในตัวตนผู้ให้คำปรึกษา เป็นการสร้างการยอมรับในตัวตนผู้ให้คำปรึกษาจากคนรอบข้าง ซึ่งพบได้กรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาถูกคนรอบข้างต่อต้านตัวตนผู้ให้คำปรึกษา โดยวิธีการสร้างการยอมรับเพื่อยับยั้งในตัวตนดังกล่าว จะขึ้นอยู่กับลักษณะการต่อต้านของคนรอบข้างหรือสังคม ดังนี้

2.2.1 ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาถูกคนรอบข้างต่อต้านในตัวตนผู้ให้คำปรึกษาเนื่องจากมีความเป็นห่วงในปัญหาด้านสุขภาพและภาระงานของผู้ให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษามีวิธีการยับยั้งในตัวตนด้วยการทำให้คนรอบข้างได้เข้ามามีส่วนร่วมกับบทบาทในการให้คำปรึกษาเพื่อให้คนรอบข้างได้รับรู้ถึงเหตุผลและความตั้งใจของผู้ให้คำปรึกษาในการดำรงตัวตนดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาปัญหาด้านสุขภาพและภาระงานของตน นอกจากนี้ วิธีการดังกล่าวยังช่วยให้คนรอบข้างเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา "...ป่าให้เขามีส่วนร่วม (ในการทำงานอาสาสมัครฯ) เพราะการมีส่วนร่วมก็เท่ากับรับรู้ป่าไปทำอะไรมาบ้าง อย่างสามีก็เป็นฝ่ายคอมพิวเตอร์ของป่า คืออะไรป่าก็ป้อนให้เขาทำในด้านนี้แล้วผลิตออกมาลูกก็เป็นฝ่ายประสานในบางเรื่อง ลูกเขาก็มีงานยุ่ง ๆ ของเขานะ แต่เขารู้ว่าแม่ Low technology เขาก็

ทำให้ ก็เท่ากับเขาก็รับรู้อะไรไปด้วย...ยังสนับสนุนอยู่ เรื่องงานเรื่องอะไรป่าก็มอบเป็นชิ้น ๆ ให้..." (Mali, personal communication, July 26, 2020)

2.2.2 ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาถูกคนรอบข้างตีตราและล้อเลียนในบทบาทผู้ให้คำปรึกษา อันเกิดจากความเข้าใจของสังคมที่มีต่อตัวตนผู้ให้คำปรึกษา และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตวิทยา หรือโรคทางจิตเวช ผู้ให้คำปรึกษามีวิธีการยับยั้งในตัวตนผู้ให้คำปรึกษา ด้วยการอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยา หรือโรคทางจิตเวชแก่คนรอบตัว โดยไม่คิดตั้งตนเป็นศัตรูกับคนกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษามีแนวคิดที่ซัดความเข้าใจดังกล่าว รวมถึงการล้อเลียนและตีตรา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมระดับสากล ซึ่งสามารถแก้ไขได้เมื่ออีกฝ่ายพร้อมที่จะรับรู้และรับฟัง "...เพราะสังคมเรามันมีความไม่เข้าใจที่ไม่ถูกมาก่อน มันนั่นนี่ ซึ่งอันนี้ไม่ได้โลกสวยนะ ถ้าเราย้อนประวัติศาสตร์ก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ...ทุกประเทศเป็นเหมือนเราหมด เมื่อถึงช่วงหนึ่งแต่พอความเข้าใจมันเกิดขึ้นเยอะ เขาก็ Approve ตัวเอง จนเป็นแบบที่เราเห็นทุกวันนี้... อเมริกาก็ยังมีบางส่วนที่เป็นแบบบ้านเราอยู่ ก็ยังไม่เข้าใจ ก็ยังต่อว่า ด่าทอ เอามา Bully ก็เป็นเรื่องปกติ แคนาดา ก็เป็นอย่างนี้ครับ พอผมเข้าใจระดับ World class มันก็เลยเป็น Universality มันเป็นเรื่องสากลของโลก..." (Frame, personal communication, March 10, 2021)

2.3 การแบ่งแยกตัวตนผู้ให้คำปรึกษาออกจากตัวตนทางสังคมอย่างชัดเจน เป็นการแบ่งแยกตัวตนผู้ให้คำปรึกษาออกจากตัวตนทางสังคม อันจะนำไปสู่ความสามารถในการดำรงตัวตนผู้ให้คำปรึกษาได้อย่างเต็มที่ และเพื่อป้องกันไม่ให้

สังคมหรือคนรอบข้างได้รับผลกระทบจากตัวตน ผู้ให้คำปรึกษา โดยวิธีการดังกล่าว จะพบได้ใน ผู้ให้คำปรึกษาที่ไม่มีความสะดวกในการดำรงตัวตน ผู้ให้คำปรึกษาและตัวตนทางสังคมไปพร้อมกัน เนื่องจากการให้คำปรึกษาเป็นงานที่มีภาระหน้าที่มาก ในขณะที่เวลาในการดำเนินชีวิตมีอยู่อย่างจำกัด ด้วยเหตุนี้ การแบ่งแยกตัวตนทั้งสองด้านออกจากกัน จะช่วยให้ทั้งการให้คำปรึกษาและการดำเนินชีวิตทางสังคมมีความเป็นระบบมากขึ้น “...พอที่บ้าน มีพื้นที่อยู่ ก็เลยได้...แต่มันก็ไม่ได้แยก 100% นะ ประมาณ 80% นะ ก็ถือว่าแยกโซน เรื่องนี้แยกเป็น ห้อง ๆ พยายามอย่าให้มันมาปนกัน เพราะว่า มันก็เป็นความมีอาชีพด้วยแหละ แต่มันก็ไม่ได้ 100% แหละ มันก็มีทางไปห้องน้ำ บางทีมันก็ต้องผ่าน...ตรงนี้นบ้านใหญ่เลยพอทำได้...ถ้าถามว่า ทำงานแบบนี้ส่งผลอะไรอย่างไกับคนรอบข้าง ก็คือ ไม่กระทบเลย เพราะผมกันโซนให้ผู้ที่ใช้บริการ อยู่แล้ว...ก็เลยไม่ได้มีอะไร แต่ถ้าจะมีก็คงแบบ เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ได้เยอะอะไร...” (Korn, personal communication, February 25, 2021)

นอกจากนี้ แม้การดำรงตัวตนผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้พื้นที่และเวลาในการดำเนินชีวิตจนส่งผลกระทบต่อตัวตนทางสังคมของผู้ให้คำปรึกษา แต่ปัจจุบัน การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขช่องว่างที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถดำรงตัวตนผู้ให้คำปรึกษาได้โดยไม่เกิดระยะห่างทางความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง “...เรื่องนี้จริงไม่มีเวลา เนื่องจากทีมสนิทของป้า... ปัจจุบันก็ยังสนิทนะ แต่สิ่งที่ป้าขาดไปคือป้าไม่ได้ร่วมกิจกรรมกับเขา...ตอนแรกเขาชวน ตอนหลังเขารู้ว่าป้าไม่ไปแน่ ก็เลยไม่ได้ชวน ได้แต่ถ่ายรูปส่งมา

ยั่วเรา มันเสียตรงนี้ แต่ว่าเขาเข้าใจเขาบอกว่า...มีความสุขตรงนี้ก็ทำไปเถอะ...แต่ว่าการที่เราเสียสละตรงนี้ป้าคิดแล้วว่ามันผลดีแก่นุชย์มากกว่านึ่งเฉย อยากให้คนที่ได้รับผลกระทบเข้าใจว่าความสุขของป้าอยู่ตรงนี้...” (Mali, personal communication, July 26, 2020)

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นในการอภิปรายผลออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อจำกัดในการใช้ชีวิตของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า มีข้อจำกัดในการใช้ชีวิตอันเนื่องมาจากการดำรงตัวตนที่หลากหลายไปพร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวตนในชีวิตประจำวัน ทั้งในฐานะสมาชิกครอบครัว เพื่อนร่วมงาน เพื่อน หรือคนรู้จัก ในขณะที่ต้องดำรงตัวตนผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าแต่ละราย ส่งผลให้ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามปรับเปลี่ยนตัวตนและบทบาทของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ กับแนวคิดการวิเคราะห์เชิงละคร (Dramaturgy analysis) (Chantavanich, 2008) จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ทั้งในลักษณะอาสาสมัครและลักษณะวิชาชีพ ดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ให้คำปรึกษาเหล่านี้ต้องแสดงตัวตนในพื้นที่ฉากหน้า (Front stage) ที่หลากหลาย ทั้งตัวตนในครอบครัว ตัวตนในการทำงาน และตัวตนทางสังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในฐานะตัวแสดง (Character) จึงต้อง

เลือกใช้บทบาทที่จะแสดง (Role) เพื่อสร้างความประทับใจและตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ชม อันได้แก่ สังคม คนรอบข้าง และผู้รับคำปรึกษา ซึ่งแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย

การแสดงตัวตนที่หลากหลายของผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าอาจนำมาซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละตัวตนได้อย่างไม่เต็มที่ ดังที่ Garsee Wong & Kongthachayopit (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องอุปสรรคการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าในชุมชนและพบว่า อุปสรรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าในชุมชนประการหนึ่งคือการมีภาระงานมาก ไม่สามารถดูแลเพียงผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากการดูแลด้านสุขภาพจิตไม่ใช่งานเพียงอย่างเดียวของเจ้าหน้าที่กลุ่มนี้ อีกทั้งยังนำไปสู่การขาดความชำนาญในการดูแลภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

และจากความหลากหลายของบทบาทที่ต้องแสดงของบุคคลเพียงคนเดียวนี้เอง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้ให้คำปรึกษาเต็มไปด้วยข้อจำกัด โดยข้อจำกัดที่พบจากการสัมภาษณ์และการสืบค้นข้อมูลบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ความเหนื่อยล้าจากการให้คำปรึกษา การดำรงความสัมพันธ์กับผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในกรณีที่ผู้ป่วยเป็นบุคคลใกล้ชิด และการถูกล้อเลียนและตีตราจากสังคมของผู้ให้คำปรึกษา

การล้อเลียนและตีตราผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เกิดจากความเข้าใจของสังคมที่มีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาจิตวิทยา โรคจิตเวช และการรักษาโรคจิตเวช รวมถึงโรคซึมเศร้า ว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติ ผิดแผกไปจากบรรทัดฐาน

ของสังคม รวมถึงการใช้คำว่าบ้าในการอธิบายตัวตนของบุคคลกลุ่มดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับที่ Vorapatratorn (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสบการณ์การจัดการอาการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และได้ระบุว่า การที่บุคคลเข้ารับการรักษาจากแผนกจิตเวช จะส่งผลให้คนรอบข้างมองว่าบุคคลเป็นผู้ผิดปกติ หรือตีตราว่าเป็นบ้า ทั้งนี้ การล้อเลียนและการตีตราที่เกิดขึ้นกับผู้ให้คำปรึกษาเป็นผลมาจากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับศาสตร์ของจิตวิทยา ซึ่งมองว่าบุคคลกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้มีความผิดปกติเฉกเช่นเดียวกับผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าหรือมีอาการทางจิตเวช อย่างไรก็ตาม ผู้ให้คำปรึกษามีวิธีการก้าวข้ามการถูกตีตราโดยการจัดการวิธีคิดของตนเองที่มีต่อผู้ล้อเลียน และใช้การอธิบายในการแก้ไขความเข้าใจผิดที่ก่อให้เกิดการล้อเลียนและตีตรา

2. วิธีการจัดการตัวตนของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพื่อสร้างภาวะสมดุลระหว่างงานกับชีวิต

อย่างไรก็ดี แม้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จะมีตัวตนในพื้นที่ฉากหน้าที่หลากหลายตามแต่ผู้ที่ตนมีปฏิสัมพันธ์ด้วยหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในประเด็นข้อจำกัดในการใช้ชีวิตของผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า แต่ตัวตนในพื้นที่ฉากหน้าที่หลากหลายตามแต่สถานการณ์ที่แตกต่างกันเหล่านี้ไม่ได้ถูกแบ่งแยกจากกันโดยสิ้นเชิง บทบาทในการแสดงออกของผู้ให้คำปรึกษาแต่ละครั้งจึงไม่ได้จำกัดเพียงบทบาทสำหรับพื้นที่หน้าฉากของการแสดงชุดใดชุดหนึ่งเท่านั้น โดยในบางครั้ง พื้นที่ฉากหน้าของการแสดงเหล่านี้ก็มีความขัดแย้งต่อกัน แต่ก็ได้ตัดขาด

จากกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนตัวตนเดิม และนิยามตัวตนขึ้นมาใหม่ (Redefining self) อันจะเป็นตัวตน หรืออัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) ที่สามารถแสดงบทบาทผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในสังคม บทบาทสมาชิกครอบครัว บทบาทเพื่อนร่วมงาน หรือแม้แต่บทบาทเพื่อน ตามแต่ความคาดหวังของทุกฝ่ายไปพร้อมกันได้ (Fuengfusakul, 2003) แม้ว่าตัวตลกกล่าว อาจจำเป็นต้องลดการตอบสนองต่อความคาดหวังของคนบางกลุ่มก็ตาม เห็นได้จากการที่ผู้ให้คำปรึกษาบางรายต้องลดเวลาในการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเคยคบหาแต่อดีต เพื่อการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaowararak & Soonthornchaiya (2016) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสบการณ์ของผู้ดูแลวัยสูงอายุในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคซึมเศร้า และพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคซึมเศร้า มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นในด้านการใช้ชีวิตที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคซึมเศร้า และการเข้าสังคมที่ลดลงเนื่องจากการดูแลผู้ป่วย กระนั้น ผู้ดูแลเหล่านี้ ได้ให้ความหมายแก่ประสบการณ์ดังกล่าวว่าเป็นการให้กำลังใจ และการแสดงความห่วงใยต่อตัวผู้ป่วย อันจะนำมาซึ่งความรู้สึกภาคภูมิใจ สุขใจ และรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง อย่างไรก็ตาม ผู้ดูแลกลุ่มดังกล่าวมีความต้องการการสนับสนุนเกี่ยวกับเวลาพักผ่อนของตน และต้องการผู้ที่คอยช่วยเหลือซึ่งสามารถสลับเปลี่ยนเวลากับตนในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคซึมเศร้าได้

โดยความต้องการดังกล่าวมีลักษณะที่แตกต่างจากการรับมือกับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าของผู้ให้คำปรึกษา ของงานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งในลักษณะอาสาสมัครและวิชาชีพ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การให้คำปรึกษาหรือการทำจิตบำบัดแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเป็นหลัก โดยผู้ให้คำปรึกษา มีการบริหารจัดการเวลาของตนอย่างเป็นระบบ รวมถึงสามารถจัดการการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้ด้วยตนเอง เนื่องจากการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในลักษณะการให้คำปรึกษาเป็นหลัก นอกจากนี้ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มาขอคำปรึกษาไม่ได้จำกัดช่วงอายุ เพียงกลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผู้รับคำปรึกษาในลักษณะคนรู้จักหรือครอบครัว

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบการนิยามตัวตนขึ้นมาใหม่ของผู้ให้คำปรึกษา กับแนวคิดการวิเคราะห์เชิงละครแล้ว พบว่า วิธีการนิยามตัวตนขึ้นมาใหม่ของผู้ให้คำปรึกษา มีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว ดังนี้ (Chantavanich, 2008)

2.1 วิธีการหลอมรวมตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น ๆ เปรียบได้กับการแสดงตัวตนหลายด้านให้ผู้ชมหลายกลุ่มได้รับชมไปพร้อมกัน โดยกลุ่มผู้ชมแต่ละกลุ่มย่อมเข้าใจว่าในการแสดงดังกล่าว บทบาท (Role) ของตัวละคร (Character) ที่ตนกำลังรับชม เป็นบทบาทที่ถูกปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมที่หลากหลายขึ้น แม้ว่าการปรับเปลี่ยนดังกล่าว อาจทำให้การแสดงที่เกิดขึ้น ไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ชมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้อย่างเต็มที่ดังเดิมก็ตาม

2.2 วิธีการยื่นหยัดในตัวตนผู้ให้คำปรึกษา เมื่อถูกคนรอบข้างต่อต้าน เปรียบได้กับความพยายามในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่มผู้ชมที่มีต่อการแสดงด้วยกลวิธีต่าง ๆ อาทิ การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ชมที่มีความรู้สึกต่อต้านในการแสดง ให้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงเสียเอง โดยการมอบหมายบทบาทต่าง ๆ ให้เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าการแสดงที่ออกมาในท้ายที่สุดนั้น เป็นดอกผลจากความพยายามของตน และเกิดการยอมรับในการแสดง (ตัวตนผู้ให้คำปรึกษา) ดังกล่าว รวมถึงทำให้ผู้ชมได้รับทราบถึงความคิดและความตั้งใจของผู้แสดง

ในขณะเดียวกัน กรณีที่คนรอบข้างของผู้ให้คำปรึกษาทำการล้อเลียนและติตราผู้ให้คำปรึกษา เนื่องจากมองว่าผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคจิตเวช จะเห็นได้ว่าผู้ให้คำปรึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนจากเดิมที่เป็นเพื่อนหรือคนรู้จัก ให้กลายมาเป็นผู้อธิบายและสร้างความเข้าใจ เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของคนรอบข้าง อันเป็นสาเหตุของการล้อเลียนและติตราผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคจิตเวช อันนำมาสู่การยอมรับในตัวตนผู้ให้คำปรึกษาในท้ายที่สุด

2.3 วิธีการแบ่งแยกตัวตนผู้ให้คำปรึกษากับตัวตนด้านอื่น ๆ ออกจากกันอย่างชัดเจน เป็นวิธีการนิยามตัวตนที่มีความเรียบง่ายที่สุดเมื่อวิเคราะห์ตัวตนผ่านแนวคิดการวิเคราะห์เชิงละคร โดยผู้ให้คำปรึกษาทำการแบ่งแยกตัวตนผู้ให้คำปรึกษาออกจากตัวตนด้านต่าง ๆ จากนั้นจึงทำการแสดงตัวตนในแต่ละด้านแก่ผู้ชมแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม โดยวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้แสดงสามารถแสดง

บทบาทแต่ละบท เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังแก่ผู้ชมได้อย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในลักษณะคนใกล้ชิดบางกลุ่มเกิดความขัดแย้งระหว่างตัวตนผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย กับตัวตนคนใกล้ชิดของผู้ป่วย และไม่อาจหลอมรวมตัวตนทั้งสองด้านนี้เพื่อนิยามตัวตนใหม่ขึ้นมาได้ เนื่องจากตัวตนทั้งสองมีความเป็นขั้วตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง คือการที่ตัวตนคนใกล้ชิดของผู้ป่วย ต้องการที่จะยุติความสัมพันธ์กับผู้ป่วยโรคซึมเศร้า แต่ตัวตนผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย ต้องการดำรงความสัมพันธ์กับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าต่อไป เพื่อปกป้องสภาพจิตใจของผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 สังคมไทยควรสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ป้องกัน และให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและโรคจิตเวช พร้อมทั้งกระจายบทบาทของอาชีพดังกล่าวให้เข้าถึงชุมชนได้มากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาจากโรคซึมเศร้าและโรคจิตเวชในเชิงรุกและถึงต้นเหตุ อันจะช่วยให้ภาระงานจากการให้คำปรึกษาของผู้ให้คำปรึกษาในปัจจุบันลดลง และทำให้ผู้ให้คำปรึกษาสามารถจัดการกับตัวตนในชีวิตประจำวันด้านอื่น ๆ ได้มากขึ้น

1.2 สังคมไทยควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ของจิตวิทยา โรคซึมเศร้า และโรคจิตเวช รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อลดอคติ การล้อเลียน และการติตราของสังคมที่มีต่อคนกลุ่มดังกล่าว ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากขึ้น

ในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความพร้อมให้เกิดบุคลากรด้านการดูแลและให้คำปรึกษา แก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และโรคจิตเวช

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 องค์กรหรือสมาคมให้คำปรึกษา แก่ผู้ที่มีความทุกข์ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า หรือผู้ป่วยโรคจิตเวช บางแห่งมีกฎระเบียบในการปกปิดตัวตนของอาสาสมัคร โดยมีเพียงบางตำแหน่งที่มีสิทธิ์เปิดเผยตัวตนต่อสังคม เนื่องจากเป็นผู้ดูแลข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรผ่านสื่อมวลชน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยองค์กรในลักษณะนี้จึงควรระวังช่วงคาบเกี่ยวระหว่างการเปลี่ยนตำแหน่งดังกล่าวภายในองค์กร

เนื่องจากเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหมดวาระลง อาจต้องกลับไปเป็นอาสาสมัครซึ่งต้องปิดบังสถานภาพแก่สังคมอีกครั้ง ส่งผลให้ผู้ศึกษาต้องปรับเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากอาสาสมัครรายดังกล่าว

2.2 ควรมีการศึกษาทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และโรคจิตเวชมากขึ้น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าและโรคจิตเวช ซึ่งกำลังขยายตัวอยู่ในปัจจุบัน

REFERENCES

- Chantavanich, S. (2008). **Sociological Theory**. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press.
- Chaowarak, N. & Soonthornchaiya, R. (2016). Experiences of Elderly Caregivers in Caring for Elderly Depressed Patients. **The Journal of Psychiatric and Mental Health**, 30(1): 110-122. (In Thai)
- Department of Mental Health. (2019). **Depression is a Social Victim. Convicted of Suicide**. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30118> [2022, 3 Feb.]
- Fongkerd, S., Klungtumneum, K., & Natetanasombat, K. (2019). Self-Care Experience of Bed-bound Elderly. **Journal of The Royal Thai Army Nurses**, 9(1): 69-89. (In Thai)
- Fuengfusakul, A., (2003). **Identity: A Review of the Theory and Conceptual Framework**. Bangkok, Thailand: National Research Council of Thailand.
- Garseewong, W. & Kongthachayopit, S. (2018). Barriers to Care for Depressed Older People in the Community. **Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University. Special Edition of the 25th Nursing Conference**, 164-172. (In Thai)
- Jutrakul, P. (n.d.). **What Should I Do? When a Friend is Depressed**. Retrieved from [https://www.thaihealth.or.th/Content/42791What should I do ? When a Friend is Depressed.20.html](https://www.thaihealth.or.th/Content/42791What%20should%20I%20do%20?%20When%20a%20Friend%20is%20Depressed.20.html) [2021, 15 Mar.]

- Khunarak, U. (2018). Stressor, Burden and Supports Needed by the Caregivers of the Elderly with Depressive Disorders. **Journal of Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry**, 12(1): 36-47. (In Thai)
- Kitiasa, P, (2014). **Isan Becoming : Agrarian Change and the Sense of Mobile Community in Northeastern Thailand**. Bangkok, Thailand: Vibhasa.
- Lekwattananon, W. (1996). **Befriending on Telephone for Helping People in Crisis : A Case Study of Samaritans**. (Cultural studies). Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Patarasuk, W. (2003). **Research Methodology in Social Sciences**. (2nd ed). Bangkok, Thailand: CU Printing House.
- Samaritans Thailand. (n.d.). **About Samaritans**. Retrieved from <https://www.samaritansthai.com/aboutus/> [2022, 3 Feb.]
- Sanyawiwat, S., (1990). **Sociological Theory : Content and Guidelines for Elementary Use**. Bangkok, Thailand: Chaopraya Printing System Co., Ltd.
- Seehawong, S., (n.d.). **Counseling**. Retrieved from <http://person.ddc.moph.go.th/hrd/images/data/22.counselling.pdf/> [2022, 7 Jul.]
- Vorapatraton, N. (2004). **Experiences of Symptom Management in Depressive Patients**. (Nursing Sciences). Chulalongkorn University, Bangkok.
-

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเครียดและพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

FACTORS AFFECTING STRESS LEVEL AND ONLINE LEARNING BEHAVIOR DURING COVID-19 PANDEMIC

ลภณ จิรโสภิน^{1*} และ ศรีญณา มาปlook²

¹สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ นนทบุรี ประเทศไทย

²คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Lapon Jirasophon^{1*} and Sarinna Maplook²

¹Panyapiwat Institute of Management, Nonthaburi, Thailand

²Maejo University, Chiang Mai, Thailand

*E-mail: laponjir@pim.ac.th

Received: 07-07-2022

Revised: 01-09-2022

Accepted: 14-09-2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดและพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด-19 และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาเขตชลบุรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวนทั้งหมด 271 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยให้คณะเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และสถิติอ้างอิง ได้แก่ ไคกำลังสอง และการถดถอยแบบโลจิสติกแบบพหุ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดระดับปานกลาง ร้อยละ 40.6 รองลงมาคือระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 21.8 ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อระดับความเครียดพบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3 ขึ้นไป และกลุ่มที่เรียนออนไลน์ที่บ้านมีระดับความเครียดที่แตกต่างจากนักศึกษากลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อระดับความเครียดของนักศึกษา ได้แก่ สถานที่ในการเรียนออนไลน์ สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์ ด้านเสียงคือการมีเสียงรบกวนในการเรียน ความกังวลใจการเรียนออนไลน์ และความเบื่อหน่ายในการเรียนออนไลน์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ความเครียด พฤติกรรม การเรียนออนไลน์ โควิด-19

ABSTRACT

The purposes of this research were to study students' stress level and online learning behavior during the COVID-19 pandemic, and to study factors affecting students' stress. The research samples consisted of 271 students from Chonburi campus of a private higher education institution, obtained by stratified sampling method as various stratum of faculties. The research instrument was an online questionnaire. The descriptive statistics for data analysis were frequency, percentage, and inferential statistics included Chi-square and Multinomial Logistic Regression.

The research results were found that most of students got a moderate level of stress at 40.6%, followed by mild level of stress at 21.8%. In terms of personal factors affecting stress level, it was found that the students with GPA of 3 or higher, and group that learning online from home got different level of stress from others. Considering from factors of environment and online learning behavior, it was found that online learning location, disturbing noise, anxiety and boredom of online learning affected the students' stress level at the statistical significance level of .05.

Keywords: Stress, Behavior, Online learning, COVID-19

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจะยกระดับประเทศให้ไปสู่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วได้นั้น ต้องพัฒนาความสามารถของคนให้มีศักยภาพเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council and Thailand Science Research and Innovation, 2019; Jirasophon, 2021) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโรคโควิด-19 นับเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่าง

ใหญ่หลวงทั่วโลก ไม่เพียงแต่คร่าชีวิตไปจำนวนมาก แต่ยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาของทุกคน ในสังคม ระบบการศึกษาก็ได้รับผลกระทบจนต้องให้จัดการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ (Lertsakornsiri et al., 2021)

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ มีลักษณะเป็นการเรียนการสอนเสมือนจริง (Virtual Education) โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้ ผู้สอนและผู้เรียนที่อยู่ต่างสถานที่ สามารถมีปฏิสัมพันธ์ผ่านทาง แชนแนล อีเมล รวมถึงโซเชียลเน็ตเวิร์ค ช่วยทดแทนการสอนในชั้นเรียน แม้จะมีข้อจำกัดอยู่บ้างตรงที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ แต่ก็นับเป็น

การเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสูง (Maneewongse, 2021)

จากการที่ต้องปรับตัวสู่สภาวะการเรียนรู้ที่ไม่คุ้นเคย และความไม่พร้อมจากปัจจัยต่าง ๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้สอนและผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมทางกายประเทศไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ระบุว่าเด็กไทยมีความรู้สึกรู้สึกเครียดและกังวลใจ เพราะต้องเรียนออนไลน์ร้อยละ 74.6 เนื่องด้วยรูปแบบการเรียน สิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความอ่อนล้าจากการจ้องหน้าจอและความเบื่อหน่ายที่ต้องอยู่บ้านเป็นเวลานาน (Anmun, 2021) สอดคล้องกับ Taephant (2020) ที่เสริมไว่ว่านิสิต อาจารย์ และผู้ปกครองต้องเผชิญกับความเครียดเพราะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงไม่มีเวลาปรับตัว ความใส่ใจเต็มที่กับการเรียนที่ต้องมาคู่กับความกดดันในเรื่องผลคะแนนและการสอบ สภาพสังคมภายนอกและความไม่แน่นอนของสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อนิสิตได้เช่นกัน การเรียนออนไลน์เป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ผ่านหน้าจอและลงมือทำเมื่อต้องลงมือทำก็จะมีภาระงานเพิ่มขึ้น การควบคุมตัวเองให้ไม่วอกแวกทำให้ขาดการปฏิสัมพันธ์ การจัดการสมดุลในตัวเองก็ทำได้ยาก อาจส่งผลต่อสุขภาพจิตใจและอาจนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปัญหาความเครียดควรมีการลงไปศึกษาและสำรวจ เพื่อทราบปัญหาและสามารถหาแนวทางการป้องกันแก้ไขได้ถูกจุด และทันทางที่ ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาระดับความเครียดและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษา

วิทยาเขตชลบุรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์และการเรียนทางไกลจากหน่วยการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนในอนาคตที่สามารถตอบสนองนโยบายของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19
2. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19
4. เพื่อศึกษาระดับการเผชิญความเครียดของนักศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ทบทวนแนวคิด

ความเครียด

ความเครียด (Stress) คือภาวะของอารมณ์รู้สึกกดดัน วิตกกังวล ซึมเศร้า เกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ ปั่นคันหรือกดดัน สาเหตุอาจเกิดจากหลายประการ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ พันธุกรรม เพศ อายุ รวมถึงปัจจัยภายนอกด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง รวมถึงเทคโนโลยีอันทันสมัยอาจทำให้ขาดการสื่อสารกัน

แบบเห็นหน้าตา ส่งผลให้ความเครียดสะสมมากขึ้น อาจก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ เช่น ระบบการทำงานของร่างกายและฮอร์โมนผิดปกติ จิตใจขุ่นมัว ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-esteem) การเผชิญภาวะเครียดเป็นเวลานานจะส่งผลต่อเซลล์ประสาทในสมอง เป็นผลให้ความจำและสติปัญญาลดลง ตลอดจนก่อให้เกิดโรคจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า (Depressive disorder) และโรควิตกกังวล (Anxiety disorders) รวมไปถึงการปรับตัวและเผชิญกับความเครียดอย่างไม่เหมาะสม เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เสพยา เล่นการพนัน มีพฤติกรรมก้าวร้าว ความอดทนต่ำลง ทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายร่างกายตนเอง บางรายอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย ในที่สุด การปรับตัวให้ผ่านพ้นไปได้ขึ้นกับทักษะการเผชิญความเครียดของแต่ละบุคคล หากไม่สามารถระบายออกหรือจัดการกับความเครียดบ่อย ๆ อาจส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จึงควรพบจิตแพทย์เพื่อรับคำปรึกษา และการรักษาอย่างถูกวิธี (Rujirungsijaeon et al., 2021; Nopporn, 2018; Thai Health Promotion Foundation, 2014)

การเผชิญความเครียด

การเผชิญความเครียด (Stress Coping) คือความสามารถของบุคคลในการจัดการกับความเครียดหรือเผชิญปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียด เป็นความพยายามทางความคิด และพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลใช้เพื่อลดหรือแก้ไขความตึงเครียด หรือความกดดันทางจิตใจ จากสิ่งที่บุคคลประเมินว่าเป็นสิ่งคุกคาม มุ่งแก้ไขอารมณ์ที่เป็นทุกข์โดยใช้การคิด การแสดงออกด้วยการควบคุมอารมณ์ ทำให้จิตสงบ รวมทั้งการระบายอารมณ์ออกมาทางการพูดและการกระทำ

(Pothimas et al., 2021; Intarakamhang, 2008; Lazarus & Folkman, 1984)

การเรียนการสอนออนไลน์

การเรียนการสอนออนไลน์ คือ การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เป็นทางเลือกในการเรียนรู้อีกช่องทาง ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษา เหมาะกับคนทุกเพศทุกวัย เพราะสามารถเข้าเรียนรู้ได้ง่าย สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา (Maneewongse, 2021; Ali & Rosli, 2019; Bezhovski & Poorani, 2016) ผู้เรียนมีความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว สามารถสื่อสาร ส่งข้อความ ภาพ เสียง และสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ถึงทุกคนในชั้นเรียนผ่านเว็บเบราว์เซอร์หรือแอปพลิเคชัน แอปพลิเคชันที่นิยมใช้ ได้แก่ Zoom, Google classroom, Google meet, Microsoft team และ Google Hangouts เพราะมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เพราะไม่สามารถควบคุมดูแลผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด (Intharawiset et al., 2019; Lertsakornsiri et al., 2021)

พฤติกรรมกรเรียนออนไลน์

พฤติกรรมกรเรียนออนไลน์ คือ ลักษณะการแสดงออกของผู้เรียนในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 รวมถึงผลกระทบจากปัจจัยภายใน เช่น เจตคติต่อการเรียนผ่านออนไลน์ การควบคุมตนเอง และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ พฤติกรรมกรสอนของอาจารย์ ความคาดหวัง และสัมพันธภาพจากคนรอบข้าง ความพร้อมของสื่อ/เทคโนโลยี (Lertsakornsiri et al., 2021; Thai

Health Promotion Foundation, 2014) ซึ่งจากพฤติกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ อาจส่งผลให้ผู้เรียนบางคนเกิดความเครียดในการเรียนออนไลน์ได้ โดยจะมีอาการทางด้านร่างกายจิตใจ กระบวนการคิด และพฤติกรรมของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเรียนออนไลน์เมื่อเกิดความเครียด จนส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากปัจจัยสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย เช่น เสียงดังรบกวน ความเสถียรและล่าช้าของสัญญาณอินเทอร์เน็ต การไม่คุ้นเคยกับแพลตฟอร์ม (Platform) หรือแม้กระทั่งปัจจัยจากรายวิชา เช่น กิจกรรมในการเรียน การสอบ การส่งงาน และความซับซ้อนของเนื้อหา อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ต้องคำนึงถึงเมื่อจำเป็นต้องปรับมาเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น ความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียน การขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน รูปแบบการเรียนออนไลน์ทำให้ความสนใจต่อรายวิชาลดลง เนื้อหาบางรายวิชาไม่เหมาะกับการเรียนแบบออนไลน์ แม้กระทั่งแรงจูงใจในการเรียนที่ลดลงจากความเบื่อหน่าย และเหนื่อยล้าจากการเรียนผ่านหน้าจอานาน ๆ (Pothimas et al., 2021; Luemongkol, 2021) และ Maneewongse (2021) ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมและปัจจัยความสำเร็จการเรียนออนไลน์ แอปพลิเคชันไลน์ในช่วงวิกฤต COVID-19 พบว่านักศึกษาที่อายุ 19–23 ปี มีความคุ้นชินกับการใช้แอปพลิเคชันสื่อสารออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถืออยู่แล้ว สามารถพกพาได้ทุกสถานที่ทุกเวลา และนักศึกษาที่มีมุมมองต่อการเรียนออนไลน์ว่าช่วยลดค่าใช้จ่าย

ในการเรียน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ฯลฯ แต่อาจต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่ออัปเดตอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่วนปัจจัยอื่น ๆ เช่น ข้อจำกัดทางการสื่อสารหรือหากเป็นวิชาที่ยากต่อการเข้าใจ ก็อาจทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนลดลง

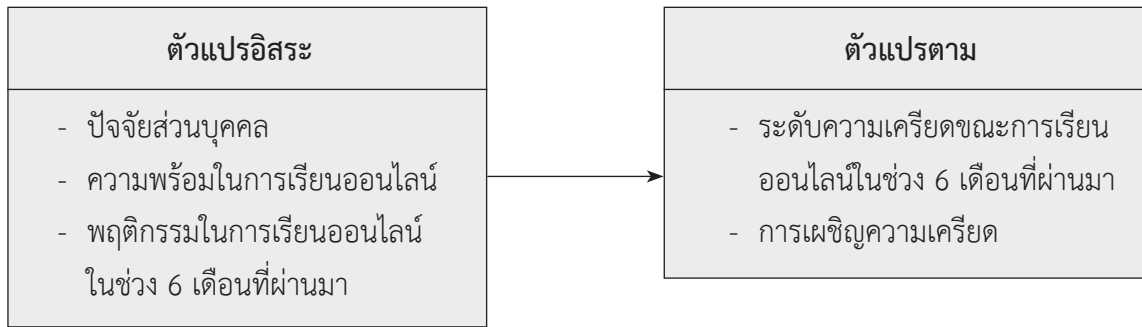
จากการศึกษาพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีบริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อมตลอดจนปัจจัยทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน หลังจากทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

สมมติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดขณะการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา
2. ความพร้อมในการเรียนออนไลน์ มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดขณะการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา
3. พฤติกรรมในการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดขณะการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามภาพที่ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจาก วิทยาเขตชลบุรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 271 คน จากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถคำนวณ หากลุ่มตัวอย่างโดยใช้การประมาณกลุ่มตัวอย่าง แบบสัดส่วนประชากร (Kiranandana, 1999)

$$\text{จากสูตร } n = \frac{NZ^2 \frac{\alpha}{2} PQ}{Ne^2 + Z^2 \frac{\alpha}{2} PQ}$$

N คือ ขนาดประชากร

n คือ ขนาดตัวอย่าง

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

P คือ สัดส่วนของการที่นักศึกษาจะมี ภาวะความเครียด

Q คือ สัดส่วนของการที่นักศึกษาไม่มี ภาวะความเครียด

α คือ ระดับความผิดพลาดที่ยอมรับ ให้สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อกำหนด ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน d

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้กำหนดให้ความคลาดเคลื่อน ในการประมาณระดับความเครียดของนักศึกษา ที่ยอมรับได้ $e = 0.05$ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (ระดับความผิดพลาดร้อยละ 5) จะได้ค่าตัวแปรสุ่ม ปกติมาตรฐาน

$$Z \frac{\alpha}{2} = Z_{0.025} = 1.96$$

จะได้จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{1,015 \times 1.96^2 \times 0.6 \times 0.4}{(1,015 \times 0.5^2) + (1.96^2 \times 0.6 \times 0.4)}$$

$$= 270.51 \approx 271$$

จากนั้นจะใช้ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 271 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นจะใช้วิธีการ สุ่มแบบชั้นภูมิ โดยให้คณะเป็นชั้นภูมิ แบ่งเป็น คณะการจัดการธุรกิจอาหาร คณะการจัดการ ธุรกิจการค้าสมัยใหม่ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาทฤษฎีแนวคิดจากเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามและนิยามตัวแปรที่ต้องการวัดเพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่จะศึกษาลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะทางปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ เกรตเฉลี่ยสะสม รายได้ ความเพียงพอของรายรับ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบคำตอบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ความพร้อมในการเรียนออนไลน์ เป็นแบบคำถามปลายปิดโดยให้ทำเครื่องหมายในช่องว่างหน้าคำตอบ มีจำนวนทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน อินเทอร์เน็ตที่ส่วนใหญ่ท่านใช้ในการเรียนออนไลน์ สถานที่ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์ ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมในการเรียนออนไลน์ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา มีคำถามจำนวนทั้งหมด 11 ข้อ เครื่องมือเป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ (0 คะแนน = ไม่เคยเลย 1 คะแนน = บางครั้ง 2 คะแนน = นาน ๆ ครั้ง 3 คะแนน = บ่อยครั้ง 4 คะแนน = เป็นประจำ) เกณฑ์การแปลผลคะแนนมีดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 0-2.00 คะแนน หมายถึง มีความรู้สึกต่อพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความเครียดนั้นอยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 คะแนน หมายถึง มีความรู้สึกในระดับปานกลาง และ

คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 คะแนน หมายถึง มีความรู้สึกในระดับสูง

ส่วนที่ 4 ความเครียดขณะการเรียนรู้ออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งมาจากแบบประเมินจาก แบบประเมินความเครียด (ST5) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนทั้งหมด 5 ข้อ เครื่องมือเป็นแบบ rating scale 4 ระดับ (0 คะแนน = แทบไม่มี 1 คะแนน = เป็นบางครั้ง 2 คะแนน = บ่อยครั้ง 3 คะแนน = เป็นประจำ) การแปลผลแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 0-4 คะแนน หมายถึง ระดับเครียดน้อย 5-7 คะแนน หมายถึง ระดับเครียดปานกลาง 8-9 คะแนน หมายถึง ระดับเครียดมาก และ 10-15 คะแนน หมายถึง เครียดมากที่สุด

ส่วนที่ 5 วิธีเผชิญความเครียดของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 มีคำถามจำนวนทั้งหมด 4 ข้อ โดยใช้กรอบแนวคิดของลาซารัสและฟอล์กแมน (Lazarus & Folkman, 1984) โดยการเผชิญความเครียดจะหมายถึงการใช้ความพยายามทางความคิดและพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลใช้เพื่อลดหรือแก้ไขความตึงเครียด หรือความกดดันทางจิตใจ จากสิ่งที่บุคคลประเมินว่าเป็นสิ่งคุกคามและเป็นสิ่งที่กระทำเสมอเมื่อมีความเครียดโดยอาศัยแนวคิดของคาร์เวอร์ และคณะ (Carver et al., 1989) เครื่องมือเป็นแบบ rating scale 5 ระดับ (0 คะแนน = ไม่เคยเลย 1 คะแนน = บางครั้ง 2 คะแนน = นาน ๆ ครั้ง 3 คะแนน = บ่อยครั้ง 4 คะแนน = เป็นประจำ) เกณฑ์การแปลผลคะแนนมีดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 0-1.33 คะแนน หมายถึง มีวิธีเผชิญความเครียดในระดับต่ำ (การเผชิญ

ความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบจัดการกับอารมณ์ได้ในระดับที่น้อย) คะแนนเฉลี่ย 1.34-2.66 คะแนน หมายถึง มีวิธีเผชิญความเครียดในระดับปานกลาง (การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบจัดการกับอารมณ์ได้ในระดับที่ปานกลาง) และคะแนนเฉลี่ย 2.67-4.00 คะแนน หมายถึง มีวิธีเผชิญความเครียดในระดับสูง (การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบจัดการกับอารมณ์ได้ในระดับที่มาก) นำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากนั้นตรวจสอบความสอดคล้องและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (IOC) ได้ค่าดัชนีอยู่ในช่วง 0.33-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขในข้อที่มีค่า IOC ไม่ถึง 0.5 และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งก่อนที่ผู้วิจัยจะนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นจากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.848

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติค่ากำลังสอง ในการหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดแบบตัวแปรเดียว และใช้การถดถอยแบบโลจิสติกพหุในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของความเครียดของนักศึกษา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่า Adjust odd ratio (AOR) และ 95% CI กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้หลังจากผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ตามเอกสารรับรองเลขที่ PIM-REC 015/2565 การเข้าร่วมวิจัยเกิดจากความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลใด ๆ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำมาเผยแพร่ในภาพรวม ไม่มีการระบุเป็นรายบุคคล และผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาระดับความเครียด และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง :

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.9 ขึ้นปีที่ 3 ร้อยละ 32.45 เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.00 ร้อยละ 57.9 มีรายได้ตั้งแต่ 5,001 - 10,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 46.5 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อแบ่งตามระดับของความเครียด จะเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดระดับปานกลาง ร้อยละ 40.6 รองลงมาคือมีความเครียดน้อย ร้อยละ 21.8

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด

2.1 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเครียด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะพบว่า เกรดเฉลี่ย ความเพียงพอของรายรับ และสถานที่ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์มีผลต่อระดับความเครียด โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป สถานที่เรียนออนไลน์ที่บ้าน จะมีระดับความเครียดที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด

ตัวแปร	ความเครียด (%)				p-value
	เครียด น้อย	เครียด ปานกลาง	เครียด มาก	เครียด มากที่สุด	
เพศ					0.895
ชาย	22.1	43.2	18.9	15.8	
หญิง	21.6	39.2	22.2	17.0	
ชั้นปี					0.659
ปีที่ 1	23.0	32.4	28.4	16.2	
ปีที่ 2	23.2	42.0	14.5	20.3	
ปีที่ 3	19.3	46.6	20.5	13.6	
ปีที่ 4	22.5	40.0	20.0	17.5	
เกรดเฉลี่ย					0.034*
ไม่เกิน 2.50	25.0	50.0	16.7	8.3	
2.51 - 3.00	21.7	30.4	21.7	26.1	
3.01 - 3.50	27.8	39.2	15.2	17.7	
3.51 - 4.00	18.5	42.0	24.2	15.3	
รายได้					0.157
ไม่เกิน 5,000 บาท	24.8	42.9	12.4	20.0	
ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท	20.6	35.7	27.8	15.9	
ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	18.4	47.4	23.7	10.5	
รายรับ					0.025*
เพียงพอ	14.8	46.3	22.2	16.7	
ไม่เพียงพอ	23.5	39.2	20.7	16.6	
สถานที่ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์					0.027*
บ้าน	23.1	44.9	12.8	19.2	
หอพัก	21.0	40.3	21.6	17.0	
คณะ	25.0	18.8	56.3	0.0	

หมายเหตุ : * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา จะพบว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงการเรียนออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างส่งผลต่อระดับความเครียดที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่ว่าจะ

สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์ด้านเสียง ด้านสภาพอากาศ อุปสรรคของการสื่อสารออนไลน์ด้านความล่าช้าของการรับส่งข้อมูล ความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ต แรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการเรียนออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

ตัวแปร	ความเครียด (%)				p-value
	เครียดน้อย	เครียดปานกลาง	เครียดมาก	เครียดมากที่สุด	
การมีเสียงรบกวนในการเรียน					0.000
สูง	2.6	57.9	5.3	34.2	
ปานกลาง/ต่ำ	24.9	37.8	23.6	13.7	
สภาพอากาศเป็นอุปสรรคในการเรียน					0.000
สูง	8.1	50.0	12.9	29.0	
ปานกลาง/ต่ำ	25.8	37.8	23.4	12.9	
ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ต					0.000
สูง	4.8	50.0	11.9	33.3	
ปานกลาง/ต่ำ	24.9	38.9	22.7	13.5	
ความเสถียรของอินเทอร์เน็ต					0.000
สูง	7.1	47.6	7.1	38.1	
ปานกลาง/ต่ำ	24.5	39.3	23.6	12.7	
การส่งงาน/การสอบออนไลน์					0.025
สูง	9.5	47.6	14.3	28.6	
ปานกลาง/ต่ำ	24.0	39.3	22.3	14.4	
ความพร้อมในการเรียนออนไลน์					0.000
สูง	5.4	48.4	17.2	29.0	
ปานกลาง/ต่ำ	30.3	36.5	23.0	10.1	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ความเครียด (%)				p-value
	เครียด น้อย	เครียด ปานกลาง	เครียด มาก	เครียด มากที่สุด	
ความกังวลใจในการเรียนออนไลน์					0.000
สูง	4.9	51.2	13.4	30.5	
ปานกลาง/ต่ำ	29.1	36.0	24.3	10.6	
ความเบื่อหน่ายในการเรียนออนไลน์					0.000
สูง	4.8	51.2	13.4	30.5	
ปานกลาง/ต่ำ	29.1	36.0	24.3	10.6	
การเรียนออนไลน์เป็นปัญหา					0.000
สูง	7.8	48.5	17.5	26.2	
ปานกลาง/ต่ำ	30.4	35.7	23.2	10.7	
แรงจูงใจในการเรียนออนไลน์					0.000
สูง	6.7	47.2	16.9	29.2	
ปานกลาง/ต่ำ	29.1	37.4	23.1	10.4	
การไม่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในการเรียน					0.000
สูง	21.8	40.6	21.0	11.4	
ปานกลาง/ต่ำ	28.3	37.0	23.4	11.4	

หมายเหตุ : * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การวิเคราะห์ การถดถอยแบบ
โลจิสติกพหุ: การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มี
วัตถุประสงค์เพื่อหาตัวแปรที่มีผลต่อระดับ
ความเครียด และเนื่องจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา
คือ ระดับความเครียดที่เกิดขึ้นทั้งหมด 4 กลุ่ม

ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
การวิเคราะห์การถดถอยแบบโลจิสติกแบบพหุ
(Multinomial Logistic Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอย
แบบโลจิสติกแบบพหุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
พบว่า ปัจจัยของพฤติกรรมกรเรียนออนไลน์ที่มี
ความสัมพันธ์กับระดับความเครียด ได้แก่ สถานที่
ในการเรียนออนไลน์ สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์
ด้านเสียงคือการมีเสียงรบกวนในการเรียน ความ
กังวลใจการเรียนออนไลน์ และความเบื่อหน่าย
ในการเรียนออนไลน์ แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยของพฤติกรรมในการเรียนออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดระดับความเครียด

ปัจจัย	AOR (95% CI)	p-value
สถานที่ในการเรียนออนไลน์	1.45 (1.05-2.01)	0.024*
การมีเสียงรบกวนในการเรียน	1.24 (0.83-1.69)	0.013*
ความกังวลใจในการเรียนออนไลน์	1.87 (1.36-2.46)	0.015*
ความเบื่อหน่ายในการเรียนออนไลน์	2.23 (1.44-3.65)	0.018*

หมายเหตุ : * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาการเผชิญความเครียดจากแบบสอบถามโดยใช้กรอบแนวคิดของลาซารัสและฟอล์คแมน (Lazarus & Folkman, 1984) โดยผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจะมีพฤติกรรมในการเผชิญความเครียด คือ การพูดระบายกับเพื่อนและคนในครอบครัว เพื่อให้ตัวท่านรู้สึกดีขึ้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่การหากิจกรรมคลายเครียดเพื่อให้ตัวเองรู้สึกผ่อนคลาย เช่น ออกกำลังกาย อ่านหนังสือ เป็นต้น และการใช้ความพยายามเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบตามลำดับ

จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความเครียดเกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ จะพบว่า กลุ่มที่มีความเครียดในระดับปานกลาง จะมีวิธีเผชิญความเครียดในระดับที่สูง คือการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบจัดการกับอารมณ์ได้ในระดับมาก ส่วนกลุ่มที่มีความเครียดในระดับที่มากถึงมากที่สุด จะมีวิธีเผชิญความเครียดในระดับปานกลาง/ต่ำ คือการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบจัดการกับอารมณ์ได้ในระดับที่ปานกลาง/ต่ำ แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเผชิญความเครียดในระดับต่าง ๆ

ตัวแปร	ความเครียด (%)			
	เครียดน้อย	เครียดปานกลาง	เครียดมาก	เครียดมากที่สุด
การเผชิญความเครียด				
ระดับสูง	13.8	58.6	10.3	17.2
ระดับปานกลาง/ต่ำ	22.7	26.1	22.3	28.9

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเครียดระดับปานกลาง ร้อยละ 40.6 อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์อย่างกะทันหัน อีกทั้งการเรียนออนไลน์แบบเต็มรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การสอบ หรือการส่งงาน ถือว่าเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น ทำให้นักศึกษาต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ร่วมกับระยะเวลาในการเรียนออนไลน์ที่ใช้เวลามากส่งผลทำให้เกิดความเครียดได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ AlAteeq et al. (2020) ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pothimas et al. (2021) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการเรียนออนไลน์ ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และการเผชิญความเครียดของนิสิตพยาบาล ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งพบว่ามีความเครียดในการเรียนออนไลน์ในระดับสูงและรุนแรง และเมื่อพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียด จะพบว่า สถานที่ในการเรียนออนไลน์ พฤติกรรมการเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์ด้านเสียงคือการมีเสียงรบกวนในการเรียน ความกังวลใจในการเรียนออนไลน์ และความเบื่อหน่ายในการเรียนออนไลน์ ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของระดับความเครียดที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Luemongkol (2021) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำให้นักศึกษารู้สึกมีความกังวลใจและกลัวการเรียน ภาระงานที่มากขึ้น ความตั้งใจ

และสมาธิที่ลดลง การขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การขาดแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์เมื่อเทียบกับการเรียนแบบปกติ ความไม่พร้อมของนักศึกษาและสภาวะแวดล้อมด้านต่าง ๆ จึงส่งผลทำให้เกิดความเครียดเกิดขึ้นได้ และเมื่อพิจารณาจากการเผชิญความเครียด จะพบว่า กลุ่มที่มีความเครียดในระดับปานกลาง จะมีวิธีเผชิญความเครียดในระดับที่สูง ส่วนกลุ่มที่มีความเครียดในระดับมากถึงมากที่สุด จะมีวิธีเผชิญความเครียดในระดับปานกลาง/ต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pothimas et al. (2021) คือนักศึกษามีการเผชิญความเครียดในระดับปานกลาง ถึงร้อยละ 83.40 และรองลงมา มีการเผชิญความเครียดในระดับสูง ซึ่งเมื่อมีการเผชิญกับปัญหาจะการใช้การแก้ปัญหาในหลายวิธีร่วมกัน เช่น การพูดคุยระบายกับเพื่อนและคนในครอบครัว เพื่อให้รู้สึกดีขึ้น การหากิจกรรมคลายเครียดเพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย เช่น การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดความเครียดของนักศึกษาที่มีการเรียนออนไลน์ อาจารย์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และร่วมกับการส่งเสริมทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายในการเรียนมากขึ้น

ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะมีการศึกษาปัจจัยที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านครอบครัว เพื่อน หรือการทำงาน เพื่อให้ผลการศึกษา มีขอบเขตที่กว้างขึ้น และมีการใช้สถิติที่สูงขึ้น เช่น การวิเคราะห์เครือข่ายประสาทเทียม เป็นต้น

REFERENCES

- AlAteeq, D.A., Aljhani, S., & AlEesa, D. (2020). Perceived stress among students in virtual classrooms during the COVID-19 outbreak in KSA. *J Taibah Univ SSci*, 15(5), 398-403.
- Ali, N.H., & Rosli, R. A. H. M. (2019). Digital Technology: E-content Development Using Apple Technology. *Malaysian Journal of Distance Education*, 21(1), 83-94.
- Anmun, K. (2021). **Online Learning, Kids Get Discouraged, Parents Get Stressed**, Retrieved from <https://www.posttoday.com/politic/columnist/664686> [2022, 7 Apr.] (in Thai)
- Bezhovski, Z., & Poorani, S. (2016). The Evolution of E-learning and New Trends. *International Institute for Science, Technology and Education*, 6(3), 50–57.
- Brand Buffet. (2020). **After COVID-19, Trend of Thai Consumers' Behavior Changed Permanently, Affecting 4 Ways of Turning Crisis to Opportunities**. Retrieved from <https://www.brandbuffet.in.th/2020/04/nielsen-changing-consumer-behavior-in-covid19> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Carver, C.S., Scheier, M.F., & Weintraub, J.K. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 267–283.
- Chaitiang, N. (2016). **Factors Related to Stress Management for Students of Kirk University**. (Master dissertation). Krirk University, Bangkok. (in Thai)
- Department of Disease Control. (2020). **Corona Disease 2019 (COVID-19)**. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/info.php> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Department of Mental Health. (2020). **New Normal, New Life Style**. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Dharmniti. (2020). **How to Adapt and Survive in Life and Business during New Normal Era**. Retrieved from <https://www.dharmniti.co.th/new-normal> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Intarakamhang, U. (2008). **Research Synthesis Concerning the Stress and Coping of Thai People**. Retrieved from <http://bsris.swu.ac.th/upload/115.pdf> [2022, 22 Apr.] (in Thai)
- Intharawiset, T., Phulketnakhon, T., Charoensa, T., Nak-in, N., Agbi, A. & Reaung-Rong, P. (2019). Technology and Innovation for Instructional in Digital Ages. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 12(6), 478-494. (in Thai)
- Jirasophon, L. (2021). The Development of a Massive Open Online Course on GO and Business Thinking Skills Development Subject. *Panyapiwat Journal*, 13(3), 213–225. (in Thai)

- Kiranandana, S. (1999). **Theory and Methods of Survey Sampling**. (2). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Lazarus, R.S. & Folkman, S. (1984). **Stress: Appraisal and Coping**. New York: Springer Publishing Company.
- Lertsakornsiri, M., Narumitlert, J., & Samutpradit, K. (2021). Factors Effecting on Learning Behaviors with Students' Online Learning in Saint Louis College from COVID-19 Situations. **Journal of Health and Health Management**, 7(1), 13-27. (in Thai)
- Luemongkol, K. (2021). Stress among Students in Online Classes during the COVID-19 Outbreak in a secondary School, Mueang District, Chaiphum Province. **Chaiphum Medical Journal**, 41(2). 11-20. (in Thai)
- Maneewongse, N. (2021). Students Behaviors and Factors Achieving Online Teaching with Line Application during COVID-19. **Journal of Educational Studies**, 15(1). 161-173. (in Thai)
- Nopporn, K. (2018). **Mental Health, Cumulative Stress, Risk of Admitting Suicide**, Retrieved from <https://www.samitivejhospitals.com/article/detail/suicide-accumulation-of-stress> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council and Thailand Science Research and Innovation. (2019). **Policy and Strategy of Thailand HESI 2020-2027 and Thailand SRI Plan 2020-2022**. Retrieved from https://backend.tsri.or.th/files/trf/2/docs/Policy_and_Strategy_of_Thailand_HESI_2563-2570_and_Thailand_SRI_Plan_2563-2565.pdf [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Pothimas, N., Meepring, S. & Youjaiyen, M. (2021). The Relationship among Stress related to Online Learning, Resilience, and Coping of Nursing Students during COVID-19 Pandemic. **Journal of Health and Nursing Research**, 37(3). 142-154. (in Thai)
- Rujirungsijaeon, N., Limsuwan, N., Hongsanguansri, S. & Yongyuan, B., (2021). Factors Associated with Stress Levels in Secondary School Students under Bangkok Metropolitan Administration. **J Psychiatr Assoc Thailand**, 66(1), 53-68. (in Thai)
- Sihawong, S., Foongdee, N., Yanarom, N. Noinang, N., Anai, N., Boonchern, T.,.... Poryant, T. (2018). Factors Causing to Stress of Nursing Students, Ubon Ratchathani University. **HCU Journal**, 21(42). 93-106. (in Thai)

- Taephant, N. (2020). **Reconsider and Restart with Online Learning during COVID-19 Pandemic**. Retrieved from <https://www.chula.ac.th/news/29739/> [2022, 7 Apr.] (in Thai)
- Thai Health Promotion Foundation. (2014). **“Stressed Kids” Problem, Suggestions of Proper Solutions**. Retrieved from <https://www.thaihealth.or.th/Content/23335-stressed-kids-problem-suggestions-of-proper-solutions.html> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Thai Health Promotion Foundation. (2014). **What is Stress and How to relax**. Retrieved from <https://www.thaihealth.or.th/Content/24206-what-is-stress-and-how-to-relax.html> [2022, 16 Apr.] (in Thai)
- Thitirattanachot, C., Laukongtam, N., Mawong, W., Sriboonruang, T. & Phattarabenjapol, S. (2014). Assessment of Mental Health and Stress of Students at Ubon Ratchathani University. **Isan Journal of Pharmaceutical Sciences**, 9(Supplement), 66-71. (in Thai)
- Wahyu, A. & Simanullang, R.H. (2020). Students Stress Due to Online Learning During the Covid-19 Pandemic. **Jurnal Aisyah : Jurnal Ilmu Kesehatan**, 5(2), 153-157.
- World Health Organization. (2021). **Origins of SARS-CoV-2**. Retrieved from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332197/WHO-2019-nCoV-FAQ-Virus_origin-2020.1-eng.pdf [2022, 16 Apr.]
-

การขับเคลื่อนธุรกิจด้วยแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG ECONOMY
กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช

DRIVING BUSINESS WITH BCG ECONOMY: A CASE STUDY
OF DOITUNG GRAINS PARTNERSHIP LIMITED

ศิริพรรณ จินะบุญเรือง*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

Siripan Jeenaboonrueang*

Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

*E-mail: jiamwijak@yahoo.com

Received: 07-07-2022

Revised: 13-09-2022

Accepted: 06-10-2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง BCG Economy และผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือผู้ประกอบการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกรลูกค้าของกิจการจำนวน 25 ราย ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมดของงานวิจัย

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เกษตรกรมีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษรวมกับการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน กิจการได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการพยากรณ์ความต้องการของตลาดและนำมาวางแผนการผลิต รวมถึงแผนการจัดการพื้นที่ในการทำการเกษตร ด้านเศรษฐกิจสีเขียว กิจการสนับสนุนการทำการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และให้เกษตรกรลูกค้าลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) โดยด้านเศรษฐกิจสีเขียว เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจชีวภาพ ($\bar{X} = 4.57$) และด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ($\bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่าง BCG Economy และผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืชชั้นพบว่า BCG Economy มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกิจการในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยเศรษฐกิจชีวภาพ และเศรษฐกิจสีเขียว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงิน ในขณะที่เศรษฐกิจหมุนเวียนมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกิจการที่ไม่ใช่ตัวเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: BCG Economy เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว ผลการดำเนินงานขององค์กร

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) performance of Doitung Grains Partnership Limited according to the concept of BCG Economy and 2) to investigate the relationship between BCG Economy and performance of Doitung Grains Partnership Limited. This study was mixed-method research, using in-depth interviews and questionnaires to collect data. The samples of this study were the owner of Doitung Grains Partnership Limited and 25 farmers of their contracts.

The qualitative research result showed that in the bio-economy, farmers adopted agricultural knowledge that has been passed on from their ancestors with technologies to increase productivity and reduce costs. For a circular economy, the enterprise enhanced farmers to maximize utilization of resources and forecasted market demand for production planning and agricultural land. For a green economy, the enterprise raised awareness for farmers to do agriculture with less effect on the environment and tried not to use chemicals in their agriculture.

The quantitative findings revealed that firm performance was at the highest level by which green economy played the most essential role, followed by bio-economy and circular economy consecutively. The study of the relationship between BCG Economy and firm performance showed that there was a relationship between BCG Economy and non-financial firm performance at the statistical significance level of .01 by which bio-economy and green economy were related at the statistical significance level of .05 with intangible benefits while circular economy was correlated with the performance of intangible business at the statistical significance level of .01.

Keywords: BCG Economy, Bio Economy, Circular Economy, Green Economy, Firm performance

บทนำ

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยขยายตัวช้า ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมียาได้น้อย และประเทศไทยติดกับดักรายได้ปานกลางมาอย่างยาวนาน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเร่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยไปสู่รูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า BCG Economy Model ซึ่งจะช่วยให้ยอดจุดแข็งของประเทศให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยอาศัยกลไกวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง และเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจาก “ทำมากแต่ได้น้อย” ไปสู่ “ทำน้อยแต่ได้มาก” (National Science and Technology Development Agency, 2020)

รัฐบาลได้นำแนวคิด BCG โมเดล ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็งและมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (National Science and Technology Development Agency, 2020) ซึ่งรัฐบาลเชื่อว่าโมเดลนี้จะเข้ามาพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ส่งเสริมให้เศรษฐกิจเติบโตแบบก้าวกระโดด และมีการตั้งเป้าว่าภายใน 5 ปี จะช่วยเพิ่ม GDP ของไทย เป็น 4.3 ล้านล้านบาท (Bangkokbiznews, 2020)

สำหรับภาคการเกษตรนั้น การขับเคลื่อนด้วย BCG Model มีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของประเทศไทยสู่ 3 สูง คือ ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมผสานภูมิปัญญายกระดับผลผลิตการเกษตรสู่มาตรฐานสูง ให้การทำเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูง สามารถกำหนดราคาขายได้ตามคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้ GDP ภาคเกษตรเติบโตอย่างสมดุลและมีเสถียรภาพ เกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน (National Science and Technology Development Agency, 2022)

ทางหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช เป็นกิจการที่เติบโตมาจากการเป็นเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการพัฒนาดอยตุง โดยการโครงการดังกล่าวมีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage, n.d.) และให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการมีอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว รวมถึงการสร้างงานภายในพื้นที่ ทางหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืชเติบโตมาจากเกษตรกรในโครงการและได้นำแนวทางการพัฒนาดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนในพื้นที่ดอยตุง

จากข้อมูลเบื้องต้น หากสามารถเพิ่มศักยภาพในภาคการเกษตรได้นั้น จะทำให้ GDP ของภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ศึกษาการนำแนวคิดการพัฒนา

เศรษฐกิจ BCG Economy มาใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่าง BCG โมเดล และผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy และผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช

บททวนแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับ BCG Economy

เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว หรือ BCG Economy (Bio-Circular-Green Economy) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการ

ที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council, n.d.) โดยโมเดล BCG ทั้ง 3 ด้าน จะต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน

Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ว่าเป็นการผลิตที่ต้องใช้ความรู้ ทรัพยากรทางชีวภาพ กระบวนการทางชีวภาพ และหลักในการจัดหาสินค้าและบริการอย่างยั่งยืนในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจ ซึ่งเศรษฐกิจชีวภาพ จะเป็นการเปลี่ยนจากเศรษฐกิจฐานเกษตรกรรม มาสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม เศรษฐกิจชีวภาพเน้นสร้างห่วงโซ่การผลิตที่เพิ่มมูลค่า (Value Chain) เมื่อขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เช่น การปลูกมันสำปะหลังและอ้อย ผลผลิตจะขายได้ในราคากิโลกรัมละไม่กี่บาท แต่เมื่อนำมาแปรรูปเป็นพลาสติกชีวภาพที่ย่อยสลายได้ จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น และขายได้ในราคาที่ดีกว่า (Global Compact Network Thailand, 2022) เศรษฐกิจชีวภาพมุ่งเน้นการสร้างเศรษฐกิจจากทรัพยากรทางชีวภาพอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) ปี 2573 ของสหประชาชาติที่ได้ตั้งเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชีวภาพไว้ เช่น การจัดการความยากจน การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน การมีสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดี การมีแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เป็นต้น เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) หมายถึงระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผนให้ทรัพยากรในระบบการผลิตทั้งหมดสามารถกลับคืนสู่

สภาพเดิมและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่อรับมือกับปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในอนาคต ที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตเพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภค ดังนั้น เศรษฐกิจหมุนเวียนจึงมุ่งเน้นการคงคุณค่าผลิตภัณฑ์ให้นานที่สุด ส่งเสริมการใช้ซ้ำ สร้างของเสียในปริมาณที่ต่ำที่สุด และให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียจากการผลิตและบริโภค ด้วยการนำวัตถุดิบที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council, 2018)

United Nations Conference on Trade and Development (2020) ได้กล่าวว่าเศรษฐกิจหมุนเวียนนั้นเกี่ยวข้องกับตลาดที่ต้องมีสิ่งจูงใจให้มีการนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำ แทนที่จะเป็นการใช้แล้วทิ้ง และนำเอาทรัพยากรใหม่มาใช้ผลิตทดแทน ซึ่งในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนนี้ ขยะทุกรูปแบบ เช่น เสื้อผ้า เศษโลหะ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ล้าสมัย จะถูกส่งคืนสู่ระบบเศรษฐกิจหรือถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การนำเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ไม่เพียงแต่จะช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดมากขึ้น และยังเป็น การสร้างงาน และพัฒนาขีดความสามารถใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ดังนั้นการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน อาจจะต้องคำนึงตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีอายุการใช้งานที่นานขึ้น หรือเลือกใช้วัสดุที่สามารถสร้างขึ้นมามาทดแทนได้ สามารถใช้ซ้ำ หรือสามารถนำมาซ่อมแซมได้ เป็นต้น

เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยใช้ความได้เปรียบจากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโตแข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council, 2018) และ United Nations Environment Programme (2011) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจสีเขียวว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงความเป็นอยู่ของมนุษย์และความเท่าเทียมทางสังคม ขณะเดียวกันก็ลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและความขาดแคลนทางระบบนิเวศอย่างมีนัยสำคัญด้วยวิธีการที่ใช้และปล่อยคาร์บอนออกน้อย ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดจากความร่วมมือของคนในสังคม ซึ่งก็สอดคล้องกับ International Chamber of Commerce (2012) ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจสีเขียวว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่การเติบโตของเศรษฐกิจ และการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมสามารถไปควบคู่กันได้ ส่งเสริมกัน พร้อมกับสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องการพัฒนาทางสังคม ดังนั้นเศรษฐกิจสีเขียวจึงเป็นการเติบโตของเศรษฐกิจโดยไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม เป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ลดผลกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมกับการลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การแยกประเภทของขยะ การใช้พลังงานทางเลือก หรือพลังงานสีเขียว เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานขององค์กร จำเป็นต้องมีการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อนำมาพิจารณาวางแผน ปรับปรุงหรือแก้ไขการดำเนินงานขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balance Scorecard: BSC) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาในปี 1990 โดย Robert Kaplan และ David Norton (Chang & Ku, 2009) ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดการวัดผลการดำเนินงานที่องค์การซึ่งประกอบไปด้วย 4 มุมมอง คือ 1) มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) เช่น ผลตอบแทนจากการลงทุน มูลค่าผู้ถือหุ้น ความสามารถในการทำกำไร การเพิ่มขึ้นของรายได้ ต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิต เป็นต้น (Kaplan & Norton, 1992., Kaplan & Norton, 2001) 2) มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) เป็นตัววัดมุมมองด้านลูกค้าเพื่อแสดงถึงความคิดเห็นของลูกค้าที่มีต่อธุรกิจ เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า การเพิ่มขึ้นของลูกค้ารายใหม่ การรักษาลูกค้าเก่า เป็นต้น 3) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Perspective) เป็นมุมมองที่ทำให้ธุรกิจสามารถส่งมอบคุณค่าที่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายต้องการ และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับผลตอบแทนทางการเงินที่ดี ดังนั้นกระบวนการภายในจึงมีผลกระทบอย่างมากต่อความพึงพอใจของลูกค้า

และการบรรลุผลสำเร็จต่อวัตถุประสงค์ทางการเงินของธุรกิจ โดยตัวชี้วัดที่สำคัญของมุมมองด้านกระบวนการภายใน เช่น คุณภาพ (Quality) ผลผลิตภาพ (Productivity) ระยะเวลาในการผลิตสินค้าและบริการ (Response time) ต้นทุน (Cost) เป็นต้น และ 4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (Learning and growth Perspective) ธุรกิจจะมุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน 3 ด้านหลัก คือ 1) ด้านทรัพยากรภายในธุรกิจ (Human capital) มีตัววัด ได้แก่ ความพึงพอใจของพนักงาน อัตราการหมุนเวียนเข้าออกของพนักงาน การฝึกอบรมพนักงาน ทักษะของพนักงาน ความสามารถของพนักงาน และความรู้ของพนักงาน 2) ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information capital) มีตัววัด ได้แก่ ความทันสมัยของข้อมูล (วัดที่เวลาในการให้ข้อมูล) และความถูกต้องของข้อมูล และ 3) ด้านองค์กร (Organization capital) มีตัววัด ได้แก่ วัฒนธรรมธุรกิจ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระบบการจูงใจพนักงานและโครงสร้างของธุรกิจ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และสามารถกระตุ้นให้พนักงานในธุรกิจทุ่มเทความพยายามให้กับธุรกิจ

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรนั้น จะแยกได้เป็น 2 แบบ คือ การวัดผลการดำเนินงานทางการเงิน และการวัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่การเงิน ซึ่งก็คือ มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ผสมกับบริบทของการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ผู้วิจัยจึงสรุปตัวชี้วัดผลการดำเนินงานดังตารางที่ 1

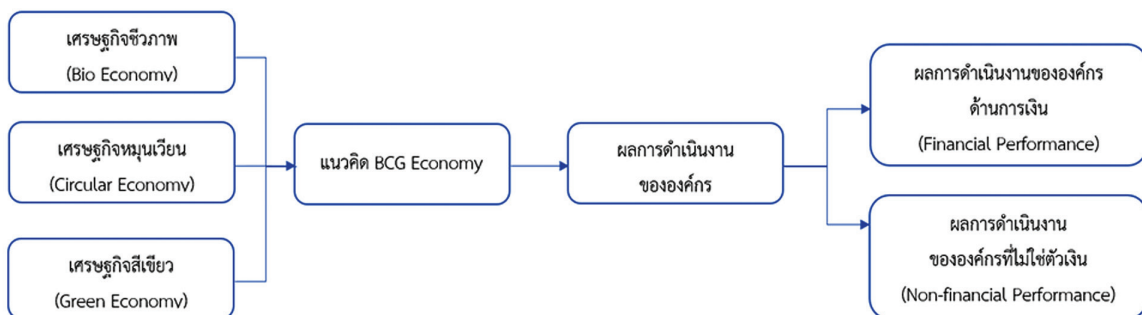
ตารางที่ 1 สรุปตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดทางการเงิน	ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่การเงิน
1. ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น 2. สภาพคล่องทางการเงิน 3. ภาระหนี้สินในครัวเรือน 4. ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว 5. การเพิ่มขึ้นของทรัพย์สิน	1. ความพึงพอใจของลูกค้า 2. การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า 3. การสร้างอาชีพให้ชุมชน 4. ความภูมิใจในการเป็นผู้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ 5. ความภักดีของลูกค้าที่มีต่อผลิตภัณฑ์

ดังนั้นเพื่อให้เห็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่แท้จริง การวัดผลควรครอบคลุมการดำเนินงานในทุกด้าน ทั้งทางการเงินที่สามารถวัดผลได้ในเชิงตัวเลขและผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลขหรือผลการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ เพื่อให้เห็นผลการดำเนินงานขององค์กรครอบคลุมในทุกๆ มิติ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์การทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพด้านล่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกรลูกไร่ทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 25 ราย ในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทำวิจัย จำแนกได้ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกร ลูกไร่ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG ซึ่งประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจ หมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (National Science and Technology Development Agency, 2020) รวมถึงผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วน จำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกรลูกไร่ที่เกิดขึ้น ทั้งผลการดำเนินงานด้านที่เป็นตัวเงิน และด้านที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Kaplan & Norton, 1992., Kaplan & Norton, 2001) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ

โดยข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และได้ทำการแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.93 แล้วจึงนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบมีเกณฑ์ (Suteewanan & Pasunon, 2016) จากเกษตรกรที่เป็นลูกไร่ของกิจการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป รวมจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนา แบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินงาน ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกร ลูกไร่ และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วน จำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตรกรลูกไร่ โดยได้ ทำการพัฒนาข้อคำถามตามประเด็นที่ได้จากการ สังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวัด ระดับของการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช และเกษตร กรลูกไร่ เพื่อหาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปร

โดยได้ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.82 ดำเนินการทดลองแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ก่อนจะนำไปเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในคั้งนี้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ห้างหุ้นส่วน จำกัด ดอยตุงธัญพืช มีการดำเนินงานตามแนวคิด การพัฒนาเศรษฐกิจ BCG โดยด้านเศรษฐกิจชีวภาพ กิจการมีความพยายามที่จะยกระดับคุณภาพ การผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพ โดยการผลิต เมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง พัฒนาและคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ที่มีคุณภาพ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางการเกษตร ที่ได้รับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษร่วมกับการนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน เช่น การใช้โดรน ในการให้ปุ๋ย

ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช มีแนวนโยบายในการให้ความสำคัญ กับการใช้ทรัพยากรในการทำการเกษตรให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อลดต้นทุนและค่าใช้จ่าย เช่น การเลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการ ทำการเกษตร จะคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้งาน สามารถดูแลรักษาหรือซ่อมแซมได้ด้วยตนเอง หรือการนำกลับมาใช้งานได้อีก ๆ หรือนำไปประยุกต์ เข้ากับงานประเภทอื่นๆ ได้หลากหลาย นอกจากนี้ กิจการมีความพยายามที่จะบริหารจัดการกระบวนการ ผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้เสีย พยายามสร้างรายได้หลักและรายได้เสริมให้แก่ กิจการและเกษตรกรลูกไร่ เช่น ในการปลูกต้น งาม้อนผลผลิตสามารถจำหน่ายเป็นรายได้หลัก

ส่วนใบของต้นงาอ่อนก็สามารถเก็บและส่งขายให้แก่ซูเปอร์มาร์เก็ต เพื่อนำไปจำหน่ายต่อให้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารญี่ปุ่น เพื่อนำไปประดับตกแต่งจาน หรือทานกับอาหารได้ เป็นรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ กิจกรรมยังได้ส่วนร่วมกับเกษตรกรในการวางแผนจัดการพื้นที่สำหรับการทำการเกษตรให้มีความเหมาะสม สามารถใช้พื้นที่เพาะปลูกที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด มีการพยากรณ์ความต้องการของตลาดและปริมาณผลผลิตที่ต้องการในแต่ละฤดูกาลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการผลิตและการจัดการพื้นที่ในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ

ด้านเศรษฐกิจสีเขียว ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช มีนโยบายสนับสนุนการทำเกษตรที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

เพราะปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน และพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรลูกไร่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโครงการหลวง ดังนั้นกิจกรรมจึงได้ส่งเสริมให้มีการจัดการซากต้นงาอ่อนด้วยการไถกลบเพื่อให้เป็นปุ๋ยในดิน นอกจากนี้ยังกำชับไม่ให้เกษตรกรลูกไร่ใช้สารเคมีในการทำเกษตร หากตรวจพบการใช้สารเคมี จะส่งผลต่อการพิจารณาสั่งซื้อผลผลิตจากเกษตรกรลูกไร่

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ การดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยแนวคิด BCG Economy พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมด้านเศรษฐกิจสีเขียว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ และด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ			
1. การนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการเพาะปลูก เช่น โดรนในการให้น้ำ หรือปุ๋ย	4.60	0.49	มากที่สุด
2. การนำเทคโนโลยีมาช่วยลดต้นทุนในการทำการเกษตร	4.84	0.37	มากที่สุด
3. การผลิตและใช้เมล็ดพันธุ์ของตนเองในการเพาะปลูก	4.40	0.71	มากที่สุด
4. การใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ทดแทนแรงงานคนในการเพาะปลูก	4.40	0.76	มากที่สุด
5. การประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นในการเพาะปลูก	4.56	0.58	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.57	0.35	มากที่สุด
ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน			
1. วัสดุที่ใช้ทำการเกษตร เป็นวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	4.60	0.50	มากที่สุด
2. การแปรรูปผลผลิตเหลือทิ้งทางการเกษตรให้เป็นสินค้าเพื่อสร้างรายได้	4.72	0.46	มากที่สุด
3. การนำเศษซากทางการเกษตรกลับมาใช้ในการเพาะปลูก	4.52	0.51	มากที่สุด
4. การทำการเกษตรแบบปลูกพืชหมุนเวียน	4.40	0.65	มากที่สุด
5. อุปกรณ์ทางการเกษตรที่เลือกใช้ต้องสามารถซ่อมแซมได้	4.52	0.51	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.55	0.39	มากที่สุด
ด้านเศรษฐกิจสีเขียว			
1. การเลือกใช้วัสดุการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.52	0.51	มากที่สุด
2. การใช้พลังงานทางเลือกในการทำการเกษตร เช่น แสงอาทิตย์ หรือพลังงานน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร	4.60	0.50	มากที่สุด
3. การลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก	4.52	0.51	มากที่สุด
4. การลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก	4.84	0.37	มากที่สุด
5. การวางแผนการเพาะปลูกที่รักษาความสมบูรณ์ของดิน	4.88	0.33	มากที่สุด
6. การทำการเกษตรที่ไม่ตัดไม้ทำลายป่า	4.96	0.20	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.72	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย BCG Economy ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามการดำเนินกิจกรรม พบว่า การนำเทคโนโลยีมาช่วยลดต้นทุนในการทำการเกษตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการเพาะปลูก และกิจกรรมที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การผลิตและใช้เมล็ดพันธุ์ของตนเองในการเพาะปลูก และการใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ทดแทนแรงงานคนในการเพาะปลูก

การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย BCG Economy ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (CE) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามการดำเนินกิจกรรม พบว่า

การแปรรูปผลผลิตเหลือทิ้งทางการเกษตรให้เป็นสินค้าเพื่อสร้างรายได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การเลือกวัสดุที่ใช้ในการเกษตร เป็นวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และกิจกรรมที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การทำการเกษตรแบบปลูกพืชหมุนเวียน

การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย BCG Economy ด้านเศรษฐกิจสีเขียว (GE) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามการดำเนินกิจกรรม พบว่า การทำการเกษตรที่ไม่ตัดไม้ทำลายป่า รองลงมา ได้แก่ การวางแผนการเพาะปลูกที่รักษาความสมบูรณ์ของดิน และกิจกรรมที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การเลือกใช้วัสดุการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ผลการดำเนินงานด้านการเงิน			
1. ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นจากการทำการเกษตร	2.68	1.07	น้อย
2. สภาพคล่องทางการเงินที่ดีขึ้น	4.60	0.50	มากที่สุด
3. การลดภาระหนี้สินในครัวเรือน	4.32	0.75	มากที่สุด
4. ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น	4.84	0.37	มากที่สุด
5. การเพิ่มขึ้นของทรัพย์สินในครัวเรือน	4.80	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.25	0.30	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงิน			
1. ความพึงพอใจต่อคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร	4.76	0.38	มากที่สุด
2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า/คู่ค้า	4.24	0.78	มากที่สุด
3. การสร้างอาชีพให้ชุมชน	4.72	0.46	มากที่สุด
4. ความภาคภูมิใจในการเป็นผู้ผลิตสินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพ	4.72	0.54	มากที่สุด
5. ความภาคภูมิใจของผู้ซื้อที่มีต่อผลผลิตทางการเกษตร	3.28	0.74	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.34	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นด้านที่ไม่ใช่ตัวเงินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ผลการดำเนินงานด้านการเงินที่เกิดขึ้นของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายด้าน พบว่า ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การเพิ่มขึ้น

ของทรัพย์สินในครัวเรือน และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการทำการเกษตร

ผลการดำเนินงานด้านที่ไม่ใช่ตัวเงินที่เกิดขึ้นของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การสร้างอาชีพให้ชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความภาคภูมิใจของผู้ซื้อที่มีต่อผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy และผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช

	ความสัมพันธ์	BCG Economy	ผลการดำเนินงาน
BCG Economy	Pearson Correlation	1	.552**
	Sig. (2-tailed)		.007
	N	25	25
ผลการดำเนินงาน	Pearson Correlation	.552**	1
	Sig. (2-tailed)	.007	
	N	25	25

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช กับผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนา

เศรษฐกิจ BCG Economy และผลการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ที่ 0.522

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy และผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช จำแนกตามรายด้าน

BCG Economy		ผลการดำเนินงานด้านการเงิน	ผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงิน
เศรษฐกิจชีวภาพ	Pearson Correlation	.073	.421*
	Sig. (2-tailed)	.729	.036
	N	25	25
เศรษฐกิจหมุนเวียน	Pearson Correlation	-.026	.583**
	Sig. (2-tailed)	.900	.002
	N	25	25
เศรษฐกิจสีเขียว	Pearson Correlation	-.110	.440*
	Sig. (2-tailed)	.600	.028
	N	25	25

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy และผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช รายด้าน พบว่าการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.421

การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.583

การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ด้านเศรษฐกิจสีเขียว มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.440

การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy ทั้งสามด้านไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านการเงินของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการดำเนินงานของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงธัญพืช ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy พบว่ามีการนำเทคโนโลยีมาใช้

การลดต้นทุนในการทำการเกษตร และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เช่น การนำโดรนมาใช้ในการให้ปุ๋ย ทำให้ลดการใช้แรงงานคนในบางกิจกรรมลง และประหยัดเวลาในการทำการเกษตร กิจกรรมและเกษตรกรพยายามรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ ทางเกษตรกรรม ในด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน กิจกรรมมีการแปรรูปผลผลิตเหลือทิ้งจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต เช่น การนำใบของต้นงาอ่อนไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางเพื่อนำไปใช้ในร้านอาหาร นอกจากนี้ยังมีการทำการเกษตรที่เน้นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม หรือการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน และเป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงลูกค้าที่เน้นในเรื่องของสินค้าปลอดภัยได้มากขึ้นหากธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทำให้กิจการสามารถสร้างยอดขายได้เพิ่มขึ้นส่งผลดีต่อการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fatoki (2019) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการเป็นผู้ประกอบการสีเขียว กับผลการดำเนินงานขององค์กรในแอฟริกาใต้ พบว่าการเป็นผู้ประกอบการสีเขียวส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร ทั้งผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคม ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และพร้อมจะสนับสนุนสินค้าหรือบริการขององค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง BCG Economy กับผลการดำเนินงาน พบว่าเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน

ด้านการเงิน อาจเกิดจากความไม่สมดุลของการเพิ่มขึ้นของรายได้และต้นทุนของกิจการ

เนื่องจากกิจการต้องใช้เงินลงทุนไปกับเทคโนโลยี เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำการเกษตร ซึ่งผลตอบแทนที่ได้กลับคืนมาจะต้องใช้เวลานานกว่าต้นทุน และสามารถสร้างกำไรได้ในอนาคต ซึ่งขัดแย้งกับผลจากการวิจัยของ Tariq & Chonglertham (2019) ที่พบว่านวัตกรรมสินค้าสีเขียวมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์กร ยิ่งองค์กรมีนวัตกรรมสินค้าสีเขียวมากเท่าใด ก็จะทำให้ความสามารถในการทำกำไรของกิจการสูงขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรของไทยยังขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์การลงทุนที่ถูกต้อง ไม่สามารถแยกส่วนของต้นทุนการลงทุนกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานออกจากกันได้ ทำให้มีความเข้าใจว่าการลงทุนด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า BCG Economy มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงินของกิจการ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ผู้ซื้อมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของผลผลิต ส่งผลต่อยอดขายของกิจการ และสามารถเจาะกลุ่มลูกค้าใหม่ ๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Van Boerdonk et al. (2021) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของลูกค้าในการออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการสามารถนำไปสู่ความสำเร็จของเศรษฐกิจหมุนเวียน และลูกค้าบางรายยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อความยั่งยืน โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ดอยตุงอัญพิช ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร โดยการให้ลูกค้าหรือคู่ค้าได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต รวมถึงการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับคู่ค้าของตนเองด้วย

เช่น การพยากรณ์การผลิต การวางแผนปริมาณ การรับซื้อผลผลิต เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีในระยะยาว

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Economy จึงมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น ทั้งในรูปของ ตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เป็นแนวทางการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลขึ้นได้อย่างแท้จริง ภายใต้ของการรับรู้และเข้าใจที่ถูกต้อง ของกิจการและเกษตรกรในการนำไปประยุกต์ใช้ ให้เข้ากับบริบทของการดำเนินงานของตนเอง ให้เหมาะสม เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินงานของตนเอง อันจะสร้างผลตอบแทน ที่ยั่งยืนได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ กิจการควร ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชให้แก่ เกษตรกร โดยอาจจะเริ่มจากต้นแบบเกษตรกร

2 - 3 ราย ภายใต้การควบคุมมาตรฐานของกิจการ และขยายผลต่อไปในอนาคต

2. ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน กิจการ ควรร่วมกับเกษตรกรปลูกไร่ในการจัดหาเครื่องมือ และอุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ร่วมกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย ที่สูงเกินไปสำหรับเกษตรกรที่ยังขาดแคลนเครื่องมือ และสามารถที่จะสร้างรายได้จากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จากการมีเครื่องมือที่พร้อมมากยิ่งขึ้น

3. ด้านเศรษฐกิจสีเขียว กิจการควรสนับสนุน การจัดการการผลิตของเกษตรกรปลูกไร่ ให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ด้วยวิธีการ ต่อสัญญา หรือพิจารณารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ที่ปฏิบัติตามแนวทางของกิจการเป็นกรณีพิเศษ ทั้งในด้านราคาและปริมาณการรับซื้อ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาในเชิงลึกรายประเด็น แยกเป็น ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน และด้านเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อให้ได้แนวทางในการทำ การเกษตรที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละด้านอย่างชัดเจน

REFERENCES

- Bangkokbiznews. (2020). **Get to know ‘BCG Economy, a new model of Thai economy.** Retrieved November 30, 2020, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/859943> (in Thai)
- Chang, H. H., & Ku, P. W. (2009). Implementation of relationship quality for CRM performance: Acquisition of BPR and organisational learning. **Total Quality Management**, 20(3), 327-348.
- Fatoki, O. (2019). Green entrepreneurial orientation and firm performance in South Africa. **Entrepreneurship and Sustainability Issues**, 7(1), 247-262.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2018). **Assessing the contribution of bioeconomy to countries’ economy, A brief review of national framework**, Rome.

- Global Compact Network Thailand. (2022). **Bioeconomy, the Advantage of Thailand**. Retrieved September 5, 2022, from <https://globalcompact-th.com/Bioeconomy> (in Thai)
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). The balanced scorecard- measures that drive performance. **Harvard Business Review**, 70(1), 71–79.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2001). Transforming the balanced scorecard from performance measurement to strategic management: Part 1. **Accounting horizons**, 15(1), 87-104.
- Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage. (n.d.) **Visons and Missions**. Retrieved September 5, 2022, from <https://www.maefahluang.org/organization/> (in Thai)
- Natioinal Science and Technology Development Agency. (2021). **Agricultural Development with BCG Model**. Retrieved September 5, 2022, from <https://www.bcg.in.th/vdo-bcg-oae> (in Thai)
- National Science and Technology Development Agency. (2020). **BCG New business model**. Retrieved December 6, 2020, from <https://www.nstda.or.th/th/nstda-strategy-plan/nstda2/226-new-structure/12887-bcg-by-cbc> (in Thai)
- National Science and Technology Development Agency. (2020). **Bioeconomy**. Retrieved December 6, 2020, from https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/bioeconomy (in Thai)
- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. (n.d.) **BCG Economy Model**. Retrieved September 5, 2022, from <https://www.nxpo.or.th/th/bcg-economy> (in Thai)
- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. (2018). **BCG in Action**. Retrieved May 26, 2022, from file:///C:/Users/asus/Downloads/BCG_WhitePaper201811051%20(3).pdf (in Thai)
- Suteewasinnon, P. & Pasunon, P. (2016). Sampling Strategies for Qualitative Research. **Parichart Journal**, 29(2), 31-48. (in Thai)
- Tariq, A., Badir, Y., & Chonglerththam, S. (2019). Green innovation and performance: moderation analyses from Thailand. **European Journal of Innovation Management**, 22(3), 446-467.
- United Nations Conference on Trade and Development. (2020). **Circular Economy**. Retrieved September 5, 2022, from <https://unctad.org/topic/trade-and-environment/circular-economy>

- United Nations Environment Programme. (2011). **Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication**. Retrieved September 5, 2022, from https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/126GER_synthesis_en.pdf
- Van Boerdonk, P. J. M., Krikke, H. R., & Lambrechts, W. D. B. H. M. (2021). New business models in circular economy: A multiple case study into touch points creating customer values in health care. **Journal of cleaner production**, 282, 125375.
-

บทความวิจัย

การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อม
ด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย
ในจังหวัดเชียงรายสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

DEVELOPMENT OF ELECTRONIC COMMERCE SKILL
OF SMES IN THAI CULTURAL PRODUCT IN CHIANG RAI PROVINCE
TO GREATER MEKONG SUBREGION

ณัจจน์ทร์ ภูริวารังคกุล*, วิกรม บุญนุ่น, เลห์ล้า ตริเอากานุกูล และ ศศิพัทธ์ หาญฤทธิ์
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มนิคมอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

Nachajan Purivarangkukul*, Vikrom Boonnun, LelarTreeaekanukul and SasiphatHanrit
Regional Development Strategies Program, School of Social Sciences,
Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

*E-mail: nachajan@hotmail.com

Received: 07-08-2022

Revised: 19-09-2022

Accepted: 19-09-2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจัดทำรูปแบบการพัฒนา รวมทั้งการศึกษาประสิทธิภาพจากการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดย่อมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยของจังหวัดเชียงรายประชากรในการวิจัยคือผู้วิจัย วิทยากร ผู้ประกอบการขนาดย่อมทั้ง 28 ผู้ประกอบการ 6 กลุ่มผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย จำนวน 12 อำเภอในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยมีดังนี้ ความต้องการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยนั้น พบว่า มีความต้องการในการรับรู้ทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อยู่ที่ระดับ “มาก” ในขณะเดียวกัน รูปแบบที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะได้รับการยอมรับและสามารถนำไปพัฒนาทักษะของประชากรกลุ่มเป้าหมายในระดับ “ดีมาก” และสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน และผลการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยพบว่า ประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ความสามารถในการส่งเสริมการใช้

นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และ รองลงมาคือ ความสามารถในการฝึกทักษะในการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระบบใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: ทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผลลัพธ์วัฒนธรรมไทย อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงผู้ประกอบการขนาดย่อม

ABSTRACT

This research aimed to analyze problems and needs to formulate a development model as well as to study the efficiency from the development of electronic commerce skill for business to the Greater Mekong Subregion of SMEs in Thai cultural products in Chiang Rai province. The research population consisted of researchers, guest speakers, 28 SMEs, and 6 Thai cultural product groups in 12 districts in Chiang Rai province. The findings revealed that the needs and related problems of the development of electronic commerce skill of SMEs in Thai cultural products were at a high level while the model for skill development was accepted and can be used to develop the skill of the target population at a high level, higher than the pretest and the result of efficiency evaluation of the development of electronic commerce skill for business to the Greater Mekong Subregion of SMEs in Thai cultural products in Chiang Rai province was at the highest level. The most efficient aspect was the ability to promote the innovation related to electronic commerce skills, followed by the ability to practice skills for new electronic commerce systems.

Keywords: Electronic commerce skill, Thai cultural product, Greater Mekong Subregion, SMEs.

บทนำ

ตามคณะรัฐมนตรีซึ่งมีมติเห็นชอบ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Office Of Business Development, 2017) ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการค้า การลงทุน

ในยุคใหม่ของประเทศไทยกลายเป็นตลาดที่มีหลายลักษณะด้วยกันคือ (Godducks, 2020) 1) การตลาดภายในประเทศ (Virmani & Mittal, 2006). 2) การตลาดส่งสินค้าออก (Morgan et al., 2012) 3) การตลาดนานาชาติ (Elena Horská et al., 2014) ผ่านกระบวนการจัดตั้งแผนกรับผิดชอบด้านการส่งออก 4) การตลาดหลายประเทศ 5) การตลาดทั่วโลกหรือไร้พรมแดน

สำหรับประเด็นของการตลาดไร้พรมแดนนั้น กลายเป็นตลาดที่เติบโตมากยิ่งขึ้นครอบคลุมผู้ใช้ทั่วโลกมีการประยุกต์ใช้ของผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และรายย่อย กลายเป็นระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์กับผู้ประกอบการโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำธุรกิจการค้าในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอันเนื่องจากการติดต่อสื่อสารและการนำเสนอสินค้าที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การนำระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ของผู้ประกอบการมักมีอุปสรรคด้วยกันหลายประการดังนี้ คือ 1) การต่อต้านเทคโนโลยีโดยบุคคลภายในองค์กร 2) การไม่ยอมรับของฝ่ายจัดการในการนำระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพราะอาจจะเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง 3) การลงทุนทางมีมาก 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคมไม่สามารถรองรับการใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand: CPOT) ที่ยังไม่มีทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Culture Chiang Rai, 2020) สอดคล้องกับKlankhamson (2012) ส่งผลให้ขาดโอกาสในการประกอบการเพื่อการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงขึ้นเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดย่อมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อจัดทำรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย

ทบทวนแนวคิด

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้า พนักงาน ผู้ขายปัจจัยการผลิต คู่ค้าทางธุรกิจ มาเป็นความสัมพันธ์แบบดิจิทัลที่สื่อสารกันแบบออนไลน์ และด้วยธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจะทำงานอยู่ภายใต้เครือข่ายดิจิทัลที่เรียกกันว่าธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Iamsiriwong, 2013) สอดคล้องกับแนวคิดของ Rathnasiri, et al., (2022) ซึ่งกล่าวว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic commerce เป็นการดำเนินการ

ที่มุ่งตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันเกี่ยวข้องกับคู่ค้าทางธุรกิจ ผู้รับผลกำไร

โดยคุณสมบัติที่สำคัญของพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ คือการมีอยู่ทั่วทุกหนแห่งขอบเขตครอบคลุมทั่วโลกมาตรฐานระดับสากลในด้านระบบสื่อสาร มีความสมบูรณ์ในข่าวสารมีความสามารถในการโต้ตอบระหว่างกัน และเป็นสังคมทางเทคโนโลยีภายใต้กรอบการดำเนินงานคือการเป็นระบบเครือข่ายมีช่องทางการติดต่อสื่อสารการจัดรูปแบบและการเผยแพร่เนื้อหา มีระบบรักษาความปลอดภัยนโยบายสาธารณะคู่ค้าทางธุรกิจ (Phongkasem, 2017)

การพัฒนาทักษะบุคคลในด้านพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ คือวิธีการในการพัฒนาปัจเจกบุคคลให้เกิดทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจ และสมรรถนะกับงานที่ตนเองกำลังปฏิบัติ (Boonnun, 2017) และในขณะเดียวกันต้องผ่านขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะ 6 ขั้นด้วยกันคือ ขั้นที่ 1 ผู้สอนสร้างบรรยากาศของการเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง ความรู้และทักษะที่เป็นประสบการณ์เดิมขั้นที่ 3

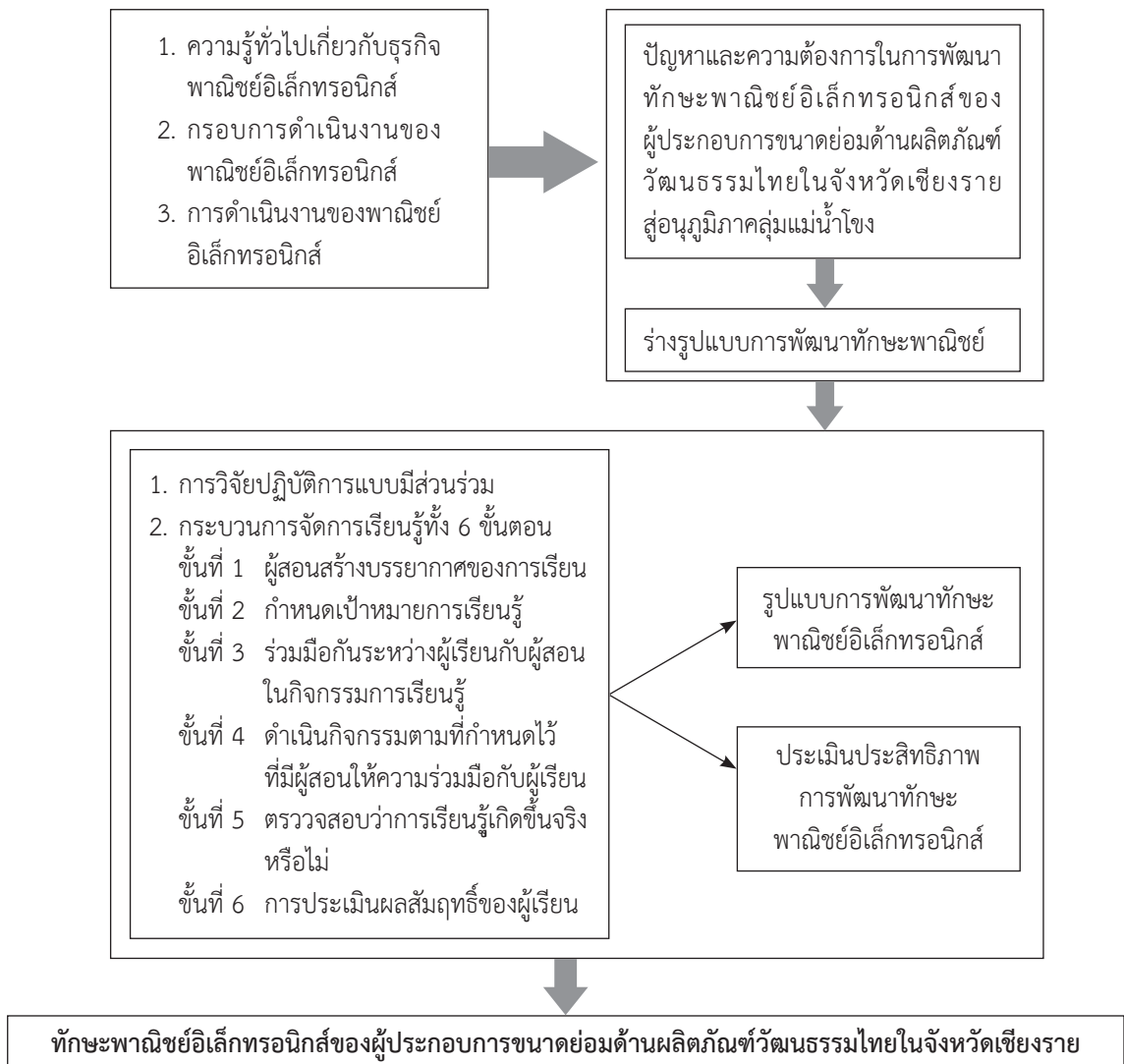
ร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการ เทคนิค การเรียนการสอน และแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ โดยการใช้การใช้สัญญาณการเรียนรู้ขั้นที่ 4 ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ที่มีผู้สอนให้ความร่วมมือกับผู้เรียนขั้นที่ 5 ตรวจสอบว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจริงหรือไม่เพื่อทดสอบความรู้ในเรื่องที่เรียนมาขั้นที่ 6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จากสัญญาณการเรียนรู้ (Sakcharoen, 2012)

รูปแบบธุรกิจผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีต่อประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ในด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยที่สำคัญคืออุตสาหกรรมผ้าทอ อุตสาหกรรมจากสมุนไพร อุตสาหกรรมเครื่องเงิน อุตสาหกรรมจากหัตถกรรมจักสาน อุตสาหกรรมจากหัตถกรรมไม้ กลุ่มอาหาร และเครื่องประดับ (Klankham, 2012)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายสู่อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ดำเนินการวิจัยโดยเริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาฯ จากนั้นจึงดำเนินการ

นำผลที่ได้จากการศึกษาไปร่างเป็นรูปแบบการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และทดลองใช้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายโดยกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน นำไปสู่ขั้นตอนในการประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาฯ กลายเป็นรูปแบบการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์แบบโดยนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายละเอียดในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1.1 กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย จำนวน 12 อำเภอในจังหวัดเชียงรายดังต่อไปนี้ คืออำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงชัย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเทิง อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอพญาเม็งราย และอำเภอเวียงแก่น โดยเป็นผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย 6 กลุ่ม คือ 1. ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า 2. เครื่องประดับ 3. กลุ่มอาหารสมุนไพร และเครื่องใช้ในครัวเรือน 4. กลุ่มงานประดิษฐ์ 5. กลุ่มเครื่องมือ 6. กลุ่มจักรสาน ดำเนินการสุ่ม โดยเฉพาะเจาะจงจากกลุ่มผู้ประกอบการที่อยู่ในโครงการส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูชนบทธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเชียงรายจำนวนทั้งสิ้น 28 แห่ง (Culture Chiang Rai, 2020)

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

2.2 รูปแบบการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.3 แบบทดสอบ ก่อน-หลัง การพัฒนา ทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.4 แบบประเมินการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.5 แบบประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบ สัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการและปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะอิเล็กทรอนิกส์ โดยกิจกรรมกลุ่มจากการมีส่วนร่วมของ วิทยากร ผู้วิจัยและผู้ประกอบการขนาดเล็ก

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรม การฝึกอบรมจากขั้นตอนการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการ ประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนา

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์จากผู้เข้ารับการ พัฒนาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา (วิทยากรและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ชนชั้น)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์

4.2 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของรูปแบบการพัฒนาพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์

4.3 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของแบบทดสอบก่อน-หลัง

4.4 วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อน-หลัง จากการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4.5 วิเคราะห์ผลการประเมิน ประสิทธิภาพพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบไปด้วย 1. ร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดย่อมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยของจังหวัดเชียงรายพบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ของประชากรกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดคือเคยใช้จำนวน 15 คน ร้อยละ 53.57 และใช้มากกว่า 11-20 ครั้งต่อเดือนจำนวน 6 คน หรือร้อยละ 21.43 ในการครอบครอง โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน พบว่า มีใช้จำนวน 23 คน หรือร้อยละ 82.14 แต่เล่นสื่อออนไลน์เพียงแค่ 2 คน หรือร้อยละ 7.14 เท่านั้น สำหรับความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต พบว่า มีความรู้จำนวน 22 คน หรือร้อยละ 78.57 แต่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลบ้างเป็นบางครั้งจำนวน 22 คน หรือร้อยละ 78.57 เช่นกัน ในขณะเดียวกันเคยซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวน 16 คน หรือร้อยละ 57.14 และได้เข้าไปใช้บริการในการซื้อสินค้าจำนวน 14 คน หรือร้อยละ 50 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของความต้องการในการพัฒนาตนเองต่อทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดเรียงตามลำดับคือ วิธีจัดการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์กับสมาร์ทโฟน มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 (S.D. = 0.82) ประเด็นวิธีนำสินค้าของท่านเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตมีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 (S.D. = 0.90) ประเด็นวิธีการชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.99) ประเด็นวิธีจัดส่งสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.82) ประเด็นความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการส่งเสริมสินค้า

และบริการในปัจจุบันและแนวทางการความต้องการในอนาคตเพื่อให้ตอบสนองต่อทักษะอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ความต้องการในการรับรู้ ประเด็น ความหมาย ความสำคัญของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.87) ประเด็น การซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.71 ประเด็น) ประเด็นการทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D.=0.82) ประเด็นการหาลูกค้าใหม่ผ่านอินเทอร์เน็ต มีความต้องการการรับรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.75)

ในส่วนของการดำเนินงานและการดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการในการรับรู้เกี่ยวกับระบบเครือข่ายเพื่อการพาณิชย์ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D. = 0.82) รองลงมาคือ การรู้เกี่ยวกับรูปแบบระบบเครือข่ายของหน่วยงาน ค่าเฉลี่ย 4.11 (S.D. = 0.85) ในส่วนของการส่งเสริมสินค้าและการบริการในปัจจุบัน พบว่า มีความต้องการในแนวทางเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างหน่วยงานของผู้ประกอบการกับลูกค้า ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.71) รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในลักษณะช่องทางการสื่อสารแบบไร้สายค่าเฉลี่ยที่ 3.82 (S.D. = 0.72)

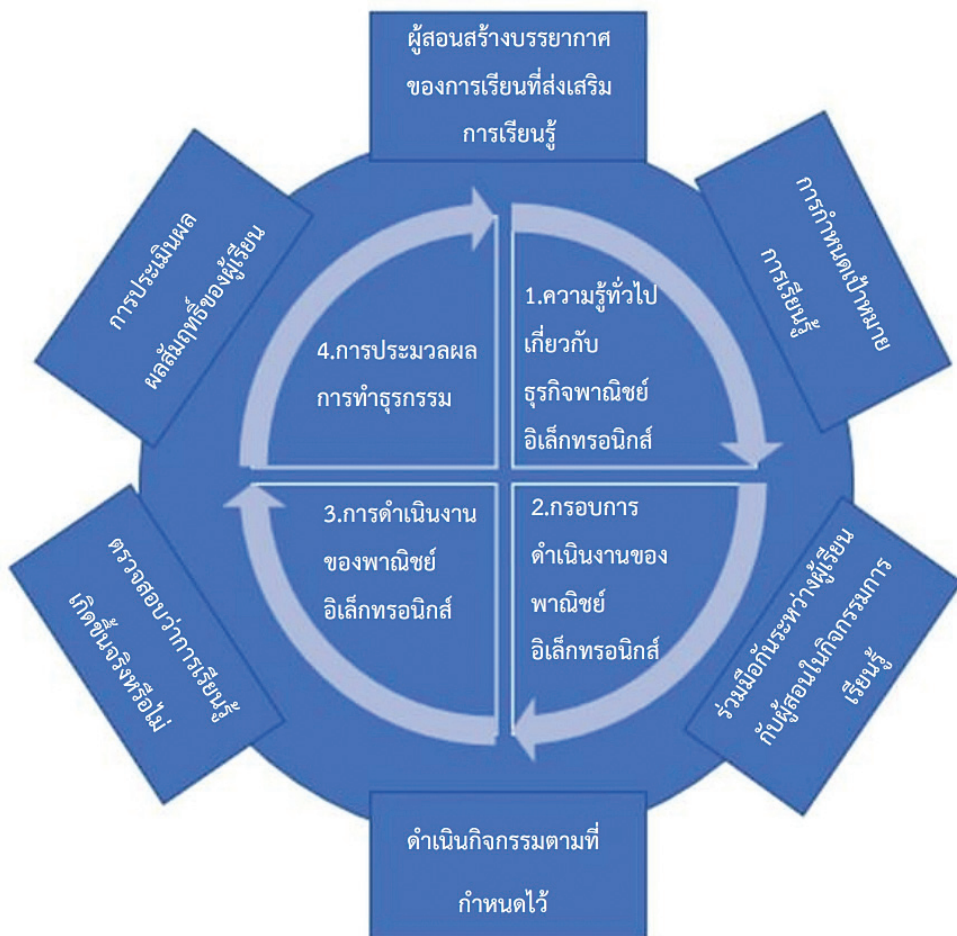
สำหรับหัวข้อความต้องการในการพัฒนาองค์กร พบว่าประเด็นการสร้างความร่วมมือกันทำงานระหว่างองค์กรกับผู้ขายปัจจัยการผลิต ลูกค้า และคู่ค้าทางธุรกิจอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.96 (S.D. = 0.82) รองลงมาคือ ความต้องการในการสร้างช่องทางติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ย 3.89

(S.D. = 1.37) และความต้องการในการรู้เรื่อง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
ค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.73)

ในส่วนของการต้องการในการดำเนินงาน
ของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ประเด็น ต้องการ
พัฒนางานการแสดงฐานข้อมูลต่าง ๆ ขององค์กร
ผ่านระบบออนไลน์ ค่าเฉลี่ยที่ 3.96 (S.D. = 0.87)
รองลงมาคือการส่งเสริมการตลาดและการขาย
ผ่านระบบออนไลน์ ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ย
ที่ 3.93 (S.D. = 0.82)

2. การจัดทำรูปแบบที่เหมาะสมในการ
พัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้า
สู่อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการ
ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และ
สังเคราะห์ผลการสอบถามสภาพความต้องการ
และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ
อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อม
ด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย
สู่อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง หลังจากนั้นจึงดำเนินการ
จัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาทักษะ

จากภาพที่ 2 สามารถนำเสนอได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับการจัดทำร่างรูปแบบนั้นเป็นการให้ความสำคัญกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์ กรอบและการดำเนินงาน ตลอดจนการประมวลผลการทำธุรกรรม โดยทั้ง 4 เนื้อหาสังเคราะห์กลายเป็น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คือ 1.1) ประเภทของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 1.2) ธุรกรรมทางด้านธุรกิจการค้าและการลงทุนผ่านกระบวนการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 1.3) การส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการให้กับลูกค้า 1.4) การตอบสนองความต้องการด้านอรรถประโยชน์ เช่น การเดินทางเวลาที่รวดเร็วและการเปรียบเทียบซื้ออย่างสะดวกสบาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กรอบการดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 2.1) ระบบเครือข่าย 2.2) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร 2.3) การจัดรูปแบบและการเผยแพร่เนื้อหา 2.4) ระบบรักษาความปลอดภัย 2.5) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 2.6) นโยบายสาธารณะ 2.7) คู่ค้าทางธุรกิจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 3.1) การส่งเสริมสินค้าและบริการ โดยแสดงรายการสินค้าขั้นพื้นฐาน (ไม่มีฐานข้อมูล) เช่น รายการที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ การจัดงานอีเว้นต์ต่าง ๆ พร้อมรายละเอียดเพื่อการติดต่อและ/หรือลิงค์เชื่อมโยงเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมแบบแบบฟอร์มสำหรับสอบถามข้อมูลออนไลน์ 3.2) การให้ข้อมูลข่าวสารและการบริการโดยแสดงรายการสินค้าขั้นสูงขึ้นโดยมีการนำเสนอฐานข้อมูลสำหรับการสืบค้นที่พัก สถานที่ท่องเที่ยวกิจกรรมต่าง ๆ ร้านอาหาร สถานที่ช้อปปิ้ง การจัดงานเทศกาลต่าง ๆ คำถาม

ที่พบบ่อย ๆ (FAQs)/แผนผังเว็บไซต์/เครื่องมือค้นหาเว็บไซต์/แผนที่ภาพนิ่ง/อัลบั้มรูปภาพ หรือภาพนิ่งมีการเชื่อมโยงไปสู่การจองสินค้าและบริการต่าง ๆ ออนไลน์ 3.3) ห้องสนทนา/สนทนากลุ่มย่อยระหว่างผู้ใช้ (Discussion forums) หน้าเว็บที่มีการใช้สื่อประสม (เช่น ข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว) มีจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลแจ้งข่าวมีการเชื่อมโยงไปยังผู้จัดจำหน่ายสินค้าและบริการภายนอกหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การประมวลผลการทำธุรกรรม

จากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาทักษะเพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ผู้สอนสร้างบรรยากาศของการเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองความรู้และทักษะที่เป็นประสบการณ์เดิม ขั้นที่ 3 ร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ เทคนิคการเรียนการสอน และแหล่งข้อมูลการเรียนรู้โดยใช้การใช้สัญญาณการเรียนรู้ขั้นที่ 4 ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ที่มีผู้สอนให้ความร่วมมือกับผู้เรียนขั้นที่ 5 ตรวจสอบว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจริงหรือไม่เพื่อทดสอบความรู้ในเรื่องที่เรียนมา ขั้นที่ 6 การประเมินผลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจากสัญญาณการเรียนรู้

จากร่างรูปแบบ ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาดังนี้คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แผนการเรียนรู้ที่ 1-4 ผลการวิเคราะห์ความตรงค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.89 และไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้ใดต่ำกว่า 0.5 ถือว่าสามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ต่อไป

3. การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่ออนุมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย

จากผลการพัฒนาทักษะพบว่าผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายทั้ง 28 กลุ่มมีคะแนนก่อนสอบสูงสุด 26 คะแนน คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ย 21.57 คะแนน (S.D. = 0.49) ในขณะเดียวกันเมื่อเข้ารับการพัฒนาพบว่าการทดสอบหลังพัฒนาคะแนนสูงสุดคือ 36 คะแนน คะแนนต่ำสุด 22 คะแนน (S.D. = 0.41) ซึ่งถือว่าการกระจายคะแนนค่อนข้างสูงและผลการประเมินของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่มีต่อหน่วยพัฒนาทักษะคือ ศูนย์การเรียนรู้ชนจันทร์ โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับ “ดีมาก” โดยคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 52 คะแนน และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 42 คะแนน

4. ศึกษาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าสู่ออนุมิภาคลุ่มน้ำโขงของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย

เป็นการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการโดย ศูนย์การเรียนรู้ชนจันทร์ ซึ่งการประเมินจะประเมินภายหลังจากผู้ประกอบการได้รับการฝึกอบรมและนำไปใช้จริงในสถานประกอบการของตนเองจำนวน 30 วัน โดยผลการประเมินอยู่ในระดับ “มากที่สุด” และประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับ 4.91 (มีประสิทธิภาพมากที่สุด) คือ ความสามารถในการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอดเวลา (S.D. = 0.38) ความสามารถในการส่งเสริมการวางแผนเพื่อจัดการ

กำลังคนและองค์กรในการรองรับการทำงาน ของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (S.D. = 0.38) โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ชนจันทร์มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพ (S.D. = 0.38) โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ชนจันทร์มีอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะอย่างพร้อมเพียง (S.D. = 0.38) และ ความสามารถในการลำดับขั้นตอนการพัฒนาทักษะของโรงเรียนและวิทยากร (S.D. = 0.38)

รองลงมาคือ ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับ 4.88 (มีประสิทธิภาพมากที่สุด) ดังนี้ คือความสามารถในการฝึกทักษะในการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระบบใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา (S.D. = 0.54) ความสามารถในการกระตุ้นให้เกิดความรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (S.D. = 0.41) การส่งเสริมการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ชนจันทร์เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ (S.D. = 0.41) การประชาสัมพันธ์ให้รับทราบข้อมูลข่าวสารของการจัดทำแผนรวมอย่างสม่ำเสมอ จากเอกสาร/แผ่นพับประชาสัมพันธ์/การค้นหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์หรืออื่น ๆ (S.D. = 0.41) และความสามารถในการให้คำแนะนำของวิทยากรเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง (S.D. = 0.41)

ในส่วนของประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการองค์กรเพื่อส่งเสริมสินค้าทางวัฒนธรรมโดยวิธีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ย 4.59 (มีประสิทธิภาพมากที่สุด) และ S.D. = 0.86

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย สื่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มีจุดเน้น 4 ส่วนด้วยกัน คือ การศึกษาสภาพปัญหา การสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะฯ และการประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมด้านผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงราย สื่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของผู้ประกอบการทั้ง 28 แห่ง จากการศึกษาวิจัยซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะของประชากรกลุ่มเป้าหมาย พบว่า มีผลการศึกษาที่น่าสนใจเช่น อัตราการใช้คอมพิวเตอร์ของประชากรกลุ่มเป้าหมายมีมากกว่า มากกว่า 11-20 ครั้งต่อเดือน เฉพาะกรณีของการใช้เพื่อประกอบธุรกรรมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยส่งผลต่อการใช้จ่ายและการประกอบธุรกรรมการค้าออนไลน์ขององค์กรตนเองได้เป็นอย่างดี (Chomchuen, 2019) นอกจากนั้นยังมีการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อสื่อสารออนไลน์เพียงร้อยละ 7.14 เท่านั้น แต่มีความรู้ด้านอินเทอร์เน็ตและการสืบค้นสูงถึงร้อยละ 78.57 ขณะเดียวกันเคยซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวน 16 คน หรือร้อยละ 57.14 และได้เข้าไปใช้บริการในการซื้อสินค้าจำนวน 14 คน หรือร้อยละ 50 ของประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด สำหรับความสะดวกจากการซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวนเกินครึ่งของประชากรกลุ่มเป้าหมายนั้นเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอันเกิดจากความสะดวกในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมากประเด็นต่อมา คือ ความต้องการในการรับรู้และการเรียนรู้ด้าน

การดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประชากรกลุ่มเป้าหมายโดยพบว่ามีความต้องการในการรับรู้เกี่ยวกับระบบเครือข่ายเพื่อการพาณิชย์โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ค่าเฉลี่ยที่ 4.14 รองลงมาคือ ประเด็นการรู้เกี่ยวกับรูปแบบระบบเครือข่ายของหน่วยงาน กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยที่ 4.11 รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกันทำงานระหว่างองค์กรกับผู้ขายปัจจัยการผลิต ลูกค้า และคู่ค้าทางธุรกิจอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ยที่ 3.96 ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่าจากสภาพการณ์ปัจจุบันความต้องการในการรับรู้ด้านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ย่อมส่งผลโดยตรงต่อการทำกิจกรรมทางธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์และการค้าออนไลน์ (Fedushko & Ustyianovych, 2022) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการเดินทางของผู้ประกอบการอีกต่อไป อันกลายเป็นลักษณะของการปฏิบัติทางด้านการค้าการลงทุน (Ozlem & David, 2015)

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการรับรู้และการพัฒนาตนเองด้านทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายนำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะฯ อันประกอบไปด้วย 4 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนของหลักการที่ว่าด้วยความต้องการการตลาดภายในประเทศ ด้านการตลาดส่งสินค้าออกด้านการตลาดนานาชาติด้านการตลาดหลายประเทศ ด้านการตลาดทั่วโลกหรือไร้พรมแดนในขณะเดียวกัน เนื้อหาทักษะที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประกอบไปด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รอบการดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์การประมวลผลผลการทำ

ธุรกรรม ภายใต้กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน จากการศึกษาพบว่า เมื่อนำไปใช้จริง กับ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย ในจังหวัดเชียงรายทั้ง 28 มีคะแนนก่อนสอบสูงสุด 26 คะแนน คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 21.57 คะแนน ในขณะที่เดียวกันเมื่อเข้ารับการพัฒนาด้านนั้นมีการทดสอบหลังพัฒนาคะแนนสูงสุด 36 คะแนน คะแนนต่ำสุด 22 คะแนน ผลการประเมินของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทักษะ โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับ “ดีมาก” โดยคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 52 คะแนน และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 42 คะแนน จากการศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า กลุ่มผู้ประกอบการฯ มีความตั้งใจที่จะขับเคลื่อนองค์ความรู้ของตนเองเพื่อให้ไปสู่ความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้ได้ โดยผลการประเมินการพัฒนา มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการ ในด้านความต้องการในการรับรู้ประเด็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรอบการดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์การดำเนินงานของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์การประมวลผลการทำธุรกรรม (ค่าเฉลี่ยเกิน 4.00 ขึ้นไป) ในขณะเดียวกัน การนำเอารูปแบบที่ได้รับการยอมรับและการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการสอนมาเป็นอย่างดีจะส่งผลต่อการกระตุ้นให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจต่อการพัฒนาทักษะมากยิ่งขึ้น (Phayakkhaphong et al., 2016)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างกรณีของสำนักงานจังหวัดเชียงราย หรือ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย ควรที่จะนำผลการวิจัยไปต่อยอด เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือกลยุทธ์ในการ พัฒนาผู้ประกอบการสินค้าวัฒนธรรมของจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมต่อไป

2. ควรมีการขยายผลการวิจัยให้เป็น หลักสูตรการพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการพัฒนากับผู้ประกอบการในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1-2 โดยการ ขับเคลื่อนของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณา เนื้อหาเพิ่มเติมในด้านการสื่อสารทางภาษาจีน และอังกฤษจะส่งผลต่อศักยภาพในการพัฒนา ต่อยอดมากยิ่งขึ้น

2. ควรเพิ่มเติมในส่วนของการประชากร กลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะมีการ เพิ่มเติมทักษะที่จำเป็นสำหรับการต่อยอดให้กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการโดยตรงเช่น ผู้บริหาร ระดับกลาง หรือพนักงานซึ่งต้องมีการติดต่อกับ ลูกค้าโดยตรง

REFERENCES

- Boonnun, K. (2017). **Human Resource Development**. School of Social Sciences Chiang Rai Rajabhat University. Chiang Rai. Pi and Nong Print. [In Thai]
- Chomchuen, S. (2019). The Development Of Fashion Clothing Distribution System Via E-Commerce. **Udon Thani Rajabhat University Journal of Sciences And Technology**, 7(1), 71-83. [In Thai]
- Culture Chiang Rai. (2020). **List of Network Operators Promoting Development Cultural Products and Services (CPOT) of Chiang Rai Province Under the Project to Promote and Support the Restoration of Local Cultural Traditions**. Chaing Rai. Culture Chiang Rai. [In Thai]
- Fedushko, S. Ustyianovych, T. (2022). E-Commerce Customers Behavior Research Using Cohort Analysis: A Case Study of COVID-19. **Journal Of Open Innovation. Technology. Market And Complexity**, 8(12).1-21.
- Godducks. (2020). **What is the Evolution of Global Marketing**. Retrieved from <https://godducks.com/blog/22>. [2020, 19 July]
- Horská. E. (2014). International Marketing Within And Beyond Visegrad Borders. Textbook.WYDAWNICTWO EPISTEME. Poland. Krakow.
- Klankhamson, S. (2012). Cultural Industry. **Journal of the Department of Industrial Promotion**, 54(6), 5-7. [In Thai]
- Iamsiriwong, O. (2013). **E-Commerce (A managerial perspective)**. Bangkok : Se-Education. [In Thai]
- Neil, A. Morgan ; Constantine, S. Katsikeas & Douglas, W. Vorhies. (2012). Export Marketing Strategy Implementation, Export Marketing Capabilities, and Export Venture Performance, **Journal of the Academy of Marketing Science**, 40(1).271–289. Academy of Marketing Science.
- Office Of Business Development. (2017). **Executive Summary : Digital Development Plan for Commercial Economy 2017-2021**. Nonthaburi.Ministry of Commerce. [In Thai]
- Ozlem H. E, & David M. N. (2015). Criteria-based Certification and Validation of Online Pharmacies: Opportunities for Improved Quality and Safety. **Innovations in Pharmacy**, 6(3). 1-7.

- Payakkapong, A. Yeolao, D.& Worawongpongsa, W. (2016). The Development Guidelines of the Intention to Use E-Commerce for Small and Medium Enterprise (SMEs): SMEs Exporters of Fashion Categories in Thailand. **Ratchaphruek Journal**, **14**(3), 49-56. [In Thai]
- Phibunsongkhram Rajabhat University.(n.d.). Infrastructure of Electronic Commerce. Teaching Documentation. Phibunsongkhram Rajabhat University. [In Thai]
- Phongkasem, W. (2017). Electronic Commerce. teaching documentation. Information Technology Faculty of Science Buriram Rajabhat University. [In Thai]
- Rathnasiri, S. Ray, P. Carlos A, M. V. Sardar M. N,Nripendra P, Dwivedi.K.Y.(2022). Optimising Small-Scale Electronic Commerce Supply Chain Operations a Dynamic Cost-sharing Contract Approach. **Original Research**, **314**(2).1-47.
- Training Model to Enhance Information Literacy and Self-Directed Learning of Adult. **Journal of Education Studies**, **40**(1), [In Thai]
- Sood, S. (2015). Difference Between Copyright and Trademark. Retrieved 1 July 2017, from <https://keydifferences.com/difference-between-copyrightand-trademark.html>.
- Virmani, A. & Mittal, S. (2006). Domestic Market Integration Working. (Report No. 183) Indian Council For Research On International Economic Relation. India.
-

ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย
กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

PROJECT MANAGEMENT STRATEGIES ON TEACHER AND EDUCATIONAL PERSONNEL
DEVELOPMENT IN THE COLLABORATION BETWEEN VOCATIONAL INSTITUTIONS
IN CHIANG RAI, THAILAND AND BOKEO TECHNICAL
& VOCATIONAL SCHOOL, LAO PDR

ปรีวิชญ์ ไชยประเสริฐ^{1*} วิกรม บุญนุ่น² นาวัน พรหมใจสา³ และ ณรงค์ศักดิ์ ศรีสม⁴

¹สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

^{2,3}สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

⁴สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

Pariwit Chaiprasoet^{1*}, Vikrom Boonnun², Nawin Promjaisa³ and Narongsak Srisom⁴

¹Regional Development Strategies, School of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai, Thailand

^{2,3}School of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai, Thailand

⁴School of Computer and Information Technology, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai, Thailand

*E-mail: Pariwit441@gmail.com

Received: 27-04-2022

Revised: 02-06-2022

Accepted: 08-06-2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว 2) สร้างยุทธศาสตร์การบูรณาการการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ 3) ประเมินความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนจำนวน 272 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และใช้เทคนิค SWOT Analysis

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการติดตามและประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ

2. ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว มี 5 ยุทธศาสตร์

3. การตรวจสอบและการประเมินยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว พบว่า ในด้านวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์การพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อาชีวศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to analyze the problems of project management on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational College and Bokeo Technical & Vocational School, 2) to formulate integrated strategies for project management on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational College in Thailand and Bokeo Technical & Vocational School in Lao PDR, and 3) to evaluate the appropriateness of the project management on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational College in Thailand and Bokeo Technical & Vocational School in Lao PDR. The samples were 272 teachers. Data were collected using questionnaire. For qualitative data collection, focus-group discussion with 35 administrators was conducted using SWOT analysis techniques.

1. The problems of project management on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational College and Bokeo Technical & Vocational School were in overall at a high level. When considering each aspect, it was found that follow-up and evaluation were the most problematic, followed by decision.

2. The project management strategies on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational School and Bokeo Technical & Vocational School consisted of 5 strategies.

3. The assessment and evaluation of project management strategies on teacher and educational personnel development in the collaboration between Chiang Rai Vocational College and Bokeo Technical & Vocational School revealed that vision, goals, mission and development strategies were appropriate at the highest level.

Keywords: Strategy, Teacher and Educational Personnel Development, Vocational

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (Office of the Vocational Education Commission, 2011) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาชีพเปิดสอน มีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2016) กล่าว ถึงการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ที่มีมาตรการโดยเน้นพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน อาชีวศึกษาให้สามารถผลิตกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพมีความรู้ มีทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพ เป็นกำลังฐานความรู้ช่างเทคนิคที่มีฝีมือและ นักเทคโนโลยีที่เชี่ยวชาญ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนลักษณะนิสัยการทำงานที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงาน

ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศ ซึ่งมีเขตพื้นที่ติดต่อกันเป็นหนึ่งใน

กลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน มีความคล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านบริบททางพื้นที่ วัฒนธรรม ภาษา และมีความสัมพันธ์กันมาอย่างต่อเนื่องประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (Office of the Vocational Education Commission, 2011) จึงกำหนดโครงการจัดการยกระดับ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลาง ด้านอาชีวศึกษาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นไปแผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์โครงการตาม พ.ร.บ. งบประมาณอื่น ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อน และพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของภูมิภาค ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีด้านความรู้ ทักษะภาษาและวิชาชีพ ตลอดจนการจัดทวิภูมิ ร่วมกันกับเครือข่ายระหว่างประเทศ โดยสำนัก ความร่วมมือ (Chiang Mai News, 2019) จึงเป็น ที่มาของข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง การขยายโอกาส การศึกษา “อาชีวศึกษาสู่อาเซียน” ระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงรายร่วมกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว (Chiangrai Vocational College, 2019)

โดยมีข้อความโดยสรุป คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความสามารถด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันในการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้น ด้วยการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะเฉพาะ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อยกระดับความรู้และเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบสัมมาชีพ และมีความรู้ทักษะทางวิชาชีพที่สูงขึ้น การดำเนินโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการทำข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา แต่ยังไม่มีการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันที่ชัดเจน ไม่สามารถวัดและประเมินผลการดำเนินโครงการที่มีประสิทธิผลได้ ในกรณีนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการดังกล่าวจึงดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ เบื้องต้นจากผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านงบประมาณ ซึ่งมีจำนวนจำกัด ขาดการบูรณาการในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน รวมถึง ไม่มีการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ จึงไม่สามารถประเมินความสำเร็จของโครงการได้ จากการดำเนินโครงการดังกล่าวยังคงไม่ประสบผลสำเร็จได้ มีหลายปัจจัยมาเกี่ยวข้อง ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารแนวทางและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ พบข้อสำคัญหนึ่งที่จะส่งผลให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จคือบริหารโครงการเป็นกระบวนการระบบวงจร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ที่มีความร่วมมือทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วนในประเทศ และความร่วมมือในด้านจัดการศึกษาร่วมกับนานาชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว ในสังกัดกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเป็นต้นแบบ ในการสร้างยุทธศาสตร์การบูรณาการการจัดการศึกษาฯ อันจะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ผ่านการพัฒนาในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสังคมอนุภาคกลุ่มน้ำโขงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบูรณาการการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากร

ทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์เชิงวิชาการ

1. ได้ทราบสภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ได้แนวทางยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประโยชน์เชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดในประเทศไทย ตลอดจนอาชีวศึกษาศึกษาธิการแต่ละจังหวัดที่อยู่ตามชายแดนติดต่อประเทศเพื่อนบ้านได้นำแนวทางยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความร่วมมือพัฒนาบุคลากรร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านทักษะอาชีพให้กับประชาชนของประเทศตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ทฤษฎีการบริหารโครงการ และแนวคิด 7's McKinsey
2. แนวทาง หลักการสร้าง และหลักการประเมินยุทธศาสตร์
3. รูปแบบการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 800 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 45 คน รวม 845 คน
2. ผู้บริหาร จำนวน 35 คน

ทบทวนแนวคิด

แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2579

มีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- 2) การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 3) การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในด้านการอาชีวศึกษา

5) การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (Office of the Vocational Education Commission, 2011) ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่ง

ปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ

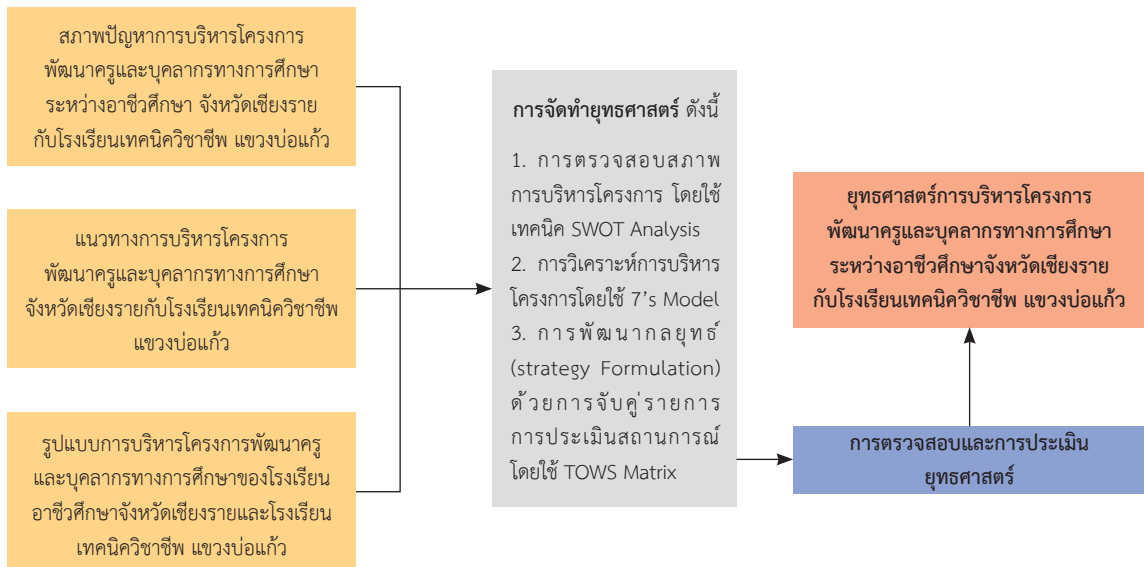
1. สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

2. ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูน ชีตความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

4. เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของการตั้งรับและเชิงรุกได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว

ประชากร คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 800 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 45 คน รวม 845 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 257 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว จำนวน 15 คน รวม 272 คน โดยกำหนดขนาด

ตัวอย่างจากสูตร Yamane (1973) ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย กับ โรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 6 ด้าน 1) ด้านการกำหนดความสำคัญของปัญหา 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการตัดสินใจ 4) ด้านการดำเนินงาน 5) ด้านการได้รับประโยชน์ และ 6) ด้านการติดตามและประเมินผลลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครูผู้สอน โรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียน เทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยทำการแปลเป็นภาษาลาว จากนั้น เก็บข้อมูล โดยใช้ Google Form

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยหา ความถี่ และร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัด เชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว

การแปลความหมาย การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์ การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนด ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว โดยใช้การสนทนากลุ่ม และใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการสรุปข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอก และภายใน โดยผู้วิจัย

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จับคู่ประเด็น เพื่อใช้ประเมินสถานการณ์ตามวิธีที่เรียกว่า TOWS Matrix ตามขั้นตอนที่ 1 มากำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์การบริหาร

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน และผู้บริหารโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบ บันทึกรสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บรวบรวม ข้อมูลจากการสนทนาแบบกลุ่ม โดยมีประเด็น คำถามซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการ กับกลุ่ม เป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและการประเมินยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยมีการดำเนินการ 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว (ร่างที่ 1)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants)

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาและด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว จำนวน 2 คน หัวหน้าแผนกวิชาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 2 คน และหัวหน้าแผนกวิชาในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว จำนวน 2 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีประเด็นคำถามซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการ กับกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

การจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำยุทธศาสตร์การบริหาร พร้อมแบบตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหา

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและแสดงความเห็น โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากนั้นปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 2 การประเมินยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว ด้วยกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Techniques)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 1) ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์ จำนวน 1 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมกับบริบทและประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การบริหาร ซึ่งแบบประเมินเป็นแบบมาตราการการประเมิน 5 ระดับ และมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับ โรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม

รายการ	ระดับสภาพปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดความสำคัญของปัญหา	3.84	0.70	มาก
2. ด้านการวางแผน	3.89	0.71	มาก
3. ด้านการตัดสินใจ	3.95	0.65	มาก
4. ด้านการดำเนินงาน	3.85	0.71	มาก
5. ด้านการได้รับประโยชน์	3.82	0.84	มาก
6. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.97	0.85	มาก
เฉลี่ยรวม	3.89	0.85	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การติดตามและประเมินผล โดยยังไม่มี การกำหนดผู้รับผิดชอบทำหน้าที่กำกับติดตาม และประเมินผลดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ชัดเจน รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ โดยข้อมูลสารสนเทศยังไม่ถูกต้องชัดเจนจึงไม่สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้

ตอนที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว

จากการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การบริหาร โดยการ Matrix ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการทำ SWOT แล้วนำมาประสานกันนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ครั้งนี้สามารถกำหนดได้ 4 แนวทาง คือ

1. แนวทางเชิงรุก ได้แก่

1.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง 2 ประเทศ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความต้องการจำเป็น บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน

1.2 สร้างแกนนำของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นศูนย์รวมการพัฒนาศักยภาพระหว่างประเทศ

1.3 สร้างระบบและกลไก โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการการดำเนินโครงการ

1.4 ยกกระดับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.5 สร้างหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพ
อย่างครบวงจร

1.6 รวบรวมและสร้างองค์ความรู้
นวัตกรรมของสองประเทศ เพื่อนำไปสู่โอกาส
ทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว

2. แนวทางเชิงรับ ได้แก่

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการนำ
นวัตกรรมสื่อใหม่มาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน
โครงการฯ

2.2 สร้างความร่วมมือการบริหาร
จัดการด้านงบประมาณของสองประเทศ ทั้งภาครัฐ
และเอกชน

2.3 สร้างความเชื่อมั่น ในศักยภาพ
ระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน

2.4 ปรับรูปแบบกระบวนการดำเนิน
กิจกรรมที่หลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้
ขอบเขตและข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่

2.5 สร้างความเชื่อมโยงในการพัฒนา
ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามนโยบาย
ของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับ
โรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.6 สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อจำกัด
ทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่ง
ข้อตกลงร่วมกัน

3. แนวทางปรับตัว ได้แก่

3.1 ปรับหลักสูตร/กลวิธี/แนวทางการ
พัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับสถานการณ์
ปัจจุบัน

3.2 ปรับเปลี่ยนแนวคิด ทักษะ
และกำหนดเป้าหมายที่คาดหวังของทั้งสองประเทศ
ให้ตรงกัน

3.3 สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อส่งเสริม
และสนับสนุนปัจจัยสำคัญของหลักบริหาร 4 M

4. แนวทางป้องกัน ได้แก่

4.1 พิจารณากระบวนการจัดกิจกรรม
ที่ขัดแย้งกับระบบการปกครองของทั้ง 2 ประเทศ

4.2 วิเคราะห์ผลกระทบเชิงลบที่จะ
เกิดขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การจัดทำวิเคราะห์ TOWS matrix
เพื่อกำหนดทิศทางของการบริหารโครงการ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่าง
อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับ
โรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยที่ประชุมร่วมกัน
กำหนดและร่างวิสัยทัศน์ เป้าหมาย/เป้าประสงค์
ประเด็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์การพัฒนา
โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย
กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตย ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมพัฒนาครู
และบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ
ในศาสตร์เฉพาะด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. มีเครือข่ายความร่วมมือกับ เพื่อการ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่าง
อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับ
โรงเรียนเทคนิควิชาชีพระหว่างบ่อแก้ว สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. พัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมของสองประเทศ เพื่อนำไปสู่โอกาสทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว

3. พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ยกย่องระดับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา

5. มีการบูรณาการการทำงานส่วนราชการของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พันธกิจ

1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. สร้างศูนย์องค์ความรู้นวัตกรรมของสองประเทศ เพื่อนำไปสู่โอกาสทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว

3. พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ยกย่องระดับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา

5. บูรณาการการทำงานส่วนราชการของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน เพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กลยุทธ์การพัฒนา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาระบบและกลไกในการดำเนินงานร่วมกัน

3. กำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบและข้อตกลงร่วมกันระหว่างระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างองค์ความรู้นวัตกรรมของสองประเทศ เพื่อนำไปสู่โอกาสทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์การพัฒนา

1. วิเคราะห์นวัตกรรมของสองประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่โอกาสทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว

2. สร้างศูนย์นวัตกรรมใหม่ เพื่อเป็นแหล่งเสริมสร้างความรู้และทักษะเชิงสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของทั้งสองประเทศ

3. สร้างแกนนำการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการสรรหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของสองประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กลยุทธ์การพัฒนา

1. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ

2. พัฒนาระบบการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน มีกระบวนการ/ขั้นตอนที่ชัดเจน

3. ขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์การพัฒนา

1. สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ศึกษาและกำหนดสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. พัฒนาหลักสูตร เพื่อสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับสูง

4. กำหนดมาตรฐานการพัฒนาโดยมาจากการทำข้อตกลงร่วมกันทั้งสองประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 บูรณาการการทำงานส่วนราชการของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กลยุทธ์การพัฒนา

1. แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาข้อกำหนดกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารโครงการแบบบูรณาการร่วมกัน

2. พัฒนาระบบและกลไกในการปฏิบัติราชการหรือกระบวนการทำงานร่วมกัน (Collaborative process)

3. สร้างรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละประเทศ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวง บ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา พบว่าทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุป

1. สภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการติดตามและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ

2. ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว มี 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างองค์ความรู้วัฒนธรรมของสองประเทศเพื่อนำไปสู่โอกาสทางด้านธุรกิจและด้านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกกระดับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 บูรณาการการทำงานส่วนราชการของอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. การตรวจสอบและการประเมินยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว พบว่า ในด้านวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์การพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย กับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ การติดตามและประเมินผล โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบทำหน้าที่กำกับติดตามและประเมินผลดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการโครงการโครงการพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษาทั้งสองประเทศไม่มีการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ จึงไม่สามารถประเมินความสำเร็จของโครงการได้ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาของทั้งสองประเทศให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันได้ ดังนั้น การติดตามและประเมินผลซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่หลากหลาย เช่น การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดวิธีการและขั้นตอน การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เป็นต้น ซึ่งแนวทางเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างแนวทางหรือรูปแบบดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุง/แก้ไขปัญหาในการดำเนินการในครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency, <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/page>, 2020) ที่กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) คือการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจัดทำเป็นครั้งคราว แบบเฉพาะกิจ เพื่อที่จะตอบคำถามบางอย่างเกี่ยวกับผลงาน การประเมินผลจึงอาจเป็นการประเมินและอธิบายเกี่ยวกับประเด็นผลงานของโครงการหรือแผนงาน และเกี่ยวพันโดยเฉพาะกับประเด็นที่มีความซับซ้อน เช่น ผลกระทบ หรือ ผลได้ ความยั่งยืนและความสอดคล้อง มักเป็นการประเมินโดยบุคคลภายในโครงการและแผนงาน แต่อาจเป็นคนในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงานก็ได้ โดยที่ไม่ได้นำเสนอเฉพาะหลักฐานที่ปรากฏถึงการบรรลุผลสัมฤทธิ์เท่านั้น แต่ยังเป็นการอธิบายเกี่ยวกับผลงานภายใต้เงื่อนไขที่มาจากผลลัพธ์และผลกระทบ

นอกจากนี้ จากการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์พบว่า ทุกยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการได้มีซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์นั้น เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากความคิดเห็นของทุกภาพส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ร่วมกับการพิจารณาเป้าหมายสำคัญของการดำเนินโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ระหว่างสองประเทศ จึงส่งผลให้การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ รวมไปถึงกลยุทธ์การพัฒนา จึงมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ กลยุทธ์การพัฒนาที่ดำเนินการยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่อง การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมด้านวิชาชีพและด้านวิชาการระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Chiangrai Vocational College, 2018) คือ (1) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและสร้างผู้ประกอบการใหม่ร่วมกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ขนาดกลาง ขนาดย่อมในจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน (2) เพื่อร่วมกันผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวะให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพมีทักษะวิชาชีพมีความรู้ด้านการค้าขายชายแดนและการค้าระหว่างประเทศ การจัดทำแผนธุรกิจเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระ (3) เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมอาชีพให้กับนักศึกษาและบุคลากร ทั้งในจังหวัด ในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน (4) เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

REFERENCES

- Chiang Mai News. (2019). Signing ceremony for cooperation (MOU) between Chiang Rai Vocational Education and Vocational Technical School, Bo Kaeo District at Chiang Rai Vocational College. Retrieved February 20, 2022, from: <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1063855/>.
- Chiangrai Vocational College. (2018). Memorandum of Understanding between Chiang Rai Vocational College and Bo Kaeo Technical School. Chiangrai. (in Thai)
- Chiangrai Vocational College. (2019). Report on the results of the project to enhance the management of vocational education to be the center of vocational education in Southeast Asia Fiscal Year 2019. Chiangrai. (in Thai)
- Likert, R. (1961). New Patterns of Management. New York: McGraw-Hill
- Office of the Education Council. (2016). Development of educational standards of foreign countries. Bangkok. (in Thai)
- Office of the Vocational Education Commission. (2011). Strategies for producing and developing vocational manpower over a period of 15 years (2012 - 2026). Bangkok. (in Thai)
- Thailand International Cooperation Agency. (2020). Project Evaluation Principles. Retrieved February 20, 2022, from <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/page>
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.
-

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิในสถานะบุคคล
ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย :
ศึกษากรณีชาวมอแกนหมู่เกาะสุรินทร์

POLICY RECOMMENDATIONS TO SOLVE THE PROBLEMS IN RIGHT
TO LEGAL PERSONALITY OF ETHNIC GROUPS IN THAILAND:
A CASE STUDY OF THE MOKEN IN SURIN ISLANDS

วิศรุต สำลีอ่อน^{1*} และ เขมมิกา ศรีร้อยคำ²

¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

²คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Wisaurt Samlee – on^{1*} and Khemika Sriroikam²

¹Faculty of Social Science, Srinakarinwirot University, Bangkok, Thailand

²Faculty of Law, Rangsit University, Patumthani, Thailand

*E-mail: wisaruts@g.swu.ac.th

Received: 17-03-2022

Revised: 04-08-2022

Accepted: 13-09-2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาแบบบูรณาการที่ใช้การวิจัยเชิงเอกสารเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติของรัฐในการแก้ไขปัญหาความไร้สัญชาติ 2) เพื่อค้นหาและระบุปัจจัยที่ส่งผลให้กระบวนการแก้ปัญหาคความไร้สัญชาติประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาคความไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้อยสิทธิ โดยใช้หมู่บ้านชาวมอแกนแห่งหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา เป็นพื้นที่ศึกษา และใช้ข้อมูลจากเอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ฉบับปัจจุบันใช้หลักการมีสิทธิในสัญชาติที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปของกฎหมายสัญชาติ 2) ปัจจัยที่ทำให้กระบวนการแก้ปัญหาคความไร้สัญชาติยังคงล่าช้า คือ เงื่อนไขการเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และรับรองสิทธิในสัญชาติไทยยังเป็นไปได้ยาก และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ที่ขาดแคลนทั้งกำลังคนและงบประมาณ ประกอบกับถิ่นที่อยู่ของคความไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เดินทางเข้าถึงได้ยาก และมีวัฒนธรรมเฉพาะ 3) การแก้ปัญหาคความไร้สัญชาติของกลุ่มชาติพันธุ์ด้อยสิทธิจะต้องดำเนินการ

ในทุกด้านร่วมกันไป ทั้งการแก้ไขกฎหมาย การจัดสรรกำลังคนและงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ และผู้ที่มีปัญหาความไร้สัญชาติก็อาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการใช้ชีวิตบางเรื่องด้วย

คำสำคัญ: กฎหมายสัญชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ ชาวมอแกน

ABSTRACT

This research was an integrated study focusing primarily on documentary evidence. The objectives were to: 1) find out legislation, directives, and state practices to cope with the problem of statelessness, 2) explore and identify factors affecting the success or failure of the procedures to cope with the problem of statelessness, and 3) propose policy recommendations to alleviate the problem of statelessness of an ethnic group by using Moken village on Surin Islands, Phang Nga Province as an area study. Data were collected from documents and interview with people involved. The findings revealed that: 1) The Nationality Act B.E.2481 follows the general principles of nationality legislation. 2) The rigorous conditions for the accessibility to verification process and recognition of nationality, shortage of staff and budget, habitat of stateless persons in remote areas, and their unique culture were all the factors that slow down the nationality procedure, and 3) the research suggests that some conditions that prevent ethnic people from obtaining nationality recognition under the nationality law should be changed. The Ministry of Internal Affairs should encourage local state officers by increasing their workforce and budget, and ethnic stateless people should change some of their habits.

Keywords: Law of nationality, Ethnic group, The Moken

บทนำ

ปัญหาคนไร้สัญชาติในประเทศไทย เริ่มปรากฏเป็นรูปธรรมในช่วงราว พ.ศ. 2510 – 2520 จากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นปลายทางของการหนีภัยความตาย และรัฐบาลไทยในเวลานั้นแก้ไขหลักเกณฑ์การได้สิทธิในสัญชาติไทยตามหลักดินแดน โดยผลของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ทำให้ผู้ที่เกิดในประเทศไทยแต่มีบิดาหรือมารดาเป็นคน

ต่างด้าวที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดถูกต้อง สัญชาติไทยและไม่มีสิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ยังคงปรากฏอยู่ในกฎหมายสัญชาติของประเทศไทยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 7 (2) และมาตรา 7 ทวิ อย่างไรก็ตาม ทุกภาคส่วนในประเทศไทยมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาคคนไร้สัญชาติที่ตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทยและมีความกลมกลืนกับประเทศไทย

มาโดยตลอด ทั้งการแก้ไขกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของทางราชการ รวมถึงการกำหนดนโยบายเร่งรัดการแก้ปัญหาคนไร้สัญชาติจากภาครัฐ และการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนไร้สัญชาติจากสถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) (Kaewjumlakarn & Samlee-on, 2016) แต่กระนั้นก็ยังมีความไร้สัญชาติในประเทศไทยเหลืออยู่อีกเป็นจำนวนมาก

ในบรรดาคนไร้สัญชาติในประเทศไทย มีจำนวนหนึ่งที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้ไม่ค่อยได้รับบริการสาธารณะ รวมถึงการช่วยเหลือต่าง ๆ จากภาครัฐ เช่น ชาวเขา หรือชาวเล เป็นต้น

สภาพปัญหาของชาวเลมอแกนแห่งหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นคนไร้สัญชาติ เกิดจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งการมีถิ่นอาศัยอยู่บนหมู่เกาะห่างไกลจากชายฝั่งอำเภอคุระบุรีกว่า 60 กิโลเมตร อีกทั้งยังมีวิถีชีวิตเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งการใช้ชีวิตในอดีตที่ไม่ได้ลงหลักปักฐาน ณ ที่ใดที่หนึ่งอย่างชัดเจน แต่จะเดินทางเร่ร่อนไปในทะเลในพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า อีกทั้งยังมีภาษาพูดเป็นภาษามอแกน ทำให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดของกลุ่มชาติพันธุ์นี้เป็นไปด้วยความยากลำบาก แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล แต่นโยบายดังกล่าวก็ไม่มีสภาพบังคับดังเช่นกฎหมาย อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่รับนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติก็ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตและบริบททางวัฒนธรรมของชาวเล ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติของภาครัฐในกระบวนการแก้ไขปัญหาความไร้สัญชาติของชาวไทย
2. เพื่อค้นหาและระบุปัจจัยที่ส่งผลให้กระบวนการแก้ปัญหาความไร้สัญชาติประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้อยสิทธิสำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทบทวนแนวคิด

สัญชาติ (Nationality) หมายถึง ความผูกพันทางกฎหมายซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริงทางสังคมที่แสดงถึงความผูกพัน ความเชื่อมโยงที่แท้จริง ประโยชน์ได้เสีย และความรู้สึกระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ (UNHCHR, 2013) แนวคิดว่าด้วยสัญชาติเกิดขึ้นเมื่อราวศตวรรษที่ 17 -18 โดย Henrad (2018) อธิบายว่าสัญชาติเป็นผลพวงจากการก่อตั้งรัฐชาติ และผู้ปกครองรัฐจำเป็นต้องจำแนกแยกแยะว่ามนุษย์คนใดในดินแดนของรัฐถือเป็นประชากรของรัฐ (Achiron, 2014) จากความสำคัญของสัญชาติทำให้สิทธิในการมีสัญชาติเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ เพราะเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขากับรัฐและเรียกร้องความคุ้มครองทางกฎหมายจากรัฐที่ตนมีสัญชาติ และการมีสัญชาติก็เป็นประตูที่จะนำไปสู่การอุปโภคสิทธิอื่น ๆ ที่รัฐจัดสรรไว้ให้กับคนชาติของรัฐโดยเฉพาะ เช่น สิทธิอาศัยถาวร

ในดินแดนของรัฐ สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิในการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ เป็นต้น (Henrad, 2018)

ส่วนคนไร้สัญชาติ (Stateless person) คือผู้ที่ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นคนชาติของประเทศใดเลยในโลก (Achiron, 2014) คนไร้สัญชาติจึงถือเป็นบุคคลเปราะบางในสังคมจากการที่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิบางประการที่รัฐสงวนไว้ให้กับคนชาติได้ สังคมระหว่างประเทศจึงมีความพยายามที่จะแก้ปัญหาการตกเป็นคนไร้สัญชาติของมนุษย์ตลอดมา (Henrad, 2018) โดยสร้างข้อตกลงระหว่างประเทศตลอดจนกฎหมายต้นแบบ (Model law) เพื่อป้องกันไม่ให้มนุษย์ต้องตกเป็นคนไร้สัญชาติ (Groot, 2013)

หลักการสากลที่นานารัฐนำมาใช้เป็นหลักในการกำหนดสิทธิในสัญชาติให้แก่บุคคล ได้แก่ หลักสืบสายโลหิต, หลักดินแดน, หลักการมีภูมิลำเนาถาวรอยู่ในรัฐผู้ให้สัญชาติ, หลักความเป็นเอกภาพของครอบครัว และหลักการถือสัญชาติเดียวของบุคคล (Arunothai, 2019) สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเงื่อนไขของการได้สัญชาติไทยไว้ในกรณีดังต่อไปนี้

1) การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (1) สำหรับผู้ที่บิดาหรือมารดามีสัญชาติไทยไม่ว่าเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร

2) การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (2) สำหรับผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและไม่ใช่บุคคลตามมาตรา 7 ทวิ

3) การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิด ตามมาตรา 9 สำหรับหญิงต่างด้าวที่สมรสกับ

ผู้มีสัญชาติไทยและมีความประสงค์จะขอถือสัญชาติไทยตามคู่สมรส

4) การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามมาตรา 9/1 สำหรับคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

5) การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิด ตามมาตรา 10 สำหรับคนต่างด้าวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและมีความประสงค์จะแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติไทย

6) การขอกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา 23 สำหรับหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้ และผู้ที่มีความประสงค์ขอคืนสัญชาติไทยตามที่กฎหมายกำหนด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นศึกษา คือ การค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติไทยของชาวเลมอแกน แห่งหมู่เกาะสุรินทร์ อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา โดยศึกษากระบวนการจัดการปัญหาคนไร้สัญชาติ นับตั้งแต่ที่รัฐบาลไทยเริ่มมีนโยบายแก้ปัญหาคนไร้สัญชาติอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเอกสารเป็นหลัก ประกอบกับการวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการแก้ไขปัญหาคคนไร้สัญชาติ โดยในการวิจัยเอกสารได้ศึกษาพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2536 รวมถึงเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งตำรา บทความ และงานวิจัย ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ สำหรับการวิจัยภาคสนาม ได้สัมภาษณ์คุณสุเมธ นวลศรี และคุณวาสนา เพชรเกตุ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติของอำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ตลอดจนนักวิชาการและผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานแก้ไขปัญหาค้นคว้าสัญชาติในพื้นที่หมู่เกาะสุรินทร์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนางเตือนใจ ดีเทศน์ ผู้ก่อตั้งและที่ปรึกษามูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา (พชช.)

ผลการวิจัย

1. กฎหมายสัญชาติไทย

ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายสัญชาติของประเทศไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการรับรองสิทธิในสัญชาติของมนุษย์ที่ปรากฏตัวในประเทศไทย ทำให้กฎหมายสัญชาติของประเทศไทยเป็นหลักประกันอย่างดีที่จะทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกเป็นรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่รัฐไทยลงนามเป็นภาคี กฎหมายสัญชาติไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องนับจากที่กฎหมายสัญชาติไทยก่อตัวเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรมาตั้งแต่ พ.ศ. 2456 โดยมีบางช่วงบางตอนที่ส่งผลต่อปัญหาคนไร้สัญชาติในประเทศไทย กล่าวคือ การมีผลบังคับใช้ของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 (ป.ว.337) ในปี พ.ศ. 2515 ซึ่งมีผลทั้งทำให้ผู้มีสัญชาติไทยที่มีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายถูกถอนสัญชาติไทย และทำให้เด็กที่เกิดในประเทศไทยโดยมีบิดาและมารดา

เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายไม่มีสิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิด กฎหมายฉบับนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีคนไร้สัญชาติเกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และปัญหาดังกล่าวยังส่งผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในกระบวนการแก้ไขปัญหาค้นคว้าสัญชาติ

2.1 ปัจจัยด้านข้อกฎหมาย

2.1.1 ปัญหาการใช้สิทธิใน

สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิต

เงื่อนไขของการมีสิทธิ

ในสัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถือว่า อยู่ภายใต้หลักการสากลของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กล่าวคือ ใช้หลักสืบสายโลหิต (*jus sanguinis*) และหลักดินแดน (*jus soli*) โดยการมีสิทธิในสัญชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิตปรากฏอยู่ในมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ โดยบุตรของบิดาหรือมารดาที่มีสัญชาติไทย ย่อมมีสิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิด หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยใช้ “หลักสืบสายโลหิตแบบผสม” และ “ไม่มีเงื่อนไข” เพราะกฎหมายพิจารณาเพียงว่าบิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้นถึงแม้มารดาหรือบิดาอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นคนต่างด้าว เป็นคนไร้สัญชาติ หรือแม้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ตาม เด็กที่เกิดมาย่อมมีสิทธิในสัญชาติไทยเสมอ

ถึงแม้ข้อกฎหมายภายใต้

หลักสืบสายโลหิตจะมีความชัดเจนและไม่มีความเงื่อนไข แต่ผลการศึกษาพบว่าในพื้นที่ห่างไกลจะมีเด็กจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เกิดในสถานพยาบาล เช่น ในชุมชนชาวมอแกนบนหมู่เกาะสุรินทร์ในอดีต หากเด็ก

เกิดในช่วงฤดูมรสุม พ่อแม่แม่เฒ่าในชุมชนจะเป็นผู้ทำคลอดเด็ก และไม่มีการจดทะเบียนการเกิดให้เด็กเด็กจึงกลายเป็นผู้ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร และเมื่อต่อมาเด็กเติบโตขึ้นและต้องการได้รับสัญชาติไทยก็อาจเกิดความยุ่งยากในการหาพยานบุคคลหรือพยานวัตถุมายืนยันการเกิดได้ (UNICEF, 2021)

2.1.2 ปัญหาการใช้สิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน

การมีสิทธิในสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนปรากฏในมาตรา 7 (2), มาตรา 7 ทวิ และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ ซึ่งมีเงื่อนไขค่อนข้างยุ่งยากพอสมควร เนื่องจากตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุดที่ มท 0309.1/ว 2626 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2559 ระบุว่า ผู้ที่เกิดในดินแดนของประเทศไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวจะมีสิทธิในสัญชาติไทยก็ต่อเมื่อบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่) ซึ่งหมายถึงคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและมีสิทธิอาศัยในประเทศไทย จึงเห็นได้ว่า ประเทศไทยใช้หลักดินแดน “แบบมีเงื่อนไข” และยังเป็นเงื่อนไขเชิงจำกัดสิทธิอีกด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรา 7 ทวิ ได้เปิดช่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจพิจารณาสั่งเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้ผู้ที่ไม่ได้สิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวินี้เป็นผู้มีสิทธิในสัญชาติไทยก็ได้ ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยสำหรับเด็กนักเรียน นักศึกษาและบุคคลไร้สัญชาติที่เกิดในราชอาณาจักร และต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติโดยมีบิดาและมารดาเป็นคน

ต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปและการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท 0309/ว 3993 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ ผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ (ซึ่งชาวมอแกนเป็นหนึ่งในนั้น) และผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่น ให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเป็นผู้มีสัญชาติไทยได้

จะเห็นได้ว่าการกำหนดเงื่อนไขของการมีสิทธิในสัญชาติไทยตามหลักดินแดนแบบมีเงื่อนไขเช่นนี้ส่งผลให้เด็กที่เกิดในดินแดนของประเทศไทยแต่มีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวหรือไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยรวมถึงมีบิดามารดาเป็นคนไร้สัญชาติ จะไม่ได้รับสิทธิในสัญชาติไทย และหากเด็กนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องทางข้อเท็จจริงกับรัฐอื่นใดในโลกแล้ว เด็กก็จะกลายเป็นคนไร้สัญชาติในรัฐไทยทันที ซึ่งกรณีเช่นนี้จะต้องรอให้มีคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่สั่งเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะรายให้เด็กนั้นมีสิทธิในสัญชาติไทยมาแก้ปัญหาอีกชั้นหนึ่ง

2.1.3 ปัญหาการใช้สิทธิขอแปลงสัญชาติ

นอกจากการกำหนดเงื่อนไขของการมีสิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิดแล้วพระราชบัญญัติสัญชาติฯ ยังกำหนดเงื่อนไขของการมีสิทธิในสัญชาติไทยภายหลังการเกิดด้วย ทั้งการขอถือสัญชาติไทยตามสามีตามมาตรา 9 และการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา 10 – 12/1 ซึ่งทั้งสองกรณีก็เป็นเครื่องมืออีกชั้นหนึ่งที่รัฐไทย

จะสามารถใช้เพื่อลดจำนวนคนไร้สัญชาติในประเทศได้ และการศึกษาก็ไม่พบว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดห้ามมิให้ชาวมอแกนไร้สัญชาติยื่นขอถือ สัญชาติไทยตามสามีหรือขอแปลงสัญชาติแต่อย่างใด แต่หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0308.4/ว 553 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 กลับมีแนวทางการพิจารณาคุณสมบัติอื่นเพิ่มเติม จากข้อกำหนดกล่าวคือ หนังสือสั่งการฉบับดังกล่าว กำหนดว่าหากกรณีผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีความเกี่ยวพันหรือ สัมพันธ์กับประเทศไทย จะต้องมียาได้ไม่ต่ำกว่า 40,000 บาทต่อเดือน หรือหากมีความเกี่ยวพัน หรือสัมพันธ์กับประเทศไทย ก็จะต้องมียาได้ ไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ทั้ง ๆ ที่เงื่อนไข ในพระราชบัญญัติสัญชาติฯ ใช้ถ้อยคำเพียงว่า “มีอาชีพเป็นหลักฐาน” เท่านั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการ กำหนดรายละเอียดที่เกินเลยไปจากกฎหมาย เช่นนี้อุปสรรคต่อคนต่างด้าวที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ไม่น้อย เนื่องจากการทำงานของคนไร้สัญชาติ ในสังคมไทยมักจะถูกปฏิบัติโดยเอารัดเอาเปรียบ จากนายจ้าง ทั้งในรูปแบบของการกดค่าแรง หรือ การให้ทำงานที่มีรายได้ต่ำ (Yakon, 2019) ดังนั้น คนไร้สัญชาติในสังคมไทยส่วนใหญ่จึงไม่สามารถ ทำงานที่มีรายได้สูงพอถึงระดับ 20,000 บาทต่อเดือนได้ มีพักต้องกล่าวถึงการมีรายได้ถึง 40,000 บาท ดังนั้น การกำหนดรายละเอียดของเงื่อนไขการแปลง สัญชาติในลักษณะเช่นนี้จึงทำให้ช่องทางของการ แปลงสัญชาติแทบจะ “ถูกปิดตาย” จนยากต่อการ นำไปใช้แก้ปัญหาความไร้สัญชาติในสังคมไทย

ยิ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความ เคลื่อนไหวในต่างประเทศ การศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะให้รัฐนำกระบวนการแปลงสัญชาติ

มาใช้ในการลดจำนวนคนไร้สัญชาติ เช่น ความเห็น เสนอที่ 564 (1969) ของสมัชชาที่ปรึกษาแห่งสภา ยุโรป (Consultative Assembly of the Council of Europe) ที่วางแนวปฏิบัติให้รัฐสมาชิกสหภาพ ยุโรปใช้ความพยายามในทุกวิถีทางที่จะจัดหรือ ลดทอนในกระบวนการแปลงสัญชาติ หรือในรายงาน อธิบายอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสัญชาติ ค.ศ. 1997 ที่ระบุให้รัฐจะต้องประกันการมี “เงื่อนไขที่เป็น คุณกว่า” ในการให้สัญชาติแก่คนไร้สัญชาติ เช่น การลดเงื่อนไขด้านระยะเวลาการอาศัยอยู่ใน ดินแดนของรัฐ การลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการ แปลงสัญชาติ หรือการลดระยะเวลาของกระบวนการ แปลงสัญชาติ เป็นต้น (Mrekjova, 2017) ส่วนประเด็นเรื่องเงื่อนไขด้านสถานะทางเศรษฐกิจ หรือรายได้ของคนไร้สัญชาติที่จะเข้าสู่กระบวนการ แปลงสัญชาตินั้น ศาลปกครองสูงสุดของประเทศ เยอรมนีเคยมีคำวินิจฉัยในประเด็นนี้ว่ารัฐก็ควร จะมีข้อยกเว้นให้กับคนไร้สัญชาติโดยกำหนด เงื่อนไขหรือคุณสมบัติของการขอแปลงสัญชาติ ให้หย่อนลงมากกว่าคนต่างด้าวทั่วไป หรือกฎหมาย การแปลงสัญชาติของประเทศสโลวาเกียก็กำหนด เงื่อนไขเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ยื่นขอ แปลงสัญชาติไว้เพียงแค่มียาได้เพียงพอที่จะ รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายตามกฎหมาย เช่น ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันสังคม เงินออม กรณีชราภาพ หรือภาษีเงินได้เพียงเท่านั้น (Mrekjova, 2017) จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการ แก้ปัญหาคนไร้สัญชาติของรัฐต่างประเทศนั้นใช้ “หลักความเห็นอกเห็นใจ” เป็นสำคัญในการลดภาระ และอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นกับคนไร้สัญชาติด้อยสิทธิ เหล่านี้

2.2 ปัจจัยด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐ

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการแก้ปัญหาความไร้สัญชาติ โดยหน่วยงานในระดับนโยบายนั้นจะมีกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติโดยสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติของกลุ่มคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (Secretariat of the Department of Provincial Administration, 2017) กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดนโยบายมาตรการ และวิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของคนไร้รัฐไร้สัญชาติกลุ่มต่าง ๆ (The Committee on National Security, Border Affairs, National Strategy, and National Reform, 2019) นโยบายที่สำคัญ คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 ว่าด้วยยุทธศาสตร์การจัดการสิทธิและสถานะบุคคลซึ่งมีรายละเอียดของภารกิจ 4 ด้าน คือ การกำหนดสถานะทางทะเบียน การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน การดำเนินการเชิงรุกและเชิงสร้างสรรค์เพื่อป้องกันการอพยพใหม่และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยยังมีบทบาทในการเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เช่น การแก้ไขพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ในปี พ.ศ. 2551 ให้นายทะเบียนสามารถจัดทำทะเบียนราษฎรให้กับคนไร้รัฐไร้สัญชาติได้เหมือนประชาชนไทยทั่วไป การแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิอาศัยในประเทศไทย การแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติสำหรับบุตรของคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติฯ เป็นต้น (Bunrat, 2021)

ขณะเดียวกัน ภารกิจการแปรรูปนโยบายของส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติการ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอ ซึ่งถือเป็นต้นทางของกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติ เพราะการเข้าสู่กระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติไม่ว่าด้วยช่องทางใด ล้วนต้องได้รับการบันทึกรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรตามกฎหมาย ว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ อันเป็นหน่วยบริการระดับพื้นที่ (Saisunthorn, 2019) จึงอาจกล่าวได้ว่า ภารกิจการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติจะบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่นั้นจะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการด้วย

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการแก้ปัญหาความไร้สัญชาติของชาวมอแกนแห่งหมู่เกาะสุรินทร์ พบว่า ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 มีประชากรชาวมอแกนบนหมู่เกาะสุรินทร์ จำนวน 359 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีสัญชาติไทยที่ได้รับการรับรองแล้ว 160 คน เป็นผู้ถือบัตรผู้ไม่มีบัตรสถานะทางทะเบียน 106 คน และเป็นผู้ที่ยังไม่ได้บันทึกข้อมูลในรายการทะเบียนราษฎรอีก 93 คน (Nuansi & Petchket, 2021) แม้ว่าการทำงานแก้ปัญหาความไร้สัญชาติของเจ้าหน้าที่อำเภอกระบุรีจะเดินหน้าไปโดยลำดับ แต่ในกระบวนการทำงานก็พบอุปสรรคหลายด้าน ดังนี้

2.2.1 ปัญหาจากเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์

เนื่องจากหมู่เกาะสุรินทร์ตั้งอยู่ห่างจากชายฝั่งอำเภอกระบุรีราว 60 กิโลเมตร ชาวมอแกนจึงแทบจะไม่ติดต่อราชการ ณ ที่ว่าการ

อำเภอหากไม่ใช่เรื่องที่จำเป็นจริง ๆ โดยเฉพาะในช่วงฤดูมรสุม ทะเลมีคลื่นลมแรง ทำให้เรือประมงของชาวมอแกนซึ่งเป็นเรือขนาดเล็กไม่สามารถต้านคลื่นลมได้ เมื่อมีเด็กเกิดใหม่บนเกาะ บิดามารดาที่จะไม่สามารถเดินทางมาจดแจ้งการเกิดต่อเจ้าหน้าที่ได้ (Social Research Institute, 2013) ในการนี้เจ้าหน้าที่อำเภอกระบือจึงแก้ปัญหาด้วยการลงพื้นที่ทำงานภาคสนามบนหมู่เกาะสุรินทร์แทน ซึ่งทำได้ปีละ 1 - 2 ครั้งเท่านั้น เพราะต้องเดินทางด้วยเรือเป็นระยะทางไกลและมีค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ซึ่งต้องการงบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลาง แม้อุปสรรคเหล่านี้จะไม่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่ก็ทำให้กระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติให้แก่ชาวมอแกนเป็นไปอย่างล่าช้า

2.2.2 ปัญหาการขาดแคลน

บุคลากร

Nuansi & Petchket

(2021) ให้ข้อมูลว่าในกลุ่มภารกิจงานทะเบียนอำเภอกระบือ มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตรผู้ปฏิบัติงานด้านทะเบียนราษฎรเพียง 3 คน ขณะที่มีคนไร้สัญชาติที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติตกค้างอยู่ในกระบวนการกว่าร้อยคน ซึ่งกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติเป็นงานที่ต้องลงรายละเอียดเป็นกรณี ๆ ไป ทำให้ต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล (Arunothai, 2018) นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังมีหน้าที่อื่น ๆ อีกตามแต่ที่ราชการส่วนกลางจะสั่งการลงมา ดังนั้นจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจึงไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน แม้ปัญหาเหล่านี้จะไม่กระทบถึงขวัญกำลังใจในการทำงาน แต่ก็ทำให้การรับรองสิทธิในสัญชาติของชาวมอแกนเกิดความล่าช้าด้วยเช่นกัน (Yakon, 2019)

2.2.3 ปัญหาด้านงบประมาณ

ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวถึง

ไปบ้างแล้วในประเด็นปัญหาเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอกระบือได้พยายามแก้ปัญหาการไร้สัญชาติของชาวมอแกนโดยการลงพื้นที่ทำงานภาคสนามที่หมู่เกาะสุรินทร์ ซึ่งแต่ละครั้งจะมีค่าใช้จ่ายที่จำเป็น เช่น ค่าเรือไปกลับ ค่าอาหาร ค่าที่พัก เป็นต้น งบประมาณที่มีอยู่จำกัดจึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน บางปีอาจมีงบประมาณเหลือจ่ายให้นำมาใช้ลงพื้นที่ได้บ้าง บางปีอาจต้องใช้งบส่วนบูรณาการ หรือขอเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน และบางครั้งก็ได้รับความอนุเคราะห์จากกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ให้โดยสารเรือไปลงพื้นที่เก็บข้อมูล (Nuansi & Petchket, 2021) จึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้กระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นนัก

2.2.4 ปัญหาจากการขาด

ระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

แม้ว่ากระทรวงมหาดไทย

จะมีหลักเกณฑ์พิจารณาและวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นบรรทัดฐานกลางเพื่อสนับสนุนการช่วยเหลือการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในระดับปฏิบัติการอยู่แล้ว แต่ผลการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเหล่านี้ อาจสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาได้โดยตรงเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น เพราะบริบททางสังคมในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน เช่น คนไร้สัญชาติในพื้นที่สูงกับคนไร้สัญชาติในพื้นที่ราบ หรือคนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่บนเกาะ ล้วนมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่พิเศษและมีรายละเอียดของสภาพปัญหาแตกต่างกัน สำหรับกรณีของอำเภอกระบือ เมื่อเจ้าหน้าที่พบปัญหา

ในการปรับใช้แนวปฏิบัติต่าง ๆ จะประสานไปยังส่วนกลางเพื่อขอคำปรึกษาในการทำงาน ซึ่งบางครั้งส่วนกลางก็แนะนำตามระเบียบปฏิบัติกลาง บางกรณีก็แนะนำนอกเหนือจากระเบียบปฏิบัติ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่แน่ใจ และขาดความมั่นใจในการทำงาน เจ้าหน้าที่จึงต้องทำงานอย่างละเอียดที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดปัญหาความรับผิดชอบทางราชการ ทำให้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อรับรองสิทธิในสัญชาติไทยนานขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี แม้จะพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากมายดังกล่าวข้างต้น ผลการศึกษาวิจัยค้นพบอีกว่า เจ้าหน้าที่ของอำเภอกระบุรีรู้สึกว่าการทำงานด้านสัญชาตินี้ทำให้เกิดความรู้สึกถึงการมีคุณค่าในตัวเองจากการที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถช่วยเหลือคนไร้สัญชาติให้กลายมาเป็นผู้มีสัญชาติไทย และกลายเป็นตัวกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงแนวโน้มความสำเร็จของกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติไทย

2.3 ปัจจัยจากวิถีชีวิตชาวเลมอแกน

2.3.1 ปัญหาการขาดผู้นำชุมชน

ในอดีตชาวมอแกนบนหมู่เกาะสุรินทร์จะมีหัวหน้าชุมชนที่ได้รับความเคารพนับถือจากสมาชิกในชุมชน แต่เมื่อชาวมอแกนเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมนี้นายไป และหลังเหตุการณ์ภัยสึนามิในปี พ.ศ. 2547 ชาวมอแกนก็เริ่มเป็นที่รู้จักของสังคมไทยมากขึ้น มีหน่วยงานราชการและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาให้ความช่วยเหลือเรื่องที่พกอาศัยและเครื่องมือทำกินที่สูญหายเสียหายไปกับคลื่นยักษ์ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านสัญชาติ แต่การขาดผู้นำชุมชนทำให้ชาวมอแกน

ไม่มีคนกลางในการประสานงานรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน

2.3.2 ปัญหาจากวิถีชีวิตของ

ชาวมอแกน

Khruahong. (1976)

อธิบายว่าวิถีชีวิตของชาวมอแกนดั้งเดิมนั้นไม่นิยมจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ทำให้ชาวมอแกนดั้งเดิมไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาไทย และยังใช้ภาษามอแกนเป็นภาษาในการสื่อสาร เช่นนี้จึงทำให้ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยกับเจ้าหน้าที่รัฐได้ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษามอแกนได้เช่นกัน ทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนในระหว่างการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ “ม่ง” แต่ชาวมอแกนสื่อสารกับเจ้าหน้าที่รัฐได้ความว่าเป็นคำว่า “ม่อง” เป็นต้น (Social Research Institute, Chulalongkorn University, 2013)

นอกจากนี้ วัฒนธรรม

การรับบุตรบุญธรรมแบบชาวมอแกนที่มักจะรับบุตรของคนอื่นที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดมาเลี้ยงดู และถือเอาว่าเด็กเหล่านั้นเป็นลูกของตนเองเช่นเดียวกับบุตรทางสายเลือด ทำให้ในการสอบข้อมูลของเจ้าหน้าที่จะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบอย่างมากบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายหลังแล้วพบว่าลำดับเครือญาติของชาวมอแกนที่มายื่นคำร้องนั้นผิดเพี้ยนไปจากความจริง ทำให้ต้องมาจัดลำดับรายการเครือญาติใหม่ (Nuansi & Petchket, 2021) ซึ่งแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยและสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ แต่ก็ทำให้ระยะเวลาของกระบวนการรับรองสิทธิต้องยืดเยื้อออกไป นอกจากนี้ การที่บิดามารดาบุญธรรมมีสัญชาติไทย ก็ไม่ทำให้บุตรบุญธรรมมีสิทธิในสัญชาติไทยตามไปด้วย เนื่องจาก

กฎหมายสัญชาติไทยยอมรับหลักการได้สัญชาติตามหลักสายโลหิตเป็นสำคัญ

2.3.3 ปัญหาการสูญหายของเอกสารราชการ

ปัญหานี้ส่วนหนึ่งก็เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวมอแกนเช่นกัน เพราะชาวมอแกนไม่มีภาษาเขียน จึงใช้การส่งต่อความรู้แบบปากต่อปาก และไม่มีการจัดเก็บข้อมูลทำบันทึกหรือจัดทำเอกสารใดๆ และชาวมอแกนเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจดจำวันเดือนปีด้วย (Dithet & Arunothai, 2021) ชาวมอแกนดั้งเดิมจึงไม่เห็นความสำคัญของเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อได้รับเอกสารจากทางราชการ เช่น ใบสูติบัตร ใบมรณบัตร หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนมา ก็ไม่ได้เก็บรักษาไว้อย่างดี เมื่อเอกสารเหล่านี้สูญหายไป ก็ยากที่จะหาพยานหลักฐานมายืนยันข้อเท็จจริงในกระบวนการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติไทยได้

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาค้นหาสัญชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้อยสิทธิในประเทศไทย

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาความไร้สัญชาติจนนำมาสู่ข้อสรุปถึงปัจจัยของความสำเร็จและความล้มเหลวของกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติไทย คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาค้นหาสัญชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้อยสิทธิซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชายขอบห่างไกลจากที่ตั้งของหน่วยงานรัฐ โดยเป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างการใช้ข้อจำกัดด้านกฎหมายด้านเจ้าหน้าที่รัฐ และตัวคนไร้สัญชาติเอง เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้คณะผู้วิจัยเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาค้นหาสัญชาติไม่ใช่ภาระที่ภาครัฐในระดับ

นโยบายจะต้องแบกรับอยู่แต่เพียงผู้เดียว หากแต่ต้องเป็นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันทั้งหมด

3.1 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

ฝ่ายนิติบัญญัติควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 โดยรื้อฟื้นหลักการมีสิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนแบบไม่มีเงื่อนไข ดังที่เคยเป็นมาก่อนปี พ.ศ. 2515 การกลับไปใช้หลักดินแดนแบบไม่มีเงื่อนไขจะมีข้อดีที่จะทำให้เด็กทุกคนที่เกิดในดินแดนของประเทศไทยจะมีสิทธิในสัญชาติไทยทันที จึงเป็นการตัดตอนปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่เกิดในดินแดนของประเทศไทยอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด อีกทั้งยังสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับที่ยืนยันว่าเด็กทุกคนควรมีสิทธิในสัญชาติด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายควรพิจารณาแก้ไขคำสั่งรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิในสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน ภายใต้มาตรา 7 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508 โดยกำหนดเงื่อนไขของการพิจารณาการมีสิทธิในสัญชาติไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักความเห็นอกเห็นใจ กล่าวคือหากคนไร้สัญชาติผู้ใดมีความเกี่ยวพันทางข้อเท็จจริงอย่างหนักแน่นกับรัฐอื่นใดในโลกอีกแล้วนอกจากประเทศไทย คนไร้สัญชาติผู้นั้นควรได้รับสิทธิในสัญชาติไทย และกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติให้แก่บุคคลเหล่านี้ควรเอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวกมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น การลดจำนวนของเอกสารหลักฐานให้เหลือเท่าที่จำเป็นและอยู่ในวิสัยที่คนไร้สัญชาติจะหา

ยืนยันได้ หรือการใช้พยานบุคคลเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงก็อาจไม่จำเป็นต้องใช้ข้าราชการ หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเสมอไป ทั้งนี้อาจใช้ผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมานาน รู้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดหรือการอาศัยอยู่ในชุมชนของคนไร้สัญชาตินั้นก็ได้

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทย ควรมีการพิจารณาทบทวนกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสัญชาติ โดยผ่อนคลายนเงื่อนไขบางประการ เช่น เงื่อนไขการมีรายได้ หรือเงื่อนไขด้านความประพฤติ เนื่องจากคนไร้สัญชาติด้อยสิทธิเกือบทั้งหมดไม่มีสิทธิที่จะทำงานที่มีรายได้สูง เช่นเดียวกับคนต่างด้าวที่เป็นคนมีสัญชาติ ส่วนเงื่อนไขด้านความประพฤตินั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า เป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับการมีสิทธิขอแปลงสัญชาติ เพราะเมื่อคนไร้สัญชาติกระทำความผิดและได้รับการลงโทษทางอาญาแล้ว ก็ย่อมต้องถือว่ารัฐได้ดำเนินการเอาผิดการกระทำ อันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายนั้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พฤติกรรมในอดีตย่อมไม่ควรนำมาเป็นข้อกีดกันการเข้าถึงสิทธิการแปลงสัญชาติอีก เพราะเมื่อพิจารณาในทางกลับกันแล้ว คนสัญชาติไทยจำนวนไม่น้อยก็เคยกระทำความผิดทางอาญาและได้รับโทษแล้ว ซึ่งประวัติการกระทำความผิดดังกล่าว ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อการถือสัญชาติไทยเลย การเปลี่ยนแปลงหลักพิจารณาเช่นนี้จะทำให้กระบวนการของแปลงสัญชาติเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติได้

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจให้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ควรพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่รัฐ

ในพื้นที่ที่มีปัญหาคนไร้สัญชาติเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีคนไร้สัญชาติอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากการทำงานแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบข้อเท็จจริง จึงใช้เวลาในการทำงานมาก หากกำลังคนของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่เท่าที่มีอยู่ก็ต้องบริหารจัดการสรรเวลาโดยให้ความสำคัญกับงานทะเบียนราษฎรทั่วไปก่อน ทำให้งานแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติเป็นภารกิจลำดับรองไปในที่สุด นอกจากนี้คณะผู้วิจัยเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่จะถูกบรรจุแต่งตั้งควรเป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือบ้านเกิดในพื้นที่นั้น เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และลดโอกาสในการขอยกย้ายไปทำงานในพื้นที่อื่น เพื่อให้การทำงานเกิดความต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทย ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติให้แก่ท้องที่ที่มีความจำเป็นเป็นการเฉพาะ โดยเน้นไปที่ท้องที่ที่ต้องดูแลคนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เช่น บนเกาะหรือบนพื้นที่สูง เนื่องจากคนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เหล่านี้มักไม่ค่อยเดินทางมาติดต่อราชการ ทว่าการอำเภอ จึงต้องอาศัยการทำงานเชิงรุกไปให้บริการด้านการพิสูจน์และรับรองสิทธิในสัญชาติถึงในชุมชนของชาวบ้าน (อาจทำกันปีละ 1 - 2 ครั้ง) ซึ่งหากมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและมีการติดตามประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณอย่างจริงจัง ปัญหาคนไร้สัญชาติในพื้นที่ก็จะหมดไปหรือน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ

และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานแก้ปัญหาคอนไร้สัญชาติประสบความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ควรสามารถนำผลการทำงานนี้

มาเป็นผลการปฏิบัติงานประจำปีเพิ่มเติมได้ แม้การใช้หลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เหมือนกันทั้งหมด อาจฟังดูเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่รัฐทุกคน แต่ในความเป็นจริงแล้วแต่ละพื้นที่ต่างมีปัญหาเฉพาะของตนเองที่แตกต่างกัน การใช้เกณฑ์และตัวชี้วัดการประเมินผลงานที่กำหนดมาจากส่วนกลางแบบ One-size-fits-all จึงไม่ตอบสนองต่อการปฏิบัติงานจริงที่แต่ละท้องที่มีปัญหาที่ต้องแก้ไขแตกต่างกันออกไป เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจเห็นว่าถึงจะทำงานสำเร็จลุล่วงไปและตนเองมีความสุขกับการเห็นความสำเร็จของงานนั้นก็ตามแต่ความสำเร็จและความสุขจากงานดังกล่าวก็ไม่ได้แปรเปลี่ยนเป็นผลการดำเนินงานที่ผู้บังคับบัญชาจะใช้ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเมื่อเป็นเช่นนั้นนานวันเข้าก็จะกลายเป็นความเฉยเมยไม่แยแสต่อปัญหาไปในที่สุด

3.3 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไร้สัญชาติ

ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนที่มีคนไร้สัญชาติควรจัดทำระบบจัดเก็บเอกสารของสมาชิกในชุมชน ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเฉพาะชุมชนที่มีความไม่ชัดเจนเรื่องประวัติและภูมิหลังของสมาชิกคนไร้สัญชาติในชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการรับรองสิทธิในสัญชาติ และจะต้องเก็บรักษาเอกสารดังกล่าวไว้อย่างดี เช่น เมื่อได้รับเอกสารใดมาจากทางราชการแล้ว ควรถ่ายสำเนาเอกสารนั้นเก็บไว้ในระบบจัดเก็บเอกสาร ก่อนส่งมอบเอกสารฉบับจริงให้เจ้าของเอกสารเก็บรักษาไว้ หากทำเช่นนี้แล้ว ถึงแม้ตัวเอกสารฉบับจริงจะสูญหายไป แต่อย่างน้อย

ก็ยังฉบับสำเนาให้ใช้อ้างอิงหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงบางประการได้

ผู้นำชุมชนยังควรมีบทบาทเป็นผู้นำการแก้ปัญหาความไร้สัญชาติในชุมชนตัวเอง เช่น ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญของการมีสัญชาติไทย และเคลื่อนไหวเพื่อขอรับการพิจารณารับรองสิทธิในสัญชาติ หากสมาชิกในชุมชนคนใดไม่มีความรู้ภาษาไทย ควรผลักดันให้สมาชิกชุมชนคนนั้นเรียนรู้ภาษาไทยอย่างน้อยในระดับที่พอจะสื่อสารด้วยวาจาได้ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลภายนอกได้ และบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำชุมชนคือการเป็นสะพานเชื่อมต่อระหว่างชุมชนของตนเองกับสังคมภายนอกและภาครัฐราชการ เพื่อให้การแก้ปัญหาความไร้สัญชาติในชุมชนของตนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ข้อสรุปจากงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการแก้ปัญหาความไร้สัญชาติประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อกฎหมาย เจ้าหน้าที่รัฐ และคนไร้สัญชาติเอง กล่าวคือ หากข้อกฎหมายและแนวปฏิบัติของรัฐมีความยืดหยุ่น มุ่งเน้นที่จะขจัดปัญหาและอุปสรรคด้านเอกสารหลักฐานที่จะต้องใช้เพื่อการขอพิสูจน์สิทธิในสัญชาติ โดยเจ้าหน้าที่รัฐผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคน และการให้ขวัญกำลังใจผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม ขณะเดียวกันคนไร้สัญชาติที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติตระหนักถึง

ความสำคัญของการมีสัญชาติไทย จัดเก็บและรวบรวมนเอกสารหลักฐานของตนอย่างเป็นระบบภายใต้การช่วยเหลือขององค์กรพัฒนาเอกชน สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยส่งเสริมกันให้กระบวนการแก้ไขปัญหามาตรฐานสัญชาติประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การแก้ปัญหามาตรฐานสัญชาติของมนุษย์ในประเทศไทยจึงไม่ใช่หน้าที่ของใครหรือหน่วยงานใดเพียงลำพัง หากแต่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่ตัวคนไร้สัญชาติเอง ต่างล้วนมีส่วนสำคัญในกระบวนการนี้ด้วยกันทั้งสิ้น

REFERENCES

- Achiron, M. (2014). **Nationality and Statelessness**. (2nd edition). UNHCR.
- Arunothai, N. (2018). **Problems of Stateless People: Complex but Not Hopeless**. Retrieved from <https://www.chula.ac.th/coincide/12859/> [2021, 25 Aug.] (In Thai)
- Bunrat, K. (2021). **Situations and Solutions to the Problems of Stateless People in Thailand**. Retrieved from <https://www.nhrc.or.th/getattachment/News/Activity-News/news25600710-2> [2021, 18 Dec.] (In Thai)
- Dithet, T. & Arunothai, N. (2021, 17 Sep.). **Works of NGOs and Academic Organizations on Nationality in the Surin Islands**. Hill Area and Community Development Foundation & Social Research Institute, Chulalongkorn University.
- Groot, R. (2013). **Survey on Rules on Loss of Nationality in International Treaties and Case Law**. (ILEC project). European Commission's DG Justice 2013.v
- Henrad, K. (2018). The Shifting Parameters of Nationality. **Netherlands International Law Review**, 65, 269 - 297.
- Kaewjunlakarn, S. & Samlee-on, W. (2016). Legal Aid for Thai Displaced People through Multilateral Cooperation between State Organs, Academic Institutes and Civil Societies: a Study on Ranong and Prachuab Khirikhan Provinces. **Forensic Social Science Journal Chiangmai University.**, 9(2), 104 – 135. (In Thai)
- Khruhong, P. (1976). **Chaole (Chaonam) in Thailand**. Bangkok, Thailand: Bannakit Trading. (In Thai)
- Mrekjova, E. (2017). **Naturalization of the Stateless Person**. Republic of Moldova: Lambert Academic Publishing.
- Nuansi, S. & Petchket, W. (2021, 10 Sep.). **Nationality Work of the Officers in Kuraburi District**. Deputy District Chief of Registration and Identification Card Section, Khuraburi District, Phang Nga Province.

- Saisunthorn, P.K. (2019) **Textbook of International Law, Personal Litigation Department True Stories of International Life of Private Related to Thailand.** Bangkok, Thailand: Deuntula. (In Thai)
- Secretariat of the Department of Provincial Administration. (2017) **Problem Management Status and Nationality in Thailand.** Retrieved from <https://multi.dopa.go.th/secofdopa/news/cate8/view9> [2021, 17 Aug.] (In Thai)
- Social Research Institute, Chulalongkorn University (2013). **Executive Report to Improve the Quality of Life of the Mokens in Surin Islands under the Strengthening Project of the Andaman Marine Protected Area Network.** Retrieved from <http://www.andaman.cusri.chula.ac.th/wpcontent/uploads/2019/07/p-2-27> [2021, 15 Aug.] (In Thai)
- The Committee on National Security, Border Affairs, National Strategy, and National Reform. **The 8th Meeting of the Committee on National Security, Border Affairs, National Strategy and National Reform.** Retrieved from https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_secure/ewt_dl_link.php?nid=285&filename=index [2021, 17 Aug.] (In Thai)
- UNHCHR. (2013) **Human Rights and Arbitrary Deprivation of Nationality.** Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General. UNGA.
- UNICEF. (2021). **Invisible Lives: 48 Years of the Situation of Stateless Children in Thailand.** Retrieved from [https://www.unicef.org/Thailand/media/5861/file/Invisible Lives: 48 Years of the Situation of Stateless Children in Thailand.pdf](https://www.unicef.org/Thailand/media/5861/file/Invisible%20Lives%2048%20Years%20of%20the%20Situation%20of%20Stateless%20Children%20in%20Thailand.pdf). [2021 18 Aug.] (In Thai)
- Yakon, N. (2019). Problems and Development Accessing Basic Rights and State welfare of Stateless People. **Academic journal Udonthani Rajabhat University**, 7(2), 89 – 106. (In Thai)

A MARGINALIZED TRIBESMAN BECOMING A DIPLOMAT: A NARRATIVE APPROACH ANALYSIS

Yongyut Khamkhong*

Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University, Thailand

*E-mail: yongyut.k@pnru.ac.th

Received: 07-08-2022

Revised: 13-09-2022

Accepted: 14-09-2022

ABSTRACT

In this article, the researcher used a storytelling as a research tool to give an insight on a life of a Karen tribesman who has spent over 10 years preparing himself to pass the challenging examinations to become a career diplomat in the Ministry of Foreign Affairs of Thailand. The researcher investigated the subject's ethnicity, education, motivation, and English language study. A series of interviews was analyzed for their contexts, an adaptation from Gary Barkhuizen's narrative research supported by documentary research on psychological impacts from visualization, self-motivation and socioeconomic of the marginalized people. This longitudinal study includes the researcher's reflexive personal commentary throughout the article as he has observed the subject's life continuously for over a decade. The finding resulted in the reassurance of strong intrinsic motivation, goal setting and the pursuit of higher education and skills that lead to the subject's success.

Keywords: Tribesman, Diplomat, Narrative approach, Marginalization

Introduction

In this article, I narrated a life of Tiger (pseudonym) who was miraculously among 35 new diplomats who successfully passed the challenging examinations of the Ministry of Foreign Affairs (MOF) in 2022. There were over 3,500 testers hopeful to work in this elite position, a certain path to station at the Thai embassies overseas. All successful

testers were no doubt highly intellectual in this country with excellent background of family and education, from inside and outside the country. Tiger has the poorest background in almost everything compared to others but he managed to obtain high scores in the demanding tests of English language, international affairs and a series of interviews by high-ranking MOF officials. He is an exceptional Thai you do not meet often in the country of 70 million. That is the reason I chose him to be the main cause of this research so that it may serve as the lesson learned for others who want to follow his footstep in having the right mindset, learning habits and self-motivation.

The researcher would like to share with the readers what has driven an underprivileged man like Tiger to push himself this far and enable him to succeed in life. What has he experienced in the past that formed his positive mindset? What learning habits did he adopt to hone his needed skills for the international relations arena? Through the set of interviews with Tiger and long-term observation of his life, the researcher found some critical answers worth sharing with the public so that it may serve as a good lesson for teachers, parents and researchers.

Research Objective

This research aimed to study a human history so that it helps answer how a marginalized tribesman with all life's limitations can become a professional diplomat in Thailand.

Literature Review

Marginalization takes place when some groups of people are pushed to the edge of the society. They usually lack the opportunity to access the same resources as the local people do. Tiger's life was seen in this report as representing a struggle of those marginalized people in Thailand where there is the mixture of about 70 ethnic groups in total. Those are 24 groups of ethnolinguistic Tai peoples, 22 groups of northern Khmer origin, 11 groups of hilltribes, 3 groups of Malay, the Hmong-Mien, and the longstanding immigrants of Chinese and Indians (Draper, 2019). Looking at the numbers, there are 13 million Thai Isan or Lao origins, 9.5 million Chinese descents, 1.5 million Malay Muslim, 1.4 million Khmer, over 920,000 highland indigenous groups, and about 10,000 sea nomad groups (Minority Rights Group International, 2022). Among all the hilltribes, 47% is the Karen, the largest tribe of all (Trupp, 2014)

Tiger grew up as a Karen tribesman in Ratchaburi province, a border next to Myanmar, about 100 kilometers west of Bangkok. It is not uncommon to see the Karen in all parts of Thailand nowadays. About 5 million Karen are still living in Myanmar's Kayin State, south and southeast of the country, amount to 7 percent of Myanmar's population (Australasian Karen Foundation, 2022). The Karen tribe in Thailand are mostly self-contented with their simple life in the forest, doing small farming and hunting just for family consumption. However, some new generations are now seeking better education and economic opportunity in the lowland cities of the kingdom. Up on the mountainous areas, thousands of them are still lacking the basic infrastructures including roads, clean water, hospitals and schools. All these are driving thousands of the young Karen to look for jobs in the big cities (Pawa, 2021). Tiger is one of them.

With limited education and professional skills, those young Karen have to do the jobs the local Thai do not want to do. It is called the 3-Ds meaning dirty, difficult and dangerous (Human Rights Watch, 2010). Thailand's economy is growing and it desperately needs the huge workforce to feed the lucrative business of fishery, factory, construction and household keeping. Immigrants from Thailand's

neighboring Myanmar, Laos and Cambodia are also welcome to fill these job vacuum. Tiger ended up being a night watchman in a luxurious housing estate in Bangkok. Knowing that higher education is a road for more income and life's opportunity, he enrolled in a weekend non-formal school.

It is very rare to see the ethnic minority in Thailand to hold high positions in the government organizations or gain wealth in business. They are marginalized by the limitations on educational background, family wealth, working permits, language and, on many cases, the Thai citizenship (Bunditderdsakul, 2019). In the past, the government and the public opinion viewed the hilltribes as the troublemakers, forest destroyers or the drug dealers (Trupp, 2014) but this label started to fade away. By the nature of Thai people, they give the high value on education. Once you have a university degree, for instance, it will be easier for you to get a good job, no exception to the minority and the hilltribes. Tiger must have strong faith in education as he had struggled to finish the basic primary school from his village. Then he had to work and supported himself for a weekend school, the program provided for the marginalized people like Tiger thanked to the Ministry of Education.

Indigenous Peoples' Foundation for Education and Environment (IPF, 2018) and Indigenous Knowledge and Peoples Foundation have studied the problems of the most vulnerable 10 indigenous groups in Thailand comprising Mlabri, Kow (Umpi), Bisu, Chong, Yakoor, Saek, Moken, Moklen, Urak-Lawoy, and Mani. It was found that the common problem was the rights of nationality, land and access to natural resources, including the recognition of their identity. The causes were pointed to the weakness of indigenous traditional institution in using and maintaining indigenous knowledge; and the impact from the enforcement of state authority.

Monmuang et.al. (2017) studied the educational development in Tak province, Thailand, and found that the number of students enrolled in the bordered region was uncertain. The rate of dropout students was high due the family movement from place to place for economic reasons. There was a lack of teachers. The promotions of local wisdom activities relevant to the way of life were discontinuously managed.

Aung et al. (2012) studied the health concern and the changing lifestyle of 298 rural Karen villagers in Tak province, Thailand, and found that the Karen hilltribes are increasingly exposed to risk factors

as a result of urbanization, leading to hypertension and cardiovascular disease including diabetes, smoking, sedentary lifestyle and excess alcohol use.

Tienboon, P. and Wangpaka-pattanawong, P. (2007). Studied the nutrition and health conditions of 158 Karen hilltribe children, aged 1-6 years, in 3 villages of Chiang Mai, northern Thailand and found that the malnutrition is still high. All of them had low lean body mass and fat mass. Nearly all children suffered from either upper respiratory tract infection, skin infection, scabies and diarrhea. Also, nearly all of them had scaly and dry skin over their chest walls and legs. About 10% of children had either angular stomatitis or bleeding per gums or bow legs with their implications for micronutrient deficiency. About 10% of them had vitamin deficiencies such as B2, C and D.

Trupp (2014) studied the ethnic tourism in northern Thailand and found that the tribespeople of the Akha and Karen have changed their lifestyle for economic capital from the visiting tourists. They would wear traditional dress to please the tourists and get some money for a photo taken. They would sell jewelry they bought from the factories but the tourists thought it was handcrafted by the tribeswomen. The hilltribes also initiated a business by

collaboration with tour-guide companies in the cities so they would bring more tourists and income to the villages.

The success of Tiger would certainly ignite the fighting spirit of the Karen for better socioeconomic capital in the society. It is easily seen from the interviews that Tiger was driven by the Karen identity which he openly felt proud of where he was from. While other marginalized people may feel that they have all limitations of the world, Tiger's growth mindset made him believe that the intelligence can be developed. Like other winners, he embraced the challenges and persisted in the face of all setbacks. He also finds lessons and inspiration in the success of others (Dweck, 2016). Tiger was clearly moved by the intrinsic motivation as he saw the challenges as a drive to move forward, not the external products, pressures or rewards (Ryan and Deci, 2000). It is this drive from within that the researcher

would like to know and share with the readers.

Conceptual Framework

Barkhuizen (2016) has interviewed a Tongan ESL teacher who immigrated to New Zealand and summed up her interviewed stories for the analysis with the topics: *Who*, *Where* and *When*. In this paper, I have adapted Barkhuizen's concepts for the analysis with ***Who***, ***What***, ***Where*** and ***How*** in order to emphasize Tiger's personal strategies to deal with his life in order to grow intellectually and economically. The ***How*** will elaborate Tiger's mindset and self-motivation that made him different from most people; hence, it made him distinguished, and presumably attracting positive energy from the people he is associated with. The conceptual framework for this report can be drawn as follows.

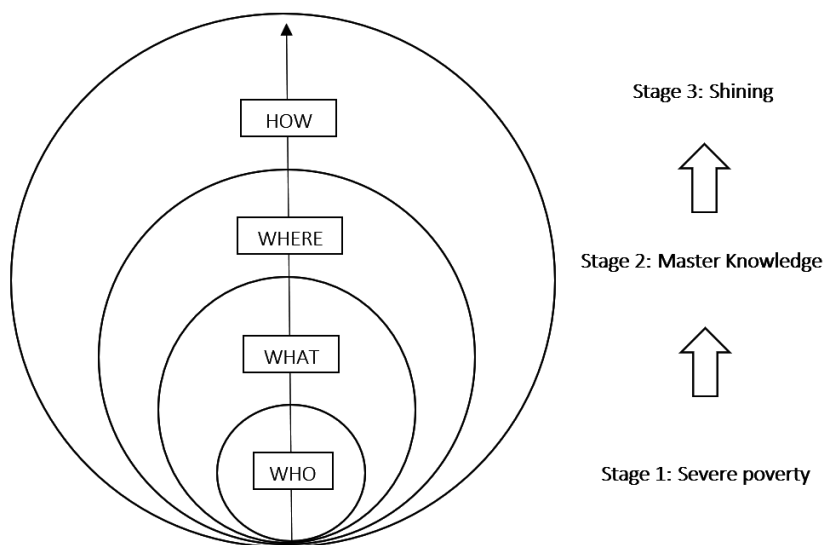

Figure 1 Conceptual Framework

Methodology

A narrative research method for this study was adapted from Gary Barkhuizen (2016). The semi-structured interview questions were validated by three experts before using with the subject. The data was obtained from a series of interviews and analyzed for the content, supported by documentary research on socio-economic background of the marginalized and relevant concepts and theories. The researcher visited Tiger's family in Ratchaburi Province and observed the authentic lifestyle of the local Karen. Since the research was based on an individual life, it was shown to the subject for approval.

By the narrative research approach, there are naturally three stakeholders involved, which are the researcher, the

narrator (Tiger) and the readers (Barkhuizen, 2016, p.660). The narrative research can be defined as collecting and analyzing the accounts people tell to describe experiences and offer interpretation (Overcash, 2003). In this study, all narrative accounts are from Tiger alone. I made the interview with Tiger 3 times in both face-to-face and online chatroom between January-July 2022. I grouped the 40 questions I asked into 7 sets covering Tiger's early life, education, previous jobs, English self-study, motivation and mindset, success and failure and the MOF examinations. Tiger would give details about his life like we did for story-telling and I wrote down the notes as we did not use sound recorder. He kindly rechecked this report prior to the publication.

Research Results.

Who: It is important to know the originality of Tiger's life since his birth. It will make us understand why Tiger's mindset about life is different from others. It is to answer who he really is and who he always wants to be. The feeling of being a Karen tribesman never left his heart. He seemed to be proud of his ethnicity and I heard him kept saying this word many times at every time we met. Besides, it is the notion that he accepted his real identity of where he comes from. Tiger speaks Thai with a thick accent indicating that he did not use Thai as mother tongue. Thailand is full of multicultural people from many ethnicities including foreigners from around the world and the local people naturally and welcomely tolerate the differences of linguistics, religions, races and traditions (Draper, 2019).

"When I was young, I helped my parents on all labor works including farming corn, feeding pigs, cutting woods and hunting animals in the forest. All my friends in the village were doing the same thing. We went to the town just to buy necessary things. From time to time, volunteers from the town would come to donate clothes, toys and food to the children in the village. I admired them and wanted to be like them ... that they gave things to others and made

the children smiles. I knew that when I grew up, I would help others."

"At one time, I watched a TV news and saw the debate at the United Nations. The international arena captured my heart very deeply and I started to dream about it. I wanted to work in the international relations. And I know, to do that, I need higher education."

Tiger's motivation was genuinely formed in line with the intrinsic type where he was driven internally by the drive of high success, not for the external sudden rewards. (Legg, 2019). The internationally related scenes on television has touched the young Tiger's heart deeply.

Tiger's family background of poverty and hardship has formed his mental strength and strong determination to achieve higher in life. The deep feeling that he wants to work in an international organization becomes a drive in his heart that he kept focusing on opportunity in that direction. When he went to school, he already knew that he has to master English language. While the wealthier families in Thailand sent their children to the tutoring school to upgrade the language proficiency, Tiger has to work at night time and study by himself at his limited time and resources. When he later managed to enter the college under the sport scholarship and touched

the formal education again in years, he wholeheartedly enjoyed learning in the classroom and reading in the library. His curiosity to learn is tremendous that all teachers love him.

“I knew that I needed a degree to achieve my dream. I tried everywhere and everywhere to go to college and I eventually went to [omitted]... to study Business Administration. I took scholarship from a sport program of the college and also took student loan from the government. My English advanced a lot during these four years, thanks to the international teachers there.”

I met Tiger for the first time in this college while I was teaching there in 2011. He enrolled in one course with me and he read several books I had authored. We chatted from time to time and I suggested him to read English language news everyday and come back to discuss interesting issues with me. Tiger said, *“I read news more than my textbooks as I wanted to learn about international relations. I love to know about the current events and discuss the news with my teachers. I also love to read autobiographies of the world’s leaders. I normally read a book each month. Most books are related to international relations.”*

During the semester breaks, he still had to work to find some little income by being a night watchman, gas station attendant, or doing other labor works in factories. However, he said he already formed a strong habit in reading news and books in English. He was always seen carrying a newspaper all the time. Tiger’s reading habit was distinguished because most of his Thai friends do not usually read, a tradition that still puzzled most local academics (Khaosod, 2019).

Tiger Starts to Lead

What: During the college years, Tiger had participated in several charity activities and student competitions. He won several speech contests, an ASEAN-quiz contest, a Toastmaster contest and many more. He co-founded the Toastmaster Club in the college and became its first president. He co-established the Payback Club where he and other volunteers would go to teach English for children in the upcountry. The Payback Club has been operating for almost 10 years and he is now still supporting his team as its secretary.

“My childhood dreams started to take shape clearer at the college as I had opportunity to practice English everyday and also had chance to do volunteer works in communities. Moreover, I was so lucky

to be surrounded by high thinking teachers who gave good advice very useful to my future life.”

Where: Tiger received a scholarship twice from non-profit Asian Children Charity-ACC (Korea-Thailand) for a leadership training in South Korea and he once gave an interview to a local TV. Later, he was appointed a member of a committee to select other teenagers for the same training in Seoul. ACC also financially sponsored him for his MBA at a university in Bangkok.

“What I lacked in my childhood, I tried to grab it all in the college, especially the chance to master English language. I gave my full credits to the college years and to my teachers that helped shape my life. Without the college life, I wouldn’t come this far. The college also sent me for the internship at American Chamber of Commerce where I had chance to meet many dignitaries and famous people from many countries. My dream became true everyday.”

He once coordinated with friends at several embassies and sought donations to build a church and a children playground at his village. The villagers referred to him as a ‘teacher’ to show respect for his selfless contribution to the community. Young Karen teenagers started to follow his footstep and looked for ways for higher education. When

the Karen children asked him to bring them to tour Bangkok, he managed to bring them to visit temples, a university, a TV station and museums. Tiger knew that a short but rare trip like this would ignite the children’s curiosity and eagerness to explore the world beyond the mountainous village life.

“The Karen are very shy to expose themselves to the outside world. I want to show them that it is alright to explore the world and dream about the future. The children will one day bring out their potentials and realize what else they can do in life. I was helped much by many people and now I just want to help a little.”

I once visited his family in Ratchaburi and met his parents, other siblings and some relatives. His father is an active helper in the village. He might have inherited the leadership personality from his father and saw his father as a role model. His continuous contributions to his village and the Thai public must have attracted the interest from many powerful people, hence earning him good connections with various organizations.

At the Embassy

Where: Tiger was accepted to work in an embassy of an Asian country as a translator/interpreter. He worked there for 5 years and learned a great deal

about international relations. He tried to learn everything at the embassy and put a lot of effort to master the knowledge of international affairs. The ambassador traveled a lot in Thailand and he would go with the team to provide assistance and learn on diplomatic protocol and other functions. The experience at the embassy helped pave the way for him to enter the Ministry of Foreign Affairs as a young diplomat.

“I first had a hard time adjusting to English accent of the people at the embassy. I then searched Youtube for practicing my listening skill for this particular accent. I put my whole effort to learn so that I can work more comfortably with all the diplomats there. I also read seriously every night to update myself on the embassy affairs and that I felt like I can help them work more smoothly in Thailand.”

“I was assigned to many important projects during my 5-year experience at the embassy. I think I have done all of them with my full capacity for the embassy’s interests.”

The embassy job allowed him the opportunity to contact high-ranking officials in several ministries and also at a government level. Tiger received good advices from these people about international affairs and he also learned

from these luxurious experiences a few Thais can only dream of.

Mindset & Character

It can be said that Tiger’s hard life in childhood made everything look easy for him in the following years. Compared to the laborious agricultural life he did all those years on the mountain, the struggling work-and-study life in the city seemed less difficult. However, Tiger’s actions, decisions and habits have reflected his perspectives on life and the world. Countless numbers of the young Thais are endeavoring to pass the government examinations to become an elite career diplomat, but they cannot reach the goal. But Tiger did and he is willing to share some parts of his personal life on this paper so that others can learn something from him.

“I am not an ambitious person. What is in my heart is that I just want to be better than myself yesterday. I just want to know what I can do and what I can’t. When I was young, I set my goal and when I am older, the goal becomes clearer and clearer. While people may only see my successes, but I touched the failures and difficulties in life many times as well.”

How: Tiger elaborated that he once failed to pass the IELTS scores required to study in England. He obtained 6.5 instead of 7.5 as the scholarship demanded. In later

years, his English was so advanced that he almost touched the perfect scores on all four skills of English tests by the MOF. Also, he failed to pass the MOF examination the first time he took several years ago.

Like others, Tiger has passed through some organizational conflicts which he chose to ignore and focused on his immediate responsibilities. Confrontation was not his nature, a natural gift that all diplomats admire. While human conflicts may drive some of us crazy as we do not know how to solve the problems, Tiger put all efforts to the works at hand and self-development.

"Nobody can hurt you without your consent. I've seen haters and jealousy people. They will hate you no matter how good you are to them. I tried to see the positive sides in them and I always found one or two. I do not waste time and energy with negative thoughts. I know that I have a mission ahead of me to complete and I would focus on that mission alone. Not other things else."

It is without doubt that the focus on the responsible target will lead us to the success. However, it is easier said than done because most of us are still struggling to adjust the focus at one goal while having so many distractions all around us everyday.

"For all my working life in the international relations, I was trained to be a good listener. By listening to others, you already opened your heart for new ideas. What brings the success to my life? Well, I don't know. I think I am not special and I am like other people. ... For me, there are several qualities combined. You need to have strong integrity; you need to develop your knowledge everyday. I also invested my energy and time a lot on English language. I love to challenge myself all the time. And without higher education and opportunity, you will not go high. Many of my childhood friends lack these two so they have to live by what they have. I am trying to achieve my goals, partly because I want to tell the children in my village that they can achieve high like everyone else. They just need higher education and opportunity. I want to help them. I've always believed that education will help transfer us from nobody to somebody."

Results Conclusion and Discussion

Conclusion

This narrative research was made to analyze the life of a Karen tribesman whose lack of socioeconomic capital did not deter him from seeking a higher achievement. Tiger is a marginalized Karen representing the limitations that many of our lives

have in common. He believed in higher education and has been honing necessary skills to move him towards working in the international arena. Tiger is now a career diplomat, a dream and the impossible job reserved only for the intellectual Thais. The vigorous self-training on vast reading and English language for over 10 years helped him pass the challenging examinations of the MOF. Tiger's mindset and academic skills have played a major role in driving him to achieve his dream. While he kept saying that everyone can do the same, I do not believe it. You need to apply many strategies combined to move forward in life like he did. One thing that taught me from this report: if you set a clear goal in life since early age and you kept reminding yourself everyday, you tend to be closer to your life goal everyday as well.

The early life of Tiger was full of hardship in agriculture and animal hunting, which all experience he received became the foundation of **Who** he is – the man of iron heart, driven by the intrinsic motivation, rather than the extrinsic. He was not driven by the external products or any social pressures. (Ryan and Deci, 2000). It made him strong and became the drive force in his mindset that he has to achieve his life's goals, or else he has to go back to the laborious farmland again. With limited

resources, he sought out educational opportunity from primary school up to MBA. The poverty naturally brings deficits to most people but some developed psychological responses to their circumstances or may have developed strengths that enhance their ability to cope with challenges in their lives (Frankenhuis and Nettle, 2020) Tiger fell to this category. It is the matter of **What** and **How** he did all the way from the beginning to the success of life he is having now.

The **What** has shown that he came out of the mountain and worked in the menial workforce as a night watchman, a factory worker, a gas station attendant, and several more, to make the ends meet and to save enough for a weekend school. Tiger surely possessed the growth mindset as he strongly believed he could achieve higher in life. This was reassured by Dweck (2016) that the view you adopt for yourself profoundly affects the way you lead your life. He shied away from the fixed mindset that most losers imbedded in themselves. The belief in self-development helped move his life forward everyday. Tiger's growth mindset reshaped his behavior to the better path and it changed his habits at the daily basis as well, resulting in the different results to suit his expectation (Abinger Institute, 2017). The **How** indicated that Tiger has applied self-motivation tactics for himself. He

visualized the success of himself in the future that he is working there at an international arena, the same picture he saw on TV when he was young. He felt closer to the success while doing the visualization that it gave him the driving force internally (Szente, 2007).

The **How** also reflected when Tiger experienced the organizational conflicts that were pulling him down to the circle of envy, hate and gossiping in the office. Instead, he chose to focus on the immediate tasks given to him and put the great effort to complete the jobs. This is the reassured concept of Circle of Influence (Covey, 1999) that the proactive people would focus on their responsibilities, not the office politics which will only drain out their energy. Besides, the personal habits of ‘sharpening the saw’ at daily basis will only bring Tiger’s life up against all odds. The ‘saw’ for Tiger here is the strong reading habits and the daily practice of English language. Sometimes in his life, he might fail to achieve some goals but his endless effort is the answer to all the success in life (Kristina, 2018). To push his life up, Tiger must go beyond his comfort zone. Instead of spending the hardly-earned money on materials, he spent it on books and English language newspapers. By moving himself out of the comfort zone, he already moved

a little closer to his success (Goggins, 2018).

The **What** he has in his heart also reflected the Growth Mindset that any failures in his life started to act as the stronger motivation to move forward. This is opposite to the Fixed Mindset where people would feel deterred to go further in life. The later people would look down at themselves and tried to stop themselves from any growth (Khamkhong, 2021).

The **Where** Tiger chose for himself was to be surrounded by the high-thinking people. At the college, he would come to discuss political or international issues with the teachers. That made him see the differences of ideas for the same issue. The key to outstanding performance and fulfillment - in both work and life- is the ability to surround oneself with outstanding people (Araoz, 2014) because it is where you learn new ideas

Tiger’s life can be summed up in three stages as indicated in this report’s conceptual framework. His early life as a young tribesman can be simply described as **Stage 1** where he experienced severe poverty and, also where he has shaped his mental strength in order to encounter all kinds of life setbacks. **Stage 2** was during the time he sought out education, in both formal and informal, in order to achieve his life goals. He studied seriously everyday

especially on English language and the issues of international relations. The master of knowledge helped him pass all necessary examinations. **Stage 3** was the shining of his success where he can look back and feel good about himself, especially for the fact that he is now a career diplomat, the job he always dreamed of. Moreover, he already set a good example for other children in his village who are of the same Karen tribe. Tiger also completed a number of community service projects including the construction of a children playground, educational camps and many more.

Limitation: The researcher has used Tiger's life as a prime target for this study. All data from the set of interviews was personally reflected by the subject alone. Some facts and information might be left out for security and personal reasons.

Acknowledgement

The researcher gave full credit to 'Tiger' – a new diplomat at MOF who cannot reveal his identity but he gave time and energy to help on this report, for the benefit of all readers.

REFERENCES

- Abinger Institute. (2017). **Mindset drives behavior**. Retrieved July 1, 2022 from <https://arbinger.com/difference.html>
- Araoz, C. F. (2014). **It's not the how or the what but the who: Succeed by surrounding yourself with the best**. Massachusetts: Harvard Business Review Press.
- Aung, M. N., Lorga, T., Srikrajang, J. Promtingkran, N., and Kreuangchai, S. (2012). Assessing awareness and knowledge of hypertension in an at-risk population in the Karen ethnic rural community, Thasongyang, Thailand. **International Journal of General Medicine**, 5, 553-561.
- Australian Karen Foundation. (2022). **The Karen people**. Retrieved July 20, 2022 from https://australiankarenfoundation.org.au/karen_people_18.html
- Barkhuizen, G. (2016). A short story approach to analyzing teacher (imagined) identities over time. **TESOL Quarterly**, 50(3), 655-683.
- Bunditderdsakul, L. (2019). Local context, national law: The rights of Karen people on the Salween River in Thailand. **The Antropocene: Politik-Economics-Society-Science**, 27, 141-158.

- Covey, S. (1999). **The 7 habits of highly effective people**. London: Pocket Books.
- Dweck, C. (2016). **Mindset: the new psychology of success**. New York: Random House.
- Draper, J. (2019). **Language education policy in Thailand**. New York: Routledge.
- Frankenhuis, W.E. and Nettle, D. (2020). The strengths of people in poverty. **Current Directions In Psychological Science**, 29(1), 16–21.
- Goggins, D. (2018). **Can't hurt me: master your mind and defy the odds**. New York: Lioncrest Publishing.
- Human Rights Watch. (2010). **From the tiger to the crocodile: Abuse of migrant workers in Thailand**. Retrieved July 2, 2022 from <https://www.hrw.org/report/2010/02/23/tiger-crocodile/abuse-migrant-workers-thailand>
- IPF-Indigenous Peoples' Foundation for Education and Environment. (2018). **Synthesis report on marginalization of vulnerable indigenous peoples in Thailand**. Bangkok: IPF-IKAP.
- Khamkhong, Y. and Satchapapphichit, S. (2021). Growth mindset: change now for the future success. **Academic Journal Phranakhon Rajabhat University**, 12(2), 369-383.
- Khaosod. (2019). **Opinion: why don't Thais read?** Retrieved July 5, 2022 from <https://www.khaosodenglish.com/opinion/2019/04/29/why-dont-thais-read-opinion/>
- Kristina, H. (2018). **What is your mindset? A Harvard Study**. Retrieved July 24, 2022 from <https://medium.com/publishous/what-is-your-mindset-a-harvard-study-f85318ef9b2f>
- Legg, T.J. (2019). **Intrinsic motivation: how to pick up healthy motivation techniques**. Retrived June 3, 2022 from <https://www.healthline.com/health/intrinsic-motivation>
- Minority Rights Group International. (2022). **World directory of minorities and indigenous peoples: Thailand**. Retrieved July 22, 2022 from <https://minorityrights.org/country/thailand/>
- Monmuang, D., Chaowakeeratiphong, T. and Sompongtham, C. (2017). Development of school administrative strategies of schools located in the mountainous areas and western bordered region under the Office of Primary Education in Tak. **Journal of Education Naresuan University**, 19(2), 1-11.
- Pawa, A. (2021). **This exhibition aims to destigmatize indigenous Karen traditions**. Retrieved July 21, 2022 from <https://bk.asia-city.com/arts/news/exhibition-aims-to-destigmatize-indigenous-karen-traditions>

- Ryan, R.M. and Deci, E.L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. **Contemporary Education Psychology**, 25(1), 54-67.
- Szente, J. (2007). Empowering young children for success in school and in life. **Early Childhood Education Journal**, 34(6), 449-453.
- Tienboon, P. and Wangpakapattanawong, P. (2007). Nutritional status, body composition and health conditions of the Karen hill tribe children aged 1-6 years in Northern Thailand. **Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition**, 16(2), 279-285.
- Trupp, A. (2014). **Ethnic tourism in northern Thailand: Viewpoints of the Akha and the Karen**. Vienna: University of Vienna.
-

THE APPLICATION OF WEIBO MEDIA FOR ENGLISH VOCABULARY
LEARNING OF GRADE 7 CHINESE STUDENTS
IN HUBEI PROVINCE, CHINA

Yijun Zhang* and Nipaporn Sakulwongs

Department of Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Thailand

*E-mail: yijun.z63@rsu.ac.th

Received: 11-05-2022

Revised: 10-10-2022

Accepted: 10-10-2022

ABSTRACT

This quasi-experimental study investigated whether the application of Weibo media improved Grade 7 Chinese students' English vocabulary skill and their satisfaction in learning English vocabulary. The sample group consisted of 30 Chinese students studying in Grade 7 in Hubei Province, China. The data were collected using pretest and posttest as well as questionnaire, and analyzed using descriptive statistics analysis and paired-sample t-test. The results obtained from the pretest and posttest revealed that the students in a sample group significantly improved their English vocabulary skill with the posttest mean score of 20.53 and SD of 4.13 and the pretest mean score of 13.57 and SD=4.55, resulting in the mean difference of 6.96 points. The questionnaire data showed that all items were rated in (at) a high level and most students expressed positive satisfaction towards the application of Weibo media in learning English vocabulary skill. Thus, the application of Weibo media may be considered as an effective option in learning English vocabulary skill in China. **Keywords:** Weibo Media, English vocabulary Skill, Learning Achievement, Students' Satisfaction.

Introduction

Background and Rationale of the Study

The 31st Statistical Report on the Development Status of China's Internet was published in Beijing on January 15, 2013, by the China Internet Network Information Center (CNNIC). According to the study, 564 million Chinese Internet users were at the end of February 2012, with a 42.1 per cent Internet penetration rate, Yu (2011) indicates a sluggish growth pace. Weibo and other Internet apps are still popular. China had 309 million Weibo users at the end of December 2012, up from 58.73 million at the end of 2011. the ability to handle, disseminate, mine, and analyze data is unequalled (as cited in Che, 2011).

According to Yu (2013), social media is changing how we communicate, speak, present information, and assess the quality and value of content. Large amounts of data, photographs, videos, and other media may be sent through social networking sites like WeChat and QQ Weibo. Tencent's platforms have 752 million QQIM accounts, 100 million WeChat users, 425 million Weibo users, and over 100 million video viewers. As a result, social media has become an integral part of everyday life. People desire to connect and share information through social media. According to Yu (2013), social

media is changing how we communicate, speak, present information, and assess the quality and value of content.

Technological learning is facilitated as students and teachers interact (Bruner & Jerome, 1965). Teachers can exchange learning resources with their students on Weibo since it is a two-way communication platform. With the use of Weibo, students can easily access English resources and interact and communicate without feeling the pressure of identity or status. It is difficult for students to use mobile phones and MP3 players due to limited capacity, slow access, and onerous input (output) requirements (Liu, 2014). The program enables interaction between students and teachers (using a desktop, browser, and mobile device). Students' emotions vary according to the learning environment (as cited in Wang, 2010). Several of the best mobile learning systems are available on smartphones, Android, and Xiaomi. There is something inherently exciting and educational about Weibo's fluidity and intellect.

Experts, instructors, learning partners, and followers can assist students in solving problems safely and efficiently (Wang & Chiew, 2010). Weibo, China's social networking site, lets you be anywhere. Users can take part in the discussions at any time. Different learning environments may lead

to varying moods in the classroom. It is possible to share ideas and emotions using Weibo from anywhere; students can learn in new ways by being able to move and think.

According to Chen (2020), social media platforms like Weibo Media may be able to assist in creating a language environment that would allow students to take their role in language communication from passive consumers to active participants. With social media platforms like Weibo, instructors can combine associative teaching methods to give students an enhanced learning experience. For example, music or clear, vivid images may grab the students' attention and provoke them to think critically. In order to make sure that the students understand the teacher's aim more easily and without misunderstanding, the class should begin with a brief and precise definition of the objective. There has been a great deal of inquiry and debate among educators over the best ways to achieve these aims in the last few years. Multimedia may be beneficial in this regard.

It has been suggested by Zhou (2014) that students can more easily comprehend a topic by watching a short film while skipping allows them to remember a phrase or even an entire tense. Students learn through association with the image, pay attention, and become interested in the subject when

discussing trips to the zoo and describing the animals, for example, Peacocks, Seahorses, and Crocodiles. As a result of the instructor's precise suggestions and explanations, the student's understanding is enhanced. The student can work more cooperatively with the teacher to complete the educational process. Using Weibo media and associative teaching methods, the presentation is straightforward, colorful, easy to use and engages students. By contrast, a straightforward explanation in English would be tedious and ineffective.

From this perspective, several academics, including international experts, have looked into the use of Weibo in high school and college education and study. Then, especially in China's Hubei Province, no research on middle schools has been conducted. As a result, this is the first study to look into using Weibo media to help Chinese middle school students improve their English vocabulary skills while also assisting them.

Research Objectives

1. To improve English vocabulary skill of Grade 7 Chinese students in Hubei province through the application of Weibo media.
2. To investigate Grade 7 Chinese students' satisfaction towards the

application of Weibo media in learning English vocabulary.

Research Questions

1. Will the use of Weibo media help improve English vocabulary skill of grade 7 Chinese students in Hubei provinces. ?

2. Will grade 7 Chinese students have positive satisfaction towards the use of Weibo media in learning English vocabulary lessons?

Literature Review

The Development of English in China

In 1898, the Hundred Days Reform was implemented in China, marking the beginning of modern education. In the late Qing Dynasty, there was a period in which reformists advocated studying the West, advancing science and culture, and modernizing the Chinese educational and governmental systems (as cited in Edmunds, 1919). It consists of a nationwide standardized test to determine admission to general higher education institutions. In 2008, China also started proliferating due to the college entrance exams. From then on, the focus was increasingly placed on expanding the number of schools across the country to ensure that more people had access to education.

English Vocabulary Skill

Refers to the ability of students to use vocabulary, word formation, and sentence making and improve the accuracy of oral expression when using different types of short-term memory. Achievement tests and rubrics measure it. Vocabulary will be learned in each topic on English for Tourism, including greetings, hotel, tour, city, animal, holiday and hospital. Each topic will have a different vocabulary and sentences. As (Hou, 2017) point out, using Weibo teaching provided English language teachers with a new teaching method to help them effectively use Weibo media and improve students' English vocabulary skills and satisfaction with learning English vocabulary.

Weibo Media

With advanced information, traditional education methods are no longer relevant. Su (2021) uses Weibo media, which includes text, pictures, videos, and other multimedia, (omitted) in order to achieve instant information sharing, dissemination, and access to instant information sharing, classroom teaching, and independent learning. Weibo may be used in other topics as well, as it gives a multitude of materials and can also be investigated to see if they have similar effects on student learning results. It can also be utilized

as supplementary material to traditional courses.

Weibo Media as a New Medium for English skill Learning

In English education, Weibo offers many advantages, such as encouraging problem-solving skills and rapid dissemination of information and providing an opportunity for students and teachers to converse with one another, (Hou, 2017). Teachers' ability to understand students' learning dynamics and provide timely assistance and their ability to communicate with students through various media allow them to compensate for the disadvantages of traditional classroom learning. In spite of the increasing number of native English speakers moving to China, many English learners in China lack the opportunity to meet native English speakers. So, with Weibo, students can be exposed to virtual English language environment without leaving the comfort of their own home.

In traditional textbooks, there is a limited amount of information and learning materials available, but the Internet offers extensive resources, including text, audio, video, and more (Hou, 2017). Students are actively involved in the content in a variety of ways, including finding learning resources based on their interests. Furthermore, unlike conventional textbooks, the media are

updated on a daily basis. This information is more recent (as cited in Liu, 2014): The Functions and Advantages of Weibo in English Education. The use of different media and a variety of different types of information may encourage students to become more engaged in the subject.

Traditionally, students are primarily passive recipients of instruction; even when two-way communication is allowed, it is with the teacher alone. The lack of connections among students makes it difficult to build relationships. The Weibo platform offers information capacity, writing capabilities, and data transfer efficiency, making it an ideal platform for language instruction and student-teacher interaction. Additionally, students can express their opinions and comment on others' views, as well as discuss learning tasks and develop strategies to complete them with their peers and professors, enhancing their motivation.

Standards of Careers Guidance in China

The curriculum standards provide broad descriptors of what the children should be expected to achieve by the end of each key stage (Zhang, 2014). Thus, the National Education Framework by The English Curriculum Standard (as cited in Ma, 2005) outlines that grade seven graduates will demonstrate that they can:

Listening:

1. Be able to judge the meaning of sentences according to the change of intonation.
2. Can identify the connection between sentences in a passage.
3. Be able to listen to and understand passages about familiar topics.
4. Be able to understand stories told by teachers with the help of prompts.

Speaking:

1. Be able to communicate in short English in classroom activities.
2. Be able to communicate simply on familiar topics.
3. Be able to participate in simple games and role-playing activities under the teacher's guidance.
4. Be able to use the given prompts (e.g. pictures, slides, objects, words, Etc.) to describe an event.

Reading:

1. Be able to read the text aloud correctly.
2. Understand short written instructions and carry out learning activities according to the requirements.
3. Be able to read simple stories and short texts and grasp the general idea.
4. In addition to the textbook, read more than 40,000 words outside class.

Writing:

1. Be able to use standard punctuation correctly.
2. Be able to use simple charts and posters to convey information.
3. Be able to write or respond to simple greeting cards and invitation cards concerning examples.
4. Can use phrases or sentences to describe a series of pictures and write a simple story.

Weibo Media Selecting Criteria

Content

Generally, teachers should select content based on their educational goals and topics which students can easily comprehend from their perspective. The teaching process and the level of student mastery are governed by particular teaching objectives and specific teaching requirements for each unit and grade level. Using multimedia to deliver information to students in a way that is more vivid, clear, and easier to understand is essential for achieving different instructional objectives (Hou, 2017). As a result, Chinese educators claim that using Weibo Media as a teaching method will stimulate students' enthusiasm and interest. The teaching content should be integrated into the instructional activities and process.

Age and student interest

It is critical that the instructional media used appeal to students and contribute to long-term motivation and learning Qian (2009). Learners' interests are dependent upon their age. Adapting to the multimedia preferences of a 12-year-old child may not be appropriate for a 40-year-old or 50-year-old, which shows that only appropriate multimedia can increase interest and ease of understanding and motivate students to learn. Therefore, it is imperative that you select the appropriate curriculum based on the students' ages.

Classroom time control Determining Language Levels

To maintain student interest and enthusiasm, multimedia lessons should be limited to 50 minutes for middle school students. It is recommended that the duration of the lesson be limited to 40 minutes or less for primary students. Teachers should provide students with a sufficient amount of time in the classroom so that they can engage in inquiry (Tian, 2018). A student's knowledge, skills, emotions, and attitudes can be developed through independent and independent exploration activities, such as problem identification, experiments, manipulation, investigations, information collection,

processing, expression, and communication.

In this way, students are able to improve their ability to explore and innovate.

Determining Language Levels

Language tests can determine the level of English in a class for entry. Grouping students with similar language levels maximizes instruction effectiveness (Yi, 2018). Chinese schools use this method to assign students language learning and other subjects. Students must take the IELTS or TOEFL test to obtain an acceptance letter to study abroad. (Yi, 2018), this approach will likely allow students to continue their studies and save time.

Constructive Theory

The cognitive constructivism hypothesis was developed by Swiss psychologist Piaget (as cited in Wu, 2006). His view of learning is that it is more than the transmission or repetition of recorded information; it is assimilation or conforming process in which the learner develops knowledge through the re-evaluation and redefinition of existing knowledge. According to psychologist Vygotsky, society has a significant impact on individuals. A theory referred to as "social constructivism" grew out of constructivism. The teacher's role is to facilitate meaning development rather than transmit information. Students are

active architects of meaning in information processing, not passive recipients of external stimuli. Educators need to provide students with the tools they need to understand information on their own, form their own opinions about what they know, and access Weibo media, which will enhance their ability to understand and retain critical information.

In this way, students can develop self-awareness and understand the class knowledge, which can be turned into knowledge through their understanding of the subject matter. It takes much time to build up a complete chain of knowledge.

This means that students can learn more and more as time goes on.

Conceptual Framework of the Study

The independent variables in this article include the usage of Weibo media, whereas the dependent variables are students' English vocabulary skill and their satisfaction with the use of Weibo media.

For teaching grade 7 Chinese students, using association as a teaching method can help guide students from abstract thinking into concrete image thinking. This can help them achieve rapid memory by focusing on various topics.

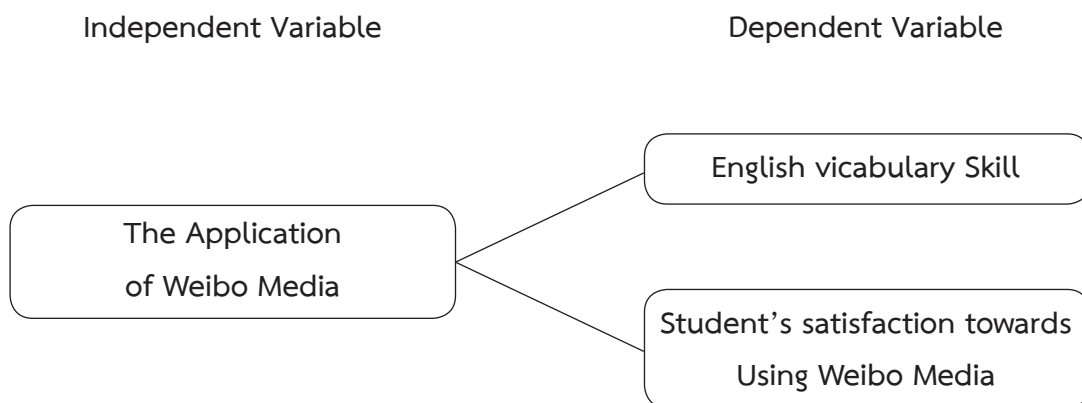

Figure 1 Independent Variable and Dependent Variable

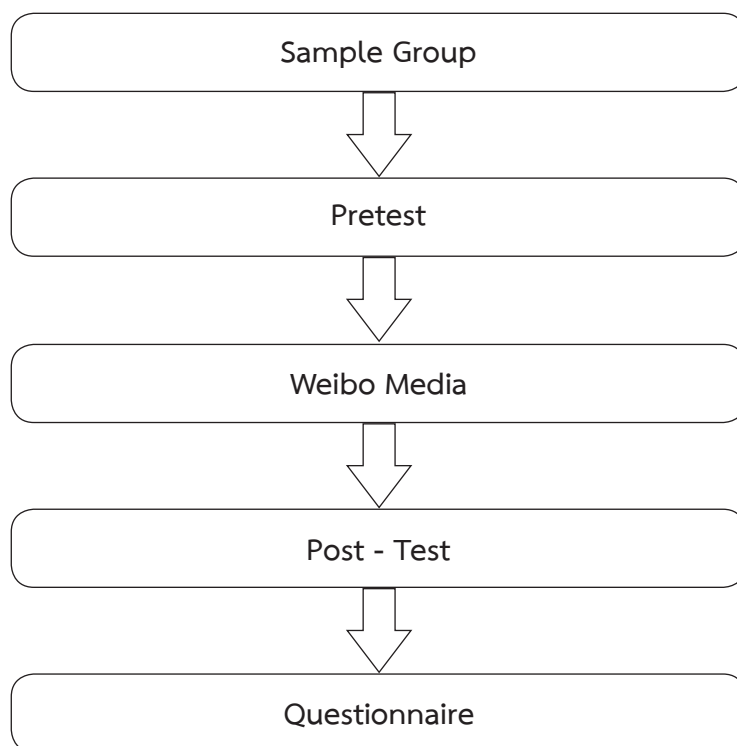

Figure 2 Research Design of the study

Research Methodology

Research Instruments Figure 2

Research Design of the study

Research instruments are tools that collect, measure and evaluate data on a topic of interest to the research participants (as cited in Lee, 2018). The research instruments in this study were lesson plans, achievement tests, and satisfaction questionnaires, which were used to collect data to address the research questions (Cooper & Glaesser, 2011).

In this study, quantitative methods were used to assess Chinese students'

achievement and satisfaction with Weibo media in improving English vocabulary across seven grade levels. In addition, the efficacy of the intervention was evaluated using an analytical rating scale to see if any improvement had been made in the student's English language abilities. Throughout the study, a sample group of 30 students comprised the study sample.

Lesson Plans

The researchers developed six 90-minute lesson plans that include Weibo media (1 lesson plan = 2 lessons). The researchers held six weekly sessions

with the sample group for one and a half months. The sample group's educational level was considered in selecting the study's topic. Before offering a lecture to the sample group, the researcher secured the agreement of the instructors of relevant subjects.

Achievement Test

For the pretest and the posttest, students have required 18 points out of 30 points to pass the course. In addition to 30 questions (each worth one point). Ten multiple-choice questions, ten fill-in-the-blank questions, and ten judgment questions.

Questionnaire

Using a Likert scale of five, a questionnaire containing 15 statements was distributed to students to assess their satisfaction with using Weibo media. A Likert scale was used to rate each statement. To analyze the statements, three major categories were used: interest and motivation, engagement, and the effectiveness of the welcome media on student learning.

Validity and Reliability

The validity of the research tool was verified by three experts, a professor from a private university in Thailand and two experienced Chinese English teachers. The index of item objective congruence

(IOC) was calculated using a statistical formula. All instruments in this study were validated and rated by the experts as higher than 0.67, which indicates that the items were adequate for the study. The IOC lesson plans were rated as +1. The learning achievement test questions were rated as 0.967. The questionnaire was rated as +1.

To check the reliability of the achievement test, the researchers had 30 students take a pilot test with the same questions as the achievement test in the study. The Kuder-Richardson formula (KR-20) was used to check the reliability coefficient of the learning outcome test. The KR-20 coefficient obtained was 0.77, which is greater than 0.70. Therefore, the test item was reliable.

Participants

The population of this study consisted of two classes of 30 students from a middle school in Hubei Province, China. Their ages varied from 12 to 15, and they were of various mixed genders and English learning capacities. The researcher used this method to have one class (N= 30 students) from the population in grade 7.

Data Collection Procedures

Experiments and methods of data collection

The sample population consisted of 30 students from a middle school in Hubei Province, China. Their ages varied from 13 to 15, and they were of various mixed genders and English learning capacities. Student learning achievements will be collected through pretest and post-side questionnaires. Data will be analyzed by total score, mean score and standard deviation.

Approval and Ethics Consideration

Based on ethical considerations, the researcher submitted the letter of approval to the Ministry of Education (MoE) for authorization to conduct the study in the academic year 2022. After receiving an official letter of approval, the researcher was assigned to the District Education Officer (DEO). The researcher obtained the letter from the district education officer and requested approval from Qing Jiang Foreign Language School, Administrative Department, China.

Participants were also informed of study objectives prior to implementing the strategy. Additionally, study participants must sign consent documents to protect their legal and moral rights. As study participants were under 18, their parents countersigned the consent forms.

Results

The following discussion intends to present the findings in detail according to research objectives.

Learning Achievement

The study results showed that all of the student's scores went up in the posttest, which shows that using WEIBO media helped improve students' English vocabulary scores. The paired sample analysis of the test scores indicated that they were positive. The pretest mean was 13.57 with a standard deviation of 4.55; the posttest means was 20.53 with a standard deviation of 4.13. A difference of 6.96 was observed between the pretestpretest pretest and posttest means; this increased to the posttest mean. The significant value (P) obtained was 0.000, which was lower than 0.05 (P 0.05). There was a statistically significant increase in the posttest scores compared to the sample group's pretest scores.

The maximum score on the pretest was 21 (out of a total of 30), and the minimum score was 4. The posttest scores increased significantly, with one participant receiving the highest score of 26 out of 30, an improvement of 10 points compared to the pretest scores, and one participant

receiving the lowest score of 12 out of 30. All 30 students showed a significant or slight improvement on the posttest, with score gaps ranging from 3 to 13 points. In the English classroom, Weibo media positively impacts student performance. The above findings are reliable in answering the first research question

To collect quantitative data and to study students' perceptions of using Weibo in English vocabulary class, a five-point Likert scale was used. The questionnaire consisted of 15 items divided into Part A, interest & motivation; Part B, engagement; and Part C, the efficacy of welcome media on student learning.

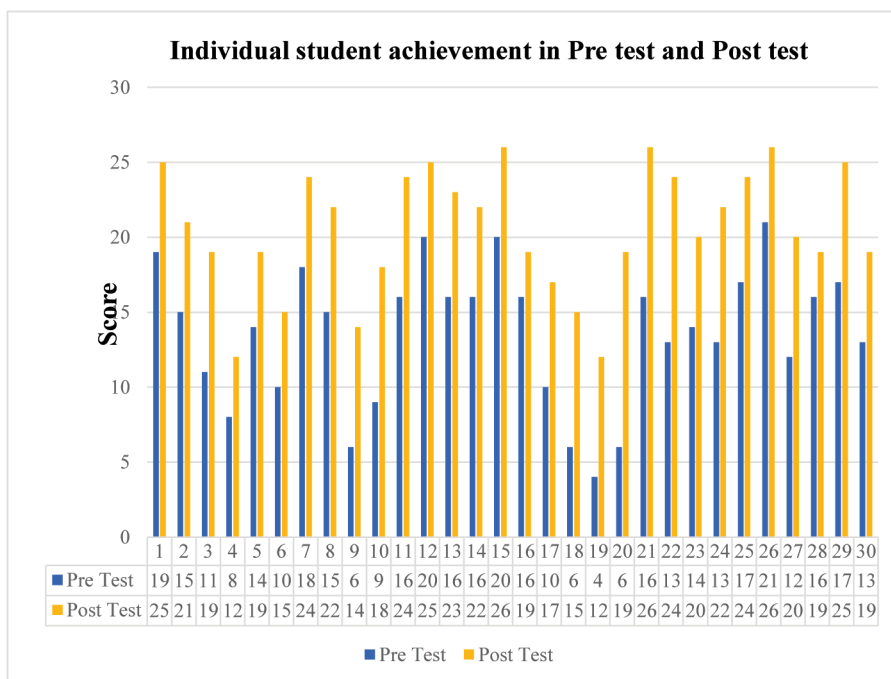

Figure 3 Individual student achievement in Pre test and Post test

Among the three parts, part A had the highest mean score, with a mean of 4.21 and a standard deviation of 0.893, while parts B and C had relatively lower mean scores, with a mean of 4.06 and a standard deviation of 0.798. Nevertheless, considering the overall mean of 4.11, the researcher was convinced that the students were positively satisfied with using Weibo media in their English vocabulary learning.

Table 1 below shows the mean scores and standard deviations of students'

satisfaction with Part A, interest & motivation. The highest mean ($\bar{X}$) score of 4.47 was obtained for Using (from using) Weibo media made (to make) learning interesting (Item 3), which fell within the mean score range of the five-point Likert scale, indicating the "Highest" level. Although the mean score for Item 4 was relatively xxxxxx ($\bar{X}$ = 3.97), the interpretation of the mean score showed that students' perceptions of Part A of the questionnaire, interest & motivation were still at the highest level ($\bar{X}$ = 4.21).

Table 1 Mean and Standard Deviation: Part A (N = 30)

No.	Part A- Interest & motivation	Mean	SD	Interpretation
1	Learning to speak English using Weibo media was fun.	4.10	.960	.960
2	Using Weibo media made learning meaningful.	4.20	.847	.847
3	Using Weibo media made learning interesting.	4.47	.900	.900
4	Using Weibo media helped me develop confidence to speak English.	3.97	.928	.928
5	Using Weibo media motivated me to speak English.	4.27	.868	.868
6	Weibo media provided an authentic learning style.	4.23	.858	.858
	Average	4.21	.893	.893

Blew Table 2 shows students' scores' mean and standard deviation for Part B, Engagement. As can be seen from the data, Item 7, "All the activities related to Weibo media were interesting." was rated with the highest mean score of 4.47. Item

12, "I felt more engaged when using Weibo media was rated the lowest mean score of 3.77. However, considering the average score of 4.06, it still fell within the "High" average score range.

Table 2 Mean and Standard Deviation: Part B (N = 30)

No.	Part B- Engagement	Mean	SD	Interpretation
7	All the activities related to Weibo media were interesting.	4.47	.681	Highest
8	All the activities related to Weibo media were meaningful.	3.83	.874	High
9	The language used by the speakers in Weibo media were comprehensible.	3.93	.944	High
10	The subtitles and transcription of the Weibo media helped in understanding.	4.13	.900	High
11	The ideas shared by the speakers on Weibo media were useful for my future.	4.23	.817	Highest
12	I felt more engaged when using Weibo media.	3.77	.568	High
	Average	4.06	.798	High

Table 3 below illustrates the mean scores and standard deviations of students' responses to Part C, Efficacy of welcome media on student learning. The majority of students affirmed that Weibo helped improve their English vocabulary scores. The mean score of 4.06 was in (at) the "High" level. Item 15, "Using Weibo media helped improve my fluency in English

speaking", had the highest mean score of 4.37. Item 17, "Weibo media exposed me to different Weibo media exposed me to different speakers of English around the world." had the lowest mean score of 3.77. The overall mean score was still high, and it could be determined that using Weibo media improved students' English vocabulary skill achievement.

Table 3 Mean and Standard Deviation: Part C (N = 30)

No.	Part C- Efficacy of welcome media on student learning	Mean	SD	Interpretation
13	Using Weibo media helped improve my English vocabulary skill.	4.07	.944	High
14	Using Weibo media helped improve my English pronunciation skill.	4.27	.828	Highest
15	Using Weibo media helped improve my fluency in English speaking.	4.37	.556	Highest
16	Using Weibo media helped improve my English grammar skill.	4.03	.809	High
17	Weibo media exposed me to different speakers of English around the world.	3.77	.817	High
18	Using Weibo media helped improve my English achievement.	3.83	.834	High
	Average	4.06	.798	High
	Overall Mean & SD for all 18 items	4.11	0.830	High

Result Conclusion and Discussion

Conclusion

1. To improve English vocabulary skill of Grade 7 Chinese students in Hubei province through the use of Weibo media.

2. To investigate Grade 7 Chinese students' satisfaction towards the use of Weibo media in learning English vocabulary.

This study was conducted using a quantitative approach with a pretest, a posttest, and a questionnaire on grade 7 Chinese students in Hubei Province, China. Based on the data, the following conclusions were drawn:

The first objective of this study was to improve the English vocabulary levels of seventh-grade Chinese students in Hubei Province through the use of Weibo media. Next, the results of the pretest and posttest were analyzed using a paired-sample t-test to compare the differences in the learning performance of the sample group.

1) The use of multimedia is well suited for teaching English vocabulary since using videos, Weibo, and other media often helps students deepen their understanding of what they know. In addition, the most recent knowledge can be disseminated quickly to students based on current events, so students can learn more effectively.

It is also possible for students to use the fragmented time for learning English vocabulary, and this is one of the reasons why their performance can be improved rapidly using fragmented time.

2) The statistical analysis of the paired-samples t-test for achievement scores showed that the mean score of the post-test (20.53) was higher than the pretest (13.57), with a mean difference of (6.96). The standard deviations of the pretest and post-test for the sample group were (4.55) and (4.13), respectively. The mean score of the posttest was higher than the pretest. The higher mean score of the posttest indicated that Weibo media had a positive effect on improving students' academic performance in English vocabulary skill.

3) The highest and lowest scores of the pretest were (21) and (4), respectively. The highest and the lowest scores on the posttest were (26) and (12), respectively. The difference between these pretest and posttest scores led to the conclusion that the maximum score of the posttest was (5) points higher than the score of the pretest. The lowest score of the posttest was (8) points higher than the lowest score of the pretest.

4) For Most of the participants, 24 out of 30 participants scored 18 and above out of the total 30 points in the

posttest. In contrast, only 5 students scored 18 and above out of 30 in the pretest.

5) For all 30 students, all participants scored higher on the posttest than on the pretest. The improved scores ranged from 3 to 13 points.

The above quantitative data analysis revealed the improvement of students' scores in the posttest. Thus, the results of the study indicated that it was effective to improve the English vocabulary level of grade 7 Chinese students in Hubei Province, China through the use of Weibo media.

A five-point Likert scale was used to collect quantitative data concerning the students' satisfaction with using Weibo in learning English vocabulary. 1 strongly disagreed and 5 strongly agree. The questionnaire had 18 items divided into Part A for interest and motivation, Part B for engagement, and Part C for the efficacy of Weibo media on student learning. The questionnaire was administered to all 30 ($N = 30$) study participants. The survey results were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation). The mean scores were ranked from the highest at 4.21-5.00, high at 3.41-4.20, moderate at 2.61-3.40, low at 1.81-2.60, to the lowest at 1.00-1.80. The findings can be concluded as follows:

1) Half of the questionnaire items were rated at the "highest" level and the other half at "high" level. None of the items was rated as strongly disagreeable.

2) The findings of the descriptive statistical analysis of the questionnaire suggested that students had positive satisfaction with using Weibo in their English vocabulary learning. Most notably, none of the issues were marked as "strongly disagree," which provided strong proof of students' positive satisfaction with utilizing Weibo media in English vocabulary learning.

3) Most students also believed that utilizing Weibo consistently would give them a better grasp of the lexical and grammatical elements of the terminology.

Discussion

As noted above, the study found two key results. The first finding showed that the use of Weibo media increased the English vocabulary of Chinese students in Hubei Province, China. A second finding was that Chinese students in seventh grade showed positive satisfaction regarding the use of Weibo media to learn English vocabulary. The following discussion presented these findings in detail and explained how they addressed the research questions provided by this study.

The results of the study showed that using Weibo media to teach English

vocabulary courses improved students' performance in English vocabulary courses. The results of this study were also promising in that 24 of the 30 students scored 18 or higher out of a total score of 30 on the posttest. The mean score on the posttest (20.53) was at 6.96 points higher than the pretest (13.57). In addition, student number 21 showed the most improvement of 13 points by scoring 6 points in the pretest and 19 points in the posttest. Thus, the improvement in student performance indicated that the use of Weibo positively influenced the students' performance in the English vocabulary course. Thus, all of the above findings addressed the answers to the first research question of the study.

The results of the study also suggested that 60 per cent of the students considered that the Weibo set of courses was a pleasurable experience for them. According to (Zhu, 2016), Weibo media affected students' willingness to learn in the classroom and they were likely to have good memories. A study by (Zhang et al., 2013) found that more than 76 per cent of students believed that using Weibo for teaching English vocabulary lessons was effective at(in) boosting students' memory.

According to (Yin, 2011), English vocabulary learning must overcome the forgetting curve, and the presence of Weibo media offered students helpful review material to help them establish a consolidated memory.

Recommendations

Based on the findings and conclusions made from the study, the following recommendations are proposed:

1. Recommendations for Implementation

1) Using Weibo to boost the English vocabulary of seventh-grade Chinese students in Hubei Province is successful. Therefore, the usage of Weibo should be promoted in teaching English vocabulary in other schools as well.

2) It is advised that other English teachers can put attempt to use Weibo as an alternative learning approach to offer English vocabulary classes.

3) Weibo may be used in other topics as well as it gives a multitude of materials and can also be investigated to see if they have similar effects on student learning results. It can also be utilized as supplementary material to traditional courses.

2. Recommendations for Future Research

Considering some limitations of this study, the researcher suggests the following for further research.

1) This study was confined to 30 Chinese students in grade 7 in Hubei Province, China. Therefore, a comparable study may be undertaken in a bigger sample in a different region of China, which would be valuable for replication and serve to validate and ensure the trustworthiness of the conclusions drawn from this study.

2) This study was limited by time and was conducted over 6 weeks only. Therefore, further investigations over a longer length of time are necessary in order to acquire more accurate results.

3) Additional comparable research could be undertaken by integrating different schools located in different

geographical places within the country.

4) Similar research can be undertaken utilizing Weibo media for other English language skills. This may yield a variety of results and benefits.

All details of the research have already been presented. Before ending this part, it is evident that the application of Weibo media remarkably provided positive effects on students' English vocabulary skill and their satisfaction in learning English vocabulary. The application of Weibo media may be an alternative and innovative way of teaching and learning for English language teachers and students in China and everywhere. The benefits of its application seem to be immense and the use of Weibo media is likely to contribute to more effective teaching and learning of English vocabulary and other related fields of study.

REFERENCES

- Bruner, J. S. (1965). The growth of mind. *American Psychologist*, 20(12), 1007–1017. <https://doi.org/10.1037/h0023276>.
- Che, L. (2011). English teaching in the age of Weibo. *Hehe Journal*, 12(2), 1–6.
- Chen, H. Y. (2020). Exploring the Application of Associative Teaching Method in Middle School English Teaching. *English Picture Journal (Advanced Edition)*, 2(6), 4–9.
- Cooper, B., & Glaesser, J. (2012). Qualitative Work and the Testing and Development of Theory: Lessons from a Study Combining Cross-Case and Within-Case Analysis via Ragin's QCA. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 13(2). doi: 10.17169/fqs-13.2.1776

- Edmunds, C. K. (1919). Modern Education in China. **The Journal of International Relations**, 10(1), 62–86. <https://doi.org/10.2307/29738327>
- Hou, Y. (2017). Weibo Teaching in English Writing Based on New Media. **Journal of Heihe University**, 02(01), 151–153.
- Lee, C. H., & Sun, T. L. (2018). Evaluation of postural stability. **Journal of physiological anthropology**, 37(1), 1–16.
- Liu. (2014). A study on college English teaching strategies based on Weibo platform. **China Out-of-School Education**, S3(2), 5–7, <https://doi.org/CNKI:SUN:XWLL.0.2014-S3-475>
- Ma, L. (2005). The new English curriculum standard calling for teaching methods that are suitable for Chinese students. **Journal of Beijing Institute of Education**, 8(10), 103–106.
- Qian, X. (2009). Paying attention to each teaching link to stimulate students' interest in learning. **China after School Education**, 5(2), 1–7. doi: CNKI:SUN:XWLL.0.2009-05-059
- Su, Y. (2021). A study of high school English vocabulary and teaching in the context of self-media. **Campus English**, 001(003), 2–3.
- Tian, T. (2018). **Talk about the allocation of classroom time - Baidu Library**. Retrieved October 3, 2022, from wenku.baidu.com website: <https://wenku.baidu.com/view/553fa6e3e53a580216fcfe80?aggld=553fa6e3e53a580216fcfe80&fr=catalogMain>
- Wang, S. (2010). “Microwave oven” heating education—an analysis of the application of weibo media in education. **Modern Educational Technology**, 20(8), 95–97.
- Wang, Y., & Chiew, V. (2010). On the cognitive process of human problem solving. **Cognitive Systems Research**, 11(1), 81–92. <https://doi.org/10.1016/j.cogsys.2008.08.003>
- Wu, X. (2006). A test of constructivist theory on English language teaching. **Foreign Languages and Their Teaching**, 6(2), 33–35.
- Yin, J. (2011). A study of high school English vocabulary learning strategies under the new curriculum. **Journal of Xuzhou Normal University: Education Science Edition**, 3(2), 70–72.
- Yu, G. M. (2011). Weibo: An examination of a new communication form: Influence models and social applications. **People's Daily Press**, 3(6), 4–6.
- Yu, Y. (2013). An introduction to the application of weibo in education. **Science Education Guide: Electronic Edition**, 000(002), 11–12.

- Zhang, Y. (2014). Feasibility study of Weibo for teaching and learning. **Electronic Production**, **14**(2), 2–2. doi: 10.3969/j.issn.1006-5059.2014.14.064
- Zhang, T., Zhang, K., & Yang, X. (2013). Study on teaching of English words based on Weibo. *Software Guide*. **Educational Technology**, **12**(5), 41–42.
- Zhou, P. (2014). Application of multimedia in teaching English vocabulary in junior high school. **Changjiang University Journal**, **3**(9), 8–9. doi: CNKI:CDMD:2.1014.351327
- Zhu, X. (2016). The application of Weibo in junior high school English learning. *English Pictorial: Advanced*, **13**(1), 12–13.
-

THE EFFECTS OF TOTAL PHYSICAL RESPONSE SUPPLEMENTED WITH TEACHING PROPS ON THAI KINDERGARTEN 3 STUDENTS' CHINESE VOCABULARY KNOWLEDGE AND LEARNING BEHAVIORS

Tao Jiang* and Noparat Tananuraksakul

Master of Education Program in Bilingual Education, Suryadhep Teachers College,
Rangsit University, Thailand

*E-mail: tao.j62@rsu.ac.th

Received: 07-07-2022

Revised: 15-08-2022

Accepted: 24-08-2022

ABSTRACT

This article investigated the effects of Total Physical Response (TPR) supplemented with teaching props as the treatment on Thai kindergarten 3 students' Chinese vocabulary knowledge and learning behaviors at a public school in Nonthaburi, Thailand. Since their Chinese level was in the pre-production stage, one-group experimental design was adopted to test two hypotheses based on arguments that the treatment would provide them with comprehensible input and lower their anxiety. The experiment was conducted face-to-face in the classroom setting for four weeks during January and February 2022 with video recordings for the purpose of interrater reliability. One-Way ANOVA and SPSS version 21 used to analyze the findings from Chinese vocabulary knowledge tests confirmed the first hypothesis that the treatment could positively affect the students' knowledge, different at the statistical significance level of .041 ($P < 0.05$). The frequency distribution used to count the occurrence of their active learning behaviors from the video records also supported the second hypothesis.

Keywords: TPR, Teaching props, Chinese vocabulary knowledge, Learning behaviors

Introduction

Thailand has had close cooperation with China in economy, politics and culture since 1975, resulting in the largest number of Confucius Institutes founded to offer Chinese language and culture classes to one million Thai learners. The language has also been included as parts of the national curriculum for Thais to learn at school from kindergarten to higher education.

Despite the Thai governmental policy and support, Thai children in kindergartens lack Chinese vocabulary knowledge, and Yuan (2018) revealed such shortcoming due to a lack of standard Chinese textbooks, fewer suitable teaching aids, audiolingual teaching method and inadequate teaching hours per week. Since the solid foundation of vocabulary is crucial for second language acquisition in early childhood education, selecting teaching methods appropriate for kindergarten students' age and learning behaviors is needed.

Like many other nationalities' learning characteristics, Thai kindergarten students could not concentrate on their teacher's lesson for a long time as they were distracted easily, talkative with classmates and running around in the class. Total Physical Response (TPR) has been viewed suitable for young learners who are in the

pre-production or silent stage (Handayani & Amalia, 2021) because it requires teachers to verbally command their students to respond to the commands with their physical actions, which can engage them in the class. At the same time, the physical movements can create joyful and interesting learning classroom atmosphere, improve their understanding of words through the efficacy of comprehensible input and lower their affective filter (Bakhromovich, 2022), so they can grow vocabulary knowledge steadily to 500 words without speaking those words but do more physical response. TPR supplemented with related teaching props is also found to improve language learners' vocabulary knowledge.

The researcher, as a native Chinese teacher, shared similar experiences in teaching Chinese to Thai kindergarten 2 (K2) students at a public school in Nonthaburi in early 2021. He found that they could not master Chinese words in the class, for they tended to be passive, paid attention to his teaching for a short period of time and talked to their peers instead. To improve their little amount of Chinese vocabulary knowledge and passive learning behaviors when they moved up to kindergarten 3 (K3) in 2022, the researcher adopted TPR supplemented with teaching props

(i.e. wigs, toys, monster fish headgears, funny masks and glasses) that had vivid colors and images so as to catch their visual attention, make them laugh with fun and keep them engaging in learning in the class.

Research Objectives

This study aims to investigate the effects of the use of TPR supplemented with teaching props on:

- 1) Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge; and.
- 2) Thai K3 students' learning behaviors.

The subjects included a group of K3 students studying at a public school in Nonthaburi in early 2022, for the researcher was only assigned to teach this group. It consisted of 5 boys and 9 girls, whose age ranged between 4 and 5. Their Chinese competence was still in the pre-production stage, confirmed in the first week of data collection.

Literature Review

TPR and teaching props were used as a treatment in this study to improve Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge and learning behaviors. James Asher developed TPR based on Stephen Krashen's (1982) Input Hypothesis, which could

provide the students with comprehensible input through body actions and concurrently lowered their affective filters or anxiety making them happy with acceptance of language input. Similar to acquiring a first language, TPR emphasizes listening first and then speaking with attention to their understanding of the target language in a relaxing and natural classroom setting (Asher, 2007).

Enough comprehensible input can help language learners understand and master vocabulary of a new language better (Seidenberg & MacDonald, 2018) and once they understand what is being taught in the classroom, their affective filter is low or zero while their language learning performance is high due to their positive feelings with happiness and relaxation. Their left-right brains also start working together when being required to respond to commands with whole body movements, strengthening the memory clue between the learners and what they have learned and their long-term memories.

Psychologically, Liu (2018) posits that TPR's fun activities involved with physical movements and long-term memory are advantageous for extrovert and kinesthetic students but disadvantageous for the introvert. Teaching props widely used

in language teaching to young students were supplemented to overcome the disadvantage in this study, for they have interesting shapes with bright and various colors, good for directly stimulating their interest in learning, keeping their enthusiasm in learning and satisfying their' curiosity in learning. Moreover, He (2018), Xiao (2019) and Fan (2021) had positive findings when integrating TPR and teaching props into their Chinese classroom in Thai schools.

Since TPR involves “listening-doing actions-speaking” and its teaching techniques can be divided into four steps to improve the Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge and stimulate them to be active learners (see Table 1).

It was argued that the treatment would provide the Thai K3 students with comprehensible input and enjoyment to acquire Chinese vocabulary knowledge and become active learners. If they were active in learning, they had a smiley face, laughed, jumped, screamed excitedly, clapped their hands, put their hand up and ran in the class as the teaching methods stimulated their interest and enthusiasm. Passive learners, on the other hand, would sit still without any facial expression, do nothing, watch their surroundings or bow their head down.

Hypotheses

Two hypotheses were generated based on the related literature review:

Table 1 Four Steps of TPR teaching Techniques

Four Teaching Steps	Demonstration (Step 1)	Imitation (Step 2)	Practice (Step 3)	Application (Step 4)
The researcher as a teacher	Pronouncing words and doing corresponding actions	Pronouncing words and doing corresponding actions	Issuing the commands	Asking a student to give the commands
The Thai K3 students	Listening and observing the teacher's actions	Listening and imitating the teacher's actions	Doing the corresponding actions	Teacher with the rest of the students doing the corresponding actions

H1: TPR and teaching props could affect the Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge positively.

H2: TPR and teaching props could affect the Thai K3 students' learning behaviors positively.

Conceptual Framework

Since the students were in the stage of pre-production in Chinese, neither understanding the researcher's basic Chinese words they learned in K2 nor responding to his questions, one-group experimental design was adopted to investigate the effects of TPR supplemented with teaching props (an independent variable) on Thai K3 students' Chinese

vocabulary knowledge and learning behaviors (dependent variables).

Methodology

Research Instruments

A four-week lesson plan, video records, Chinese vocabulary knowledge tests, and behavioral observation forms were research instruments.

Lesson Plans The researcher developed a four-week lesson plan which implemented TPR and teaching props (i.e. wigs, toys, monster fish headgears, funny masks and glasses) to teach Chinese vocabulary related to the students' daily and school lives and chosen from this book "Growing Chinese" the school has used (see Table 2).

Table 2 List of Topics and Vocabulary to be Taught for Four Weeks

Time	Topics	Chinese Vocabulary
First Week	Class Language	1 st session: 起立 (stand up), 坐下 (sit down), 举手 (put your hand up) 2 nd session: 放手 (put your hand down), 拉手 (hold teacher's hand), 喝水 (drink water) 3 rd session: Reviews
Second Week	Daily Activities	1 st session: 起床 (wake up), 睡觉 (sleep), 刷牙 (brush teeth) 2 nd session: 洗脸 (wash face), 洗手 (wash hands), 吃饭 (eat) 3 rd session: Reviews
Third Week	Ball Games Instructions	1 st session: 拍球 (bounce the ball), 接球 (catch the ball), 扔球 (throw the ball) 2 nd session: 传球 (pass the ball), 捡球 (pick up the ball), 踢球 (kick the ball) 3 rd session: Reviews
Fourth Week	Physical Activities	1 st session: 跑 (run), 跳 (jump), 走 (walk) 2 nd session: 爬 (creep), 翻 (roll over), 蹲 (squat) 3 rd session: Reviews

Each week included three sessions, 50 minutes each session. The researcher gave the treatment during Sessions 1 and 2; in Session 3, he would review the previous two lessons and assess the students' Chinese vocabulary knowledge informally.

Through the processes of teaching, learning, reviewing and assessing, although he could speak Thai to a great extent, he mainly instructed in Chinese with a Thai homeroom teacher's assistance to maintain classroom order. See a sample lesson plan in Table 3.

Table 3 A Sample Lesson Plan

Topic: Classroom Language

Students: K3

Time: 50 minutes

Objectives: To enable the students to:

- 1) understand the meaning of these words, 起立 (stand up), 坐下 (sit down) and 举手 (put your hand up); and
- 2) say each word comprehensibly or fluently in Chinese.

Teaching Procedures:

1. Warm the students up with an activity by showing the students a magic game and asking them to guess what topic was about in Chinese and Thai. (3 minutes)
2. Ask the students to close their eyes and then the researcher puts a green monster fish headgear on his head. (2 minutes)
3. a) The researcher makes “stand up” action first and say it out loud for the students to listen to and observe;
 b) The researcher says the word and does the action. Then the students need to listen and imitate his action, but they are not forced to say the word immediately;
 c) The researcher issues the command to his students and they are required to physically respond to the command by doing actions;
 d) The researcher asks one student to stand in front of the class voluntarily to give the command to other students, who will need to physically respond to the command by doing actions. (20 minutes)
 (Sit down and put your hand up are taught by using the same four steps).
4. Practice
 The researcher asks the Thai home room teacher to physically respond to the Chinese words by doing actions. If the researcher gives the command with a low voice, then the home room teacher needs to repeat the command loudly with physical responses. There is an example to show the students. After this, the students will do this practice with the researcher. (25 minutes)

Video Records

During the four-week lesson plan, a video recorder was used to record the processes of teaching, learning and assessing from the beginning to the end. The records were also employed for the purpose of interrater reliability of the students' Chinese vocabulary knowledge and learning behaviors.

Chinese Vocabulary Knowledge Tests

Four different tests were made based on the four-week lesson plan to assess the students' Chinese vocabulary knowledge weekly. Each test had two parts. The first part checked their understanding of six Chinese words' meanings while

the second checked their pronunciations of those words. If they could physically respond to the researcher's six commands, then they would be marked one point for each command or without any point if doing nothing. If they could say the words according to six pictures in Chinese comprehensibly or fluently, they would be marked one point for each picture, 0.5 point if they could say a certain part of the words in Chinese correctly or zero if saying nothing. The scoring rubrics were shown in Table 4. To prevent any bias, the researcher invited a native Chinese colleague to assess the students' Chinese vocabulary knowledge through watching the video records.

Table 4 The Scoring Rubrics of the Chinese Vocabulary Knowledge Tests

Part 1	Descriptions
0 point	Students could not physically respond to any of six commands.
1 point	Students could physically respond to one command accurately.
Part 2	Descriptions
0 point	Students say nothing according to the six pictures.
0.5 point	Students could only pronounce Chinese vocabulary partly.
1 point	Students could pronounce Chinese vocabulary comprehensibly or fluently.

Behavioral Observation Form

The researcher used this form, designed based on the four teaching steps of TPR, to observe and record each student's learning behaviors during each step through the video records. Another Chinese colleague also did the same in his own time.

Validation of Research Instruments

All the research instruments were validated by three experts; one of them was competent in Chinese. The item objective congruence (IOC) of the research instruments was +1, which means all of them were acceptable and valid.

Data Collection

After the approval of the University Ethics Review Board, two consent letters were sent to the students and their parents

who then permitted the experiment, and the letter of placement was successfully accepted by the target school. After that, this experimental research was conducted face-to-face in the classroom setting during January and February 2022, following the four-week lesson plan with video recording.

Data Analysis

To test the first hypothesis, data collected from the four Chinese vocabulary knowledge tests were firstly scored and interpreted based on the criteria adapted from Roduta Roberts and Gotch (2019) in Table 5. Then one-way ANOVA was used to compare their mean scores to determine if there were statistically significance differences between those means, using SPSS version 21.

Table 5 Interpreting Criteria of Chinese Vocabulary Knowledge Tests Scores

Number of Questions Answered Correctly	Number of Questions (Degree of Acquiring Chinese vocabulary knowledge)
10-12	very well
7-9	well
4-6	moderately
1-3	slightly

To test the second hypothesis, a frequency distribution was used to count occurrence of active learning behaviors from the behavioral observation forms during the four-week lesson plan and interpreted based on the criteria adapted from Xiao, Cao and Peng (2020) in Table 6.

students 6, 8, 9, 10, and 14 scored higher as a second best. Student 7 regressed to the moderate level, and students 12 and 4 had the same score.

In Week 3, students 2 and 3 remained the top. Students 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14 kept getting the second top scores.

Table 6 Interpreting Criteria of Learning Behaviors of Four weeks

Frequency	Descriptive Rating	Meaning
12	Always	Highly active
6-11	Mostly	Moderately active
1-5	Seldom	Slightly active
0	Rarely	Passive

Research Results

1. Data collected from 14 Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge tests were analyzed to test the first hypothesis. From Table 7, all the students acquired Chinese vocabulary knowledge with different levels in the first week. Out of 12 marks, students 2 and 3 received the top score, students 1, 5, 7, 11 and 13 earned the second highest score, students 6, 8, 9, 10, 12 and 14 scored moderately, and only student 4 scoreñ slightly. In Week 2, students 2 and 3 remained in the top. Students 1, 5, 11 and 13 stayed in the second highest scores while

Students 4 and 12 also scored the same as Weeks 1 and 2 while students 1, 7 and 8 made progress. In Week 4, students 1, 2, and 3 remained the top scores. Students 5, 7 and 10 improved to the top scores. Students 6, 9, 11, 13 and 14 remained the second top scores. Student 8 regressed to the second top scores. Student 4 and 12 scored the same as Weeks 1, 2 and 3. In sum, two students received top scores every week, nine students progressed after Week 2, one student improved in Weeks 3 and 4, and two students never made any progress.

Table 7 Chinese Vocabulary Knowledge Tests Scores from Week 1 to Week 4

Student No.	1 st week score	Acquiring the knowledge	2 nd week score	Acquiring the knowledge	3 rd week scores	Acquiring the knowledge	4 th week scores	Acquiring the knowledge
1	8	well	9	well	10	very well	11	very well
2	10	very well	10	very well	11	very well	10	very well
3	10	very well	11	very well	11	very well	10	very well
4	2	slightly	3	slightly	3	slightly	3	slightly
5	7	well	8	well	8	well	10	very well
6	4	moderately	7	well	9	well	8	well
7	7	well	6	moderately	7	well	10	very well
8	5	moderately	8	well	10	very well	9	well
9	6	moderately	7	well	9	well	9	well
10	6	moderately	8	well	8	well	10	very well
11	7	well	8	well	7	well	9	well
12	4	moderately	6	moderately	4	moderately	6	moderately
13	8	well	9	well	7	well	9	well

When comparing the students' four-week mean scores: 6.43, 7.64, 8 and 8.79 as shown in Table 8, the significant value was .041, (p -value > 0.05). The results showed

statistically significant differences indicating the positive effect of the treatment on their Chinese vocabulary knowledge.

Table 8 The Comparison of the Four-Week Tests' Mean Scores

	1 st week scores	2 nd week scores	3 rd week scores	4 th week scores
Mean	6.43	7.64	8	8.79
Std. Deviation	2.24343	1.94569	2.28709	2.04483
Sig. (2-tailed)	.041			
Significance Level (p): < 0.05 (significant)				

2. Data collected from observing those 14 Thai K3 students' learning behaviors through the video records were analyzed to test the second hypothesis. From Table 9, students 1, 2, 3, 5, 11 and 13 were highly active in learning from Week 1 to Week 4; students 6, 8, 9, 10 and 14 started to be highly active in Week 2 onward; student

7 was highly active every week except Week 2; students 4 and 12 remained slightly active every week. It can be said that all students were active learners with different degrees, and it appeared that the students' learning behaviors were in line with their acquired Chinese vocabulary knowledge.

Table 9 The Frequency of the Four Weeks' Learning Behaviors

Student No.	The frequency of active learning behaviors during the four teaching steps of TPR				Interpretation (active learning)			
	Week 1	2	3	4	Week 1	2	3	4
1	1	1	1	1	Highly			
2	2	2	2	2	Highly			
3	3	3	3	3	Highly			
4	4	4	4	4	Slightly			
5	5	5	5	5	Highly			
6	6	6	6	6	Slightly	Highly		
7	7	7	7	7	Highly	Slightly	Highly	
8	8	8	8	8	Slightly	Highly		
9	9	9	9	9	Slightly	Highly		
10	10	10	10	10	Slightly	Highly		
11	11	11	11	11	Highly			
12	12	12	12	12	Slightly			
13	13	13	13	13	Highly			
14	14	14	14	14	Slightly	Highly		

Results Conclusion and Discussion

H1: TPR and teaching props could affect the Thai K3 students' Chinese vocabulary knowledge positively.

The results confirmed the first hypothesis with statistically significant differences at .041 ($P < 0.05$). After giving the treatment in Week 1 to all 14 Thai K3 students who were in the pre-production

stage in Chinese, two of them acquired Chinese vocabulary knowledge very well, five acquired well, six moderately acquired, and one slightly acquired. It can be said that TPR supplemented with teaching props in this study allowed enough comprehensible input to help them acquire the words of a new language at different levels in such a short period of time.

During Weeks 2 and 4, the number of students who acquired very well and well increased from 2 to 6, and 5 to 6, respectively. Once they constantly accepted comprehensible input, they began to understand what was going on in the class, take part and learn successfully (Guan, 2012). Furthermore, their left-right brains worked together through multiple body actions, and the muscle memories formed by their physical responses could help them with long term memory. One student had regression with a moderate-scored level in Week 2 probably because this week's teaching topic was not attractive to him, pointed out by Che (2019) that uninteresting topics would lose some young children's attention and desire to learn and lower their learning performance. Two students' Chinese vocabulary knowledge remained the same throughout the experiment perhaps because they were introverted as Zhang (2019) clearly explained that TPR did not work very well for this type of language learners.

The above findings were supported by Zainudin's (2018) study in that TPR was a good teaching method to enhance young children's second language vocabulary and TPR was suitable for kindergarten students who were in the pre-production or silent stage to learn any target language

vocabulary. Shang and Yang (2014) additionally proposed that TPR could attract young children's attention well while improving their vocabulary knowledge.

H2: TPR and teaching props could affect the Thai K3 students' learning behaviors positively.

The results confirmed the second hypothesis since all 14 students were active in learning after giving them the treatment during Week 1 and Week 4. Six of them stayed highly active throughout the treatment while five others began to engage with the activities highly after the first week. It was obvious to identify those six students as kinesthetic learners as they always moved around in the class (Putri, 2016), and physical responses to the researcher's commands made them feel free and joyous turning them to active learners in the Chinese classroom. They may also become familiar with the teaching techniques.

One student had regression and was only slightly active in learning in Week 2 because he seemed to lose interest in the teaching topics, similar to Tang's (2021) argument that sometimes the teaching topics or the content could not stimulate their imagination, curiosity and desire, which led to passive learning behaviors. At the same time, two students remained slightly

active in all four weeks because they were introvert who tended to keep themselves in their own space, prefer to be quiet and learn passively (Ai, 2017). It could be said that different teaching props with colorful and exaggerated funny images which supplemented TPR could decrease negative effects of this teaching method on these two introverts, for they were not passive in any week but stayed slightly active in learning every week.

The above findings were supported by He (2018), Xiao (2019) and Fan (2021) because their studies showed that TPR supplemented with teaching props could improve young Thai students' Chinese vocabulary and stimulate them to actively learn the language. Their props included balls, simple objects and dolls with some games. In this research, the teaching props were wigs, toys, monster fish headgears, funny masks and glasses, aiming to create some joy and excitement during each lesson. Different tones of voices were also used to give the commands and then all kinds of toys were offered to the students to help them take part during the treatment. The results also indicated a relationship between their learning behaviors and

Chinese vocabulary knowledge in a manner that the students who were active in learning in the classroom would acquire the knowledge better than those passive learners. In line with Yue (2016), language learners' active learning behaviors and achievements are mutually affected.

Recommendations

Although TPR supplemented with teaching props in this research was only conducted with one group of Thai K3 students at a public school for a four-week period of time, the findings revealed positive effects on their knowledge in Chinese vocabulary and learning behaviors. It is recommended that non-native and native Chinese teachers in a similar context extend the experiment to K1 or K2 students with a longer period of time or covering an entire term if there is no time constraint. The teachers can also try out this technique with vocabulary in other parts of speech e.g. adjective and noun. If their students appear to be introverted or pay less attention to learning in the class, the teachers can consider using teaching props that are colorful, vivid and funny.

REFERENCES

- Ai, F. (2017). Exploring the disturbance of introverted personality on students' achievement and life. **Cathay Teacher**, 14, 21.
- Asher, J. (2007). **TPR: After forty years, still a very good idea**. Retrieved from <https://www.scribd.com/document/465360823/Asher-2007-TPR-After-forty-years-still-a-very-good-idea> [2022, 1 June.]
- Bakhromovich, A. D. (2022). Using Total Physical Response For Physical Culture Students. **Web of Scientist: International Scientific Research Journal**, 3(5), 380-385.
- Che, M. M. (2019). A New Style of Teaching Scene to Promote Children's Deep Learning: Based on the Perspective of Teaching and Learning. **Journal of Guizhou Education University**, 35(7), 80-84.
- Fan, Y. (2021). **A study on the application of Total Physical Response in teaching integrated Chinese classes in Thai elementary schools**. (Master thesis). XI'AN SHIYOU University, XI'AN, XSYU.
- Guan, P. (2012). The Application of the "Affective Filter Hypothesis" in Teaching Chinese as a Foreign Language. **Foreign Languages and Literature**, 7, 214-216.
- Handayani, V., & Amalia, T. Z. (2021). Teaching English for Young Learners by Non-English Teachers in English Course. **Britania Journal of English Teaching**, 4(2), 63-72.
- He, E. N. (2018). **The Teaching Exploration of "Acting and Speaking Synchronously" Total Physical Response-Takes Phaiboovittaya School as an Example**. (Master thesis). Guangxi Normal University, Guilin, GXNU.
- Krashen, S. (1982). **Principles and practice in second language acquisition**. Oxford: Pergamon Press.
- Liu, F. (2018). Reflections on the TPR Teaching Method in the English Classroom. **Education Modernization**, 5,(38), 131-135.
- Putri, A. R. (2016). Teaching English for Young Learners Using a Total Physical Response (TPR) Method. **Edulingua: Jurnal Linguistik Terapan dan Pendidikan Bahasa Inggris**, 3(2), 15-21.
- Roduta Roberts, M., & Gotch, C. M. (2019). Development and Examination of a Tool to Assess Score Report Quality. In **Frontiers in Education**, 4, 20.
- Seidenberg, M. S., & MacDonald, M. C. (2018). The Impact of Language Experience on Language and Reading. **Topics in Language Disorders**, 38(1), 66-83.

- Shang, Y. T., & Yang, H. (2014). The Use of Total Physical Response (TPR) Approach in Chinese language teaching to Indonesian Young Children. **Journal of South China Normal University (Social Science Edition)**, 2, 130-135.
- Tang, Y. B. (2021). Research on the Use of Theme-based Situational Teaching Model in Early Childhood Education-Themed activities on Guangfu culture as an example. **Policy & Scientific Consult**, 20, 129-130.
- Xiao, Y. J. (2019). **The Use of Total Physical Response in Primary Chinese Language Classes in Thai Church Chinese Schools**. (Master thesis). Guangxi University, Nanning, GXU.
- Xiao, Y., Cao, Z. P., & Peng, W. L. (2020). Interpretation of Children's Learning Behaviors in Area Games from the Perspective of Schema Theory. **Journal of Shaanxi Xueqian Normal University**, 36(6), 36-42.
- Yuan, L., (2018). Exploration in Class Activities of Chinese Teaching for Thai Children. **Journal of Guangxi Science & Technology Normal University**, 33(3), 65-72.
- Yue, H. (2016). The exploring of the use of Total Physical Response of English teachers in teaching English to kindergarten students. **Journal of Ezhou University**, 4(23), 72-74.
- Zainudin, A. (2018). TPR: The Old but Gold Strategy in Enlarging Young Learners' Vocabulary. **LINGUA: Jurnal Bahasa dan Sastra**, 18(2), 119-124.
- Zhang, H. W. (2019). The Implementation Dilemma and Response Strategy of Total Physical Response Method. **Modern Communication**, 18, 184-186.
-

THE APPLICATION OF MOOC FOR CAREERS GUIDANCE OF YEAR 3 UNIVERSITY STUDENTS IN HEILONGJIANG PROVINCE, CHINA

Mingxue Li* and Nipaporn Sakulwongs

Department of Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*E-mail: mingxue.l63@rsu.ac.th

Received: 11-05-2022

Revised: 20-09-2022

Accepted: 21-09-2022

ABSTRACT

This mixed methods research aimed to compare Year-3-university students' learning achievement before and after the use of MOOC and examine their attitude towards the use of MOOC in a Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China. The sample group consisted of 30 students enrolling in a Careers Guidance course in Academic Year 2021. Quantitative data and qualitative data were collected applying four lesson plans, pretest, posttest, questionnaire, and focus group interview. The quantitative data were analyzed using mean, standard deviation as well as Paired Sample T-Test. The qualitative data were analyzed using thematic analysis.

The results showed that after the use of MOOC, the students' posttest score ($\bar{X} = 52.20$, $SD = 13.21$) was higher than the pretest score ($\bar{X} = 35.67$, $SD = 14.04$), resulting in the significant mean difference of 16.53 points. The data from the questionnaire revealed that the average mean score of all items was rated at a high level ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.74$). The students' responses from the focus group interview suggested that the students had a positive attitude towards the use of MOOC in a Careers Guidance course. Therefore, the use of MOOC contributed to an alternative effective way of teaching and learning a Careers Guidance course in the university in China.

Keywords: MOOC, Careers Guidance courses, Students' learning achievement, Students' attitude

1. Introduction

1.1 Background and Rationale of the Study

At present, Chinese educational institutions have also invested in large-scale online open courses, and a large number of online education course projects have emerged. After the national high-quality courses and university online open courses, Chinese universities have also planned to launch their MOOC courses at Peking University, and in 2012, the Shanghai University Course Alliance realized the exchange of high-quality courses among Shanghai universities and students can obtain school-recognized certification. In 2012, the Shanghai University Course Consortium also realized the exchange of high-quality courses among Shanghai universities and could obtain credits recognized by the schools.

In May 2013, Tsinghua University and Peking University joined the edX learning platform at the same time, and in July, Shanghai Jiao Tong University and Fudan University signed a contract with Coursera to join the MOOC platform. At the same time, Tsinghua University, Peking University, Fudan University, Zhejiang University, Tongji University, Dalian University of Technology, and Chongqing University jointly established a Chinese MOOC

network, and five transportation universities, including Shanghai Jiao Tong University and Hsinchu Jiaotong University, jointly launched an online learning consortium as their open course learning platform and provided free learning opportunities to Chinese learners, and in September, the East-West University Course Consortium will be open to the public. MOOC is developing rapidly in China (Cai, Wang, & 2012).

A Massive Open Online Course (MOOC) is an online course for the general public that allows people to study online through the Internet.

The design and participation in MOOC is similar to that of college and university classes, but MOOCs do not generally require credits in the same way that students who pay for school do. Nonetheless, the rewards of learning may be evidenced through certificates.

The one used in my experiments is a live mooc, which has many features. Students are free to choose when and where they want to study, the courses are valid for anyone, students can repeat them, there are many resources for the courses, and students can watch courses by different teachers.

Students can watch it anytime and anywhere when they have a computer or cell phone. Because employment is usually ongoing, watching at any time

can be a good way for students to review knowledge, such as interview questions, what they need to do.

Through the teaching of the Careers Guidance courses, college students not only gain a basic understanding of the characteristics of career development, a clearer understanding of their own strengths, the characteristics of their major, and the social environment, but also gain an understanding of the current employment situation and policies and regulations.

Generally, in the school's Careers Guidance courses, students are required to master the ability of self-awareness, the ability of information gathering and planning their own career, the ability of job interviews, etc. Through the course, students will also improve various general skills, such as communication skills, problem-solving skills, self-management skills, and interpersonal skills (Chen and Ben 2017)

Traditional offline classroom Careers Guidance teaching often has had many problems, the most prominent of which is the difference between the classroom content and the actual objective environment. Of course, since the social environment is constantly changing and the teaching materials in schools cannot keep pace with the speed of social changes,

the problem of content lagging behind will occur. For example, it has become popular to use apps on phones for resume submission, while school textbooks still teach students to go to the job market for resume submission.

From this perspective, MOOC may be an excellent way to address the issue of offline career guidance classes. To begin with, MOOC will be enormous online classrooms with often updated course materials, allowing schools to select the most relevant course for current students to use as teaching material. This can assist students in comprehending the job climate and policies of different regions, which can serve as a reference for students interested in working in other locations. While MOOC may reduce communication between students and professors, career guidance courses demand more employment information and the most up-to-date and detailed employment information. MOOC can also be an excellent way to address this concern. Zhang (2017) say that standard online career counseling courses don't include any of these things.

1.2 Research Objectives

1. Improvements in Careers Guidance achievement through MOOC.

2. The Year 3 university students' have a positive attitude towards

the use of MOOC in a Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China.

1.3 Research Questions

1. Would the Year 3 university students' learning achievement in Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China be higher after the use of MOOC?

2. How would Year 3 university students' attitude towards the use of MOOC in a Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China be like?

2. Literature Review

2.1 The development of careers guidance in China

In 1999, the Chinese government approved the Ministry of Education's Action Plan for the Revitalization of Education for the 21st Century, which established a system for the employment of university graduates. Because of the expansion of university education in terms of enrolment, the issue of employment of university students has become increasingly critical. There has been much discussion of the necessity and feasibility of Careers Guidance courses in order to serve the employment needs of college students and has enormously promoted the construction and development of Careers Guidance courses for colleges based on this study (Zhou, 2009).

2.2 Concept of Careers Guidance

Careers is a continuous process, and Careers Guidance has begun to be implemented throughout the university study of Careers. The implementation of the curriculum is gradually becoming full-fledged, mainly in the sense that the teaching of Careers Guidance courses begins to run through the entire university study process, combining the characteristics, problems, and individual differences of college students of different ages, and continuously carrying out targeted guidance. Additionally, it is beginning to penetrate into many other aspects of study through the teaching of various disciplines, student education activities, and university management (Ma 2009).

MOOC

In the traditional teaching process, the information is limited to the teacher's voice, the textbook, and the blackboard. The amount of information is small. While the MOOC can use the relevant content and principles in the form of text, animation, short films, and other graphic and realistic and vivid performances, students accept it to save time and effort. In addition, the discussion of problems in the classroom can also be made more reliable by inviting relevant experts to discuss them on the internet (Yao, Sun, Wu, Wang, &

Shang, 2011). Therefore, students can also learn more about employment and the information sources will be more abundant. In this experiment, a MOOC in the form of a live broadcast will be used, allowing students to study both during the live broadcast and to replay the classroom videos for re-study at any time after the class, and assignments for the course will be available online.

2.3 MOOC as a New Medium for Careers Guidance Courses

MOOC allow students to break through geographical and time constraints and participate in student-student and student-teacher communication as equals. Because it is online, it avoids the shyness of some introverted students. Because of the comprehensive coverage of the internet and a large number of participants, students can learn from the merits of others on a broader scale. This will be very helpful for students' employment because employment often means experience, and a lot of communication can help students grasp a lot of experience quickly (Zhou and Zhang 2018).

The introduction of MOOC has made it possible to teach in categories. College students have different job-seeking intentions; some want to take

civil service exams, and others want to work for companies. Different types of units require different abilities from job seekers. With various practical constraints in Careers Guidance classes, traditional teaching methods can only be explained in the classroom, making it difficult to provide accurate and in-depth Guidance to students with different job search intentions (Fan 2017). Students are not interested in content other than their job search intention during the lecture, and class participation is low, which affects the overall atmosphere of classroom teaching. Using MOOC teaching can modularize the lecture content and explain in-depth online the requirements of different types of units for job applicants and the corresponding interview skills, achieving more targeted education (as cited in Zhao, 2018).

2.4 Standards of Careers Guidance in China

According to the Chinese National Standards Announcement No. 11 of 2017 issued by the Chinese National Standardization Administration, the published Specification for Careers Guidance Services for College Graduates (2017) outlines that graduates in their fourth year of college will demonstrate that they can:

Careers Planning

1. Understand the meaning of a Careers.
2. Mastering the characteristics of a Careers.
3. Develop your own Careers plan.
4. Develop a strategy for your own Careers development.

Self-awareness

1. Students recognize the professional personality of the self.
2. Students evaluate their own professional competencies.
3. Students determine their own position in life.

Occupational environment

1. Master the characteristics of your field of study.
2. Students master the characteristics of their intended Careers.
3. Students understand the relationship between their professional role and their life role.
4. Students take control of their current employment environment.

Pre-job search preparation

1. requires a Careers program.
2. Ask students to list the factors that affect their Careers.

3. create a resume of your own.

4. Develop a Careers plan for your next three years.

5. Students design a virtual interview among themselves and each experience as an examiner and interviewer, respectively.

2.5 MOOC Selecting Criteria

content

Certain teaching objectives and specific teaching requirements apply to each unit, topic, and project in the teaching process. To achieve different teaching objectives, we need to use different media to transmit teaching information, such as explaining the current employment environment. It is difficult to speak clearly with plain text or language, it is much better to use graphics or images, and it is clearer to show data with statistical charts (as cited in Wu & Tan & Song, 2017). So, when choosing MOOC course content, think about what students need, like their job direction, their job location, their job type, and so on. Then, choose MOOC courses that meet those needs in the best way possible.

Age and student interest

The MOOC course chosen because of its pedagogical purpose must be interesting to the students. The age of

the students is about 19 to 22 years old. So the course content needs to be engaging enough, and more importantly, it needs to have very clear steps to follow and be practical. Since the Careers Guidance course is for graduating college students, the course content must have detailed instructions to assist students in learning how to get a job and plan for their future. Students will only be interested in the course if it is necessary for them.

Classroom time control

It is best to limit a MOOC to 50 minutes in order to maintain students' attention and enthusiasm. As a course on Careers Guidance, it is much more important that students practice than just watch the MOOC video. This is why the course needs to point out steps that students can take to practice and get more involved in the practice of work more.

Identifying the employment needs of students

The employment needs of each student are inconsistent, so in determining the employment needs of students, much depends on the needs of each individual student and the objective conditions of the current area of employment. Therefore, when selecting a MOOC for teaching, it is important to choose the appropriate topic based on the needs of the students.

2.6 Cognitive Theory of Multimedia Learning

The cognitive theory of multimedia learning was proposed by Richard E. Mayer, a contemporary American educational psychologist and cognitive psychologist, in his book *Multimedia Learning* and proved to be correct and scientific through numerous psychological experiments. Richard believed that multimedia information designed with the way people think in mind is more likely to produce meaningful learning than multimedia information that is not designed with the way people think in mind. Richard argues that multimedia messages designed in accordance with the way people work are more likely to produce meaningful learning than multimedia messages that are not designed in accordance with the way people work (Liu, Zhao, Chai, & Xu, 2007). Simply put, multimedia instruction has a richer delivery medium than traditional instruction and therefore has a more positive impact on the process of learning. The main means of teaching in this study using MOOC is part of multimedia teaching and learning.

2.7 Conceptual Framework of the Study

In this study, there are two variables; Independent variable and dependent variables. MOOC teaching video

was the independent variable. Students' learning achievement in Careers Guidance Courses and Students' attitudes toward using MOOC for Careers Guidance Courses were the dependent variables

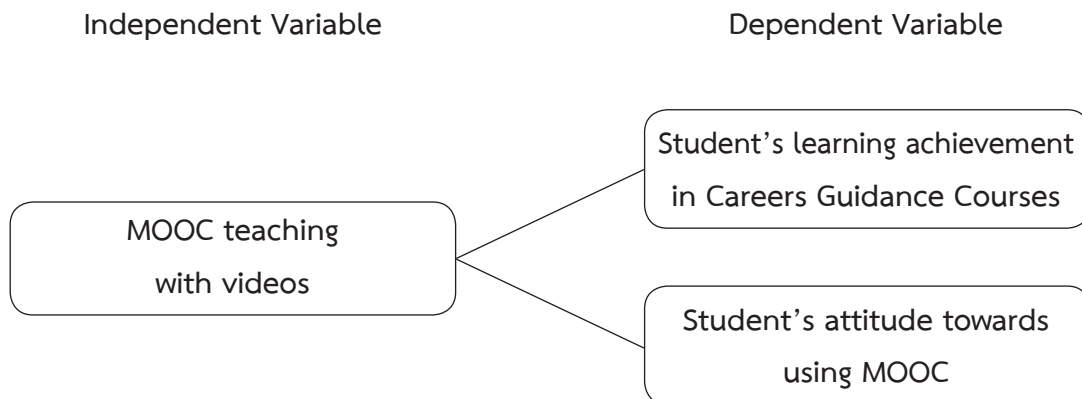

Figure 1 Independent Variable and Dependent Variables

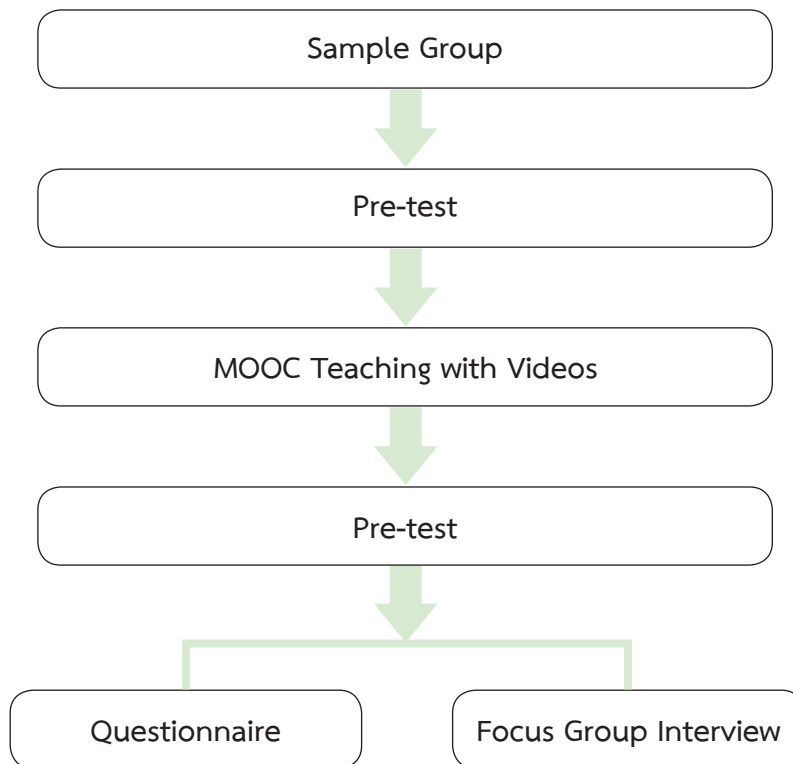

Figure2 Illustration of Research Design

3. Research Methodology

3.1 Research Instruments

This experiment will use the China University MOOC website (icourse163.org), which has been developed by the Chinese government and is free for any school, institution, or individual to use for learning purposes. I will be using this site for teaching.

In this thesis, the study was conducted by collecting quantitative and qualitative data. Quantitative data include pretest and posttest, questionnaire. Qualitative data included focus group interviews. The data were analyzed in three different methods, all of which are in line with the two study objectives.

3.1.1 Lesson Plans

The researchers developed four 100-minute lesson plans for one month (1 lesson plan = 2 sessions). A sample group of 30 students was instructed twice per week over eight sessions. Lesson themes were determined by the educational level of the sample group and the course materials. Before delivering the lectures to the sample group, the researcher received approval from the professors of the relevant disciplines.

3.1.2 Achievement Test

For the pretest and the posttest, students required 60 points out of

a possible 100 points to pass the course. In addition to 40 multiple-choice questions (each worth two points; a total of 80 points), there were also 4 short answer questions (5 points per question; a total of 20 points).

3.1.3 Questionnaire

A questionnaire consisting of 15 statements, rated on a five-point Likert scale, was administered to examine the students' attitude towards the use of MOOC for careers guidance. Each statement was rated on a Likert scale from 1 to 5. The statements were classified into three broad categories: interest, course outcomes, and the effectiveness of MOOC to improve the quality of learning.

3.1.4 Focus Group Interview

Researcher developed six questions to assess how students were using MOOC in the career guidance classes. In this focus group interview, questions were divided into three broad areas: student interest and motivation, attitudes towards using MOOC for education, and the quality of the course.

3.2 Validity and Reliability

The validity of the research tool was verified by three experts, a professor from Rangsit University in Thailand, and two experienced Chinese English teachers. The index of item objective congruence (IOC) was calculated by using a statistical formula.

All instruments in this study were validated and rated by the experts as higher than 0.67, which indicates that the items were effective for the study. The IOC lesson plans were rated as +1. The learning achievement test questions were rated as 0.985. The questionnaire was rated as 0.978. The focus group interviews were rated as +1.

To check the reliability of the achievement test, the researchers had 30 students take a pilot test with the same questions as the achievement test in the study. The Kuder-Richardson formula (KR-20) was used to check the reliability coefficient of the learning outcome test. The KR-20 coefficient obtained was 0.77, which is greater than 0.70. Therefore, the test item was reliable.

3.3 Participants

The target population of this study consisted of 90 Year3 students from three classes in the University in Heilongjiang Province, China. They ranged in age from 19 to 22 years old with mixed genders and Careers Guidance achievement. The researcher used a clustered random sampling method to select one class (N = 30 students) from a population of three mixed-ability classrooms of Year 3 university students. The sample included the students with mixed genders and abilities in Careers Guidance achievement.

3.4 Data Collection Procedures

3.4.1 Experiments and methods of data collection

The pretest, posttest and questionnaire will be conducted offline and all students will take the exams in the classroom. The exam papers and questionnaire will be personally marked by the teacher after they have been collected.

3.4.2 Approval and Ethics Consideration

Based on ethical considerations, the researcher submitted the letter of approval to the Ministry of Education (MoE) for authorization to conduct the study in the academic year 2022. After receiving an official letter of approval, the researcher was assigned to the District Education Officer (DEO). The researcher obtained the letter from the district education officer and requested approval from Heihe University, Heilongjiang Province.

Participants were also informed of study objectives prior to implementing the strategy. Additionally, study participants must sign consent documents to protect their legal and moral rights. As study participants were under 18, their parents countersigned the consent forms.

4. Results

The following discussion intends to present the findings in detail according to research objectives.

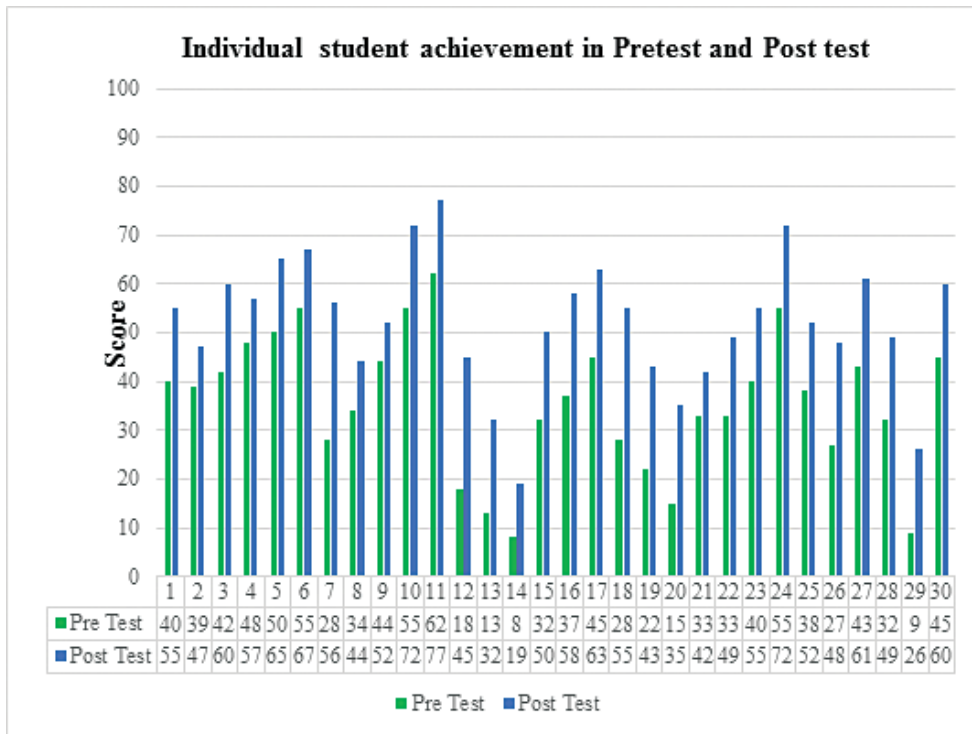
4.1 Learning Achievement

The results of the study showed that using a MOOC to teach a Careers guidance course improved students' learning performance. The results of this study were also promising in that 18 of the 30 students scored 50 or above out of 100 on the posttest. The mean score on the pos-test ($\bar{X} = 52.20$) was 16.53 points higher than the pretest ($\bar{X} = 35.67$). In addition, a significant score difference was achieved by student number 8. This student scored 28 points in the pretest and 56 points in the posttest, an improvement of 28 points. Thus, the improvement in student performance indicated that the use of the MOOC had a positive impact on student performance in the Careers Guidance course. Thus, all of

the above findings were reliable answers to the first research question.

4.2 Questionnaire

A five-point Likert scale was used to collect quantitative data on students' attitude towards the use of MOOC in Careers Guidance classes, where 1 represented strongly disagree and 5 represented strongly agree. The questionnaire contained 15 items divided into three parts: Part A: Achievement-related items, Part B: Course-related items, and Part C: MOOC-related items. The questionnaire was given to all 30 participants. In the analysis of the survey results, descriptive statistics (mean and standard deviation) was used. In the mean score interpretation, 4.21-5.00 was in the highest level, 3.41-4.20 was the high, 2.61-3.40 was the moderate, 1.81-2.60 was the low, and 1.00-1.80 was the lowest, respectively.

As shown in Table 1, the mean scores and standard deviations reflected students' responses of Part A, Achievement-related items. The highest mean score 3.60 was rated for Item 3, "Has your career planning level improved?" which fell within the range of a five-point Likert scale

indicating a "High" level. While the mean scores of Items 2 and 5 were relatively low, the interpretation of the mean scores showed that students rated Part A of the questionnaire, Achievement-related, as High (Mean = 3.43).

Table 1 Mean and Standard Deviation (SD): Part A- Achievement-related (N = 30)

No.	Part A- Achievement-related	Mean	SD	Interpretation
1	Has your employment level increased?	3.40	.770	Moderate
2	Has your interview level improved?	3.37	.718	Moderate
3	Has your career planning level improved?	3.60	.724	High
4	Has your workplace communication level improved?	3.43	.817	High
5	Did you have an optimistic mindset about the employment situation before that?	3.37	.850	Moderate
	Average	3.43	.776	High

Below is Table 2, which shows the mean and the standard deviation of the student's scores for Part B: Course-related items. Based on the data, Item 8, "Would you recommend this course to a classmate, a friend, or an underclassman?" was rated with the highest mean score of 3.57; Item 10, "How did you like the pattern of different

teachers teaching different chapters?" was rated the lowest mean score of 3.33. The average mean score of this part was 3.47 which still fell within the "High" range. Therefore, this was evident that the students had positive attitude towards the use of MOOC on their achievement on the Careers and Guidance course.

Table 2 Mean and Standard Deviation (SD): Part B-Course-related (N = 30)

No.	Part B - Course-related	Mean	SD	Interpretation
6	Your overall evaluation of the class.	3.47	.681	High
7	Did the class serve as a career guide for you?	3.47	.776	High
8	Would you recommend this course to a classmate, friend, or underclassman?	3.57	.626	High
9	Did you find the lesson on employment planning in this course useful?	3.53	.730	High
10	Did you like the pattern of different teachers teaching different chapters?	3.33	.547	Moderate
	Average	3.47	.672	High

Table 3 below illustrated the mean scores and standard deviations of Part C, students' attitudes towards MOOC-related items. The majority of students affirmed that the MOOC was helpful in improving their careers guidance course grades. The mean score of 3.43 was at the "High" level. Item 11, "Did you like multimedia teaching?" was rated with the highest mean score of 3.53

whereas Item 15, "Did you find the instructor of this course helpful in communicating with you in the MOOC system after class?" was rated with the lowest mean score of 3.23. However, the overall mean score in this part was still in a "High" level. Hence, it can be claimed that the students had positive attitude towards the use of MOOC in the Careers and Guidance course.

Table 3 Mean and Standard Deviation (SD): Part C-MOOC-related (N = 30)

No.	Part C-MOOC-related	Mean	SD	Interpretation
11	Did you like multimedia teaching?	3.53	.819	High
12	Did you think the MOOC has had a positive impact on your learning?	3.43	.774	High
13	Did you think the MOOC will increase the time you spend communicating with your teachers?	3.47	.776	High
14	Did you think the MOOC will increase your self-practice time?	3.50	.731	High
15	Did you find the instructor of this course helpful in communicating with you in the MOOC system after class?	3.23	.679	Moderate
	Average	3.43	.756	High
	Overall Mean & SD for all 15 items	3.44	0.735	High

By examining each part mentioned above, Part B: Course-related items was rated with the highest score with a mean of 3.47 (SD = 0.672), while Part A and C were similarly rated the lower mean scores of 3.43 and standard deviations of 0.776 and 0.756, respectively. Nevertheless, considering the overall mean score of 3.44, it was concluded that the students in a sample group had positive attitude towards the use of MOOC in their Careers and Guidance course.

4.3 Focus Group Interview

Based on students' responses, an overall positive attitude towards MOOC in Careers Guidance classes emerged. A majority of the participants said that the course was engaging and contained a lot of practical career knowledge. The free class time and the ability to watch the course repeatedly allowed some students to practice for interviews and review the course whenever they wanted. They also mentioned that the video tutorials in the

course helped them remember the course more. Several participants also mentioned that the MOOC platform had a great deal of materials for this course, which enriched their learning. Overall, the course was more engaging than a traditional course. All of the data presented above were taken from the students' responses as follows.

Interest and Motivation

"The explanation of employment policies in the course was very helpful to me, and the electronic version of the manual is also available to me on my cell phone at any time." (Student 2, Group 1).

"I liked the lecture on employment planning in the course, which gave me a lot of inspiration to design my own career path." (Student 3, Group 2).

"I tried to interview my classmates as an interviewer in the mock interview and it made me understand more about interviewing." (Student 4, Group 3).

Attitudes toward using MOOC education

The majority of students indicated that MOOC were better than the traditional instruction. While students perceived that the traditional classroom of Careers Guidance courses provided insufficient practice time, which led them to believe that traditional classes were more theoretical; MOOC gave them more

time to practice; teachers could deploy practice assignments remotely such as mock interviews; and the students had access to a richer set of course resources. These were supported by the students' responses below.

"The MOOC approach clearly makes me more motivated to take the class than a traditional classroom." (Student 1, Group 1)

"I usually enjoy watching TED, and the MOOC teaching makes me feel like I'm watching TED, with knowledge and fun at the same time." (Student 4, Group 2)

"More learning content, more practice time, I like the MOOC teaching style." (Student 2, Group 3)

Quality of the course

The students overwhelmingly agreed that using the MOOC was helpful. Through the use of this technology, the students believed that the course could go beyond the traditional classroom medium and utilize a variety of teaching methods such as videos, cases, etc. A digital version of the manual should also be provided to the students at the end of the class, so they would learn from any location at any time. The excerpts below supported this theme. "After studying with the MOOC, I have a clear understanding of the interview process in general and the materials I need to prepare." (Student 4, Group 1)

“The course is significantly more engaging than the traditional classroom lectures, so my memory is deeper and I don’t easily forget the content in the classroom.” (Student 5, Group 2)

“I often watch the video of the teaching for a while before going to bed, and over time, the knowledge is deeply engraved in my brain.” (Student 1, Group 3)

Consequently, the analysis above showed that students found MOOC beneficial to study the Careers Guidance Course. Most students who shared their overall impressions indicated that MOOC greatly improved their learning efficiency and made them more interested in learning. All of the data presented here remarkably addressed research objective 2.

5. CONCLUSION, DISCUSSION AND RECOMMENDATIONS

5.1 Conclusion

The two research objectives were stated for this study:

1. Improvements in Careers Guidance achievement through MOOC.

2. The Year 3 university students’ have a positive attitude towards the use of MOOC in a Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China.

This research was conducted using both quantitative and qualitative

methods in Heihe University students in Heilongjiang Province, China by applying pretest, posttest, questionnaire and focused group interview. The following conclusions were drawn after analyzing the data collected through a mixed mode.

5.1.1 The Result of Pretest and Posttest Data Analysis

The first objective of the study was to improve learning achievement in a Careers Guidance course after the use of MOOC by Year 3 university students in Heilongjiang Province, China. Next, the result of the pretest and posttest were analyzed using paired sample t-test to compare the difference between the sample group’s learning achievements. With MOOC, students were free to select when and where they wished to study. The courses were available for anyone anytime; they were repeatable; there were a lot of resources available for learning; and students were able to watch courses created by various teachers anytime.

In addition, the students were able to access the content at any time and from anywhere using a computer or any mobile device. Considering employment was typically ongoing, watching at any time helped provide students with an opportunity to review knowledge such as interview questions and what they needed

to do in a career. For this reason, students' progress as they worked on their career was evident. Below is additional detail of the conclusion regarding the findings of the study.

The Paired Sample T-test statistics analysis of achievement scores revealed a higher mean score in the posttest ($\bar{X} = 52.20$, $SD = 14.04$) than that of the pretest ($\bar{X} = 35.67$, $SD = 13.21$) with the mean difference of 16.53. The higher mean of the posttest indicated a positive impact of MOOC in improving students' learning achievement in a Careers Guidance.

1) The highest and the lowest scores out of 30 in the pretest were 62 points and 8 points, respectively. While the highest and the lowest scores in the posttest were 77 points and 19 points, respectively. Through these difference in scores of the pretest and of the posttest, it suggested that the highest score of the posttest was higher than the pretest score by 15 points. The lowest score of the posttest was also higher than the lowest score of the pretest by 11 points.

2) The majority of participants, 18 out of 30 participants from the sample group scored more than 50 out of 100 points in the posttest. Whereas in the pretest only 5 students scored 50 and above out of 100 points.

3) All the 30 students scored higher on the posttest than on the pretest. The improvement scores ranged from 8 to 28 points.

4) Based on the above quantitative data analyses, it was evident that the students' test scores improved on the posttest. In addition, the results clearly demonstrated that the use of a MOOC significantly improved the performance of third-year university students in Careers Guidance course in Heilongjiang Province, China.

5.1.2 The Result of Focus Group Interview Analysis

The second objective of the study was to examine University students' attitudes towards the use of MOOC in a Careers Guidance class in Heilongjiang Province, China. Focus groups interview sessions were conducted with three groups of students, each consisting of five students, to collect the required qualitative data.

The sample group consisted of only 15 students, who voluntarily participated in interviews. A thematic analysis was performed on the interview data after recording, transcription, interpretation, and analysis. Students' attitude towards using MOOC to improve their performance in Career Guidance

courses were positive according to the study.

1) All students claimed that they enjoyed using the MOOC for their career guidance courses. This was evident from their responses collected through questionnaires and focus group interviews.

2) Most of the students believed that the MOOC could facilitate learning because it could provide the latest employment policies. They also believed that repeated viewing of MOOC courses facilitated them to review relevant knowledge at any time, especially policies and techniques for employment. In addition, some of them said that videos as a format could deepen their impressions and make part of their knowledge remembered more firmly.

3) Some students also thought that the video assignments at the end of the class were good for them to practice the interview process so that they could better learn a lot of knowledge that needed to be practiced.

4) Students were motivated by their high scores on the post-test and expressed a strong desire to watch more MOOC in the future. In addition, some students wanted other teachers to use MOOC as well, as they made learning lively and interesting.

5.2 Discussion

As mentioned above, the study had two main findings. The first finding was that the use of MOOC improved learning achievement in a Careers Guidance course by Year 3 university students in Heilongjiang Province, China. The second finding was concerning the students' positive attitude towards the use of MOOC in a Careers Guidance course. The following discussion intended to present the findings in detail and explain how they answered the research questions proposed in this study.

5.2.1 Students' Careers Guidance Achievement

The results of the study showed that using a MOOC to teach a Careers Guidance course improved students' learning performance. The results of this study were also promising in that 18 of the 30 students scored 50 and above out of 100 on the posttest. The mean score on the pos-test ($\bar{X} = 52.20$) was 16.53 points higher than the pretest ($\bar{X} = 35.67$). In addition, a significant score difference was achieved by student number 8. This student scored 28 points in the pretest and 56 points in the posttest, an improvement of 28 points. Thus, the improvement in student performance indicated that the use of the MOOC had a positive impact on student performance in the Careers

Guidance course. Thus, all of the above findings were reliable answers to the first research question.

5.2.2 Students' Attitude

To collect quantitative data to examine the students' attitude towards using MOOC in Careers Guidance classes, a five-point Likert scale questionnaire was administered. The questionnaire was distributed to all 30 participants. The survey results were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation). The mean scores were ranked as the highest at 4.21-5.00, high at 3.41-4.20, moderate at 2.61-3.40, low at 1.81-2.60, and lowest at 1.00-1.80. The discussion of the results from the questionnaire can be stated below.

1) The majority of questionnaire items were rated "High" and "Moderate" with 77% of the former and 33% of the latter. None of the items were rated as strongly disagree.

2) The results of the descriptive statistical analysis of the questionnaire indicated that students had positive attitude towards using MOOC in their career guidance classes. Most importantly, none of the items was rated as "strongly disagree", which was strong evidence of positive student attitude of using MOOC in the course.

3) Most students also agreed that regular use of the MOOC would give them a better grasp of career policies and employment skills.

The results of the study also indicated that 78% of the students found that MOOC was very suitable for the courses and they had an enjoyable experience with them. In addition, Zhang (2014) indicated that MOOC with multiple teaching styles in the classroom would be more engaging for students and observed that students could still achieve better retention after the class. Another study by Deng (2015) on the use of MOOC as a teaching method to teach students in a career guidance course showed that more than 80% of students agreed that this method was beneficial to the performance of the course. According to Xu (2016), MOOC learners must have enough practice process to master this course, and using MOOC can be a good way to increase students' practice time. In addition, the interview results showed that students found the real videos on MOOC more convincing and impressive, allowing them to learn the whole course more easily.

5.3 Recommendations

Based on the findings and conclusions made from the study, the following recommendations are proposed:

5.3.1 Recommendations for Implementation

1) The use of MOOC has been found to enhance the Careers Guidance performance of the students in their third year of college. Consequently, MOOC may be utilized for the teaching of this course in other institutions as well.

2) It is recommended that other Careers Guidance instructors use MOOC as an alternative learning method to teach Careers Guidance courses.

3) MOOC can also be used in other fields since they provide numerous materials, along with the potential to analyze whether they have a similar effect on student learning. In addition, they can also be used as a complement to traditional classroom instruction.

5.3.2 Recommendations for Future Research

The following recommendations are for any interested researchers to take into account before doing any similar studies in the future.

1) This study was limited to only 30 students at Heihe University in Heilongjiang Province, China. Therefore, a similar study may be conducted in a larger sample in a different region of China, which would be useful for replication and help to

validate and ensure the reliability of the conclusions drawn in this study.

2) This study was limited by the time and was conducted over a period of one month. Therefore, further studies over a longer period of time are recommended in order to obtain more reliable and significant results.

3) Further similar studies could be conducted by including different schools located in different geographical locations in the country.

4) Similar studies can also be conducted by using MOOC for other subjects.

5) For the purpose of comparative study, this study can be repeated to examine the efficacy of MOOC in different schools in different regions.

All details regarding the data and the findings of the study have been presented. Before concluding this section, we noted that MOOC have had a positive impact on the students' performance in and satisfaction towards Careers Guidance courses. Teachers and students in China and around the world may find MOOC to be an alternative and innovative method of teaching and learning this course. In addition, MOOC have the potential to be promoted for more effective Careers Guidance teaching and learning, as well as other related fields of research.

REFERENCES

- Cai, W. X., & Wang, J. (2012). The First Year of MOOC. **China Education Network**, 4, 16-18.
- Chen, H. F., & Ben, A. L. (2017). Research on the construction of “trinity” employment guidance system. **Education Review**, 3(10), 84–88.
- Fan, X. (2017). Exploration and reflection on the innovative teaching mode of catechism in local colleges and universities--Taking college students’ career guidance course as an example. **Journal of Jiamusi Vocational College**, 1(10), 221–222.
- Liu, R., Zhao, Y., Chai, & Xu, J. (2007). Cognitive mechanisms of multimedia learning. Journal of Beijing Normal University. **Social Science Edition**, 1(5), 22–27. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-0209.2007.05.003>
- Ma, Y. (2009). From the edge to the center: The evolution and important transformation of career guidance for college students. **Journal of Hebei Normal University**, 11(3), 108–112.
- Wang, W. (2013). Development of MOOC and its impact on higher education [J]. *Jiangsu Higher Education*, 2013(2), 59-63.
- Wu, J., Tan, G., & Song, Y. (2017). An introduction to the design of natural pharmacology lesson plans for higher education pharmacy majors in the context of education informatization. **Health Professions Education**, 35(23), 29–31. <https://doi.org/CNKI:SUN:ZDYX.0.2017-23-016>
- Yao, L., Sun, Wu, G., Wang, J., & Shang, P. (2011). Exploring computer network teaching models. *Exploring Computer Network Teaching Models.*, 9(4), 70–73.
- Zhang, J., Zhang, H. X., & University, G. M. (2017). Problems and countermeasures of college students’ employment guidance course. *Education Teaching Forum*.
- Zhao. (2018). A preliminary investigation on the teaching reform of college students’ career guidance class based on WeChat platform from the perspective of MU class. **Journal of Higher Education**, 16(8), 152–154.
- Zhou. (2009). Curriculum reform of career guidance course. **Education and Career**, 9(1), 1–4. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1004-3985.2009.09.06>
- Zhou, & Zhang, T. (2018). A brief discussion on the construction of catechism course on college students’ employment and entrepreneurship in the era of “Internet+”. **Journal of Hunan Industrial Vocational Technology College**, 18(1), 96–98.

ส่วนประสมทางการตลาดของการให้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

THE MARKETING MIX OF USING FOREIGN TOUR COMPANIES
FOR THAI TOURISTS

วันเพ็ญ คุวรสมาน^{*1} และ วิภาดา มุกดา²

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

²หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริการลูกค้า คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพฯ ประเทศไทย

Wanphen Kuensman^{*1} and Wipada Mukda²

¹Business Administration Program Management Faculty of Management Science,
Suan Dusit University, Bangkok, Thailand

²Customer Service Faculty of Management Science, Suan Dusit University, Bangkok, Thailand

*E-mail: kulsaman@hotmail.com

Received: 14-03-2022

Revised: 06-05-2022

Accepted: 08-06-2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของการให้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์บริการ ต้องจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลาในการท่องเที่ยวและเอกสารโปรแกรมท่องเที่ยวควรมีรายละเอียดที่ชัดเจน การจัดที่พักรักก็ต้องมีความสะอาด ทันสมัยและมีความปลอดภัย ด้านราคา ต้องมีความเหมาะสมกับโปรแกรมท่องเที่ยว มีความสะดวกสบายในการชำระเงิน ราคาค่าบริการถูกเมื่อเทียบกับบริษัทนำเที่ยวรายอื่น, ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จะต้องมีความสะดวกในการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์/ไลน์/เว็บไซต์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงบริการได้สะดวก ด้านการส่งเสริมการตลาด จะต้องมีการส่งเสริมการขายในราคาพิเศษ การโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต มีกระเป๋หรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว ด้านลักษณะทางกายภาพ จะต้องมีการรับรองในการเปิดบริษัทนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดทำแพ็คเกจนำเที่ยวที่หลากหลาย, ด้านกระบวนการให้บริการ การให้บริการที่รวดเร็วและถูกต้อง สามารถทำตามข้อตกลงที่ให้กับลูกค้าได้ครบถ้วนและสามารถปรับเปลี่ยนการให้บริการตรงกับความต้องการของลูกค้า

ด้านบุคลากร พนักงานเต็มใจที่จะให้บริการ มีความรู้ในการให้บริการและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: ส่วนผสมทางการตลาด บริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวไทย

ABSTRACT

The objective of this academic article was to study the marketing mix of using foreign tour companies for Thai tourists. It was found that regarding the service product, the tour packages should be suitably organized in terms of duration and the tour program document should provide clear details. Cleanliness, modernity, and safety should be considered for arranging the accommodation. For the price, it should be suitable for the tour package, convenient for payment, cheaper price compared to other tour agencies. Regarding the distribution channels, the communication should be easily accessible with various channels such as internet, phone call, Line, and website. For the marketing promotion, special price should be promoted, advertisement should be done via internet, souvenirs like bags should be provided for tourists. For the physical aspects, a document certifying the legitimate opening of a tour company should be displayed and various tour packages should be offered. Regarding the service process, the service should be fast and accurate, able to comply with the agreements made with customers and able to adjust services to meet customer needs. For the personnel, the staffs should be willing to provide services with service knowledge and quick problem solving.

Keywords: Marketing mix, foreign travel agencies, Thai tourists

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งกิจกรรมที่มนุษย์ใช้สำหรับการพักผ่อนจากการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ แต่มิใช่เป็นการเดินทางเพื่อหารายได้แต่อย่างใด การท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีธุรกิจ การบริการเข้ามาเกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยวยังมีบทบาทที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศ ได้รายงานไว้ว่า ธุรกิจในการอุตสาหกรรม การบริการเป็นสินค้าและบริการที่นำเสนอต่อลูกค้าหรือตลาดการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ส่วนผสม

ทางการตลาดบริการ 7P's ประกอบด้วย (Thai hotel business, 2017) ด้านผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว (Product) ด้านการกำหนดราคาสินค้าและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว (Physical Evidence) ด้านกระบวนการในการให้บริการ (Process) และด้านบุคลากร (People) ในการกำหนดกลยุทธ์

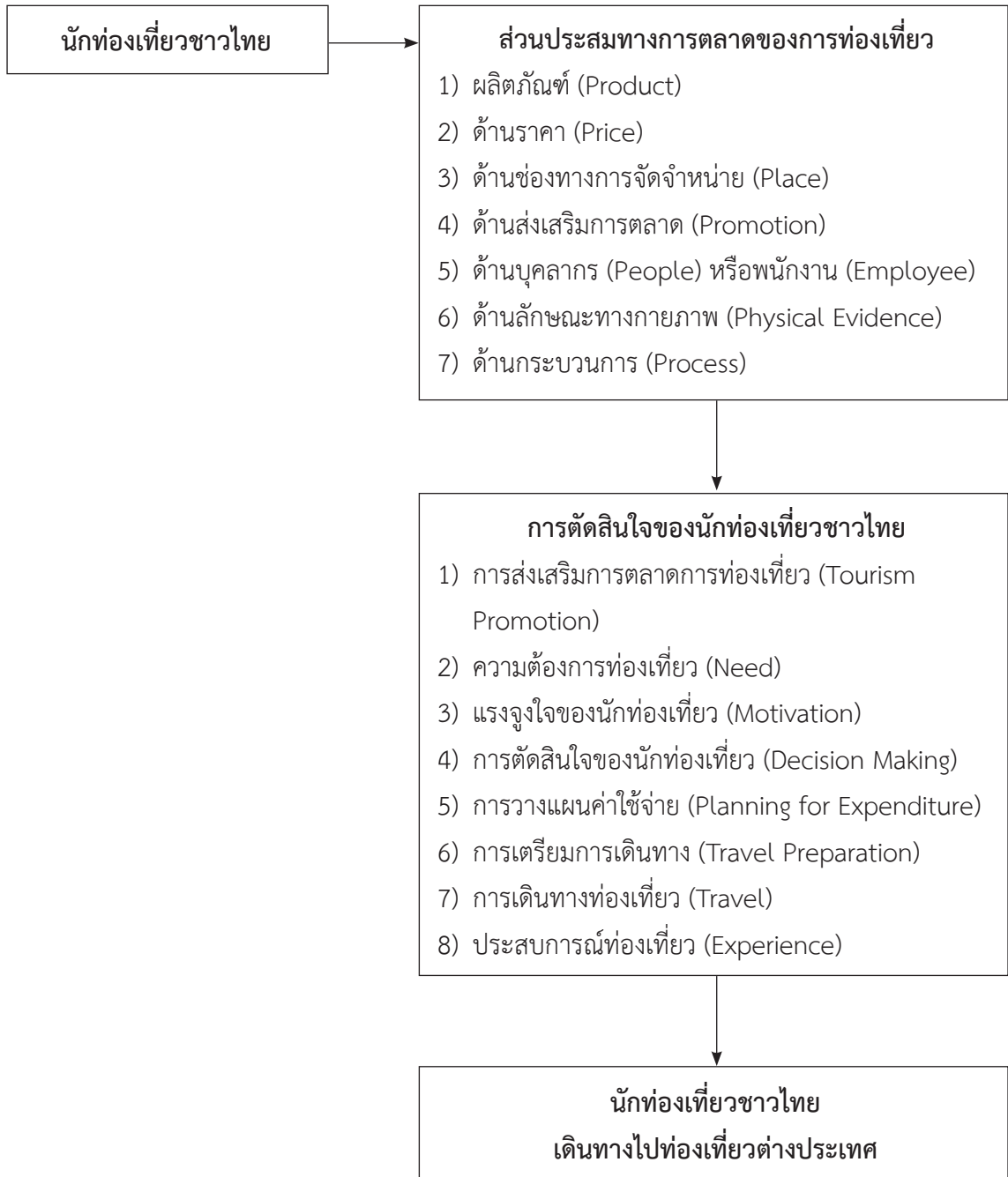
การบริการเพื่อต้องการเพิ่มปริมาณของนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งจะต้องมีค่าใช้จ่าย อยู่เสมอและเงินตราที่นักท่องเที่ยวจ่ายออกไป นักท่องเที่ยวมักจะคาดหวังถึงผลลัพธ์และความคุ้มค่าที่ได้รับ เศรษฐกิจมีความสำคัญต่อประเทศไทยมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนในประเทศ และการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดเงินตราหมุนเวียนไปยังส่วนของภูมิภาคได้อีก (Karnjanakit, 2014)

สถานการณ์การท่องเที่ยวในแต่ละครั้งของนักท่องเที่ยวมักจะหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวก่อนการเดินทางท่องเที่ยว แม้ว่าแนวโน้มการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ แต่สัดส่วนการใช้บริการนำเที่ยวผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวกลับมีอัตราการเติบโตน้อยกว่าแนวโน้มการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการเลือกเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมากขึ้น เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ทำให้การหาข้อมูลทางการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการด้านผลิตภัณฑ์ส่วนประกอบทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วยตนเองง่ายขึ้น ความน่าเชื่อถือของบริษัทนำเที่ยวที่ลดลง เนื่องจากบริษัทนำเที่ยวที่ไม่มีใบอนุญาต ซึ่งในบางครั้งมีการแอบแฝงมาในรูปแบบของธุรกิจ

ประเภทอื่น รวมถึงการรวมกลุ่มท่องเที่ยวด้วยตนเองของนักท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นบริษัทนำเที่ยวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยว รวมถึงส่วนประสมทางการตลาดของบริษัทนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการให้บริการให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยให้ดีขึ้น แม้ว่าแนวโน้มการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น แต่สัดส่วนการใช้บริการผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวกลับมีอัตราการเติบโตน้อยกว่า (Jongrak, 2017)

ด้วยเหตุนี้จึงมีความน่าสนใจและเป็นที่มาของเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดของการใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริโภคและการตัดสินใจใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ เพื่อให้บริษัทนำเที่ยวนำไปใช้ในการวางแผนและปรับกลยุทธ์เพื่อสร้างจุดขายที่แตกต่างจากคู่แข่งให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พร้อมกับเป็นการกระตุ้นให้เกิด การยกระดับคุณภาพด้านการบริการในธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของไทยมากยิ่งขึ้น

กรอบในการวิเคราะห์

ภาพที่ 1 กรอบในการวิเคราะห์

เนื้อหา

1. ส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยว

ส่วนประสมทางการตลาดเป็นตัวแปรที่สามารถควบคุมได้ที่นักการตลาดนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการตลาดในการเสนอและการส่งมอบสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายธุรกิจ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกพึงพอใจในสินค้าและบริการ (Kotler, 2010) หรือเป็นการจัดกิจกรรมและการนำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ตรงต่อความต้องการเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจโดยต้องมีการวิเคราะห์ความเข้าใจถึงความต้องการ ความจำเป็นของนักท่องเที่ยว และต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอีกด้วย ส่วนประสมทางการตลาดยังเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ให้ทราบถึงความต้องการสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้น ๆ และซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว แล้วทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ผลกำไร ส่วนนักท่องเที่ยวก็เกิดความพึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยว (Khemthong, 2016) ส่วนประสมทางการตลาดบริการเป็นเครื่องมือสำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจบริการเพื่อเป็นการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการท่องเที่ยวและซื้อบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (Jittangwattana, 2016)

สรุปได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาความต้องการและความจำเป็นที่สะท้อนออกมาทางพฤติกรรม

ของนักท่องเที่ยว แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงความต้องการสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวและเกิดการซื้อโดยนำส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) มาใช้เป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ได้อย่างตรงตามความต้องการและส่งผลต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวให้มีรายได้ผลกำไรจากการขายสินค้าและบริการ ส่วนนักท่องเที่ยวก็เกิดความพึงพอใจในสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P's เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินธุรกิจบริการเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการและความประทับใจสูงสุดจากการได้รับบริการในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ดังนั้นส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P's จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการ สร้างความพึงพอใจและความประทับใจสูงสุดให้กับนักท่องเที่ยว ด้านราคาเป็นจำนวนเงินที่ถูกค่าต้องจ่ายเพื่อแลกกับสินค้า บริการและค่าธรรมเนียมในการเข้าสถานที่ท่องเที่ยว (Siritrakulwong, 2011) ด้านการคมนาคม เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการในการส่งเสริมและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการและสนใจที่จะท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติด้านเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในอุทยานแห่งชาติให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยว ด้านกายภาพเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวสามารถเห็นด้วยสายตาและทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความ

พึงพอใจต่อสิ่งนั้น ๆ และด้านกระบวนการ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนให้บริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการให้บริการ ส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ของ Kotler (2010) เป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นแนวทางในการจัดการตลาดด้านการท่องเที่ยวที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจและชักจูงนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในสถานที่เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากสินค้าในกลุ่มธุรกิจอื่นโดยสิ้นเชิง ผลิตภัณฑ์จากการท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่ไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible Product) ไม่สามารถทดลองใช้ก่อนได้ ก่อนการตัดสินใจซื้อ ซึ่งแตกต่างจากสินค้าอื่น ๆ ที่สามารถจับต้องได้ (Tangible Product) หรือทดลองใช้หรือสัมผัสก่อนการตัดสินใจซื้อของลูกค้า ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจเสนอขายให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค รวมไปถึงการบริการที่คาดว่าจะตอบสนองต่อความต้องการและสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าได้ เช่น การสำรองห้องพัก การบริการรถนำเที่ยว เป็นต้น เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวซื้อทัวร์ท่องเที่ยว โดยคาดหวังว่าเมื่อเดินทางไปถึงจะพาไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ หรือคาดหวังว่าจะมีโรงแรมที่พักที่มีเครื่องปรับอากาศและน้ำร้อนภายในห้องหรือคาดหวังว่าสายการบินจะเดินทางตรงเวลาและเดินทางไปด้วยความปลอดภัย (Pimonsompong, 2014) 2) ด้านราคา (Price) เป็นการกำหนดราคาของสินค้าและบริการ การท่องเที่ยว เกิดจากการกำหนดราคา โดยราคาต้องสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางและสามารถตอบสนองความต้องการให้กับนักท่องเที่ยว

ได้หลากหลายกลุ่ม สำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวราคา คือ จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวต้องจ่ายตามมูลค่าของสินค้าและบริการ ซึ่งจะมีการกำหนดราคาเพื่อแสดงถึงภาพลักษณ์ขององค์กรและคุณค่าหรือความพึงพอใจในสายตาของผู้บริโภค (Chongrak, 2017) ราคาจะเป็นตัวกำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการระหว่างเดินทางหรือเป็นการกำหนดคุณค่าของผลิตภัณฑ์ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศที่เป็นแพคเกจทัวร์นั้นจะมีรูปแบบเป็นแบบเหมาจ่าย ซึ่งจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ (Pimonsompong, 2014) 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นช่องทางหรือสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เหมาะสม การท่องเที่ยวและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและเลือกช่องทางการจำหน่ายได้โดยไม่มีกฎหมายตัว ซึ่งจะถูกกำหนดโดยสถานะตลาดและผู้ประกอบการ โดยอาจจะใช้ Internet หรือการโฆษณาโดยตรง นอกจากนั้นทำเลที่ตั้งของผู้ให้บริการและความสะดวกในการเข้าถึงนั้นธุรกิจการท่องเที่ยวควรเลือกใช้สถานที่ตั้งสำหรับการขายสินค้าและบริการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความเหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Soikhiri, 2015) รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายควรให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย เดินทางสะดวกและมีช่องทางให้ลูกค้าสามารถติดต่อหาซื้อได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่น การติดต่อซื้อขายผ่านทางเว็บไซต์หรืออีเมล มีช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารที่ดี สามารถใช้งานได้ง่ายและอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า ดังนั้นช่องทางการจัดจำหน่ายในธุรกิจท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการทำตลาด (Pimonsompong, 2014) ซึ่งจะมีผลต่อ

ความสำเร็จของธุรกิจได้ 4) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อสินค้าและบริการ ในการจัดการส่งเสริมการตลาดถือเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญ ซึ่งการเสนอการขายสินค้าและบริการผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ นิตยสารและการประชาสัมพันธ์รายการท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก หรือยังไม่เป็นที่นิยม การส่งเสริมการขายก็จะเสนอขายด้วยการลดราคา แจกของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การส่งเสริมการตลาดเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อให้ผู้ซื้อเกิดทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ โดยมีวิธีการที่หลากหลายที่ผู้ขายจะเลือกใช้ ควรคำนึงถึงผลิตภัณฑ์ของตนที่มีอยู่กับลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจใช้การประชาสัมพันธ์การโฆษณาหรือการตลาดทางตรง เป็นต้น การส่งเสริมการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความคุ้นชินและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว โดยคิดค้นกิจกรรมทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความต้องการและตอบสนองพฤติกรรมในการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (Pharakul, 2016) 5) ด้านบุคลากร (People) หรือพนักงาน (Employee) บุคลากรถือว่าเป็นส่วนสำคัญมาก เนื่องจากงานทางด้านการท่องเที่ยวนี้เป็นงานบริการระหว่างบุคคลและความพอใจในตัวสินค้าและบริการจะขึ้นอยู่กับบุคลากรที่ได้รับบริการ สิ่งสำคัญที่สุดในตัวบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีจิตใจรักการบริการ (Service Mind) มีความกระตือรือร้นต่องานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับการบริการด้านแหล่งท่องเที่ยวมีความ

สามารถในการแก้ไขปัญหา มีความสามารถทางการสื่อสารด้วยภาษาที่ถูกต้องและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าได้ดี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยแรงงานคนหรือพนักงานเพื่อจัดให้บริการและส่งมอบการบริการให้แก่ลูกค้า (Piyawinichpong, 2015) นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาให้กับลูกค้าในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า บุคลากรที่มีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในการขายผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยเฉพาะพนักงานที่จะต้องติดต่อกับลูกค้าโดยตรง และส่งมอบการบริการนั้นจะต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี (Kamalas Na Ayudhya, (2015) อีกทั้งปัจจัยด้านความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับลูกค้า ได้แก่ สมรรถนะ (Competence) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ทัศนคติการดูแล (Caring Attitude) การตอบสนอง (Responsiveness) ความคิดสร้างสรรค์ (Initiative) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem solving ability) และค่าความนิยม (Goodwill) ตรงกับ บุคลากรหรือพนักงานถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กร บุคลากรหรือพนักงานจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีความน่าเชื่อถือ มีทัศนคติที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงต้องอาศัยการคัดเลือกและการฝึกอบรมที่ดีจากองค์กร (Pharakul, 2016) เพื่อให้บุคลากรหรือพนักงานที่มีอยู่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ 6) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) เพื่อนำเสนอการยกระดับผลิตภัณฑ์และบริการโดยการให้คุณค่าด้านคุณภาพที่ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เช่น

การตกแต่งสถานที่ การแต่งกายของพนักงาน การต้อนรับและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการเอาใจใส่และการมีอัธยาศัยไมตรีจิตต่อการบริการของพนักงาน มัคคุเทศก์ การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน รวมถึงการให้บริการที่รวดเร็วหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ คือ สิ่งแวดล้อมที่สามารถสัมผัสได้โดยตรงจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ โดยลักษณะทางกายภาพเป็นสิ่งที่ลูกค้าใช้เป็นเครื่องหมาย คุณภาพของการบริการ ได้แก่ สถานที่ประกอบธุรกิจ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ การตกแต่งสถานที่ เคาน์เตอร์ให้บริการและอื่น ๆ ในส่วนผสมด้านลักษณะทางกายภาพภาคพื้นดิน ได้แก่ สำนักงานชายหรือเคาน์เตอร์จองบัตรโดยสารงานเอกสาร (Paperwork) โลโก้ (Logos) ภาคอากาศ ได้แก่ เครื่องบิน ลักษณะที่นั่งโดยสาร (Seating configuration) การตกแต่งภายในที่ดี (Good inner-exterior) ความสะอาด (Cleanliness) เครื่องแบบ (Uniforms) และป้ายชื่อติดสัมภาระ (Sriboonpeng, 2016) นอกจากนี้ เป็นสิ่งที่สะท้อนภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของบริษัท โดยทำการสร้างคุณภาพโดยรวมให้กับบริษัท ผลิตภัณฑ์และสิ่งที่จะปรากฏให้เห็นแก่ลูกค้า เช่น สภาพแวดล้อมของสถานที่บรรยากาศต่าง ๆ ภายในบริษัท ความสะอาด รูปแบบการให้บริการ รวมถึงแพคเกจหรือสีของผลิตภัณฑ์ (Sereerat et al., 2017) 7) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นขั้นตอนและกระบวนการในการปฏิบัติงานธุรกิจบริการจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการในทางปฏิบัติ ทั้งด้านวิธีการและขั้นตอนซึ่งมีผลต่อคุณภาพของการบริการ เช่น

กระบวนการชำระเงินออนไลน์ การให้คำแนะนำหรืออาจสร้างรูปแบบการบริการที่เป็นแบบแผน จัดเตรียมสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ฤดูกาลก็มีความสำคัญในการจัดเตรียมสินค้าทั้งในระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไป พร้อมทั้งสรุปรายละเอียดการสำรองที่นั่งหรือการจองห้องพักให้เรียบร้อยก่อนการเปิดขาย ทั้งนี้การจัดเตรียมสินค้าควรพิจารณาถึงปัจจัยรอบข้าง เช่น วันหยุดช่วงเทศกาล ช่วงปิดภาคเรียน ฯลฯ กระบวนการให้บริการที่มีความเหมาะสม มีความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีระบบการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยอาศัยพนักงานหรือเครื่องมือที่มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ เช่น การต้อนรับ การสอบถามข้อมูล การชำระเงินและการให้บริการตามความต้องการของลูกค้า (Pimonsompong, 2014)

สรุปได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ของการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวและบริการ จำเป็นต้องสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นแรงจูงใจ ความต้องการอยากออกเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นด้านที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ก่อนการตัดสินใจต้องมีเหตุและผลเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น หากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ก่อนการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการ

ตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว โดยการใช้เหตุและผลจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกเป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว (Harle & Nguanphan, 2014) พฤติกรรมการท่องเที่ยวมักจะมีการแสดงออกของนักท่องเที่ยวในลักษณะของวัจนภาษาและอวัจนภาษา ก่อน ระหว่าง และหลังการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ การขัดเกลาทางสังคมของนักท่องเที่ยวด้วย ทั้งที่มีผู้อื่นเห็นและไม่เห็น (Lertporn, 2016) อีกทั้งต้องการแสดงสถานภาพของตนเพื่อให้สังคมยอมรับและยกย่อง สำหรับคนบางคนที่การเดินทางท่องเที่ยวมีเหตุผลมาจากความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงภาระกิจประจำวัน ที่ซ้ำซากตอบสนองความอยากรู้และอยากมีประสบการณ์แปลกใหม่ กล่าวได้ว่า ขั้นตอนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Promotion) 2) ความต้องการท่องเที่ยว (Need) 3) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว (Motivation) 4) การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว (Decision Making) 5) การวางแผนค่าใช้จ่าย (Planning for Expenditure) 6) การเตรียมการเดินทาง (Travel Preparation) ไม่ว่าจะเป็นการจองที่พัก จองตั๋วเครื่องบิน จองรายการนำเที่ยว จองยานพาหนะ การยืนยันการเดินทาง จัดทำเอกสารการเดินทาง เป็นต้น 7) การเดินทางท่องเที่ยว (Travel) จากบ้านพักอาศัยไปยังสถานที่ท่องเที่ยวเก็บเกี่ยวประสบการณ์ 8) ประสบการณ์

ท่องเที่ยว (Experience) 9) ทักษะคตินักท่องเที่ยว (Attitude) (Jittangwattana, 2016) นอกจากนั้น พฤติกรรมการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย 1) เป้าหมาย 2) ความพร้อม 3) สถานการณ์ เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เลือกกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ 4) การแปลความหมาย วิธีการคิด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่พึงพอใจมากที่สุด ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง 5) การตอบสนอง เป็นการตัดสินใจกระทำกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว 6) ผลลัพธ์ที่ตามมา อาจได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ 7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง เพื่อเลือกหาวิธีใหม่ ๆ มาตอบสนองความต้องการหรืออาจจะเลิกความต้องการไป (Nielson, 2014) รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกทางด้านร่างกาย โดยอาศัยพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมจากภายในของนักท่องเที่ยวมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

การตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ เป็นการกระทำหรือดำเนินการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่สะท้อนถึงความต้องการจากทางเลือกหลากหลาย ความสัมพันธ์กับข้อมูลที่มีอยู่และสุดท้ายคือ ประเมินค่าทางเลือกเหล่านั้น หมายความว่ากระบวนการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เริ่มต้นจากสิ่งกระตุ้น ได้แก่ ตราผลิตภัณฑ์ การโฆษณา ส่งเสริมการขายและการกลั่นกรองด้วยการรับรู้ผ่านการประมวลผลข้อมูลของผู้บริโภค คือ การแปลผล การจัดรูปแบบและการประเมินผลที่ส่งต่อผลลัพธ์ ประสบการณ์ความเชื่อ ทักษะที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความตั้งใจที่จะซื้อและซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการในที่สุด (Foxall & Sigudsson, 2013)

แบบจำลองที่เรียกว่า AIDA (Awareness, Interest, Desire, Action) อธิบายพฤติกรรมในการซื้อและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวโดย ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักให้นักท่องเที่ยวโดยแสดงให้เห็นถึงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหรือจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการที่จะไป เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ดังนั้น การกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในตัวสินค้าและบริการได้มาก ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในขั้นต่อไป นักท่องเที่ยวก็จะเกิดความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวและเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับการกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ (Wongpratum, 2014) แต่กระบวนการนี้อาจจบสิ้นลงหากว่านักท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่อยากไปนั้นมันไกลเกินไปหรือมีราคาแพงเกินไป ซึ่งกระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินตามความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวแต่ละคน นอกจากนั้นกระบวนการตัดสินใจซื้อ ประกอบด้วย 1) การรับรู้ถึงความต้องการที่จะเดินทาง (Need Awareness) จะเกิดขึ้นในจิตใจของตัวบุคคลและความต้องการภายในของตัวบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นภายนอก เช่น ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการโฆษณาและประชาสัมพันธ์หรือธุรกิจท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่กระตุ้นภายในและภายนอก ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการอยากพักผ่อนหย่อนใจหรือเดินทางไปท่องเที่ยว ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศจากความซ้ำซากจำเจหรือบรรยากาศรอบข้างที่คุ้นเคยไปยังสถานที่แปลกใหม่ ต้องการสัมผัสประสบการณ์แปลกใหม่ ต้องการพบเพื่อนใหม่ ๆ ที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน เป็นต้น 2) การค้นหา

ข้อมูล (Information Search) นักท่องเที่ยวจะเริ่มต้นค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการทางการท่องเที่ยวจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ จากครอบครัว เพื่อน โฆษณา นิตยสารท่องเที่ยว ป้ายโฆษณากลางแจ้ง บริษัทท่องเที่ยวและแหล่งออนไลน์ต่าง ๆ หรือจากประสบการณ์ตรงจากการท่องเที่ยว เป็นต้น 3) การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) คือ จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตรงกับเกณฑ์ในการตัดสินใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย ความคุ้มค่าทางด้านราคา ความสะดวกสบายหรือเงื่อนไขอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น สถานที่ตั้ง ราคา ความสะอาด รูปร่างอาคาร หรือประเภทของโรงแรม เมื่อพิจารณาคุณสมบัติครบแล้วก็นำมาจัดเรียงความสำคัญแล้วก็ประเมินทางเลือกเพียงสิ่งเดียว 4) การตัดสินใจซื้อหรือการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว (Purchase Decision) กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจซื้อบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งอาจพิจารณาจากแพ็คเกจการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจหรือบริษัทที่เชื่อถือได้ เงื่อนไขวันเวลาที่สะดวกในการเดินทาง 5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post Purchase Behavior) นักท่องเที่ยวจะประเมินผลจากประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ Kotler & Armstrong (2014)

ประเภทพฤติกรรมการซื้อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการซื้อแบบปกติ คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีราคาต่ำมีขายทั่วไป โดยไม่ต้องใช้ความพยายาม

ในการซื้อมาก 2) พฤติกรรมการซื้อ แบบกังวลใจ คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้าและบริการแล้ว แต่เกิดความไม่แน่ใจต่อสินค้านั้น ว่าดีและมีคุณภาพหรือไม่ 3) พฤติกรรมการซื้อ แบบซับซ้อน คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยมีความคุ้นเคยกับการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีราคาสูงและมีความถี่ในการซื้อต่ำมาก 4) พฤติกรรมการซื้อแบบอยากลองของใหม่ คือ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีความยุ่งยากน้อย แต่ไม่อยากจะซื้อซ้ำกับผู้ผลิตเดิม ๆ (Jittangwattana, 2016) ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศได้หัวของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า เรื่องความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวการยกเว้นวีซ่าเดินทางแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและปัจจัยเรื่องค่าพาหนะในการเดินทาง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวประเทศใดหัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุด ส่วนการท่องเที่ยวประเทศเกาหลีและญี่ปุ่น (Luengthitikanchana, 2016) การเดินทางไปประเทศทั้งสองประเทศนิยมใช้บริการบริษัทนำเที่ยวมากกว่าการเดินทางด้วยตนเอง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่นโยบายการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม สภาพภูมิอากาศ ความมีชื่อเสียงและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาดและแหล่งช้อปปิ้ง (Waewkaew, 2014)

สรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการเดินทาง

สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมและกระบวนการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นรูปแบบสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่นำเสนอจะต้องสอดคล้องกับความต้องการพฤติกรรมของผู้บริโภคและการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3. การท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย

การท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวธุรกิจต่าง ๆ รัฐบาลของประเทศเจ้าของบ้านและประชาชนท้องถิ่นในกระบวนการดึงดูดและให้การต้อนรับแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนอย่างอบอุ่น (Proirungroj, 2015) และการท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทางที่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน การศึกษา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ติดต่อธุรกิจ การประชุมสัมมนา เป็นต้น การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจและเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข ได้แก่ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว การเดินทางด้วยความสมัครใจและการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (Jittangwattana, 2016) การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานประจำและเป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกันและทำให้ได้รับความรู้สนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งทำให้เกิดการรับรู้และเกิดความสนใจที่จะไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น (Pimonsompong, 2014)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่หารายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่น ๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม คือ 1) ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบด้วย เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต 2) ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ ประกอบด้วย ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย (Tourism Authority of Thailand, 2017)

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday-Mass Popular Individual) เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนอันเป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานให้หมดไปหรือบางคนอาจจะไปพักผ่อนเพราะป่วยไข้ 2) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ ชมศิลปะนนาพรรณในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของ

ประเทศต่าง ๆ เป็นต้น 3) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational) เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือหรือเข้าศึกษาหรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว 4) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬาหรือเข้าร่วม หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น 5) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) โดยเป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ 6) การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (Hobbies) เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาดไปเล่นสกี เป็นต้น 7) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend/Relation) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศอังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น 8) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงานหรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทยหรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า เป็นต้น หรือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติและการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ 9) การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น (Tourism Authority of Thailand, 2017)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ประกอบด้วย นักท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและการบริการ ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า การประปา การสื่อสาร โทรคมนาคม สถานพยาบาลและการสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น การเงินการธนาคาร สถานที่ศึกษา (Wongwanich, 2006) นอกจากนั้นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวสามารถจำแนกเป็น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางเรือและทางอากาศ ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก และขายของพื้นเมือง ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกเมืองการเผยแพร่โฆษณา (Suwanpimol, 2005) รวมถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การมีที่พักแรมสำหรับการใช้พักรอรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว (Chatchakul, 2014) ปัจจัยที่กระตุ้นหรือผลักดันให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) แหล่งข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดภาพลักษณ์ต่อสถานที่หรือประเทศนั้น ๆ เช่น สื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือ คู่มือการเดินทาง สื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น 2) การกระจายข้อมูลข่าวสาร เช่น การแนะนำจากเพื่อนหรือญาติจะทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้และความสนใจที่อยากจะไปเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น 3) ประสบการณ์ได้รับจากการเดินทางไปท่องเที่ยวส่งผลต่อให้เกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมความตั้งใจที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ และการแนะนำสถานที่นั้นต่อให้กับบุคคลใกล้ชิด

(Yoophothong, 2016) แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเยี่ยมชมหรือพักอาศัย ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) เป็นการจัดการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความสะดวกรวดเร็ว 2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม 3) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 5) กิจกรรม (Activities) 6) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก (Page, 2015)

รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based Tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based Tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism/ Village Tourism) 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษา

กลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home Stay & Farm Stay) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long stay) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (M=Meeting / I=Incentive / C=Conference / E=Exhibition : MICE) การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวนำมาจัดรายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วัน หรือมากกว่านั้น (Tourism Authority of Thailand, 2017)

สรุปได้ว่า สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวและบริการจำเป็นต้องเรียนรู้เจาะลึกพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอเพื่อที่จะรับมือและสนองความต้องการลูกค้าในยุคดิจิทัลที่นักท่องเที่ยวมีช่องทางและตัวเลือกที่เจาะลึกมากกว่าเดิม ในขณะเดียวกัน ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นโอกาสทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวที่ก้าวตามกลไกตลาดได้ทัน ควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การใช้เครื่องมือที่ตอบโจทย์ลูกค้า การศึกษาและการวิจัยตลาดด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปเพื่อที่จะวางแผนตั้งรับได้อย่างถูกต้อง เพราะอาชีพบริการคือ อาชีพที่ต้องอัปเดตอยู่เสมอ!

สรุป

การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดของการใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของ

นักท่องเที่ยวชาวไทย ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์บริการ ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวเหมาะสมกับระยะเวลาในการท่องเที่ยว เอกสารโปรแกรมการท่องเที่ยวมีรายละเอียดชัดเจน การจัดที่พักมีความสะอาดทันสมัยและมีความปลอดภัยและชื่อเสียงของบริษัทนำเที่ยว 2) ด้านราคา ได้แก่ ราคามีความเหมาะสมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการชำระเงิน เช่น บัตรเครดิต ฯลฯ ราคาค่าบริการถูกเมื่อเทียบกับบริษัทนำเที่ยวรายอื่นและมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในราคาพิเศษ 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ มีความสะดวกในการติดต่อทางอินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์/ไลน์ บริษัทจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงบริการได้สะดวก สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลของบริษัทได้สะดวกตลอดเวลาและบริษัทมีข้อกำหนดในการจองการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในสื่อทุกช่องทางของบริษัท 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่ มีการส่งเสริมการขายในราคาพิเศษ การโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและส่วนประสมทางการตลาดของการใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศ บริษัทให้นักท่องเที่ยวสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับสิทธิพิเศษ มีกระเป๋าหรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว 5) ด้านบุคลากร ได้แก่ พนักงานเต็มใจที่จะให้บริการ พนักงานมีความรู้ในการให้บริการข้อมูลพนักงานติดตามและดูแลตลอดการซื้อทัวร์และพนักงานแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว 6) ด้านลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ มีเอกสารรับรองการเปิดบริษัทนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดทำแพ็คเกจนำเที่ยวที่หลากหลายมีการอัปเดตข้อมูลการท่องเที่ยวและรูปแบบในหน้าเว็บไซต์น่าสนใจ 7) ด้านกระบวนการให้บริการ ได้แก่ การให้บริการที่รวดเร็วและถูกต้อง สามารถทำตามข้อตกลง

ที่ให้กับลูกค้าได้ครบทุกประการ ความสะดวก
ในการติดต่อสื่อสารและสามารถปรับเปลี่ยน
การให้บริการตรงกับความต้องการของลูกค้า
ดังนั้นการที่จะทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทาง
ออกไปเที่ยวต่างประเทศให้เกิดความมั่นใจในการ

กลับมาใช้บริการซ้ำของบริษัทนำเที่ยวอย่างแน่นอน
คือ นักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจ มีความประทับใจ
และธุรกิจนำเที่ยวมีใบอนุญาตจากหน่วยงานของ
ภาครัฐ

REFERENCES

- Chatchakul, N. (2014). **Tourism Industry. (6th printing).** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Foxall, G.R. & Sigurdsson, V. (2013). Consumer behavior analysis: Behavioral economics meets the marketplace. **Psychological Record**, 63(2), 231-237.
- Harle, J. & Nguanphan, S. (2014). Factors Affecting Foreign Tourists' Travel Decision Making in Thailand. **Journal of Finance, Investment, Marketing and Business Administration**, 4(3), 415-426. (in Thai)
- Jittangwattana, B. (2016). **Tourism Industry Marketing Management.** Bangkok: Thammasat University Book Center. (in Thai)
- Jongrak, N. (2017). **Behavior of tourists living in Bangkok and vicinities towards the decision to use the services of a travel agency.** Independent research, Master of Business Administration program. Thammasat University. (in Thai)
- Kamalas Na Ayudhya, W. (2015). **Factors of Service Selection of Thai Passengers on European Air Routes, Thai Airways International Public Company Limited.** Master of Management Program. Suranaree University of Technology. (in Thai)
- Karnjanakit, S. (2014). **Recreation and tourism industry.** Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Khemthong, S. (2016). **Management and marketing strategies for hotel business.** Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Kotler, P. (2010). **Marketing Management.** The Millennium ed. Upper Saddle River. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2014). **Principle of marketing (15thed).** New Jersey: Pearson Prentice-Hall.

- Luengthitikanchana, K. (2016). **Factors Affecting Thai Tourists' Decision Making in Taiwan.** Independent research, Master of Economics program. Thammasat University. (in Thai)
- Lertporn, P. (2016). **Tourism Behavior.** (3rd printing). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Nielson, K. (2014). Approaches to seniors' tourist behavior. **Tourism Review**, 69(2), 111-121.
- Page, S. J. (2015). **Tourism management.** New York: Routledge.
- Phimonsompong, C. (2014). **Planning and development of the tourism market.** (12th edition). Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Piyawinichpong, C. (2015). **Marketing for the tourism industry.** Retrieved October 19, 2021 from <http://www.2701-1006.blogspot.com/>. (in Thai)
- Phasakul, L. (2016). **Tourism Behavior.** (3rd printing). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Proirungroj, R. (2015). **Tourist behavior.** Bangkok: Odeon Store. (in Thai)
- Sereerat, S. , Sereerat, S., Meechinda, P., Anuvitchanon, J. & Lertwanwit, O. (2017). **The New Era of Marketing Management: (Marketing Management) Revised Edition.** Bangkok: Diamond in Business World.
- Siritrakulwong, T. (2011). Marketing Factors Influencing Thailand Tourism Decision of East Asian Tourists: A Case Study of Korean, Chinese, Japanese Tourists. **RMUTT Global Business and Economics Review**, 6(2), 82-97.
- Soikhiri, M. (2015). **Service marketing mix that affects the accommodation decision of Thai tourists in 5-star hotels in Cha-am district. Phetchaburi Province and Hua Hin District Prachuap Khiri Khan Province.** Thesis Master of Business Administration. Stamford International University.
- Sriboonpeng, J. (2016). **A Study of Environmental Factors Influencing Changes in Channel Use of Tour Businesses at Present.** Thesis Department of the Master of Business Administration Program. Stamford International University.
- Suwanpimol, K. (2005). **The meaning of tourists.** Bangkok: Pearson Education Indochina Co., Ltd. (in Thai)
- Thai hotel business. (2560). **Marketing mix 7P's for Service Business.** Retrieved October 19, 2021 from: <http://www.thaihotelbusiness.com>.
- Tourism Authority of Thailand. (2017). **Tourism Economic Report No.7.** Retrieved October 19, 2021 from https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8404, January-March. (in Thai)

- Udomthiraphan, A. (2016). **Factors affecting the purchase of foreign tour packages of Thai tourists in Bangkok.** Independent research, Master of Business Administration program. College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin. (in Thai)
- Waewkaew, T. (2014). **Tourism behavior of Thai tourists traveling to Korea or Japan. Thesis, Master of Business Administration Program.** Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Wongwanich, W. (2006). **Expectation and satisfaction of eco-tourists.** Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Wongpratum, N. (2014). **Tourist behavior.** Retrieved October 19, 2021 from <https://issuu.com/mumkwan.docs/>. (in Thai)
- Yoophothong, B. (2016). **Behavior and Satisfaction of International Tourists Regarding Thai Food along the Bangkok Riverside.** Master of Science Thesis. Chulalongkorn University. (in Thai)
-

บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

THE ROLE OF THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND 2017
WITH ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT

ศักดา ศรีทิพย์*

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ประเทศไทย

Sakda Srithip*

Law program : School of Law and Politics, Suan Dusit University, Thailand

*E-mail: sakda_sri@dusit.ac.th

Received: 11-05-2022

Revised: 28-10-2022

Accepted: 28-10-2022

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายอื่นทั้งปวง เป็นกฎหมายที่กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ และยังกำหนดสถานะความสัมพันธ์ขององค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยต่อกันและต่อประชาชน รัฐธรรมนูญจึงเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง ในฐานะที่เป็นโครงสร้างหลักของระบบเศรษฐกิจและสังคม แม้ว่าการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของภาคเอกชน รัฐจะให้สิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจแก่เอกชนก็ตาม แต่กฎกติกาต่าง ๆ ล้วนมาจากภาครัฐทั้งสิ้น หลักเกณฑ์บางอย่างก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม หลักเกณฑ์บางอย่างเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุน ซึ่งผูกขาดอำนาจทางเศรษฐกิจ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นทางการค้าและการลงทุน การให้สิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นต้นทุนการผลิต เสรีภาพในการประกอบกิจการหรืออาชีพ และเสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม อันจะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องมีการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงเกิดความเหลื่อมล้ำกัน กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รัฐธรรมนูญก็ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: รัฐธรรมนูญ เศรษฐกิจ สังคม

ABSTRACT

The constitution is the supreme law of the country. It's the master law over all other laws as it defines the structure, authority, duties of government organizations, and also relationship status of sovereign user organizations among one another and to the people. The Constitution therefore is directly related to the economy and society as the main structure of the socio-economic system. Even though the state grants the private sector economic freedom in running business, the rules are all enforced by the government. Some guidelines cause problems and hinder economic activity, leading to social problems. Some criteria favor capital groups, which monopolize economic power. For economic and social progress, there is a balance of trade and investment. Property entitlement, considering as cost of production, freedom of business or occupation and freedom of competition freely and fairly, will transform society. That's why economic freedom must be certified in the Constitution. Consequently, whenever social transformation exists, inequality takes place. If the rules set out in the Constitution are inconsistent or unfavorable for economic and social development, the constitution should also be changed to be consistent with the changing socio-economic conditions.

Keywords: Constitution, Economy, Society

บทนำ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นกฎหมายที่กำหนดโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองของชาติไว้ รวมถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน หากพิจารณาเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญแล้ว จะเห็นได้ว่า มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางเศรษฐกิจ และอาจส่งผลกระทบต่อสังคมได้ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแข่งขัน เป็นต้น ขนชั้นกลางทั้งหลายมีอำนาจในทางเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่ข้อเรียกร้องและการพัฒนาเสรีภาพในทางประชาธิปไตย เกิดแรงผลักดันทางเศรษฐกิจที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิโดยเท่าเทียมกันในการแสวงประโยชน์เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งทาง

ด้านเศรษฐกิจ อันนำไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Laissez faire) ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับสังคม จึงเริ่มมีการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องมาจาก ความสามารถของบุคคล ความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพของบุคคลแตกต่างกัน นอกจากนี้ บุคคลยังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการทุกอย่างได้ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่อกัน ดังนั้น สิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จึงเป็นสาระสำคัญของสังคมมนุษย์ซึ่งรัฐจะต้องให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ

กรอบในการวิเคราะห์

เพื่อให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้มีบทบาทแต่เฉพาะการเมืองการปกครองเท่านั้น รัฐธรรมนูญยังต้องให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจและสังคมด้วย จึงได้นำกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อเสนอบทบาทของรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา ดังนี้ 1) แนวความคิดการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในรัฐธรรมนูญ 2) การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 3) บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาเศรษฐกิจ 4) บทบาทของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาสังคม

เนื้อหา

แนวความคิดการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในรัฐธรรมนูญ

มีอยู่สองสำนักความคิด คือ สำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) และสำนักกฎหมายบ้านเมือง (Positive Law) ดังนี้ สำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ฮูโก โกรเชียส (Hugo Grotius ค.ศ. 1583-1645) นักปราชญ์ชาวดัตช์ เห็นว่า “กฎหมายธรรมชาติ คือ บัญชาของเหตุผลอันถูกต้อง ที่ชี้ว่าการกระทำอันหนึ่งว่ามีความต่ำทรามในทางศีลธรรม หรือมีความจำเป็นในทางศีลธรรม ทั้งนี้โดยดูจากว่าคุณภาพของการกระทำนั้นเป็นไปตามธรรมชาติ หรือขัดแย้งกับธรรมชาติที่มีเหตุผลของมนุษย์” (Kasemsap,

2010) กฎหมายธรรมชาติ คือ เหตุผลที่ถูกต้องและเหตุผลที่ถูกต้องนี้เองที่บ่งบอกว่าการกระทำใดถูกหรือผิด สูงส่งหรือต่ำทราม คือสอนว่าสิ่งที่ถูก-ผิด ดี-ชั่ว นั้นอยู่ที่คุณภาพของตัวมันเอง ไม่ขึ้นกับใคร ต่างจากความคิดในสมัยกลางที่เชื่อว่าความถูกต้องนั้นขึ้นอยู่กับพระเจ้า โกรเชียส อธิบายว่า “รัฐเกิดจากการที่อิสระชนทั้งหลายได้มาเข้ากันเป็นสมาคมอันบริบูรณ์ที่อิสระชนทั้งหลายเหล่านั้นจะได้อยู่ร่วมกัน เพื่อการใช้สิทธิทั้งหลายของตนและเพื่อประโยชน์ร่วมกันของคนเหล่านั้น” (Kasemsap, 2010) ดังนั้น กฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นจึงมิใช่กฎสูงสุด แต่เป็นกฎที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎธรรมชาติซึ่งจะเป็นไปตามความยุติธรรมตามธรรมชาติ การตีความกฎหมายจึงต้องให้ความสำคัญกับความยุติธรรมที่ถูกต้อง แท้จริงสอดคล้องกับกฎธรรมชาติมากเสียยิ่งกว่าตัวบทหลายลักษณะอักษร จอห์น ล็อก (John Locke ค.ศ. 1632 – 1704) นักปราชญ์ชาวอังกฤษ เห็นว่า “มนุษย์เข้าทำสัญญาและจัดตั้งรัฐบาลขึ้นทำหน้าที่ปกครอง รักษาความยุติธรรมและความสงบเรียบร้อยในรูปของสัญญาประชาคม (Social Contract) ดังนั้น ราษฎรทั้งหลายยอมสละสิทธิในชีวิต เสรีภาพและทรัพย์สินอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ไว้ ราษฎรทั้งหลายเพียงแต่โอนอำนาจบังคับการตามกฎหมายธรรมชาติให้แก่รัฐที่ได้ตั้งตามสัญญานี้เท่านั้น การอ้างไว้ซึ่งเสรีภาพ ชีวิต และทรัพย์สินของตน เป็นการอ้างไว้ซึ่งความดีงามร่วมกัน (The Common Good)” (Kasemsap, 2010) รัฐจึงมีอำนาจจำกัดตรงข้ามกับอำนาจอธิปไตยที่ไม่ถูกจำกัดด้วยกฎหมายใด ๆ รัฐจึงจะใช้อำนาจอ้างอ้างไปทำลายสิทธิตามธรรมชาติของราษฎรไม่ได้ เพราะเป็นสิทธิ

ที่ควบคู่กับความเป็นมนุษย์ คือ สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินจึงนับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นรากฐานของการจัดทำรัฐธรรมนูญในสมัยใหม่” (Kasemsap, 2010) ดังนั้น “มนุษย์จัดทำสัญญาประชาคมขึ้นเพื่อให้เกิดความคุ้มครองในชีวิตร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของตน ส่วนสิทธิในชีวิตร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สินนั้น มนุษย์ยังคงสงวนไว้แก่ตนเองหาได้ยอมสละไปด้วยไม่ รัฐจึงมีอำนาจอย่างจำกัด ถ้ารัฐละเมิดสิทธิของราษฎรตามอำเภอใจแล้ว ราษฎรก็ไม่จำเป็นต้องเคารพ และเชื่อฟังรัฐอีกต่อไป” (Wisarutphit, 1997) การรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลจะทำให้ประชาชนมั่นใจว่าจะได้รับสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นสิ่งตอบแทน ทำให้ขยันทำงาน และเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน นอกจากนี้ก็เกิดการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ยังเรียกร้องให้มีการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจ

ส่วนสำนักกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง (Legal Positivism) เชื่อว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในบ้านเมืองเท่านั้นที่เป็นกฎหมายที่แท้จริง ส่วนศีลธรรม ความยุติธรรมหรือเรียกว่ากฎหมายธรรมชาตินั้น มิใช่กฎหมายจึงอยู่นอกขอบข่ายของการศึกษาระบบกฎหมายบ้านเมืองเป็นระบบสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักการอย่างอื่นนอกเหนือกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้น กฎหมายฝ่ายบ้านเมืองก็คือคำสั่งของรัฐอธิปัตย์ กฎหมายจึงเกิดจากการบัญญัติของผู้มีอำนาจอธิปัตย์ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ เมื่อจำแนกลักษณะสำคัญของ Positivism มีอยู่ 2 ประการ คือ (Kasemsap, 2010)

ประการแรก ความคิดว่ามีแต่กฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นด้วยความจำนงใจเท่านั้นที่เป็น

กฎหมายที่แท้จริง (only deliberately made law is real law)

ประการที่สอง ความคิดทางวิชาการทางนิติศาสตร์ ที่เห็นว่าระบบกฎหมายย่อมเป็นระบบที่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว (Self-Contained and Self Sufficient) และไม่ต้องอาศัยหลักการอื่นใดมาอธิบาย

ส่วนนักกฎหมายของไทยเห็นว่า “เมื่อมีกฎหมายบัญญัติเรื่องใดไว้แล้ว หากเป็นกฎหมายที่บัญญัติโดยรัฐอธิปัตย์แล้วก็ถือว่ามีความยุติธรรมตามนั้น” (Kasemsap, 2010) เช่นเดียวกับคำพิพากษาในปี พ.ศ.2505 ที่วางบรรทัดฐานคำสั่งของคณะปฏิวัติมีสถานะเป็นกฎหมายว่า “เมื่อใน พ.ศ. 2501 คณะปฏิวัติได้ทำการยึดอำนาจปกครองประเทศได้เป็นผลสำเร็จ หัวหน้าคณะปฏิวัติย่อมเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบ้านเมือง ข้อความใดที่หัวหน้าคณะปฏิวัติสั่งบังคับประชาชนก็ต้องถือว่าเป็นกฎหมาย แม้พระมหากษัตริย์จะมีได้ทรงตราออกมาด้วยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรหรือสภานิติบัญญัติของประเทศก็ตาม” ดังนั้น การที่สอนและเชื่อกันในประเทศไทยมาตลอดว่า กฎหมาย คือ คำสั่งของรัฐอธิปัตย์ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษ หรือ ความเป็นธรรมตามตัวบทกฎหมายที่ตราขึ้นเท่านั้นที่เป็นความเป็นธรรมที่ยอมรับได้ในสังคม ย่อมนำไปสู่ตรรกะที่ว่า เมื่อใดที่สามารถเป็นรัฐอธิปัตย์ได้แล้วก็สามารถใช้ “อำนาจ” สร้าง “ธรรม” ได้ (Uwanno, 2005) เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็คงจะไม่ผิดนักหากจะกล่าวว่า “ระบบกฎหมายไทยภายใต้การศึกษาอบรมแบบเดิมเป็นระบบกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการรัฐประหารโดยใช้กำลัง” (Uwanno, 2005) สะท้อนให้เห็นว่าสภาพของ

กฎหมายมหาชนไทยนั้น มีลักษณะเป็นเพียง “เทคนิค” ที่ผู้มีอำนาจบัญญัติกฎหมายกำหนดขึ้น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจเท่านั้น กฎหมายมหาชนไทยไม่ได้สะท้อนอุดมการณ์เชิงปรัชญาแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยแต่อย่างใด (Uwanno, 2005) ในทางกลับกัน กฎหมายมหาชนไทยกลับเป็นผลโดยตรงจากวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ วัฒนธรรมอำนาจนิยม จารีตในทางปกครองที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน ไม่เป็นไปตามหลักนิติศาสตร์หลักความเป็นธรรม และหลักนิติรัฐ

แนวคิดการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เริ่มมีการบัญญัติรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) โดยได้จำแนกสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights) ไว้เป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ เกิดขึ้นจากแรงกดดันของกลุ่มประเทศสังคมนิยม ที่เน้นหนักในเรื่องความมั่นคงของสังคม และการให้หลักประกันในชีวิต เป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตมนุษย์ ตามบทบัญญัติข้อ 22 เป็นต้นไป ได้แก่ สิทธิในความมั่นคงทางสังคม และสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม สิทธิในการทำงาน และมีเสรีภาพที่จะเลือกทำงานภายใต้เงื่อนไขที่ยุติธรรม และได้รับการคุ้มครองจากการว่างงาน สิทธิในค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน สิทธิในรายได้ที่ยุติธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี สิทธิในการก่อตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่ดี สิทธิในการหยุดพักผ่อนจากการทำงาน สิทธิในการดูแลแม่และเด็ก สิทธิทางการศึกษา สิทธิเข้าร่วมทางวัฒนธรรม

สิทธิการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม เป็นต้น (Sinthipong, 2018) ด้วยความสำคัญดังกล่าว องค์การสหประชาชาติได้จัดทำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic Social and Cultural Rights) เพื่อบังคับใช้กับประเทศสมาชิกในรูปของสนธิสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ประกอบด้วย หลักการคุ้มครองสิทธิ และมาตรการในการคุ้มครองสิทธิ (Sinthipong, 2018) ดังนั้น ในการจัดทำรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศโดยเฉพาะ ประเทศเสรีประชาธิปไตยได้นำเอาหลักการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีแนวโน้มว่าจะขยายขอบเขตการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้กว้างขึ้น โดยการรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในรัฐธรรมนูญแบ่งได้เป็น 1) สิทธิในทรัพย์สิน 2) เสรีภาพในการประกอบอาชีพ 3) เสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม 4) การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการ ดังนี้

1) สิทธิในทรัพย์สิน เนื่องจากทรัพย์สิน ไม่ได้ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด แต่เกิดมาจากความสามารถของมนุษย์ สิทธิในทรัพย์สินจึงเกิดขึ้นจากความสามารถของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการประกอบอาชีพด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ ก็จะมีทรัพย์สินมาก การรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินคือ ความชอบธรรมของบุคคลที่จะใช้ทรัพย์สินที่ตนหามาได้ ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันประกอบอาชีพและจะเป็นผลดีต่อสังคม ในรัฐเสรีประชาธิปไตยสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลย่อมได้รับ

การคุ้มครอง รวมไปถึงกลุ่มประเทศสังคมนิยม ก็ยังให้การรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเช่นกัน

2) เสรีภาพในการประกอบอาชีพ ในรัฐเสรีประชาธิปไตยทั้งหลายถือว่า เสรีภาพในการประกอบอาชีพเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งต้องให้การรับรอง หลายประเทศได้รับการรับรองเสรีภาพนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ

3) เสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การรับรองเสรีภาพในการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ปรากฏว่าได้ให้การรับรอง คุ้มครองเสรีภาพในการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมไว้ เนื่องจากอาศัยหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาพิจารณา เช่น ข้อสัญญาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ต่อมาเมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรม ประกอบกับมีการลงทุนขนาดใหญ่ ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และกิจการขนาดใหญ่หลายแห่งได้ดำเนินธุรกิจในลักษณะที่เป็นการกีดกันมิให้ผู้ประกอบการรายย่อยที่ผลิตสินค้าหรือให้บริการประเภทเดียวกัน มีโอกาสได้เข้าแข่งขันในตลาด หรือไม่มีวิธีการอื่นในการแบ่งตลาดของผู้ประกอบการรายย่อย จนทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถมีส่วนแบ่งในตลาดได้ และต้องเลิกกิจการไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2534 เป็นต้นมาได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีไว้

4) การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการนั้น กฎหมายของแต่ละประเทศกำหนดขอบเขตไว้กว้างขวางหรือแคบสุด ขึ้นอยู่กับระบอบการเมืองการปกครองด้วย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจมาก โดยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจด้วย

ตนเอง แต่ประเทศเสรีประชาธิปไตยบางประเทศให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจน้อย การดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจดำเนินการโดยรัฐ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไทย อาจเป็นเพราะว่าหากจะให้เสรีภาพในการประกอบกิจการมากอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายได้ จึงต้องมีการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475, 2489 และ 2490 ได้บัญญัติรับรองไว้เพียงว่าเสรีภาพในทรัพย์สินและในการอาชีพย่อมได้รับความคุ้มครอง รัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 เป็นต้นมาได้บัญญัติ รับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจ โดยแบ่งออกเป็นการรับรองสิทธิในทรัพย์สินประการหนึ่ง กับเสรีภาพในการประกอบอาชีพอีกประการหนึ่ง พร้อมกันนั้นก็ได้อำนาจถึงเงื่อนไขในการที่รัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจนด้วยว่า รัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวของประชาชนได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นอกจากจะได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจทั้ง 2 ประการ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้ให้การรับรองด้วยว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญนี้ได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจไว้รวม 3 ประการคือ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน เสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจทั้ง 2 ประการ คือ 1) สิทธิในทรัพย์สิน

โดยมีเจตนารมณ์เพื่อประกันความมั่นคงในการถือครองทรัพย์สิน ประกันสิทธิของผู้ถูกเวนคืนทรัพย์สินที่ต้องกำหนดค่าทดแทนที่เป็นธรรม 2) สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม ความปลอดภัย สวัสดิภาพ และการดำรงชีพของคนทำงาน ซึ่งก็ได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจไว้รวม 3 ประการเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

การรับรองสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของไทย รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายสูงสุดที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน ไม่มีกฎหมายอื่นใดมาขัดแย้งได้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพไว้หลายด้านมากกว่าฉบับก่อน ๆ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการปฏิรูปประเทศ แผนนโยบายแห่งรัฐและหน้าที่ของรัฐในด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การถ่วงดุลอำนาจระหว่างองค์กร การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หลักจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์และมืองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นแนวความคิดตามหลักกฎหมายธรรมชาติ เป็นเหตุผลที่ถูกต้อง และเหตุผลที่ถูกต้องนี้เองจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าการกระทำใดถูกหรือผิด สูงส่งหรือต่ำทราม สิ่งใดจะผิดถูกชั่วดีอย่างไร ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และเป็น

ภาคีสันติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน และเข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาหลักจำนวน 7 ฉบับ หลักการต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนหนึ่งจึงเป็นพันธผูกพันในฐานะชาติสมาชิก จึงได้นำหลักการเหล่านี้มารับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ก็มาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นรัฐธำธิปัตย์ในขณะนั้น บทบัญญัติลายลักษณ์อักษรส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญจึงเป็นไปตามเจตจำนงของรัฐธำธิปัตย์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของฝ่ายสำนักกฎหมายธรรมชาติ ที่คิดว่าการบัญญัติกฎหมายนั้นเป็นการบัญญัติกฎหมายไปตามเหตุผลตามธรรมชาติ ดังนั้นสำหรับสำนักกฎหมายฝ่ายบ้านเมืองแล้วกฎหมายก็คือ คำสั่งของรัฐธำธิปัตย์ ดังนั้น รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 จึงเป็นเจตจำนงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งมีผลสะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข เพราะคุ้มครองสิทธิของคนบางกลุ่มบางพวกเท่านั้น ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชน

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ออกแบบให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังมีอำนาจต่อไปได้ หลังการเลือกตั้งโดยการสร้างกลไกผ่านวุฒิสภาที่มาจากกาแต่งตั้งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้สามารถโหวตเลือกนายกรัฐมนตรีได้ ทำให้ วุฒิสภาเป็นตัวแปรหลักในการเลือกนายกรัฐมนตรี แม้ภายหลังการเลือกตั้ง คสช. ยังไม่ได้หายไป เนื่องจากยังสามารถใช้อำนาจพิเศษมาตรา 44 จนกว่าจะมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ และถึงแม้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะสิ้นสุดลงหลังมี คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ แต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ก็ได้เขียนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี บังคับใช้ตั้งแต่ปี 2561 - 2580 ไว้ซึ่ง

ยุทธศาสตร์ชาติจะบังคับให้รัฐบาลหน้าต้องแถลงนโยบายและงบประมาณประจำปีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ไม่เช่นนั้นรัฐบาลอาจพ้นจากตำแหน่งได้ โดยรัฐบาลหลังเลือกตั้งจะถูกกำกับโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และวุฒิสภาซึ่งถูกแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทั้งนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังทิ้งมรดกทางกฎหมาย คือ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อย่างน้อย 540 ฉบับให้อยู่สืบต่อโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ให้การรับรองและบังคับใช้ได้ต่อไปได้จนกว่าจะมีกฎหมายยกเลิก (Ilaw, 2561)

ในส่วนของการคุ้มครองด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองไว้ในหมวด 3 มาตรา 37 เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก เสรีภาพในการประกอบอาชีพ ตามมาตรา 40 ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ สิทธิของผู้บริโภค ตามมาตรา 46 ว่าสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ตามมาตรา 47 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ บทบัญญัติผู้พันรัฐให้ต้องดำเนินการตามกฎหมาย สิทธิทางการศึกษา ตามมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็ก

ทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในหมวด 6 แผนนโยบายแห่งรัฐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐ ให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามมาตรา 65 สิทธิด้านแรงงาน ตามมาตรา 74 สิทธิทางเศรษฐกิจ ตามมาตรา 75 รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่เป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาสถิติประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

การพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 76 และการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ

และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน
ในท้องถิ่นตามมาตรา 250

บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาเศรษฐกิจ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจนั้น อยู่ในหมวด 6
เป็นการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐและ
การกำหนดนโยบายของรัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ
เศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะมาตรา 65
รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย
ในการพัฒนาประเทศและสิทธิทางเศรษฐกิจ
ตามมาตรา 75 รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชน
มีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจ
ที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการ
แข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่เป็น
การแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น
เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ
การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มี
สาธารณูปโภค หรือจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และ
สร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ
และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง
ของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึง
ความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนา
ด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน
ประกอบกัน

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้มีเฉพาะเรื่อง
ทางการเมือง แต่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
ของประเทศที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกภาคส่วน
รวมถึงระบบเศรษฐกิจด้วย เนื้อหาด้านเศรษฐกิจ
ในรัฐธรรมนูญก็มีความสำคัญไม่แพ้ด้านการเมือง
หรือด้านสังคม เพราะจะเป็นตัวกำหนดทิศทาง
และอนาคตเศรษฐกิจของประเทศ รัฐธรรมนูญ
ต้องมีเป้าหมายให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน
ทำให้เศรษฐกิจหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้
ปานกลาง และทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนา
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้ 20 ปี วัตถุประสงค์
เพื่อบังคับให้นักการเมืองไม่ว่าใครจะมาเป็นรัฐบาล
ก็ต้องปฏิบัติตามและตามมาด้วยแผนปฏิรูป
ประเทศ 11 ด้าน ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐ
ต้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูป
ประเทศ หากไม่ทำตามก็มีความผิดตามกฎหมาย
สาเหตุมาจากรัฐบาลชุดก่อนน่านโยบายที่ตน
หาเสียงไว้ มาทำเป็นนโยบาย โดยไม่สนใจนำ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาใช้
เป็นแนวนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ การกำหนด
ยุทธศาสตร์ชาติไว้ล่วงหน้าแบบนี้ จะส่งผลกระทบ
ต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศ
ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแบบเดิม ๆ ไปตลอด 20 ปี
ไม่ว่าใครมาเป็นรัฐบาลก็ต้องใช้นโยบายแบบเดิม ๆ
ไปตลอด

ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ
ยังเป็นการขยายอำนาจรัฐ กล่าวคือ มีการเพิ่ม
งบประมาณจากร้อยละ 17 เป็นร้อยละ 22 ต่อจีดีพี
มีข้าราชการเพิ่มขึ้น 2.3 ล้านคน ขณะที่ประชากร
เพิ่มแค่ร้อยละ 15 ขยายรัฐวิสาหกิจจากทรัพย์สิน

แค่ 3 ล้านล้านบาท เป็น 17 ล้านล้านบาท ออกกฎหมาย ออกกฎระเบียบมากมาย มีใบอนุญาตกว่า 3,000 ชนิด ขณะที่องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แนะนำว่าไม่ควรมีเกิน 300 ชนิด นี่จึงเข้าข่ายการขยายอำนาจของรัฐ (Pongpanich, 2019)

แผนยุทธศาสตร์ชาติไม่ควรมีลักษณะเป็นกฎหมาย แต่ควรเป็นแผนที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ตลอดเวลา แต่ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกฎหมายที่มีลักษณะบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม หากรัฐบาลหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลผิด ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์ชาติจึงถูกนำมาใช้แก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกวิธี เพียงแต่ต้องการให้เป็นเครื่องมือในการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เท่านั้น

เรื่องของเศรษฐกิจกับรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการออกกฎหมายต่าง ๆ จำเป็นจะต้องออกตามพันธกรณีกับประชาคมโลก เช่น พันธการคุ้มครองการค้าโลก กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือพันธการกับประเทศคู่ค้าที่เราไปลงนามในข้อตกลงทางการค้า การลงทุน และภาษีอากร ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากภายนอกในการทำการค้า ที่มาของรัฐบาลก็มีผลสัมพันธ์กับปัญหาทางเศรษฐกิจในภาพรวมได้เช่นกัน เนื่องจากนักลงทุนรู้ดีว่ารัฐบาลเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ เศรษฐกิจโดยรวมของไทยต้องพึ่งพาการส่งออกและการลงทุนจากต่างประเทศ ความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ามักจะเริ่มจากลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหลักการสากลทั่วไปด้วย หากเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมักจะไม่มีมาตรการตรวจสอบถ่วงดุล ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้การลงทุน

และการส่งออกชะลอตัว ประกอบกับปัญหาการเมืองโลกระหว่างสหรัฐและจีนก็ส่งผลกระทบต่อเมืองและเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน รัฐบาลต้องใช้ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) มากที่สุดเพื่อให้เกิดดุลภาพทั้งสองฝ่าย หากไปให้น้ำหนักแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศตามมา ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสิทธิจีเอสพีไทย สินค้ารวม 571 รายการ มูลค่ารวม 4 หมื่นล้านบาท โดยอ้างว่าไม่สามารถยกระดับสิทธิแรงงานให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล เป็นต้น (Bang Tiao, 2019)

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการดำเนินการของรัฐบาลจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ แต่รัฐธรรมนูญก็ได้ให้การรับรองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไว้ ครอบคลุมโดยไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนก็สามารถทำได้เสมอ เศรษฐกิจของไทยจึงได้ขับเคลื่อนโดยเอกชน เพราะระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเศรษฐกิจที่เสรี และเปิดให้เอกชนเป็นผู้ผลิตคนกลาง ผู้ส่งออก จะเป็นผู้ผลักดันเศรษฐกิจให้ก้าวไปข้างหน้า ส่วนระบบราชการมีขั้นตอนควบคุมการให้ใบอนุญาต แต่การอนุญาตของระบบราชการไทยเป็นไปด้วยความยุ่งยาก ไม่โปร่งใส และไม่มีประสิทธิภาพ จนมีคำพูดประชดจากภาคเอกชนว่า “เศรษฐกิจไทยโตตอนกลางคืน เพราะเป็นเวลาที่ย่ำราชนานอนหลับ” ซึ่งทำให้ความคุ้นเคยให้กับข้าราชการดี ๆ จำนวนไม่น้อย แต่ถ้ารัฐบาลมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย บังคับให้นักการเมืองต้องมีผลงาน นักการเมืองก็จะผลักดันให้ข้าราชการทำงานธุรกิจก็เดินหน้าเติบโตไปทั้งกลางวันและกลางคืน ส่งผลเศรษฐกิจเติบโต (Ramangkoon, 2019)

การปิดโอกาสไม่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือยื่นข้อเรียกร้องใด ๆ เพื่อให้รัฐบาลมีเสถียรภาพทางการเมืองนั้น ไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต การมีเสถียรภาพของระบบการเมืองต่างหากที่จะช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัว กล่าวคือ ระบบการเมืองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน เป็นระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพมากที่สุด หากปล่อยให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดทิศทางของตนเอง เศรษฐกิจก็น่าจะเติบโตขึ้น การบริโภคจะมีมากขึ้น การลงทุนจะมีมากขึ้น

บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาสังคม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีความสัมพันธ์กับสังคมอยู่หลายด้าน เช่น ด้านการประกอบอาชีพ ด้านผู้บริโภค การได้รับการบริการสาธารณะสุข สิทธิของผู้ด้อยโอกาส ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน และการจัดทำบริการสาธารณะโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แม้ว่ารัฐธรรมนูญส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องทางการเมือง การให้ความสำคัญในความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับสังคมนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนเสียใหม่ ที่ผ่านมาเราจะให้น้ำหนักอยู่ที่การวางกลไกของรัฐบาล นิติบัญญัติ และตุลาการเท่านั้น โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาของรัฐมนตรี และวุฒิสภา อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับองค์กรอื่นด้วย เช่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การกระจายความมั่นคง เรื่องหลักประกันในชีวิต เน้นไปที่สังคมและทำให้รัฐมีอำนาจอย่างจำกัด เพื่อเพิ่มอำนาจของสังคมมากขึ้นในรัฐธรรมนูญ

การแก้ไขปัญหาสังคมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของรัฐบาลด้วย เช่น นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ การแจกเงินให้คนไปเที่ยว หรือใช้จ่าย หรือการลงทุนของภาครัฐในส่วนโครงสร้างพื้นฐานที่อาจจะเป็นประโยชน์กับประเทศในระยะยาวมากกว่า เช่น ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลก็เน้นลงทุนในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เพราะนำมาสู่การจ้างงานและช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไปในตัว สะท้อนให้เห็นได้ว่าที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเป็นประโยชน์ในภาพรวมมากน้อยแค่ไหน เช่น การลงทุนสร้างโรงพยาบาลเป็นการประโยชน์ให้กับคนหมู่มาก และจะเกิดการจ้างงานในระดับท้องถิ่นด้วย นำมาซึ่งการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมทั้งเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของงบประมาณก็สำคัญเช่นกัน การใช้งบประมาณด้านการทหารที่ยังคงสูงอยู่ก็ไม่ได้มีความจำเป็นมากนักสำหรับประเทศไทยในขณะนี้ ความจริงงบประมาณเรามีมากมายที่จะลงทุนกับโครงสร้างพื้นฐานในสถานะที่เราต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจก็อาจจะต้องใช้เงินซึ่งเงินเหล่านั้นถูกใช้ไปในด้านความมั่นคงค่อนข้างมาก ดังนั้น วิสัยทัศน์ และความสามารถในการบริหารจัดการเป็นประเด็นหลักมากกว่าที่จะเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญโดยตรง (Phakdiwanich, 2019)

ในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมามีทั่วโลกเกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะเมื่อทั่วโลกต้องเจอวิกฤตสุขภาพ (Global Health Crisis) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19 ; โควิด-19) ระบาดไปทั่วโลก นำมาสู่วิกฤตด้าน

เศรษฐกิจ (Global Economic Crisis) กลายเป็นโรคที่ทำให้ทั้งโลกสั่นสะเทือนจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ความเปลี่ยนแปลงของสังคม และที่สำคัญคือผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่บอบช้ำกันทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกันต่าง ๆ การยกเลิกเที่ยวบิน การยกเลิกโรงแรมและกิจกรรม รวมไปถึงการชะลอการผลิตในภาคอุตสาหกรรมทั่วโลกที่อยู่ภายใต้ระบบห่วงโซ่คุณค่าโลก (Global Value Chain) อันส่งผลต่อเนื่องไปสู่ผลกระทบด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ประชาชนเองก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายกับการป้องกันการติดเชื้อกักตัวอยู่กับบ้านจนทำให้ขาดรายได้ ลูกหลานมาถึงปัญหาความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา นอกจากนี้ในภาคการเงินก็ส่งผลต่อการตกลงในตลาดหุ้นทั่วโลก รวมไปถึงการที่อีกหลายประเทศเลือกที่จะทำการปิดประเทศอันทำให้เกิดการถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง การดำเนินของรัฐบาลที่ผ่านมาเกี่ยวกับการป้องกันโรค (COVID-19 ; โควิด-19) เป็นไปด้วยความล่าช้า เกิดการทุจริตหน้าากอนามัย เกิดปัญหาจัดหาวัคซีนที่ล่าช้าด้วยคุณภาพ ประชาชนบางส่วนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อวัคซีน ซึ่งขัดกับหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา 47 ที่ให้บุคคลมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงวัคซีนที่มีคุณภาพ แม้รัฐจะใช้มาตรการทางกฎหมายมาแก้ปัญหา โดยรวบอำนาจของกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาอยู่ที่นายกรัฐมนตรีก็ไม่ได้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่อย่างใด ต่างจากการใช้กฎหมายปกติทั่วไป

ดังนั้น รัฐบาลจะต้องเร่งแก้ปัญหาแบบด่วน ๆ คือ ปัญหาสุขภาพ การฉีดวัคซีนโควิด-19 ปัญหาปากท้อง การไม่มีกิน ไม่มีเงิน ประชาชนกำลังจะอดตาย รัฐจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งยังมีอีกหลายโครงการที่ไม่สามารถออกมาได้ เนื่องจากงบประมาณล่าช้าออกไป มีแต่เงินเดือนราชการที่ยังออกมาได้ตามปกติ หากปล่อยให้เป็นแบบนี้ต่อไปสังคมอาจจะเกิดความวุ่นวาย เกิดโจรผู้ร้าย การปล้นฆ่า การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นช่วยดำเนินการต่าง ๆ เช่น เรื่องการจัดหาวัคซีน การฉีดวัคซีน อาจจะเป็นอีกช่องทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สรุป

รัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รัฐธรรมนูญเป็นกลไกสำคัญที่จัดสรรอำนาจทางการเมือง ประเทศที่จัดสรรโครงสร้างของอำนาจได้อย่างสมดุลก็เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ถ้าประเทศใดจัดสรรอำนาจไม่สมดุลก็จะเกิดปัญหาทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตามมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับอิทธิพลจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นได้จากกลไกต่าง ๆ ล้วนเป็นผลิตผลที่เกิดขึ้นจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทั้งสิ้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ที่รัฐยังแก้ปัญหาไม่ได้ หรือแก้ปัญหาได้แต่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลก จากตะวันตกมาขยายตัวในตะวันออกโดยจีน

ก็ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล มีแนวโน้มที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ในการส่งเสริมการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักการพัฒนาทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างมาก กฎหมายที่ล้าสมัยไม่ทันกับยุคดิจิทัล ควรได้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงรัฐธรรมนูญที่มีข้อบกพร่องควรแก้ไข ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น สามารถแก้ไขไปพร้อมกับ การแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชนได้ การมีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย และให้ประชาชนมีส่วนร่วมน่าจะเป็นทางออกที่ดีของประเทศ

ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยให้หลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย สิ่งไหนที่เห็นว่าเป็นผลกระทบต่อการพัฒนาทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมก็ควรจะได้รับแก้ไข นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่าข้อเสนอของทูต 5 ประเทศ ที่เสนอมาตรการให้ประเทศไทยสามารถใช้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ หลังการระบาดของโรคโควิด-19 ได้แบบเร่งด่วน ตลอดจนปรับสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจให้ง่ายขึ้น และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น เป็นข้อเสนอที่น่าสนใจ เช่น 1. ทำให้ระบบของ

หน่วยงานศุลกากรง่ายขึ้นและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเพื่อให้การนำเข้าสินค้าสามารถทำได้ง่าย และรวดเร็วมากขึ้นและมีต้นทุนที่ถูกลง 2. จัดตั้งพิธีการศุลกากรตามระบบบัญชีที่สามารถระบุความเสี่ยงและทำให้ระบบประมวลภาษีศุลกากรทันสมัย 3. ดำเนินโครงการทบทวนการอนุญาตของทางราชการ ทบทวนกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำจัดความซ้ำซ้อน 4. เพิ่มแพลตฟอร์มรูปแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้กระบวนการทำงานอยู่บนระบบออนไลน์ภายในปี 2568 5. ให้ลดความซับซ้อนในการสมัครขอรับการส่งเสริมการลงทุนของบีโอไอ 6. สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเดินหน้าสู่การค้าดิจิทัล 7. ปฏิรูปข้อกำหนดที่เข้มงวดเกี่ยวกับแรงงานฝีมือชาวต่างชาติ และลดขั้นตอนขอวีซ่าสำหรับแรงงานฝีมือ 8. เน้นความสำคัญของความโปร่งใสเพื่อคลี่คลายข้อพิพาท 9. ปรับปรุงกระบวนการบังคับคดีล้มละลาย รวมทั้งตีพิมพ์และจัดทำดัชนีกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายทั้งหมด 10. เพิ่มกระบวนการดิจิทัลในการอนุมัติขององค์การอาหารและยาออกเอกสารแบบดิจิทัล และรับลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ หากทำได้ทั้งหมดนี้ เชื่อว่าไทยจะมีค่าดัชนีชี้วัดของธนาคารโลกที่ดีขึ้น และนักลงทุนก็จะหันมาสนใจยิ่งกว่าชาติอื่น ๆ ในภูมิภาค

REFERENCES

- Bang Tiao, O. (2019). **Everyone's the same story?! The economy is bad, the constitution needs to be changed.** Retrieved February 15, 2021, from. (in Thai) ilaw. (2018). **"6 bad jokes of the 2017 Constitution.** Retrieved February 15, 2021, from [https:// www. ilaw.or.th](https://www.ilaw.or.th). (in Thai)
- Kasemsap,P.(2010). **Philosophy of law.** 11th printing. Bangkok : Faculty of Law Thammasat University. (in Thai)

- Phakdiwanich, T. (2019). **Everyone's the same story?! Bad economy, need to amend the Constitution**. Retrieved February 15, 2021, from. (in Thai)
- Pongpanich, B. (2019). **Criticizing the "national strategy", locking the country for 20 years - in the wrong place**. Retrieved February 15, 2021, from. (in Thai)
- Ramangkoon, W. (2019). **Economic effect**. Retrieved February 15, 2021, from. (in Thai)
- Sinthipong, U. (2018). **Human Rights** . 6th printing. Bangkok : Winyuchon. (in Thai)
- Uwanno, B. (2005). **Public Law Volume 2: Separation of Public-Private Laws and the Development of Public Law in Thailand**. 4th printing. Bangkok : Chulalongkorn University . (in Thai)
- Wisrutphit, W. (1997). **Rights and liberties under the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540**. 2th printing. Bangkok : Winyuchon. (in Thai)
-

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

Academic Journal Phranakhon Rajabhat University

(Humanities and Social Sciences)

.....

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นวารสารราย 6 เดือน เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานในลักษณะบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ตีพิมพ์บทความด้านวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้แก่ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา นิเทศศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ ประชากรศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ภูมิศาสตร์ วิทยาการประกันภัย สถิติศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ บริหารการศึกษา ศีลศาสตร์ กฎหมาย การบัญชี และบริหารธุรกิจ

การพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน โดยผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ (Academic Article)

งานเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหามีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย (Research Article)

เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย

3. บทความปริทัศน์ (Review Article)

งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และ คุณูปการของหนังสือ บทความหรือผลงานศิลปะ อาทินิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของ วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าว มายังกองบรรณาธิการ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดตั้งค่าหน้ากระดาษ บน 1.5 นิ้ว ซ้าย 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความควรเป็นดังนี้

1. บทความทางวิชาการ (Academic article)	ประมาณ 15 หน้า ต่อบทความ
2. บทความวิจัย (Research article)	ประมาณ 15 หน้า ต่อบทความ
3. บทความปริทัศน์ (Review article)	ประมาณ 8 หน้า ต่อบทความ
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)	ประมาณ 5 หน้า ต่อบทวิจารณ์

โดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความวิชาการ	บทความวิจัย	บทความปริทรรศน์	บทวิจารณ์หนังสือ
1. บทนำ	1. บทนำ	1. บทนำ	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์
2. กรอบในการวิเคราะห์	2. วัตถุประสงค์การวิจัย	2. บทสรุป	เนื้อหาสาระ คุณค่า และ
3. เนื้อหา	3. ทบทวนแนวคิด	3. เอกสารอ้างอิง	คุณูปการของหนังสือ
4. สรุป	4. สมมติฐาน(ถ้ามี)		บทความ หรือผลงาน ศิลปะ
5. เอกสารอ้างอิง	5. กรอบแนวคิดของการวิจัย		อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์
	6. ระเบียบวิธีวิจัย		และการแสดง ละครหรือ
	7. ผลการวิจัย		ดนตรี โดยใช้ หลักวิชา
	8. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย		และดุลยพินิจอันเหมาะสม
	9. เอกสารอ้างอิง		

Academic Article	Research Article	Review Article	Book Review
1. Introduction	1. Introduction	1. Introduction	The critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art,dance, musicperformance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.
2. Framework Analysis	2. Research Objectives	2. Conclusion	
3. Content	3. Literature Review	3. References	
4. Conclusion	4. Hypothesis(If any)		
5. References	5. Conceptual Framework		
	6. Methodology		
	7. Research Results		
	8. Results Conclusion and Discussion		
	8.1 Results Conclusion		
	8.2 Discussion		
	9. References		

ชื่อเรื่อง	ควรมีความกระชับและชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป บทความภาษาไทยต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด
ชื่อผู้แต่ง	ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็มของผู้แต่งทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยไม่ใส่ยศหรือตำแหน่ง สำหรับผู้แต่งหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับ
บทคัดย่อ	ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษยกเว้นบทความหนังสือ โดยควรมีความยาวระหว่าง 200 ถึง 250 คำ
คำสำคัญ	ให้มีคำสำคัญ 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
รูปภาพ	แยกบันทึกเป็นไฟล์ภาพที่มีนามสกุล TIFF, หรือ JPEG ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับเพื่อคุณภาพในการพิมพ์ หมายเลขรูปภาพและกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่างของรูปภาพ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์แบบขาว-ดำ หรือ Greyscale
เนื้อหา	ใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยท์ จัดเนื้อหาตามรูปแบบบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) หรือ บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) หน่วยที่ใช้ให้เป็นไปตามรูปแบบสากล ศัพท์ภาษาอังกฤษในวงเล็บให้ใช้ตัวพิมพ์เล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ หากมีสมการให้ใช้ Equation Editor โดยจัดให้อยู่ในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ และระบุหมายเลขสมการ
ตาราง	หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
เอกสารอ้างอิง	เป็นรายชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความ โดยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ และจัดรูปแบบอ้างอิงตามระบบ APA 6 th edition

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ	ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์)..... ตัวอย่าง Kelly (2004) แสดงให้เห็นว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ..... Lui et al. (2000) พบว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) และ Lui et al. (2000) พบว่า.....
กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ	 (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)
ตัวอย่าง	 (Kelly, 2004)

..... (Saikaew & Kaewsarn, 2009)

..... (Lui et al., 2000)

..... (Saikaew & Kaewsarn, 2009; Lui et al., 2000)

2. การอ้างอิงในส่วนท้ายบทความ (References)

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ (Books)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Crawley, R. B., Dockery, L. M., Branson, T. S., Carmichael, L. E., Carson, J. C., Findlay, A. F., & Smith, D. M. (2015). **Manor houses of the early 1900s**. London, England: Taylor & Francis.

2.2 อ้างอิงจากบทความวารสาร (Journal articles)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง Yingsanga, P., & Mathurasa, L. (2009). Yellowing development of Chinese Kale (*Brassica oleracea* var. *alboglabra*). **Phranakhon Rajabhat Research Journal: Science and Technology**, 14(1), 76-90. (In Thai)

Morrisa, G.A., Fosterb, T.J., & Hardinga, S.E. (2000). The effect of the degree of esterification on the hydrodynamic properties of citrus pectin. **Food Hydrocolloids**, 14(3), 227-235.

2.3 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ระดับวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง Caprette, C.L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes**. (Doctoral dissertation). Ohio State University, Columbus, OH.

2.4 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย/รายงานทางวิชาการ (Technical/Research reports)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง** (ประเภทของเอกสาร). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Tayama, T. (2006). **Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction** (Report No. 38). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University.

2.5 บทความ/บทในหนังสือการประชุม (Proceedings of meeting and symposium)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่งในบท. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ใน ชื่อบรรณาธิการ, (บรรณาธิการ), ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1991). **A motivational approach to self: Integration in personality**. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation (237-288). Lincoln, NM: University of Nebraska Press.

2.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. Retrieved from <http://.....>[ใส่วันที่สืบค้น].

ตัวอย่าง Centers for Disease Control and Prevention. (2003). **Take charge of your diabetes**. Retrieved from <http://www.cdc.gov/diabetes/pubs/paf/ted.pdf> [2015, 25 Oct.]

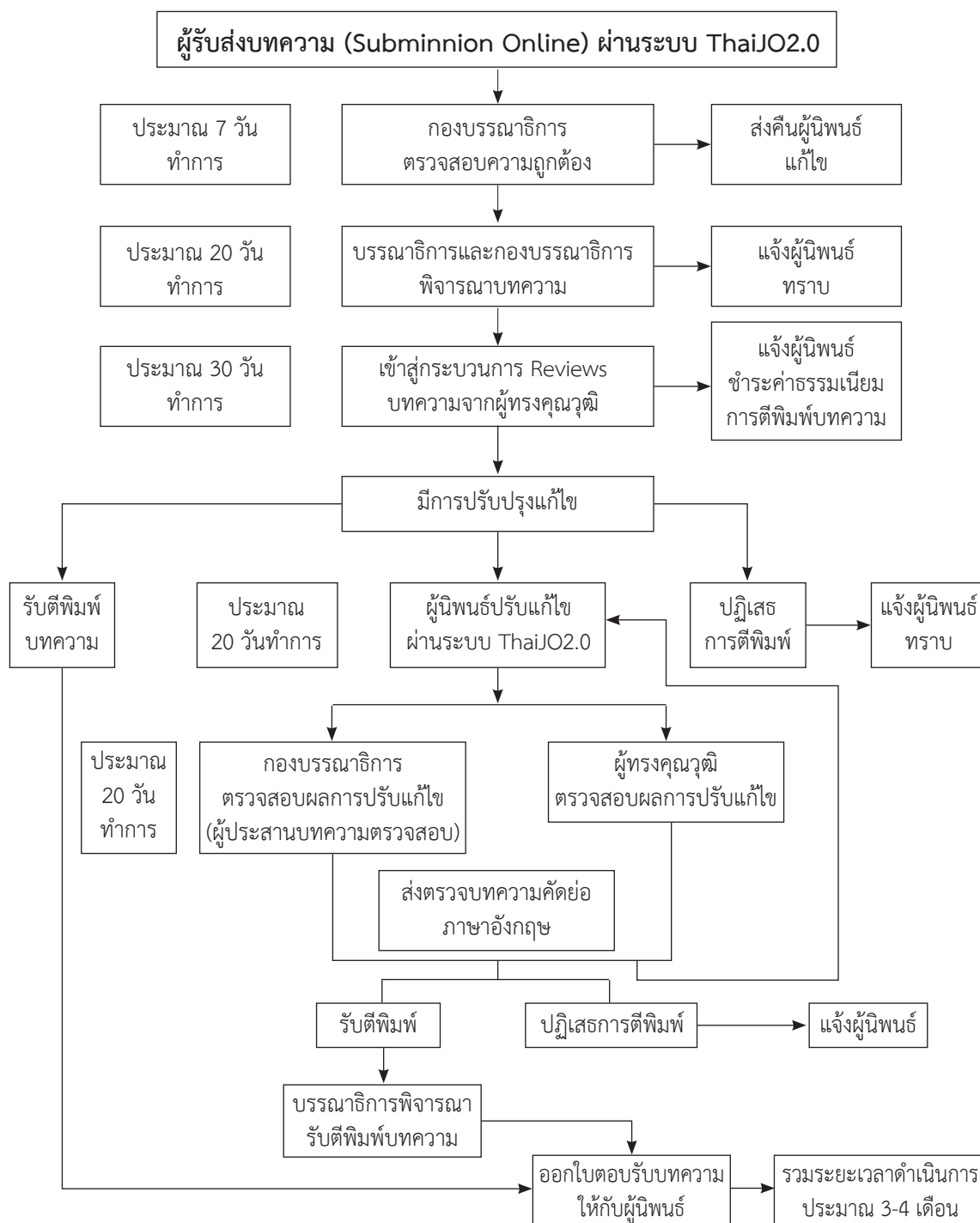
2.7 อ้างอิงอื่น ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปีที่ให้สัมภาษณ์, วัน เดือน). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์. หน่วยงาน.

ตัวอย่าง Phae-ngam, W. (2016, 10 Jan.). **How to write a good research article**. Assistant Professor. Faculty of Science and Technology. Phranakhon Rajabhat University.

ขั้นตอนการพิจารณาบทความ

วารสารวิชาการราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการราชภัฏพระนคร สาขาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ^{1*} ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ² (TH SarabunPSK ขนาด 14pt. ตัวปกติ)

¹ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

²ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

Author^{1*}, Author² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

Published: xx-xx-xx

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหาบทคัดย่อในกรณีเป็นบทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทความหนังสือ บทคัดย่อควรมีย่อหน้าเดียว ไม่ควรเกิน 250 คำ บทคัดย่อควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์ หลักของบทความ ผลลัพธ์หรือ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย คำสำคัญที่เป็นภาษาไทยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างคำ

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

คำสำคัญ: คำสำคัญ1 คำสำคัญ2 คำสำคัญ3 คำสำคัญ4 คำสำคัญ5 (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

.....

.....

.....

ทบทวนแนวคิด (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

.....

.....

.....

สมมติฐาน (ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

.....

.....

กรอบแนวคิดของการวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

.....

ระเบียบวิธีวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

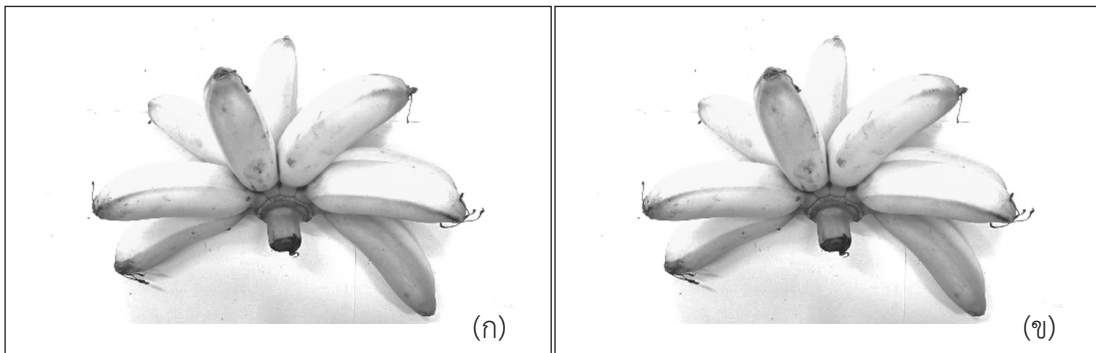
.....

ผลการวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.

ตัวปกติ).....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ....(ก).....(ข)....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

ปัจจัยต่าง ๆ	Factor Loading	Commulative Communalities Variance (%)
ปัจจัยที่ 1 : สถาปัตยกรรม และความสำคัญของวัด		25.530
เป็นวัดที่มีความสวยงาม	0.830	0.689
มีสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์	0.799	0.642
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์	0.675	0.491
มีความโดดเด่นแตกต่างจากวัดอื่น ๆ	0.451	0.346

หมายเหตุ : (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

สมการที่ 1

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.).....

.....

จริยธรรมในการตีพิมพ์ Publication Ethics

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีมาตรฐานทางจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ ดังนี้

➤ จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้แต่ง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

➤ จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่นๆ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้แต่งบทความ

➤ จริยธรรมของผู้แต่งบทความ

1. บทความที่ส่งจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
2. หากบทความมีการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้แต่งต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้แต่งควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย
4. ผู้แต่งควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้แต่งจะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่น ๆ
6. ชื่อผู้แต่งที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง

